89/02.06.01.03/2024

Salon kaupunki

Tilinpäätös 2023

tunne älykäs kaupunki salo

I Toimintakertomus ... 4
1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa ... 4
1.1. Kaupunginjohtajan katsaus ... 4
1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset ... 8
1.2.1. Organisaatio 31.12.2023 ... 8
1.2.2. Toimielimet 1.1.-31.12.2023 ... 9
1.2.2.1. Kaupunginvaltuusto ... 9
1.2.2.2. Kaupunginhallitus ... 10
1.2.2.3. Kaupungin lauta- ja johtokunnat ... 10
1.2.2.4. Muut toimielimet ... 12
1.2.2.5. Kaupungin edustus kuntayhtymissä ... 13
1.3. Yleinen ja Salon alueen taloudellinen kehitys ... 14
1.3.1. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa ... 20
1.3.2. Kaupungin henkilöstö ... 25
1.3.3. Riskienhallinta ... 28
1.3.4. Ympäristötekijät ... 29
1.4. Sisäisen valvonnan arviointi 2023 ... 31
1.4.1. Sisäisen valvonnan säädökset ... 31
1.4.2. Sisäisen valvonnan tehtävät ... 31
1.4.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella ... 32
1.4.4. Sisäinen tarkastus ... 35
1.5. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus ... 35
1.5.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ... 35
1.5.2. Toiminnan rahoitus ... 44
1.6. Rahoitusasema ja sen muutokset ... 48
1.7. Kokonaistulot ja –menot (ulkoiset) ... 51
1.8. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous ... 51
1.8.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä ... 51
1.8.2. Konsernin toiminnan ohjaus ... 52
1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ... 52
1.8.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä ... 53
1.8.5. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut ... 53
1.8.6. Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut ... 54
1.8.7. Konsernitase ja sen tunnusluvut ... 55
1.9. Ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä ... 57
2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ... 58
2.1. Kaupunginvaltuuston tavoitekortti ... 58
2.3. Konserniyhtiöt ... 68
2.3.1. Salon Vuokratalot Oy ... 68
2.3.2. Yrityssalo Oy ... 69
2.3.3. Salon Kaukolämpö Oy ... 72
2.3.4. Salon seudun koulutuskuntayhtymä ... 74
2.3.5. Salon Iot Park Oy ... 75
2.4. Tarkastuslautakunta ... 77
2.5. Keskusvaalilautakunta ... 78
2.6. Kaupunginvaltuusto ... 80
2.7. Kaupunginhallitus ... 81
2.7.1. Kaupunginhallitus ... 81
2.7.2. Sisäinen tarkastus ... 83
2.7.3. Konsernipalvelut ... 84
2.7.3.1. Hallintopalvelut ... 84
2.7.3.2. Talous- ja henkilöstöpalvelut ... 89
2.7.5. Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen ... 93
2.7.6. Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen ... 94
2.8. Sivistyspalvelut ... 94
2.8.1. Sivistyspalveluiden toimiala ... 94
2.8.2. Varhaiskasvatuspalvelut ... 96
2.8.3. Perusopetus- ja nuorisopalvelut ... 98
2.8.3.1. Perusopetuspalvelut ... 98
2.8.3.2. Nuorisopalvelut ... 100
2.8.4. Lukiokoulutus ja musiikkiopisto ... 102
2.8.4.1. Lukiokoulutus ... 102
2.8.4.2. Musiikkiopisto ... 104
2.8.5. Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ... 105
2.8.6. Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen ... 106
2.8.7. Vapaa-ajan palvelut ... 106

2.8.8. Kulttuuripalvelut ... 107
2.8.9. Kirjastopalvelut ... 111
2.8.10. Liikuntapalvelut ... 114
2.8.11. Kansalaisopisto ... 117
2.8.12. Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ... 120
2.8.13. Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen ... 120
2.9. Kaupunkikehityspalvelut ... 121
2.9.1. Kaupunkikehityspalvelujen hallinto ... 121
2.9.2. Maankäyttöpalvelut ... 123
2.9.3. Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen ... 126
2.9.4. Tilapalvelut ... 128
2.9.5. Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut ... 131
2.9.6. Liikennepalvelut ... 134
2.9.7. Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut ... 136
2.9.8. Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ... 139
2.9.9. Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen ... 139
2.10. Rakennus- ja ympäristövalvonta ... 140
2.10.1. Rakennusvalvonta ... 141
2.10.2. Ympäristönsuojelu ... 144
2.10.3. Ympäristöterveydenhuolto ... 146
2.10.4. Maaseutupalvelut ... 147
2.10.5. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ... 149
2.10.6. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen ... 149

II Talousarvion toteutuminen ... 150

3. Toimintatuottojen ja menojen toteutuminen ... 150
4. Tuloslaskelmaosan toteutuminen ... 151
5. Investointiosan toteutuminen ... 153
6. Rahoitusosan toteutuminen ... 160
7. Yhteenveto valtuuston hyväksymistä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta ... 161

III Tilinpäätöslaskelmat ... 163

8. Tuloslaskelma ... 163
9. Rahoituslaskelma ... 164
10. Tase ... 165
11. Konsernituloslaskelma ... 167
12. Konsernirahoituslaskelma ... 168
13. Konsernitase ... 169

IV Tilinpäätöksen liitetiedot ... 170

14. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot 1-5 ... 170
15. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot ... 172
16. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 6-16 ... 175
17. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 17-24 ... 178
18. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 25-33 ... 180
19. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot 34-41 ... 183
20. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot 42-46 ... 186
21. Liikelaitos Salon Veden tilinpäätös vuodelta 2023 ... 187
22. Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen ... 212
23. Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen ... 213
24. Muut eriytetyt laskelmat ... 214
25. Luettelot ja selvitykset ... 217
25.1. Tilinpäätökseen sisältyvien tunnuslukujen laskentakaavat ... 217
25.2. Sisäiset tulot ja menot ... 223
26. Luettelo kirjanpitokirjoista ... 225
27. Tilinpäätöksen allekirjoitus ... 226

I Toimintakertomus

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2023 on ensimmäinen vuosi uudenlaisena kaupunkina, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät vuoden vaihtuessa hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Uuden edessä kaupungin organisaatio on etsinyt vielä muotoaan ja viimeiset uudistukset saatiin tehtyä joulukuussa. Uudistuksen jälkeen sekä taloudeltaan että henkilöstömäärältään kaupungin suurin toimiala on sivistyspalvelut.

Hyvinvointialueista tuli muutoksessa kaupungille kumppani, jonka kanssa toimiva yhteistyö on tärkeää sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että kunnan elinvoiman kannalta. Yhdyspintojen rakentaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen on aloitettu ja työ jatkuu kuluvan vuoden aikana. Esimerkiksi kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tehtävä, jossa molemmilla toimijoilla on oma lakisääteinen roolinsa. Myös oppilashuollon kannalta on keskeistä, että yhteistyö oppilaitosten ja sosiaali- ja terveyspalvelujen välillä toimii saumattomasti. Merkittävä yhdyspinta on myös kuntouttavassa työtoiminnassa sekä työttömien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä, jotka aiemmin toimivat kaupungin työllisyyspalveluiden osana.

Muutoksen seurauksena sekä kuntien että hyvinvointialueiden talouteen liittyy merkittäviä tulevaisuuden epävarmuustekijöitä. Salon kaupungin talous oli tilinpäätösvuonna 16 miljoonaa euroa ylijäämäinen, mutta merkittävimmän muutoksen oletetaan näkyvän seuraavien parin vuoden aikana. Koska kuntien valtionosuusjärjestelmään ollaan tekemässä uudistuksia, on hyvinvointialueuudistuksen todellisia taloudellisia vaikutuksia vielä vaikea arvioida.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan jatkui edelleen. Sodan seurauksena Saloon saapuneista ukrainalaisista noin 460 haki vuoden 2023 aikana kotikuntaa Salosta. Tilapäisen suojelun perusteella Salossa asuvien ukrainalaisten määrä on huomattavasti tätä suurempi. Kaupungin palveluissa on kyetty reagoimaan kasvavaan tarpeeseen muun muassa valmistavan opetuksen palveluita kehittämällä.

Toinen hyökkäyssodan merkittävä vaikutus on kohdistunut energian hintaan, mikä on vaikuttanut erityisesti kuntalaisten arjen kustannuksiin. Kaupungin energiakustannuksiin vaikutus on ollut maltillinen ja saattanut näkyä ajoittaisina lämmitysöljyn ja sähkön hintapiikkeinä vaikuttamatta kuitenkaan merkittävästi kokonaiskustannuksiin.

Vuoden 2023 aikana jatkettiin seuraavan suuren rakenteellisen uudistuksen eli TE-palvelujen uudistuksen valmistelua. Salon kaupunki, Someron kaupunki, Koski TL:n kunta ja Marttilan kunta muodostavat 1.1.2025 alkaen yhteisen työllisyysalueen, jonka vastuukuntana toimii Salon kaupunki. Salon kaupunki vastaa palveluiden tuottamisesta sekä ottaa vastaan liikkeenluovutuksessa valtiolta siirtyvät työntekijät. Salossa kaupunginvaltuusto hyväksyi yhteisen työllisyysalueen muodostamisen 23.10.2023 kokouksessaan.

Talousluvuista lyhyesti

Kaupungin asukasluku kääntyi maltilliseen nousuun vuoden aikana ollen vuoden lopussa 51 097. Kasvu selittyy maahanmuutolla ja erityisesti kotikuntaa hakeneiden ukrainalaisten suurella määrällä. Luontainen väestönkasvu on edelleen negatiivinen. Salon työllisyystilanne heikkeni loppuvuodesta, ja työttömyysprosentti oli joulukuussa 11, kun se vuoden 2022 joulukuussa oli 9,9.

Vuoden 2023 tilinpäätöksen ylijäämäksi muodostui 16 miljoonaa euroa, kun talousarviossa ylijäämän arvioitiin olevan noin yhdeksän miljoonaa euroa. Ennakoitua parempaan tulokseen vaikuttivat talousarviota paremmin toteutuneet tuotot ja verotulot sekä vastaavasti arvioitua hieman pienemmät toimintakulut. Ennakoitua parempia verotuloja selittävät erityisesti niin kutsutut verohännät, jotka ovat vuoden 2023 aikana kunnille tilitettyjä veroja aiemmilta vuosilta.

Nyt ja aikaisempina vuosina kertynyt ylijäämä toimii tarpeellisena puskurina, kun valtio tarkistaa ja perii takaisin hyvinvointialueuudistuksen toteutuksen aikaisia kunnille maksettuja valtionosuuksia sekä uudistaa ylipäätään kuntien valtionosuusjärjestelmää.

Menoiltaan suurimman toimialan eli sivistyspalveluiden osuus ulkoisista toimintamenoista oli opetuslautakunnan osalta noin 74 miljoonaa ja vapaa-aikapalveluiden osalta vajaat 9,3 miljoonaa euroa eli yhteensä 54 prosenttia kaikista ulkoisista menoista. Toiseksi suurimman toimialan eli kaupunkikehityspalveluiden osuus ulkoisista menoista oli lähes 50 miljoonaa euroa.

Kaupunki lyhensi vuoden 2023 aikana lainojaan noin 24 miljoonalla eurolla. Lainaa on nyt 60,5 miljoonaa euroa eli 1.184 euroa asukasta kohden. Keskimäärin kunnissa on lainaa asukasta kohden noin 3.300 euroa eli asukaskohtainen lainamäärämme on huomattavasti alle maan keskiarvon.

Salo investoi vuoden aikana hyvin maltillisesti eli reilulla 11 miljoonalla. Investointien suhteen vuoden aikana tehtiin tulevaisuussuunnittelua ja esimerkiksi jäähallin investointi sekä Uskelan koulun ja Torikadun päiväkodin yhteisen uudisrakennuksen suunnittelu otti ensi askeleensa.

Uusi organisaatio ja rekrytointihaasteet

Kaupungin organisaatiota muutettiin vuoden kuluessa ensin siten, että konsernipalvelut yhdistettiin omaksi toimialakseen elokuun 2023 alusta. Konsernipalveluissa toimivat hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut. Lisäksi kaupunkikehityspalvelut jaettiin kahdeksi erilliseksi toimialaksi eli elinvoimapalveluiden toimialaksi sekä teknisten palveluiden toimialaksi. Uudistuksessa elinvoiman toimialalle siirtyivät maankäyttö-, työllisyys- ja liikennepalvelut sekä kaupungin kehittäminen ja rakennus- ja ympäristövalvonta. Teknisen toimialan muodostavat jatkossa tila-, infra- ja ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut sekä liikelaitos Salon Vesi.

Työvoimapula on todellisuutta myös kunnissa. Salon kaupungissa on edelleen rekrytointihaasteita moniin tehtäviin, jotka ovat kriittisiä myös palvelutuotantomme kannalta. Joulukuussa hyväksytyssä hallintosäännössä ja uudessa rekrytointiohjeessa on pyritty sujuvoittamaan täyttölupamenettelyä, jotta rekrytointihaasteisiin pystytään vastaamaan entistä paremmin.

Kaupunkistrategia ja kehittäminen

Joulukuussa 2022 hyväksytyn kaupunkistrategian jalkautus alkoi keväällä arvojen kirkastamiselle. Kevään mittaan pidettiin useampia työpajoja mm. lapsiparlamentin, oppilaskuntien ja esihenkilöiden kanssa. Lasten osallisuus kaupunkistrategian toimenpiteiden suunnitteluun on myös osa UNICEF-lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmaamme. Syksyllä valtuusto hyväksyi kaupunkistrategian mittarit uuden talousarvion laadinnan tueksi.

Kesäkuussa kaupunginhallitus hyväksyi kaupunkistrategiaan perustuvat viestinnän linjaukset sekä kaupungin graafisen ohjeistuksen päivityksen.

Kaupunkistrategiaan kirjatun Tapahtumien Salo -kärkihankkeen toteutus alkoi heti vuoden 2023 alussa määräaikaisen tapahtumakoordinaattorin rekrytoinnilla. Kärkihankkeessa on kartoitettu kaupungissa olevien tapahtumapaikkojen soveltuvuutta erityyppisiin tapahtumiin sekä tapahtumiin liittyviä paikallisia toimijoita ja heidän tarjontaansa kuten esimerkiksi majoituskapasiteettia.

Kaupungille elintärkeitä paikallisia tapahtumajärjestäjiä tuettiin muun muassa järjestämällä keväällä ja syksyllä tapahtumajärjestäjien tarpeita palvelevat tilaisuudet, jotka toimivat myös tapahtumajärjestäjien verkostoitumistilaisuuksina.

Vuoden 2023 uusia tapahtuma-avauksia olivat Salo Friends and Music -festivaali, lasten ja nuorten Pumpkin Tube -tapahtuma, Salon Iltatorin Joulu sekä Mathildedalin Uuden Vuoden Karnevaali. Lisäksi Kurpitsaviikot-tapahtuma laajeni entisestään eri puolille Saloa. Samalla valmisteltiin uusia tapahtuma-avauksia vuodelle 2024 kuten Juhla- ja häämessut Salon Messujen yhteyteen sekä Avantoralli.

Strategian mukaisesti vuoden 2023 aikana valmisteltiin asuntomessujen mahdollista hakemista Saloon. Tavoitteena oli tehdä päätös joko suuntaan tai toiseen vuoden 2023 aikana. Tavoitteeseen ei aivan päästy, vaan periaatepäätös asuntomessujen hakemisesta Saloon tehtiin kaupunginvaltuustossa maaliskuun alussa kuluvana vuonna.

Kiertotalouden edelläkävijä -kärkihankkeen mukaisesti kaupunki on kaavoittanut tontteja kiertotalousyrityksille ja on mukana kehittämässä Korvenmäen teollisuusaluetta, jonne halutaan rakentaa tulevaisuuden tarpeisiin mukautuva kiertotalouspuisto. Jo nyt Korvenmäessä

sijaitseva Lounavoiman ekovoimalaitos tuottaa noin 90 prosenttia Salossa jaettavasta kaukolämmöstä. Salon kaupunki pyrkii jatkuvasti löytämään keinoja kiertotalouden lisäämiseksi toiminnassaan ja kartoittaa muun muassa purettavien rakennusosien hyödyntämismahdollisuuksia. Kiertotaloutta huomioidaan myös osana kaupungin hankintoja.

Kokonaisuudessa vuosi 2023 oli kaupungissamme vilkkaan ja tulevaisuuteen suuntautuneen kehittämisen sekä uuden kaupunkistrategian toimeenpanon vuosi.

Anna-Kristiina Korhonen
Kaupunginjohtaja

Salon tilinpäätös 2023

Asukasluku 12/2023

51 097

Henkilöstömäärä 12/2023

1 908

Työttömyysprosentti 12/2023

11,0

Verotulot

117,7M€

Toimintakulut

153,1 M€

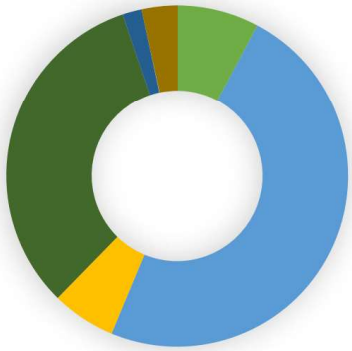

Toimintakulut

- Kaupunginvaltuusto ja -hallitus 8 %
- Opetuslautakunta 48 %
- Vapaa-ajan lautakunta 6 %
- Kaupunkikehityslautakunta 33 %
- Rakennus- ja ympäristölautakunta 2 %
- Vesihuoltolaitoksen johtokunta 3 %

Valtionosuudet

28,3 M€

Tilikauden ylijäämä

16,1 M€

Toimintatuotot

38,0 M€

Velka 60,5 M€ 1.184 €/asukas

Investoinnit

11,1 M€

1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1. Organisaatio 31.12.2023

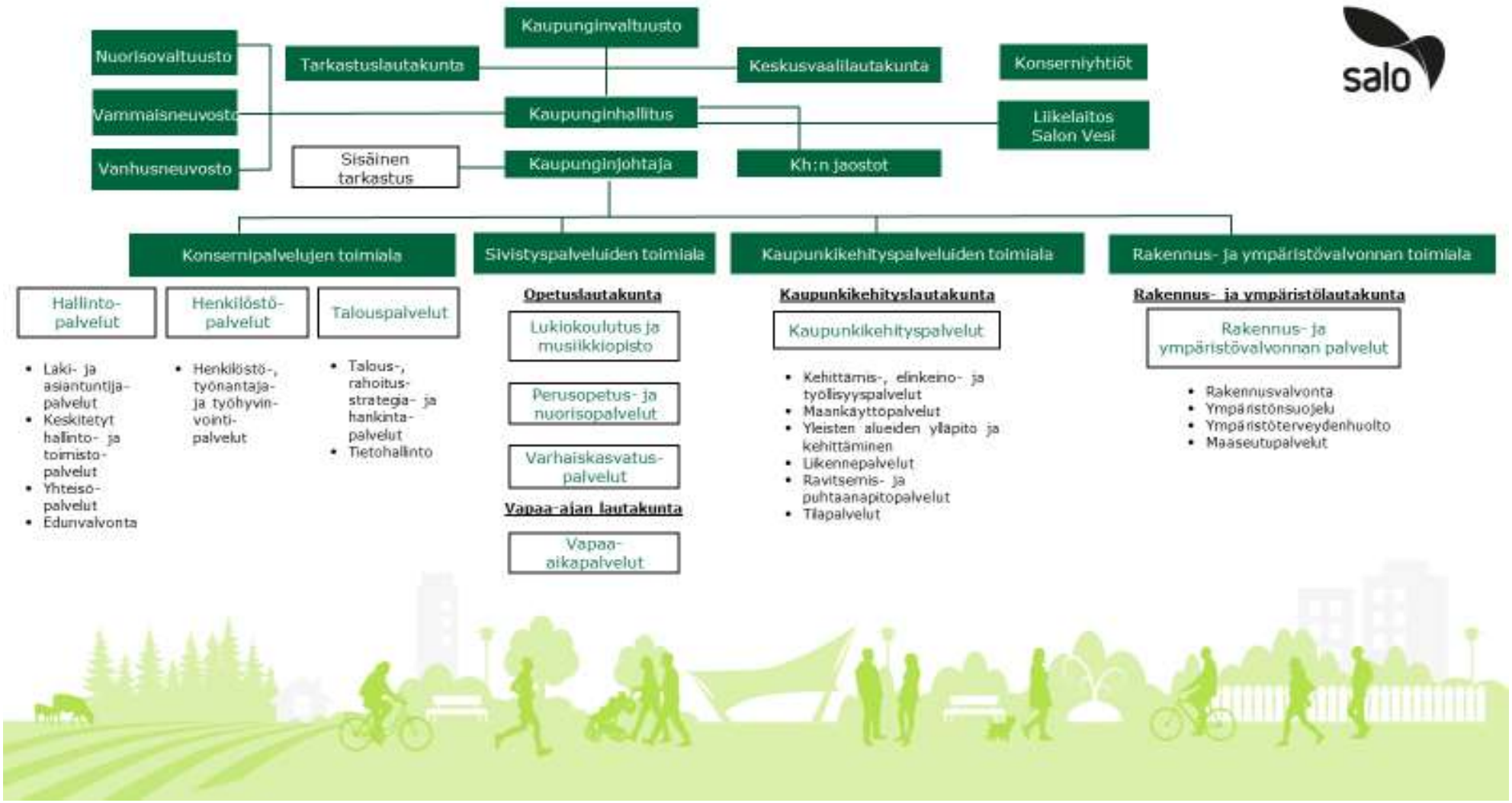

1.2.2. Toimielimet 1.1.-31.12.2023

1.2.2.1. Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuustoon toimintavuoden aikana kuuluneet henkilöt

Suku- ja etunimi	Syntymävuosi	Valtuustoryhmä
Puheenjohtaja		
Tamminen Heikki	1982	PS
Valtuuston 1. varapuheenjohtaja		
Parttimaa Satu	1972	SDP
Valtuuston 2. varapuheenjohtaja		
Suonio-Peltosalo Elina	1961	KOK
Valtuuston 3. varapuheenjohtaja		
Uusitalo Ilkka	1968	KESK
Jäsenet:		
Alanko Kaarlo	1950	SDP
Alaranta Johannes	1978	KESK
Anttila Jarkko	1981	SDP
Friberg Osmo	1966	KOK
Halkilahti Jaakko	1967	KESK
Hellsberg Ralf	1959	KOK
Huittinen Ulla	1961	KESK
Hyttinen Marjatta	1946	KOK
Härri Anna	1984	VIHR
Järvinen Janne	1971	PS
Karhulahti Arttu	1984	KOK
Karnisto-Toivonen Saija	1980	SDP
Keto-oja Piia	1973	SDP
Koskinen Heimo	1975	PS
Laitinen Mika	1973	PS
Lehti Timo	1959	KESK
Leivonen Sanna	1981	PS
Lundén Mikko	1979	PS
Lundström Sanna	1977	KOK
Lähteenmäki Timo	1960	VAS
Mänkäri Marjaana	1962	KESK
Määttänen Asko	1969	KESK
Nikkanen Saku	1977	SDP
Nummenpalo Mika	1968	LIIK
Nummentalo Juhani	1959	KOK
Nyyssönen Jonna	1973	VIHR
Olkinuora Antti	1959	PS
Paassilta Simo	1943	SDP
Palohonka Kaisa	1982	SDP
Puopolo Saija-Reetta	1975	VIHR
Riski Johanna	1971	KESK
Rissanen Petteri	1971	PS
Ruokonen Marja	1952	VAS
Räike Kalle	1977	KOK
Saari Ismo	1947	KESK
Sadeharju Eetu		
Salomaa Pekka	1961	KESK
Sarhola Mika	1990	PS
Schneider Kai	1960	VIHR
Siikonen Stina	1984	KOK
Tammi Timo	1953	SDP
Tapio Marko	1967	KOK
Vesa Simo	1955	SDP
Vierjoki-Väätäinen Karoliina	1989	KESK
Väistö Janne	1972	KOK
Wallius Jerina	1977	KOK
Yli-Jama Anna-Leena	1970	KOK

Valtuuston vaalilautakunta

Varsinainen jäsen	
Karhulahti Arttu	puheenjohtaja
Karnisto-Toivonen Saija	1.varapuheenohtaja
Nyyssönen Jonna	
Rissanen Petteri	
Uusitalo Ilkka	

Henkilökohtaiset varajäsenet vastaavassa järjestyksessä
Räike Kalle
Alanko Kaarle
Ruokonen Marja
Leivonen Sanna
Nummenpalo Mika

1.2.2.2. Kaupunginhallitus

Suku- ja etunimi	Syntymävuosi	Puolue
Puheenjohtaja		
Nikkanen Saku	1977	SDP
1. varapuheenjohtaja		
Nummentalo Juhani	1959	KOK
2.varapuheenjohtaja		
Riski Johanna	1971	KESK
3.varapuheenjohtaja		
Friberg Osmo	1966	PS
Jäsenet:		
Aaltonen Anu	1968	KOK
Alaranta Johannes	1978	KESK
Huittinen Ulla	1961	KESK
Härri Anna	1984	VIHR
Lundén Mikko	1979	PS
Olkinuora Antti	1959	PS
Paassilta Simo	1943	SDP
Palohonka Kaisa	1982	SDP
Yli-Jama Anna-Leena	1970	KOK
Henkilökohtaiset varajäsenet vastaavassa järjestyksessä		
Poikela Marko	1978	SDP
Karhulahti Arttu	1984	KOK
Mänkäri Marjaana	1962	KESK
Koskinen Heimo	1975	PS
Lundström Sanna	1977	KOK
Lehti Timo	1959	KESK
Määttänen Asko	1969	KESK
Nyyssönen Jonna	1973	VIHR
Wallius Jerina	1977	PS
Järvinen Janne	1971	PS
Sadeharju Eetu	1993	SDP
Keto-oja Piia	1973	SDP
Siikonen Stina	1984	KOK

1.2.2.3. Kaupungin lauta- ja johtokunnat

Kaupunkikehityslautakunta

Lundström Sanna	puheenjohtaja
Vesa Simo	1. varapuheenjohtaja
Salomaa Pekka	2. varapuheenjohtaja
Wallius Jerina	3. varapuheenjohtaja
Anttila Jarkko	
Helenius Aune	
Kahila Tuukka	
Kanerva Tauno	
Koskinen Heimo	
Kymäläinen Maija	

Räike Kalle	
Siikonen Stina	
Sjöholm-Nikkanen Anita	
Paassilta Simo	kaupunginhallituksen edustaja
Muuri Anna 1.1.- 2.11.2023	nuorisovaltuuston edustaja
Järvinen Aku 3.11.-31.12.2023	nuorisovaltuuston edustaja

Keskusvaalilautakunta

Tuominen Liisa	puheenjohtaja
Laiho Jari J.	varapuheenjohtaja
Koskinen Elina	
Leivonen Keijo	
Suominen Satu	

Opetuslautakunta

Mänkäri Marjaana	puheenjohtaja
Lehtinen Päivi	1. varapuheenjohtaja
Pajulo Esa	2. varapuheenjohtaja
Pihakivi Sanna	3. varapuheenjohtaja
Halkilahti Jaakko	
Hurve Anne	
Huttunen Jukka	
Jokinen Kirsi-Maria	
Merivirta Laura	
Sadeharju Eetu	
Salko Petri	
Seitz Elina	
Suominen Olli-Pekka	
Olkinuora Antti	kaupunginhallituksen edustaja
Drin Rrustemi	nuorisovaltuuston edustaja

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Leivonen Sanna	puheenjohtaja
Hellsberg Ralf	1. varapuheenjohtaja
Määttänen Asko	2. varapuheenjohtaja
Fontell Matti	
Hellström Pia	
Järvinen Janne	
Kjellman Saga	
Kotilainen Riika	
Laine Elina	
Ojanperä Asmo	
Puopolo Saija-Reetta	
Saari Ismo	
Sarhola Mika	
Virtanen Mikko	Someron kaupunkia edustava jäsen (ymp.th. asiat)
Mäki-Teeri Markku	Someron kaupunkia edustava jäsen (ymp.th. asiat)
Riski Johanna	kaupunginhallituksen edustaja
Özen Teemu	nuorisovaltuuston edustaja

Tarkastuslautakunta

Väistö Janne	puheenjohtaja
Salomaa Pekka	1. varapuheenjohtaja
Tammi Timo	2. varapuheenjohtaja
Hägerth Jarmo	
Hänninen Mika 5.-31.12.2023	
Kirves-Järvinen Taina	
Lindstedt Marja-Liisa	
Pesonen Sari	
Pohjola Timo 1.1.-4.12.2023	

Ruokonen Marja
Sohlman Jutta
Tuominen Marita

Vapaa-ajan lautakunta

Keto-oja Piia	puheenjohtaja
Rissanen Petteri	1. varapuheenjohtaja
Jaakkola Mikko	2. varapuheenjohtaja
Alanko Kaarlo	
Björkstrand Juha	
Blomqvist Mia	
Hirvimäki Jani	
Järvinen Anne	
Karp Maria	
Laaksonen Arttu	
Leppähaara Marja	
Martyugova Sofia	
Vierjoki-Väätäinen Karoliina	
Yli-Jama Anna-Leena	kaupunginhallituksen edustaja
Hatakka Riku	nuorisovaltuuston edustaja

Yhteistoimintaelin

Palohonka Kaisa	puheenjohtaja
Virtanen Riina	varapuheenjohtaja
Aarnio Jyrki	
Heikurinen Tanja	
Lepistö Tanja	
Lampainen Marja	
Liimatainen Anne	
Rask Mari	
Tuomela Asta	
Tuominen Hannele	
Olkinuora Antti	kaupunginhallituksen edustaja

1.2.2.4. Muut toimielimet

Liikelaitos Salon Veden johtokunta

Wallius Jerina	puheenjohtaja
Hellsberg Ralf	varapuheenjohtaja
Aaltonen Teemu	
Eskola Jouni	
Ilola Marika	
Lindholm Sanna	
Tammi Timo	

Varsinais-Suomen käräjäoikeuden lautamiehet

Jussila Mikko
Kara Lasse
Makkonen Sinikka
Nummila Mika
Palohonka Kaisa

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet

Hänninen Mika
Ilmarinen Kristiina
Järvinen Ari
Kinnunen Kasper
Mäntylä Päivi
Ojanperä Asmo
Peltonen Aimo
Pihtlahti Kristiina
Riihikankare Ari-Heikki
Saarinen Kari
Saarinen Seija

Siikonen Stina
Suominen Lasse
Vallittu Pertti
Virtanen Timo
Yli-Liipola Hanna

Poliisilaitoksen neuvottelukunta

Jantunen Olavi

Salon palvelutalosäätiön hallitus

Pertti Vallittu, puheenjohtaja
Blomqvist Mia
Kara Lasse
Ylä-Kotola Pia

Uskelan opintorahastosäätiön hallitus

Breilin Olli-Pekka (valintakausi 2023-2034)
Halkilahti Jaakko (valintakausi 2015-2026)
Iltanen Maija (valintakausi 2015-2026)
Kara Lasse (valintakausi 2019-2030)
Lehmussaari Pia (valintakausi 2015-2026)
Merilä Jarkko (valintakausi 2023-2034)
Tuominen Kimmo (valintakausi 2019-2030)

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Nieminen Raimo
Breilin Mikko
Veck Heidi asiantuntija

1.2.2.5. Kaupungin edustus kuntayhtymissä

Salon seudun koulutuskuntayhtymän valtuusto

Kalevo Juha
Karhulahti Arttu
Laaksonen Arttu
Lautiala Arja
Leppähaara Marja
Lindstedt Marja-Liisa
Mgvdeladze Marina
Mänki Laura
Sarhola Mika

1.3. Yleinen ja Salon alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön ennakkoarvion mukaan bruttokansantuote supistui 0,5 prosenttia vuonna 2023. Suomen talouden tilanne oli alkuvuonna ennakkoarvioita heikompi ja kolmannella neljänneksellä tuotanto väheni selvästi. Talouden odotetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitauksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Vuonna 2024 kotitalouksien ostovoiman kasvu jää kuitenkin vaimeaksi, kun työllisyyden heikkeneminen ja sosiaalietuuksien leikkaukset hidastavat kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua.

Vientiä ja tuontia on vuonna 2023 leimannut talouden alavireisyys ja myös Suomessa sekä viennin että tuonnin volyymit ovat supistuneet. Ulkomaankauppa on kuitenkin tukenut BKT:n kasvua, koska nettovietin on ollut positiivista. Tämä johtuu siitä, että tuonti on vähentynyt voimakkaammin kuin vienti. Vuonna 2023 tavaroiden tuonti on laskenut voimakkaasti niin Suomessa kuin Euroopan laajuisesti. Yritykset ovat hyödyntäneet vuonna 2022 kertyneitä varastoja ja talouden alavire on vähentänyt entisestään tarvetta tavaroiden tuonnille.

Työllisyysaste laski vuodesta 2022 noin 0,2 prosenttia, koska työikäisten määrä lisääntyi runsaan maahanmuuton seurauksena vuonna 2023. Työllisten määrä pysyi alkuvuoden positiivisen kehityksen vuoksi vuonna 2023 lähes samalla tasolla kuin edellisvuonna, kasvaen keskimäärin 0,1 prosenttia. Tehdyn työn määrä ei kuitenkaan lisääntynyt. Työttömien määrä kääntyi vuonna 2023 kasvuun ja työttömyysaste oli 7,2 prosenttia, mikä on noin 0,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Erityisesti rakentamisen supistuminen on lisännyt työttömyyttä. Työttömyysasteen arvioidaan nousevan vuonna 2024 7,5 prosenttiin.

Vuoden 2023 aikana inflaatio hidastui nopeasti. Alkuvuonna inflaatio oli noin 8 prosenttia ja marraskuussa 2023 inflaatio oli alle prosentin. Vuonna 2023 kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna keskimääräinen inflaatio oli 6,3 prosenttia. Inflaation lasku on hidastuntu pääasiassa energian hintojen laskun seurauksena. Tulevina vuosina inflaation arvioidaan olevan keskimäärin 2 prosenttia ja hidastuu selvästi vuosien 2022 ja 2023 luvuista. Palvelujen hintojen nousu ylläpitää inflaatiota eniten tulevina vuosina.

Kuntahallinnossa vuosi 2023 näyttää kohtuullisen hyvältä, vaikka kulutusmenojen kasvu on ollut aiemmin arvioitua nopeampaa. Investointeja on kuitenkin kertynyt selvästi edellisvuotta vähemmän. Investointipaineet eivät ole kadonneet kuitenkaan, vaan ne pysyvät edelleen mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän edellyttämien muutosten vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät, noussut korkotaso ja kuntien heikkenevä taloustilanne voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai jopa estää niiden toteutumisen. Kulutusmenojen kasvua ovat ylläpitäneet vuonna 2023 hintojen kasvu sekä kasvavat henkilöstökustannukset. Palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntahallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat nykyisin sen suurimman kuluerän.

Vuonna 2023 edellinen hallituskausi päättyi ja uusi alkoi. Monet edellisen hallituksen määräaikaiset toimet lakkasivat. Kunnille ei osoitettu uusia tehtäviä tai velvoitteita vuodelle 2024. Vuonna 2025 kunnat ovat kuitenkin taas suuren muutoksen edessä, kun TE-uudistuksen myötä työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Tämän lisäksi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiopäivärahaa. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin sekä talouteen ja uudistuksen jälkeen työllisyyskehityksellä tulee olemaan entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen

(Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:95)

Kuntien ilmoittamien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien tulos oli selvästi positiivinen 1,8 miljardia euroa. Vahvan tuloksen taustalla on pääosin hyvinvointialueuudistuksen ns. verohännät, joiden vaikutus kuntien verotuloihin oli noin 1,29 miljardia euroa. Lisäksi valtionosuuksien osalta lopullisten laskelmien mukaan kunnat saivat liikaa valtionosuuksia vuonna 2023 yhteensä noin 0,5 miljardia euroa. Vuonna 2023 alustavien tietojen mukaan negatiivisen tuloksen teki 12 kuntaa, kun edellisenä vuonna tulos oli negatiivinen 14 kunnassa. Negatiivisen vuosikatteen kunnat olivat yhtä lukuun ottamatta alle 5 000 asukkaan kuntia. Kuntien vuosikate vahvistui vuodesta 2022 ja ylitti selvästi poistot ja nettoinvestoinnit.

Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ulkoiset toimintakulut laskivat 52 prosenttia ja toimintatuottojen arvioitiin laskevan noin 28 prosenttia. Lasku johtuu hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamista muutoksista. Hyvinvointialueuudistus poisti kunnilta vuoden alussa sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalveluihin liittyvät kustannukset sekä sote-perusteiset asiakasmaksut, myynituotot sekä muut toimintatuotot.

Hyvinvointialueuudistuksen johdosta kuntien verotulojen kokonaismäärä laski 12,3 miljardia euroa (-46 prosenttia) vuodesta 2022. Tästä kunnallisverojen osuus oli 11,4 miljardia euroa, yhteisöverot vajaa 1 miljardia euroa. Kiinteistöveroa ei siirretty uudistuksen yhteydessä, joten sen määrä kasvoi noin 90 miljardia euroa. Aiempina vuosina yhteisöveron määrä on ylittänyt kiinteistöverojen määrän, mutta hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä tilanne muuttui. Verotulojen määrä supistui kokonaisuudessaan 14,5 miljardiin euroon, kun vuonna 2022 määrä oli 26,8 miljardia euroa.

Verotulojen lisäksi kunnilta siirrettiin valtionosuuksia hyvinvointialueille ja kuntien valtionosuudet vähenivät kaikkiaan 7,1 miljardia euroa eli noin 66 prosenttia. Valtionosuuksien kokonaismäärä supistui 3,63 miljardiin euroon kun vuonna 2022 määrä oli 10,74 miljardia euroa. Hyvinvointialueuudistuksen tulojen siirron johdosta verotulojen ja valtionosuuksien reaalista muutosta on vaikea todentaa pelkästään tilinpäätöstietoja vertaamalla.

Kuntien vuosikate vahvistui vajaat 0,8 miljardia euroa vuodesta 2022. Vuonna 2023 kuntien nettoinvestointien määrä kasvoi voimakkaasti, mikä selittyy pääosin luovutustulojen merkittävällä vähentymisellä edellisvuoden korkeasta määrästä. Kuntien lainakanta väheni toisena vuonna peräkkäin yhteensä 243 miljardilla eurolla.

Vuoden 2023 ennakollisten tilinpäätösanalyysien perusteella kuntatien talous oli vahva. Vahvaa tulosta selittää pääosin ns. verohännät. Verohännät tarkoittavat sitä, että kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja hyvinvointialueuudistusta edeltävän leikkaamattoman veropohjan mukaan ja samalla uudistukseen liittyvät kustannukset poistuivat kunnilta kokonaisuudessaan. Valtionosuuksien lopullisten laskelmien mukaan kunnille maksettiin liikaa valtionosuuksia vuonna 2023 noin 0,5 miljardia euroa. Nämä liikaa maksetut valtionosuudet tullaan vähentämään kuntien valtionosuuksista vuosina 2025-2027 sen lisäksi, että valtionosuuksien taso alenee pysyvästä em. määrällä vuodesta 2024 lähtien. Toimintatuottojen- ja kulujen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on hyvinvointialueuudistuksen johdosta hankalaa.

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden tiedot on raportoitu Valtiokonttorin automaattisen talousraportoinnin kautta. Tietojen osalta on huomioitava, että 7 kuntaa ja 6 kuntayhtymää ei raportoinut tietojaan määräajassa Valtiokonttorille, ja puuttuvien tietojen osalta laskelmissa on käytetty vuoden 2023 tilinpäätösennusteen tietoja. Tiedoissa on lisäksi havaittavissa myös muita puutteita ja epävarmuustekijöitä, joten niihin tulee suhtautua varauksellisella. Tietojen vertailua aikaisempiin vuosiin vaikeuttaa merkittävästi hyvinvointialueuudistus, jonka myötä kuntien talouden volyymi supistui keskimäärin puoleen. Näin ollen esimerkiksi tulojen ja menojen muutokset aikaisempiin vuosiin eivät ole vertailukelpoisia.

(Lähde: Valtiokonttori, Valtiovarainministeriö, Kuntaliitto)

Salon alueen taloudellinen kehitys

Vuosi 2023 oli kunnissa ensimmäinen vuosi historiallisen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Vuoden alussa sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalvelut siirtyvät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle ja tällä uudistuksella oli suuria vaikutuksia kaupungin talouteen ja toimintaan. Lisäksi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan jatkui edelleen. Sodan seurauksena Saloon saapuneista ukrainalaisista noin 460 haki vuoden 2023 aikana kotikuntaa Salosta. Tilapäisen suojelun perusteella Salossa asuvien ukrainalaisten määrä on huomattavasti tätä suurempi. Kaupungin palveluissa on kyetty reagoimaan kasvavaan tarpeeseen muun muassa valmistavan opetuksen palveluita kehittämällä.

Kaupunki teki vuonna 2023 16,1 miljoonaa euroa positiivisen tuloksen. Vuonna 2022 ylijäämä oli 9,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 ylijäämä oli 8,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 positiivisen tuloksen jälkeen taseessa olevat kertyneet ylijäämät nousevat 44,5 miljoonaan euroon. Ennakoitua parempaan tulokseen vaikuttivat talousarviota paremmin toteutuneet tuotot ja verotulot sekä vastaavasti arvioitua hieman pienemmät toimintakulut. Ennakoitua parempia verotuloja selittävät erityisesti niin kutsutut verohännät, jotka ovat vuoden 2023 aikana kunnille tilitettyjä veroja aiemmilta vuosilta.

Kunnallisverotulot laskivat noin 92,2 miljoonaa euroa eli 50,9 prosenttia ja toteutuivat 89,1 miljoonan euron suuruisina. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksikköä hyvinvointialueuudistuksessa, mikä selittää kunnallisverotulojen laskua. Hyvinvointialueuudistusta edeltäviltä vuosilta kunnille tilittyi kunnallisveroa arvioilta noin 1,2 miljardia euroa. Yhteisöverot toteutuivat 13,1 miljoonan euron suuruisena ja vähenivät edellisvuodesta 6 miljoonaa euroa. Yhteisöverotulon lasku johtuu pääosin siitä, että kuntien yhteisöverotuotoista siirrettiin kolmannes valtiolle hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta kasvattamalla. Hyvinvointialueuudistusta edeltäviltä vuosilta kunnille tilittyi yhteisöveroa arviolta 220 miljoonaa euroa. Kiinteistöverot toteutuivat 15,4 miljoonan euron suuruisina ja pysyivät vuoden 2022 tasolla. Rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nostivat rakennusten verotusarvoja, mutta muutoksen vaikutus verotuloon vuonna 2023 oli hyvin pieni. Kiinteistöveroa ei siirretty hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä.

Valtionosuudet toteutuivat 28,3 miljoonan euron suuruisina. Valtionosuudet laskivat edellisvuodesta 103,1 miljoonaa euroa eli 78,5 prosenttia johtuen pääosin hyvinvointialueuudistuksesta. Vuonna 2023 kunnille maksettiin valtionosuutta liikaa noin 500 miljoonaa euroa, jonka valtio tulee perimään takaisin kunnilta tulevina vuosina.

Vuonna 2023 toimintatuottoja kertyi 38,0 miljoonaa euroa ja toimintakuluja kirjattiin 153,1 miljoonaa euroa. Toimintatuotot laskivat noin 16,8 miljoonaa euroa eli 30,7 prosenttia ja toimintakulut laskivat 226,4 miljoonaa euroa eli 59,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä kunnilta poistuivat sote-perusteiset asiakasmaksut, myyntituotot sekä muut toimintatuotot. Lisäksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaiset muutokset tulorajoissa alentavat varhaiskasvatusmaksujen tuottoja. Toimintatuottojen vertailussa edellisiin vuosiin on hyvä huomioida, että vuosina 2021 ja 2022 valtio maksoi kunnille koronaan liittyvän avustuksen valtionavustuksena, joka kirjautuu toimintatuottoihin. Vuonna 2020 vastaavat tuet kunnille maksettiin valtionosuuksien mukana.

Toimintakulut toteutuivat 153,1 miljoonan euron suuruisina ja laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 226,4 miljoonaa euroa eli 59,7 prosenttia. Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuonna 2023 kaupungin toimintakuluista poistuivat sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalveluiden kustannukset. Kaupungin kokonaiskustannusten laskusta sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten osuus oli 225,1 miljoonaa euroa (2022). On hyvä huomioida, että kaikki sosiaali- ja terveyspalveluiden alainen toiminta ei siirtynyt hyvinvointialueelle, vaan jäi edelleen kaupungin hoidettavaksi. Toimintakulujen kasvun vaikutukset jäävät hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien vaikutusten alle. Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen on lisännyt kuntien kustannuksia esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Vuonna 2023 kaupungin toimintakuluista henkilöstökulut olivat yhteensä 95,0 miljoonaa euroa ja laskua edelliseen vuoteen 75,3 miljoonaa euroa eli 44,2 prosenttia. Lasku perustuu henkilöstömäärän vähenemiseen hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Henkilöstökustannukset ovat nousseet valtakunnalliset palkkaratkaisujen myötä. Kunta-alan sopimusratkaisut kasvattivat henkilöstökustannuksia keskimäärin 4,85 prosenttia vuoden 2022 keskiarvoon verrattuna. Palvelujen ostot olivat vuonna 2023 yhteensä 33,6 miljoonaa euroa ja laskua oli 133,3 miljoonaa euroa verrattuna edelliseen vuoteen.

Kaupungin vuosikate oli positiivinen 32,7 miljoonaa euroa. Kun poistot ja arvonalennukset ovat 17,7 miljoonaa niin kaupungin talous oli vuonna 2023 tasapainossa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 16,1 miljoonaa euroa. Taseeseen on kertynyt ylijäämää edellisiltä vuosilta yhteensä 28,4 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa sitä, että vuoden 2023 tilikauden positiivisella tuloksella taseen ylijäämä kasvaa 44,5 miljoonaan euroon eli 871 euroa per asukas (asukasmäärä 51.097).

Investointeja rahoitettiin 11,1 miljoonalla eurolla, joka oli 3,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Talousarvion bruttoinvestoinnit alittuivat 7,1 miljoonalla eurolla. Alitus johtui monesta syystä. Osa investoinneista saatiin toteutettua alle arvioidun määrärahan, kun taas osa vuodelle 2023 suunnitelluista hankkeista siirtyi erinäisistä syistä eteenpäin. Sekä kunnallistekniikan, tilapalvelujen että Liikelaitos Salon Veden osalta resurssivaje vaikutti hyvin pitkälti hankkeiden toteutumiseen. Osassa hankkeita tarveselvitykset ja suunnittelu eivät olleet niin pitkällä, että hankkeet olisivat ehtineet valmistua vuonna 2023. Alhainen investointitaso on vaikuttanut keskimääräistä alhaisempaan velkaantumiseen.

Kaupungin lainakanta pieneni 24,2 miljoonaa euroa vuoden aikana. Lisäksi lyhytaikaisten lainojen vähennyksenä vaikuttaa konsernitilin sisällyttäminen vertailuvuoden 2022 lainatietoihin. Lainamäärä vuoden lopussa on 60,5 miljoonaa euroa ja lainaa per asukas on yhteensä 1.184 euroa. Konsernin lainakanta pieneni 71 miljoonaa euroa vuoden aikana ja lainaa per asukas on yhteensä 1.643 euroa.

Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta väheni ja oli vuoden 2023 alustavien tunnuslukujen perusteella 3.334 euroa per asukas ja konsernin (vuosi 2022) 7.868 euroa per asukas, näihin verrattuna kaupungin lainakanta on alhainen. Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen tunnusluvut.

	TP2023	TP2022	MUUTOS	
asukasluku	51 097	50 969	128	
työttömyys-%	11,0	9,9	1,1	
henkilöstömäärä	1 908	3 587	-1 679	
henkilötyövuodet	1 846	3 332	-1 486	
toimintatulot (ulk.), M€	38,0	54,8	-16,8	
toimintamenot (ulk.), M€	153,1	379,5	-226,4	
henkilöstökulut, M€	95,0	170,3	-75,3	
palvelujen ostot (ulk.), M€	33,6	166,9	-133,3	
toimintakate, M€	-115,1	-324,7	209,6	
verotulot, M€	117,7	215,8	-98,1	
valtionosuudet, M€	28,3	131,4	-103,2	
vuosikate, M€	32,7	24,4	8,2	
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	16,1	9,0	7,1	
investoinnit, brutto M€	11,1	14,4	-3,3	
investoinnit, netto M€	10,7	13,6	-2,9	
poistot, M€	16,1	16,0	0,1	
lainamäärä 31.12. M€	60,5	90,4	-29,9	*)
lainaa €/asukas	1 184	1 773	-589	*)
konserni tilik. Yli-/alijäämä, M€	16,2	6,4	9,8	
konsernilainakanta 31.12., M€	83,9	154,9	-71,0	
konsernilaina €/asukas	1 643	3 040	-1 397	

*) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus

Vuoden 2023 tilinpäätöksen tunnusluvuilla tilikauden ylijäämä on 16,1 miljoonaa euroa ja taseeseen kertynyt ylijäämä 44,5 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa on esitetty taseen ylijäämän ja tilikauden tuloksen kehitys ajalla 2009-2023.

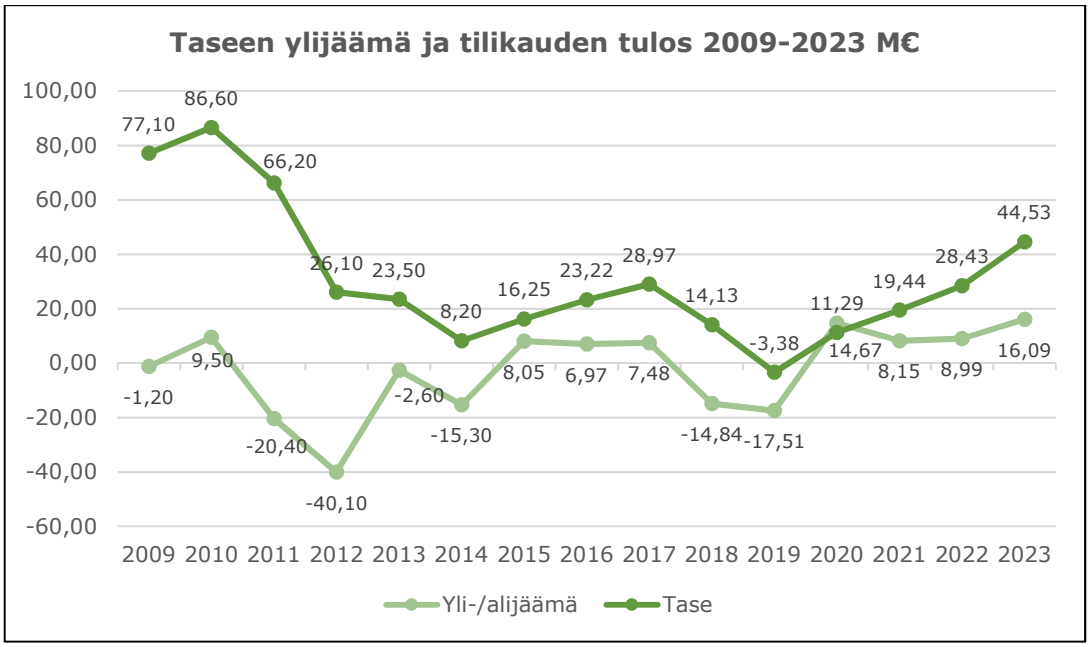

Työllisyys- ja väestökehitys

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen katsauksen mukaan Salossa työvoiman määrä oli joulukuussa 23.238 henkilöä, laskua vuoden takaiseen -62 henkilöä. Työttömyysaste oli Salossa vuonna 2023 keskimäärin 9,1 prosenttia (koko maa 9,8 %). Vuoden lopussa työllisyystilanne vaikeutui.

Vuoden lopussa Salossa oli 2.561 työtöntä työnhakijaa ja työttömyysprosentti oli 11,0 ollen kuitenkin edelleen koko maata alempi (11,2 %). Vuotta aiemmasta työttömien määrä on kasvanut 243 henkilöllä eli 10 prosenttia. Lomautettujen määrä oli 419 henkilöä ja siinä lisäystä vuoden takaiseen oli 121 henkilöä. Työttömien miesten määrä oli selvästi koko Varsinais-Suomessa naisia isompi, myös Salossa oli 1.537 miestä ja 1.024 naista työttömänä työnhakijana. Kaupungin maksama työmarkkinatuki oli vuonna 2023 yhteensä 3,0 miljoona euroa, eli noin 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022.

Avointen työpaikkojen määrä laski Salossa. Uusia avoimia työpaikkoja joulukuussa ilmoitettiin 230, laskua vuoden takaiseen tilanteeseen -52 työpaikkaa, mutta kahden vuoden takaiseen verrattuna määrä oli lähes sama. Haasteena työnantajilla on osaavan työvoiman saanti alueella.

Pitkäaikaistyöttömien määrä oli vuosikausiin alimmillaan huhtikuussa, 498 henkilöä, jonka jälkeen pitkään myönteisenä jatkunut kehitys pysähtyi ja joulukuussa pitkäaikaistyöttömiä oli 561 eli 33 enemmän kuin vuosi sitten. Nuorisotyöttömyys nousi loppuvuodesta 2023. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 291, mikä oli 40 enemmän kuin vuosi sitten.

Joulukuussa 2023 Salon asukasluku oli 51.097. Vuoden aikana asukasluku kasvoi 128 henkilöllä. Salon väestönkehitykseen on vaikuttanut myönteisesti tilapäisen suojelun piirissä olevat ukrainalaiset, jotka ovat hakeneet kotikuntamerkintää Saloon. Tähän mennessä kohderyhmästä noin 500 henkilöä on tullut salolaiseksi eli vajaa puolet Salossa asuvista noin 1200 ukrainalaisesta.

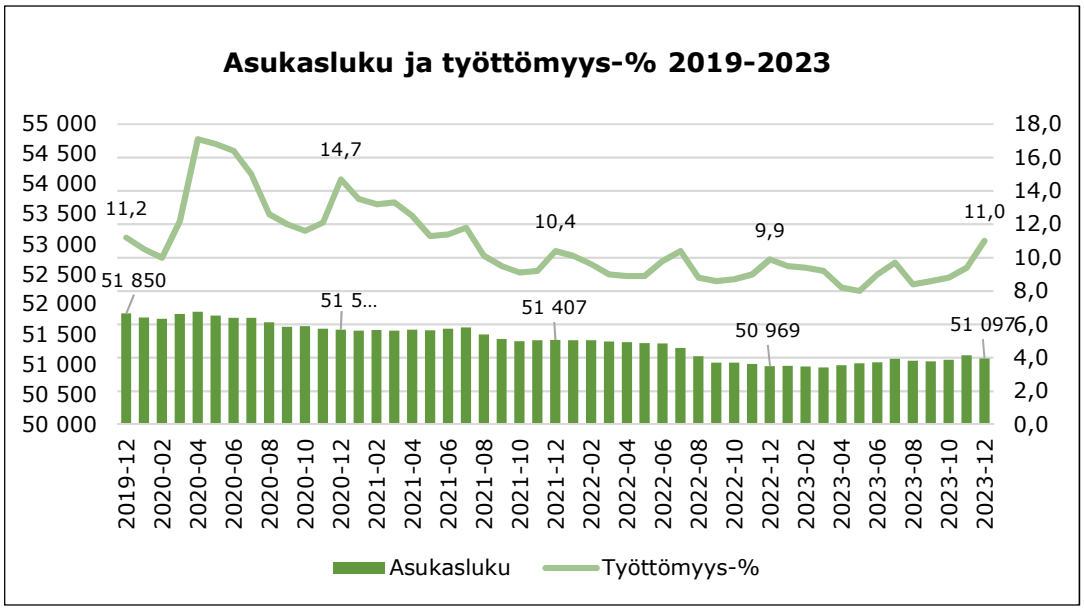

Arvio tulevasta Salon talouden kehityksestä

Vuosi 2023 oli kunnissa ensimmäinen vuosi historiallisen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Vuoden alussa sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalvelut siirtyvät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle ja tällä uudistuksella oli suuria vaikutuksia kaupungin talouteen ja toimintaan. Lisäksi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan jatkui edelleen. Sodan seurauksena Saloon saapuneista ukrainalaisista noin 460 haki vuoden 2023 aikana kotikuntaa Salosta. Tilapäisen suojelun perusteella Salossa asuvien ukrainalaisten määrä on huomattavasti tätä suurempi. Kaupungin palveluissa on kyetty reagoimaan kasvavaan tarpeeseen muun muassa valmistavan opetuksen palveluita kehittämällä.

Seuraavina vuosina suurimmat muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa liittyvät TE-uudistukseen sekä hyvinvointialueille vuokrattujen kiinteistöjen siirtymäajan päättymi-

nen. Vuodesta 2025 alkaen TE-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toiminnallisiin vastuisiin, kun työvoimapalveluiden järjestämisvastuu sekä työttömyysturvan laajentuva rahoitusvastuu siirtyy kunnille. Salon kaupunki, Someron kaupunki, Koski TL:n kunta ja Marttilan kunta muodostavat 1.1.2025 alkaen yhteisen työllisyysalueen, jonka vastuukuntana toimii Salon kaupunki. Salon kaupunki vastaa palveluiden tuottamisesta sekä ottaa vastaan liikkeenluovutuksessa valtiolta siirtyvät työntekijät. Salossa kaupunginvaltuusto hyväksyi yhteisen työllisyysalueen muodostamisen 23.10.2023 kokouksessaan. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä hyvinvointialueiden tuli vuokrata sote-kiinteistöt vähintään kolmeksi vuodeksi ja vuodesta 2026 alkaen vuokrasopimukset voidaan irtisanoa. Mikäli vuokrausta edelleen jatketaan, pitää kuntien yhtiöittää omistukseensa jääneet sote-kiinteistöt.

Kaupungin kustannuksista suurin osa syntyy sivistyspalveluista. Haasteensa taloudelle ja toiminnalle luovat toimintamenojen kasvu, joka aiheutuu pääasiassa hintojen noususta sekä kunta-alan ansiokehityksestä, työvoiman saatavuusongelmat ja palvelutarpeen laskeminen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen osalta, joka johtuu koko 2010-luvun jatkuneesta syntyvyyden alenemisesta.

Vuoden 2023 aikana kaupunkistrategiaan kirjatut elinvoimaa edistävät kärkihankkeet ovat edenneet. Länsiradan (ent. Turun tunnin juna) rakentamisen aloittaminen kirjattiin keväällä Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan. Vuoden aikana on tehty tiiviisti töitä ratahankkeen toteuttamiseksi, jotta CEF-tukihakemus voidaan jättää heti alkuvuodesta 2024. Uusi vaihe on tarkoitti myös loppuvuodesta neuvotteluita kaupunkien ja valtion välillä rakentamisvaiheen rahoituksesta. Neuvottelut jatkuvat vuoden 2024 aikana. Alueellisen liikenneinfrahankkeen eli kantatie 52 on edennyt suunnitelmien mukaan ja suunnitteluvaihe on loppusuoralla.

Kaupungin investointitaso on ollut vuosia Salon kokoiselle kunnalle maltillinen. Tulevina vuosina investointitasot tulevat vääjäämättä kasvamaan korjausvelan kasautuessa alhaisten investointivuosien jälkeen. Kasvavien investointien vaikutus rahoitukseen ei kuitenkaan tällä hetkellä uhkaa kaupungin taloutta keskimääräistä alhaisemman lainakannan takia, mutta investointitasojen noustessa tulee varautua myös poistotason kasvuun, joka vaikuttaa tilikauden tuloksen muodostumiseen. Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien vastuulle jäivät hyvinvointialueiden käytössä olevat kiinteistöt.

Suunnitelmakaudella taloussuunnitelmavuodet 2025 ja 2026 eivät ei ole tämän hetkisten arvioiden mukaan tasapainossa talouden osalta ja erityisesti vuosi 2026 näyttää haasteelliselta. Kyseisiin vuosiin liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä muun muassa tulevan TE-uudistuksen lopullisten vaikutusten osalta, käynnissä olevan kiinteistöverouudistuksen vaikutusten osalta sekä mahdollisen tulevan kuntien rahoitusjärjestelmäuudistuksen osalta, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Valtionosuuksien ja verotulojen määrä on vielä epävarmaa ja vaikeuttaa suunnitelmavuosien tuloksen arvioimista. Taloussuunnitelmavuosien haasteena on lisäksi hallitusohjelman täsmentymättömien toimien vaikutukset kuntatalouteen, joita tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida. Hallitusohjelmaan sisältyy muun muassa kuntien normituksen keventämisohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä sekä edistää kuntien uudistumista ja kuntien erilaisuuden huomioimista.

Salon kaupungin strategian mukainen kestävä talous tuleville suunnitelmakausille lähtee sitä, että talous pidetään tasapainossa eli vuosikate on vähintään poistojen tasolla. Vetovoimaisen kasvukaupungin elinvoiman ylläpitäminen edellyttää merkittäviä infra- ja palvelurakenneinvestointeja. Korvausinvestoinnit rahoitetaan poistoilla, mutta elinvoimainvestoinnit voidaan rahoittaa pitkäaikaisella lainalla. Kaupungin lainamäärä asukasta kohti on maan keskimääräistä tasoa alempi. Talousarviovuodelle 2024 on varauduttu korkotason nousuun.

Vuoden 2023 talousarvion pohjalla oli kaupunginvaltuuston 16.4.2018 § 48 hyväksymä Salon kaupunkistrategia 2026. Salon kaupungin uusi kaupunkistrategia ”Avaimet kaikkiin oviin” hyväksyttiin joulukuussa 2022. Hyväksymisaikataulusta johtuen talousarvio jouduttiin laatimaan vanhan strategian pohjalle, joskin valtaosa tavoitteista tuki myös uuden strategian päämäärien tavoittelua. Uuden strategian kolme painopistettä ovat elinvoimainen Salo, hyvinvoiva Salo ja kestävän talouden Salo. Strategiaan sisällytettiin kärkihankkeita, jotka tukevat päämäärien saavuttamista ja muodostavat teemoiltaan erilaisia kokonaisuuksia.

Oheisessa taulukossa on kaupungin tilikauden yli-/alijäämä sekä taseen ylijäämän toteutuma vuosina 2009 - 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2026.

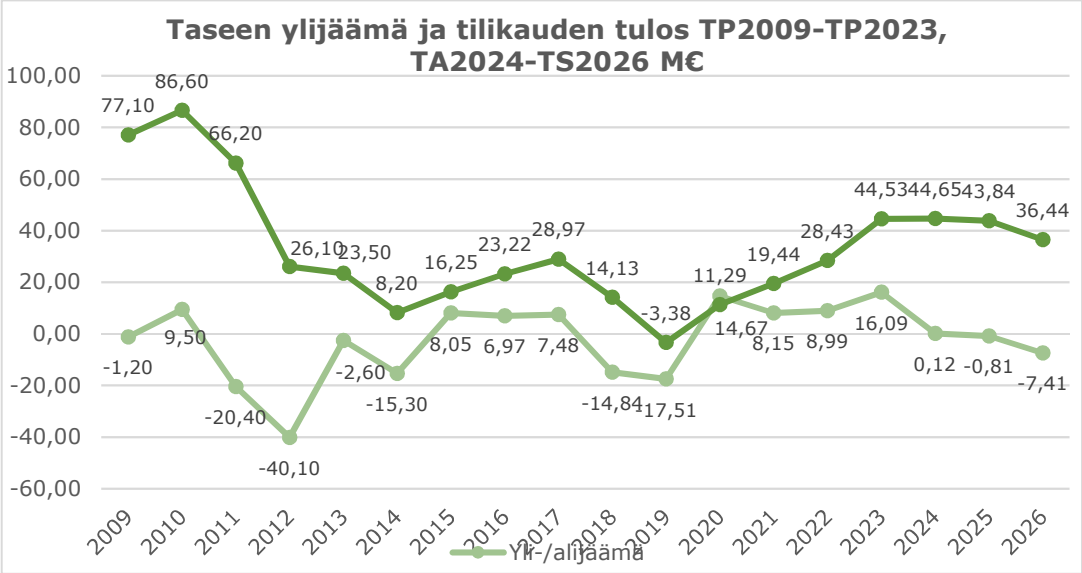

1.3.1. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Talous- ja tuloperusteiden muutokset

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta mukaan kunnanvaltuuston oli määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2022 oli 20,75 prosenttia, joten vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 8,11.

Kiinteistöverotulojen määräytymisen perusteita ei muutettu vuodelle 2023. Kiinteistöveroprosentit olivat seuraavat: yleinen 0,93, vakinaiset asunrakennukset 0,55, muut asuinrakennukset 1,30, voimalaitokset 2,50 ja rakentamaton rakennuspaikka 3,00.

Olennaiset organisaatiomuutokset

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Samassa yhteydessä hyvinvointialueelle siirrettiin näihin tehtäviin liittyvät resurssit.

Salon kaupungin ja Someron kaupungin kesken muodostettiin sopimusperusteinen yhteistoiminta- alue ympäristöterveydenhuollon palvelujen tuottamiseksi alueella siten, että Salon kaupunki on toiminut 1.1.2023 alkaen alueen palvelut järjestävänä ns. vastuukuntana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.6.2023 § 43 Salon kaupungin organisaation uudistamisen ja uuden organisaation mukaisen hallintosäännön § 44. Organisaatiouudistuksessa hallintopalveluiden toimiala ja talous- ja henkilöstöpalveluiden toimiala yhdistettiin konsernipalveluiden toimialaksi, joka päätöksen mukaan aloitti toimintansa 1.8.2023. Toimiala muodostuu kolmesta palvelualueesta, hallinto- talous- ja henkilöstöpalveluista. Samassa yhteydessä tietohallintopalvelut siirtyivät hallintopalveluista talouspalveluiden palvelualueelle. Muut toimialat ovat sivistyspalveluiden toimiala, elinvoimapalveluiden toimiala ja teknisten palveluiden toimiala, jotka aloittavat toimintansa 1.1.2024.

Tilinpäätös on laadittu vuoden 2023 talousarvion mukaisesti noudattaen organisaatiorakennetta, joka oli voimassa ennen elokuussa 2023 tehtyä organisaatiomuutosta. Organisaation uudistaminen kesken toimintavuotta vaikuttaa organisaation rakenteisiin, jotka toimivat järjestelmien raportoinnin pohjana. Organisaatiorakenne muutettiin talouden järjestelmiin vuoden 2024 alusta lukien siksi, että järjestelmien tiedot säilyivät vuoden 2023 aikana vertailukelpoisina.

Oppimisympäristöselvityksen toinen vaihe ja palveluverkkoa koskeva päätöksenteko hyväksyttiin 24.2.2020 § 13 kaupunginvaltuustossa. Tehdyn päätöksen mukaisesti Palometsän parakeista luovuttiin 1.8.2023 ja Saurun koulu lakkautettiin 1.8.2023. Tulevina vuosina Sinilinnun ja Kärävuoren päiväkodit yhdistetään.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksiä vuoden 2023 talousarvion tulo- ja menoarvioihin seuraavasti:

- 30.1.2023 § 4 Lisämääräraha investointiprojektille 9626 Kirkonkylän koulun irtaimisto 80.000 euroa ja saman verran pitkäaikaisten lainojen lisäyksiin.
- 6.3.2023 § 14 Lisämääräraha 80.000 euroa investointiprojektille 9850 Vesilaitos irtain ja saman verran pitkäaikaisten lainojen lisäyksiin.
- 6.3.2023 § 15 Lisämääräraha 140.000 euroa investointiprojektille 9612 Tapahtumaolosuhteiden parantaminen urheilupuistossa
- 17.4.2023 § 26 lisämäärärahan 840.000 euroa investointiprojektille 9186 Makasiinintie 15, kaupunginhallituksen käyttötalouteen 110.000 euroa liittyen kalliokodin kustannuksiin sekä 950.000 euroa kohtaan pitkäaikaisten lainojen lisäys
- 17.4.2023 § 28 lisämääräraha 45.000 euroa investointiprojektille 9651 Ravitsemispalvelut sekä kohtaan pitkäaikaisten lainojen lisäys ja
- 17.4.2023 §29 lisämääräraha 35.000 euroa liikennepalvelujen iltaliikennekokeiluun.
- 4.12.2023 § 90 Talousarviomuutokset vuodelle 2023; toimintatuottojen vähennys 550.000 euroa, toimintakulujen lisäys yhteensä 0,7 miljoonaa euroa, verotulojen lisäys yhteensä 4,6 miljoonaa euroa, korkokulujen lisäys 0,5 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen lisäyksen määrärahaa laskettiin 2,6 miljoonaa euroa.
- 4.3.2024 § 14 Määrärahaylitykset vuoden 2023 talousarvioon

Kaupungin toteutuneet toimintakulut ja –tuotot sekä olennaiset talousarviopoikkeamat

Toimintatuottoja (ulkoisia ja sisäisiä) kertyi kaupungin tasolla yhteensä 77,3 miljoonaa euroa, joka on 1,8 miljoonaa euroa yli muutetun talousarvion. Myyntituotot ylittivät talousarvion 1,2 miljoonaa euroa ja maksutuotot alittivat 0,1 miljoonaa euroa. Tuet ja avustukset ylittivät talousarvion 1,7 miljoonaa euroa. Muut toimintatuotot alittivat talousarvion 1 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien luovutusvoittoja kirjattiin vuonna 2023 yhteensä 0,2 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa on esitetty toimintatuottojen (ulkoinen ja sisäinen) jakautuminen palvelualueittain vuonna 2023.

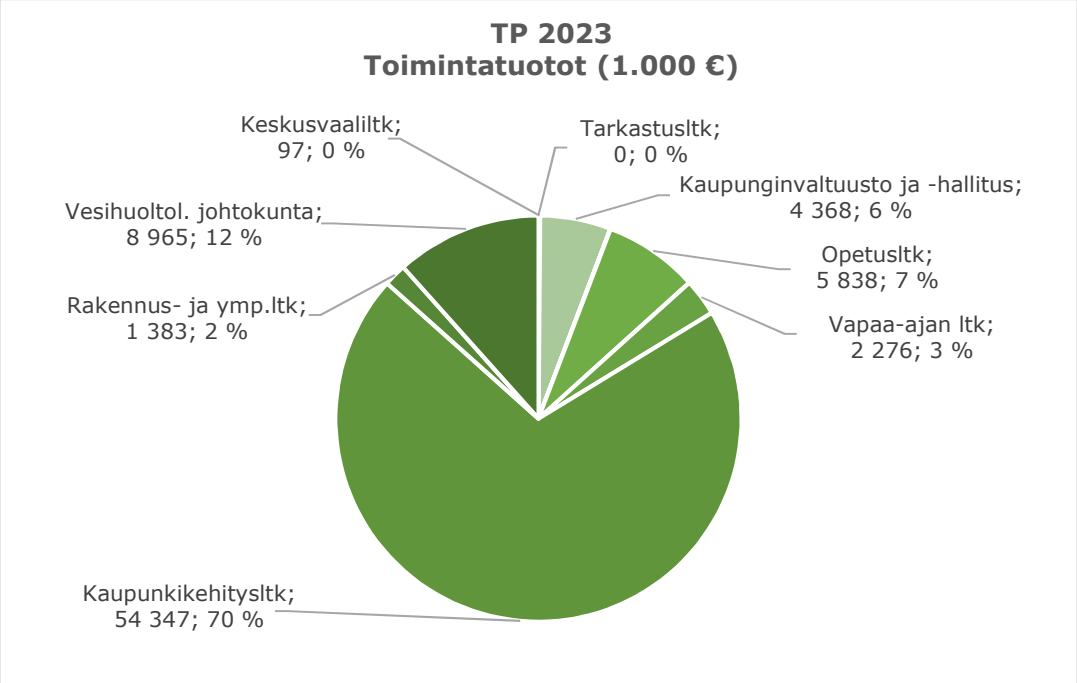

Kaupungin toimintakulut (ulkoiset ja sisäiset) olivat yhteensä 192,4 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,9 miljoonaa. Henkilöstökulut ylittivät muutetun talousarvion 0,2 miljoonaa euroa ja palvelujen ostot alittivat sen 1,2 miljoonaa euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat muutetun talousarvion 0,06 miljoonaa euroa ja avustukset alittivat sen 0,5 miljoonaa euroa. Muut toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 0,6 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty toimintakulujen (ulkoinen ja sisäinen) jakautuminen toimielimittäin vuonna 2023.

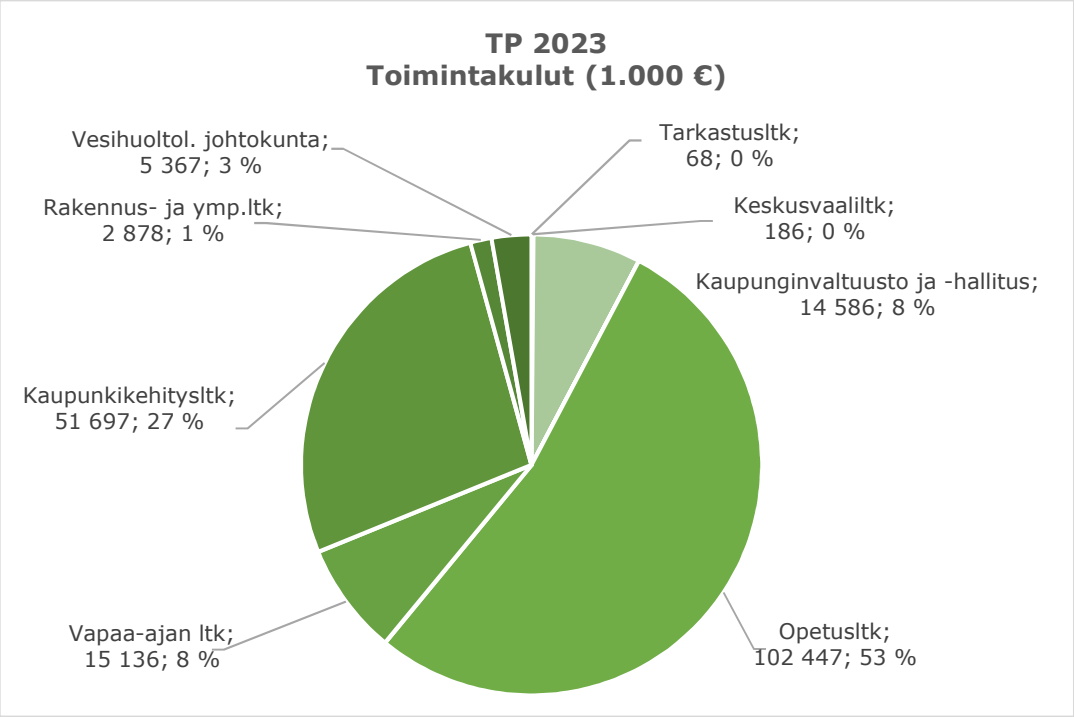

Kaupunginhallituksen alaisten palveluiden ulkoiset toimintakulut olivat yhteensä 11,7 miljoonaa euroa ja alittivat muutetun talousarvion 1,0 miljoonaa euroa. Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 2,5 miljoonan euron suuruisena ja ylittivät muutetun talousarvion 0,9 miljoonalla eurolla. Ulkoinen toimintakate toteutui -9,2 miljoonan euron suuruisena ja 1,9 miljoonaa euroa parempana kuin muutetussa talousarviossa.

Sivistyspalveluissa Ukrainan kriisi, energiakriisi ja edellisten vuosien pandemiatilanne lisäsivät edelleen lasten ja nuorten pahoinvointia, turvallisuuden tunteen järkkymistä ja epävarmuutta tulevaisuudesta. Erilaisilla korona-avustuksilla pystyttiin kohdentamaan tukea palkkaamalla lisää opetus- ja ohjaushenkilöitä sekä yhteisöpedagogeja oppimisen tueksi perusopetukseen ja lukiokoulutukseen. Ukrainan sotatilanne lisäsi peruskouluikäisten määrää kouluissa ja alle kouluikäisten lasten määrää varhaiskasvatuksessa.

Opetuslautakunnan alaiset ulkoiset toimintakulut olivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä 74,1 miljoonaa euroa, kasvua vuodesta 2022 yhteensä 4,0 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakulut olivat 27 miljoonaa euroa ja perusopetuksen 37,4 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakulut kasvoivat vuodesta 2022 noin 2,8 miljoonaa euroa, perusopetuksen 1,5 miljoonaa euroa, 2.asteen 0,5 miljoonaa euroa, nuorisotoimen 0,2 miljoonaa euroa ja musiikkiopiston vähenivät 0,01 miljoonaa euroa.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 5,8 miljoonaa euroa, ylittäen talousarvion 1,1 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu pääosin hankeavustuksista, joita toteutui yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset ovat vaikuttaneet varhaiskasvatuksen maksutuottoihin alentavasti, maksutuottojen osalta talousarvio alittui 0,3 miljoonaa euroa. Opetuslautakunnan ulkoinen toimintakate oli -68,3 miljoonaa euroa.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset tavoitteet liittyivät vuonna 2023 palveluiden toteuttamisen osalta hyvinvoinnin edistämiseen ja niiden kattavaan saatavuuteen sekä saavutettavuuteen. Toimintavuoden päätavoite palveluiden turvaamisesta kaikille ja mahdollisuuksien mukaan kattavasti kaiken ikäisille salolaisille oli yksi keskeisiä hyvinvoinnin edistämisen tavoitteista, joiden toteutuksessa vapaa-ajan palvelut myös toimintavuoden osalta onnistui. Kaikissa palveluyksiköissä kirjattiin toiminta- ja käyntimäärien kasvua vaikka esim. valtakunnalliset työmarkkinakiistat sekä henkilöstöresurssien puute vaikuttivatkin hieman mm. tilojen aukioloon.

Tilikauden toimintakulut olivat 9,3 miljoonaa euroa ja toimintatuotot 2,1 miljoonaa euroa. Toimintatuotot nousivat yli 0,2 miljoonaa euroa ja toimintakulut noin 0,5 miljoonaa euroa vuodesta 2022. Vapaa-ajan lautakunnan ulkoinen toimintakate oli -7,2 miljoonaa euroa.

Kaupunkikehityslautakunnan ulkoinen toimintakate vuoden 2023 talousarviossa oli -33,3 miljoonaa euroa ja toteuma -32,2 miljoonaa euroa. Lautakunnan toimintakate oli siten 1,03 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa. Talouden toteumaa vuoteen 2022 vertailtaessa on otettava huomioon hyvinvointialueuudistuksen mukanaan tuomat muutokset organisaatiorakenteessa, joten luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään. Kaupunkikehityslautakunnan kokonaisuudesta siirtyi hyvinvointialueelle pelastustoiminta, kuntouttava työtoiminta sekä ravitsemispalvelujen henkilökuntaa, kun taas Salon seudun työkeskus siirtyi kaupungin sote -palveluilta kaupunkikehityslautakunnan alaisuuteen.

Vuonna 2023 toimintatuottoja toteutui 0,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa. Tämä johtui hyvinvointialueelta saatujen vuokratuottojen alittumisesta talousarvioon nähden. Talousarvio laadittiin niiden tietojen perusteella, jotka talousarvion laadintavaiheessa olivat käytössä.

Toimintakulut alittivat talousarvion 1,6 miljoonalla eurolla. Valtaosa alituksesta tulee palveluiden ostosta liikennepalvelujen kuljetuspalveluiden osalta. Kuljetuspalveluissa varauduttiin suurempiin indeksikorotuksiin kuin mitä loppujen lopuksi toteutui. Lisäksi hyvinvointialueen asiakkaiden siirtyminen pois koulukuljetuksista ei aiheuttanut niin suurta kustannusten nousua kuin oletettiin. Vuoden 2023 alussa astui voimaan myös uusi joukkoliikenteen sopimus, joka oli edellistä edullisempi. Alitusta vuoden 2023 talousarvioon oli myös henkilöstökuluissa johtuen pitkin vuotta jatkuneesta resurssivajeesta varsinkin tilapalveluissa ja maankäyttöpalveluissa. Avustusten osalta työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannus jäi myös arvioitua pienemmäksi. Tämä johtuu mm. siitä, että pitkäaikaistyöttömyys on ollut laskussa.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan ulkoinen toimintakate 2023 talousarviossa oli -1,54 miljoonaa euroa ja toteuma -1,44 miljoonaa euroa. Lautakunnan toimintakate oli siten 0,1 miljoonaa parempi kuin talousarviossa. Talouden toteumaa vuoteen 2022 vertailtaessa tulee ottaa huomioon, että vuoden 2023 alusta muodostettiin Salon ja Someron ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, jonka järjestämisvastuu on Salon kaupungilla. Tämän johdosta Saloon siirtyi henkilöstöresursseja sekä muita toiminnasta aiheutuvia kuluja. Toisaalta tuottopuolella lisääntyi myynti- ja maksutuotot sekä Someron maksama osuus nettokustannuksista.

Vuonna 2023 toimintatuottoja toteutui 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa. Rakennusvalvonnan lupamaksutuottojen alentumiseen varauduttiin jo vuoden 2023 talousarviossa, mutta toteutuneet rakennushankkeet ovat olleet etenkin laajuudeltaan sellaisia, että lupamaksut jäivät varautumisesta huolimatta suunnitellusta. Toimintakulut alittivat talousarvion 0,2 miljoonaa euroa. Eniten alittuivat henkilöstökulut johtuen koko vuoden jatkuneesta resurssivajeesta rakennusvalvonnassa ja ympäristöterveydenhuollossa. Myös muut kulut alittivat talousarvion.

Liikelaitos Salon Veden toimintakatteen toteuma vuodelta 2023 on 3,6 miljoonaa euroa, kun talousarvio oli 3,4 miljoonaa euroa. Toimintakate toteutui talousarviota 0,2 miljoonaa euroa parempana. Poistojen ja rahoituskulujen jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui -0,5 miljoonaa euroa. Vastaavasti vuodelta 2022 liikelaitoksen ylijäämä oli 0,5 miljoonaa euroa.

Liikelaitos Salon Veden toimintatuotot vuodelta 2023 ovat toteutuneet noin 0,2 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarvio. Veden myynti laski edelliseen vuoteen verrattuna 1,1 %. Toimintakulut ovat ylittyneet yhteensä vajaa 0,1 miljoonaa euroa verrattuna talousarvioon ja ovat vajaa 0,8 miljoonaa euroa vuoden 2022 toimintakuluja suuremmat. Toimintakulujen ylitys tulee palvelujen ostojen ja sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen ylityksestä, joiden määrärahat ovat ylittäneet reippaasti vuoden 2023 talousarvion. Henkilöstökulut ovat taas alittuneet noin 0,3 miljoonaa euroa verrattuna talousarvioon, johtuen erityisesti alkuvuonna täyttämättä olleista viroista ja tehtävistä.

Kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden sekä käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, investointiosan ja rahoitusosan toteutumisvertailut esitetään luvussa Talousarvion toteutuminen.

Verot ja valtionosuudet

Talousarviota 2023 laadittaessa verotulokehityksen arvioitiin ennusteiden mukaan olevan 110,3 miljoonaa euroa. Veroennustekehikkoa päivitettiin lokakuussa huomioiden Vero-hallinnon syyskuussa julkaisema ennakkotieto valmistuvasta vuoden 2022 verotuksesta. Verotuloennuste vuodelle 2023 oli lokakuun julkaisun tilanteessa yhteensä 117,7 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 4.12.2023 § 90 talousarviomuutoksen,

jonka mukaan verotuloja lisättiin varovaisuuden periaatetta noudattaen 4,6 miljoonaa euroa. Verotulot kehittyivät tätä paremmin ja toteutuivat 117,7 miljoonan euron suuruisina. Verotulot toteutuivat 98,1 miljoonaa euroa pienempinä kuin edellisvuotena ja ylittivät muutetun talousarvion 2,8 miljoonaa euroa. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksikköä ja kuntien yhteisöverotuotoista siirrettiin kolmannes valtiolle hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä, mikä selittää verotulojen laskua verrattuna vuoteen 2022.

Verotulojen muutettua talousarviota parempi toteuma johtui pääsääntöisesti kunnallisverojen odotettua suuremmasta kertymästä vuodelle 2023. Kunnallisveroja kertyi 89,1 miljoonaa euroa ylittäen muutetun talousarvion 2,4 miljoonalla eurolla. Vuoteen 2022 verrattuna kunnallisverotulot laskivat 50,8 prosenttia eli noin 92,2 miljoonaa euroa. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksikköä hyvinvointialueuudistuksessa, mikä selittää kunnallisverotulojen laskua. Vuoden 2023 toteumaan vaikuttivat myös ns. verohännät hyvinvointialueuudistusta edeltäviltä vuosilta. Hyvinvointialueuudistusta edeltäviltä vuosilta kunnille tilittyi kunnallisveroa arvioilta noin 1,2 miljardia euroa. Kunnallisverotuottojen arvioidaan laskevat vuonna 2024 noin 3,4 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2023.

Yhteisöverot ylittivät muutetun talousarvion 1,0 miljoonaa euroa. Kuntien yhteisöverotuotoista siirrettiin kolmannes valtiolle hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta kasvattamalla. Vuoden 2023 toteumaan vaikuttivat myös ns. verohännät hyvinvointialueuudistusta edeltäviltä vuosilta. Yhteisöverotuottojen arvioidaan laskevat vuonna 2024 noin 3,0 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2023.

Kiinteistöverot alittivat muutetun talousarvion 0,6 miljoonaa euroa. Rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nostivat rakennusten verotusarvoja, mutta muutoksen vaikutus verotuloon vuonna 2023 oli hyvin pieni.

Alla olevassa taulukossa on eritelty verotulot vuodelta 2022, muutettu talousarvio 2023 ja toteuma vuodelta 2023.

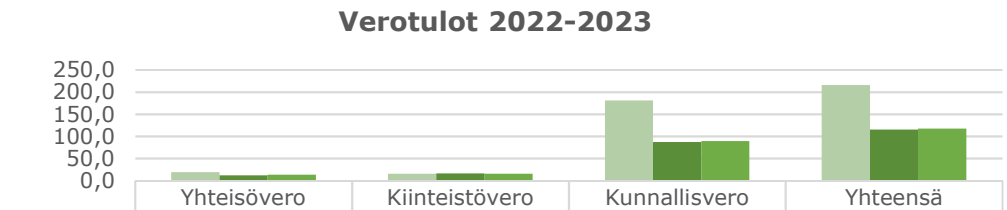

	Yhteisövero	Kiinteistövero	Kunnallisvero	Yhteensä
TP 2022	19,1	15,4	181,3	215,8
MTA2023	12,1	16,1	86,7	114,9
TP 2023	13,1	15,4	89,1	117,7

Valtionosuuksia saatiin yhteensä 28,3 miljoonaa euroa, joka on 0,2 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion. Tilastokeskus ilmoitti tammikuussa valtiovarainministeriölle oppilas- ja kotikuntakorvaustietojen yhdistämisessä tapahtuneesta virheestä. Tästä johtuen 1.3.2023 Valtiovarainministeriö oikaisi kotikuntakorvausta vuodelle 2023 siten, että kotikuntakorvauksen maksatuksessa huomioitiin Tilastokeskuksen valtiovaranministeriölle toimittama korjattu oppilasaineisto. Tarkastaminen vähensi Salon kaupungin valtionosuuksia yhteensä 0,03 miljoonaa euroa. Valtiovarainministeriö teki 22.11.2023 päätöksen kunnan peruspalvelujen valtionosuuden muutoksesta vuodelle 2023. Päätöksen mukaan valtiovarainministeriö lisäsi kunnille myönnettävää kunnan peruspalvelujen valtionosuutta 3,43 euroa asukasta kohden vuodelle 2023. Salon kaupungin osalta päätös lisäsi valtionosuutta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Valtiovarainministeriö tarkisti kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen määrän koko maan tasolla eurolleen siirtyviä kuluja vastaavaksi vuoden 2022 taloustietojen valmistuttua marraskuussa 2023. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 alkaen. Mikäli kunnilta on siirtynyt koko maan tasolla tarkistuksen perusteella vähemmän tuloja kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Jälkikäteistarkistuksesta johtuva valtionosuuden lisäsiirtotarve Salon kaupungin osalta oli yhteensä 4,6

miljoonaa euroa. Vuonna 2023 ns. liikaa maksettu valtionosuus vähentää kolmen vuoden ajan valtionosuuksista vuodesta 2024 alkaen reilu 1,5 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on eritelty valtionosuudet vuodelta 2022, muutettu talousarvio 2023 ja toteuma vuodelta 2023.

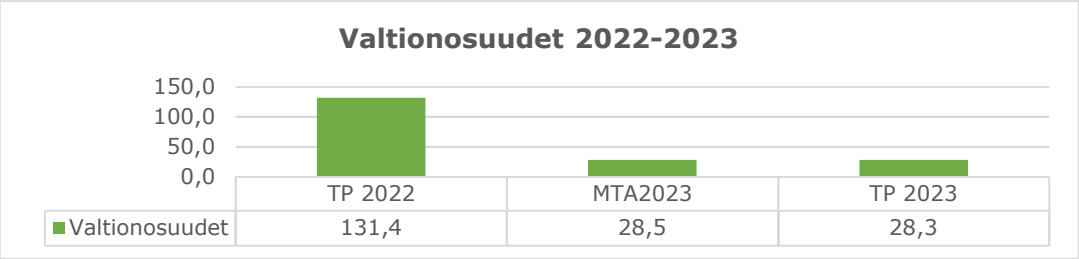

Poistot ja arvonalentumiset

Poistot on kirjattu kaupunginvaltuuston 7.12.2009 § 194 hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Muutetussa talousarviossa suunnitelman mukaisiksi poistoiksi oli varattu 16,3 miljoonaa euroa ja lopulliseen tuloslaskelmaan kirjattiin suunnitelman mukaisia poistoja 16,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 poistot toteutuivat 16,0 miljoonan euron suuruisina. Arvonalentumiset on kirjattu kiinteistöistä, jotka kaupunkikehityslautakunnan 3.10.2023 § 151 hyväksymän päätöksen mukaisesti on purettu. Arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2023 1,6 miljoonaa euroa.

Satunnaiset erät

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä erityishuoltopiirit siirrettiin varoineen ja velkoineen hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle kuntayhtymän jäsenkuntien tuli lakisääteisesti kattaa kuntayhtymän mahdollinen alijäämä, eivätkä jäsenkunnat voineet tämän osalta päättää toisin. Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin lakkauttamishetkellä taseeseen kertynyt alijäämä veloitettiin jäsenkunnilta. Tammikuussa 2023 Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiiriltä saadun ennakkoarvion mukaan tästä alijäämästä Salon kaupungin osuus olisi ollut 0,8 miljoonaa euroa. Alijäämän kattamisesta aiheutunut kustannus kirjattiin tilinpäätöksessä 2022 kuluksi kohtaan avustukset. Syyskuussa 2023 saadun loppulaskutuksen mukaan Salon kaupungin osuus alijäämästä olikin 0,2 miljoonaa euroa. Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamiseen liittyvän arvioidun ja lopullisen laskutuksen erotus 0,6 miljoonaa euroa on kirjattu satunnaisiin tuottoihin.

Tilikauden yli-/alijäämä

Muutetun talousarvion ylijäämä oli 8,7 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä toteutui 7,4 miljoonaa euroa positiivisemmin kuin muutettu talousarvio. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 16,1 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Bruttoinvestointimenoja kirjattiin 11,1 miljoonaa euroa, joka alitti muutetun talousarvion 7,1 miljoonalla eurolla.

Korvausinvestointeja toteutui 7,2 miljoonaa euroa, laajennusinvestointeja 0,8 miljoonaa euroa ja uusinvestointeja 3,1 miljoonaa euroa.

1.3.2. Kaupungin henkilöstö

Koko kaupungissa työskenteli vuoden lopussa 1.908 henkilöä (3.587). Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2023 oli 1.535 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön määrä 337 henkilöä. Henkilötyövuosia tehtiin 1.846 (3.332). Vuoden 2023 alussa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle siirtyi 1.661 viranhaltijaa/työntekijää, joista 1.324 oli vakituisessa ja 337 määräaikaisessa palvelussuhteessa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstön lukumäärät vuosina 2019-2023. Lisäksi Salon kaupungilla työskenteli muutamia henkilöitä oppisopimuksella ja muissa harjoittelijan tehtävissä. Heidän lukumääränsä on mukana henkilöstön kokonaislukumäärässä. Alimmassa taulukossa on esitetty henkilöstölukumäärät palvelualueittain vuosina 2019-2023.

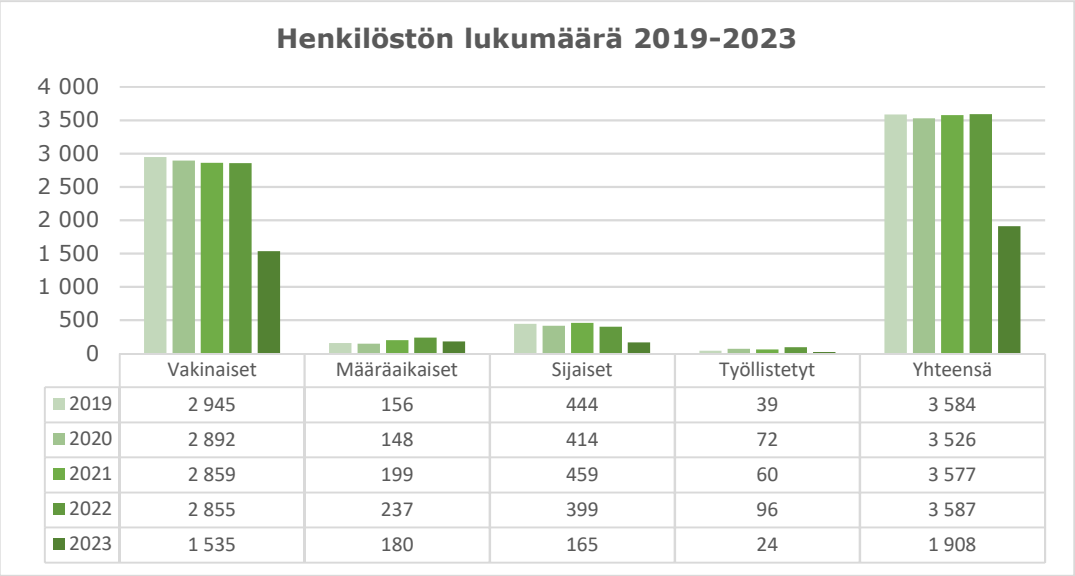

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Sijaiset	Työllistetyt	Yhteensä
2019	2 945	156	444	39	3 584
2020	2 892	148	414	72	3 526
2021	2 859	199	459	60	3 577
2022	2 855	237	399	96	3 587
2023	1 535	180	165	24	1 908

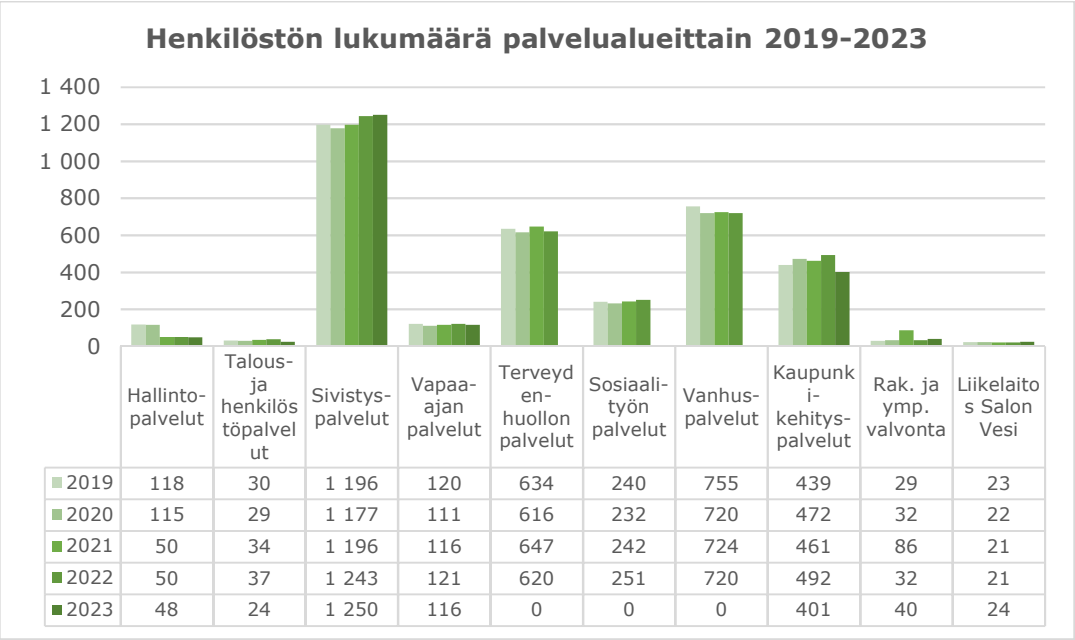

	Hallinto-palvelut	Talous- ja henkilöstöpalvelut	Sivistys-palvelut	Vapaa-ajan palvelut	Terveyden-huollon palvelut	Sosiaali-työn palvelut	Vanhus-palvelut	Kaupunki-kehitys-palvelut	Rak. ja ymp. valvonta	Liikelaitos Salon Vesi
2019	118	30	1 196	120	634	240	755	439	29	23
2020	115	29	1 177	111	616	232	720	472	32	22
2021	50	34	1 196	116	647	242	724	461	86	21
2022	50	37	1 243	121	620	251	720	492	32	21
2023	48	24	1 250	116	0	0	0	401	40	24

Sairauspoissaoloja vuoden aikana oli 31.764 päivää, mikä on 17,2 kalenteripäivää / htv2. Vuonna 2022 vastaavat luvut olivat 77.519 päivää ja 23,3 kalenteripäivää / htv2. Henkilötyövuosia kuvaavat luvut ovat keskenään vertailukelpoisia.

Kaupungin henkilöstökulut olivat yhteensä 95,0 miljoonaa euroa ja laskivat 75,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna eli 44,2 prosenttia.

Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstökustannukset vuosilta 2019-2023 ja vertailu vuoden 2023 muutettuun talousarvioon.

Henkilökustannukset (1.000 euroa)	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	MTA2023	TP2023
Palkat ja palkkiot	129 659	126 176	131 496	136 743	75 899	76 241
Muutos%	3,9 %	-2,7 %	4,2 %	4,0 %	-44,5 %	-44,2 %
Eläkekulut	28 127	27 690	28 730	28 603	16 251	15 892
Muut henkilöstösivukulut	4 373	4 351	4 699	4 952	2 687	2 886
Henkilöstökulut yhteensä	**162 159**	**158 217**	**164 925**	**170 298**	**94 837**	**95 019**
Muutos%	3,5 %	-2,4 %	4,2 %	3,3 %	-44,3 %	-44,2 %

Henkilöstökustannuksia vertaillessa aiempiin vuosiin tulee ottaa huomioon, että vuoden 2023 alussa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle siirtyi 1.661 viranhaltijaa/työntekijää.

Kunta-alan sopimuskorotukset 2023									
		KVTES	OVTES	TS	TTES	LS (eläin-lääkärit)	SOTE-sopimus		
1.1.2023	Yleiskorotus					1,50 %			
1.1.2023	Paikallinen järjestelyerä					0,40 %			
1.6.2023	Yleiskorotus	2,20 %	2,02 %	2,20 %	2,20 %	0,70 %	2,20 %	1.6.2023	Yleiskorotus
1.6.2023	Paikallinen järjestelyerä *	0,4 % + 0,3 %	0,4 % + 0,3 %*	0,4 % + 0,3 %	0,4 % + 0,3 %	0,30 %	0,4 % + 0,3 %	1.6.2023	Paikallinen järjestelyerä*
							1,50 %	1.6.2023	Yhteensovitta-miserä (paikallinen erä)
1.6.2023	Kehittämis-ohjelmaerä (paikallinen erä)	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1.6.2023	Kehittämis-ohjelmaerä (paikallinen erä)
30.6.2023	Kertaerä	467 € (467 € + 120 € Liite 5)	467 € (467 € + 150 € Osio G)	467 €	467 €	467 €	467 €	30.6.2023	Kertaerä
1.10.2023	Yleiskorotus					0,77 %			

* Jos paikallisen erän 0,3 % (1.6.2023) jakamisesta ei päästä yksimielisyyteen, puolet jaetaan paikallisesti yleiskorotuksena ja toisesta puolesta päättää työnantaja

Kvtes Liite 5: varhaiskasvatus: lastenhoitajat, erityisavustajat ja ne päiväkodin johtajat, erityisopettajat ja opettajat, jotka eivät täytä tehtävän kelpoisuusvaatimuksia, koulut: koulunkäyntiohjaajat

Ovtes Osio G: Varhaiskasvatuksen opetushenkilöstö

Osana järjestely- ja kehittämisohjelmaerien toteutusta henkilöstöjaosto päätti aktivoida henkilökohtaisen lisän käytön, mikä tarkoitti koko henkilöstön uudelleen arvioinnin henkilökohtaisen lisän kriteereillä. Samalla heko-arviointi päätettiin jatkossa toteuttaa vuosittain. Vuoden 2023 lopussa kaupungissa maksettavien henkilökohtaisten lisien osuudet olivat sopimuksittain seuraavat. Toisessa sarakkeessa on ao. sopimuksen vähimmäismäärä:

Henkilökohtaisten lisien osuus tehtävä-kohtaisesta palkasta	Salo 2023	Sopimuksen vähimmäistaso
KVTES	3,9 %	1,3 %
OVTES osio G	3,4 % 5,4 %	1,3 % Osio G 1,75 %
Teknisten sopimus	16,1 %	0,6 %
Lääkärisopimus	3,1 %	eläinlääkärit, ei määritelty
Sote-sopimus	4,3 %	1,3 %
Tuntipalkkaisten sopimus	7,1 %	ei määritelty

Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstökulujen kehitys ajalla 2016-2023.

Salon kaupungin henkilöstöä koskevista tarkemmista tiedoista ja tunnusluvuista vuodelta 2023 on laadittu oma erillinen henkilöstökertomus.

1.3.3. Riskienhallinta

Kaupunginhallituksen hyväksymän riskienhallinnan toimintaohjeessa on määritelty, että riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa koko kaupungin toimintavuoden aikaisia prosesseja ja osa jokapäiväistä toimintaa. Käytännön riskienhallintatyötä tehdään toimialoilla esihenkilöiden toimesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseen on kiinnitetty erityistä huomiota ja esihenkilöille järjestettiin koulutusta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta syyskaudella 2023.

Vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä palvelualueet päivittivät jälleen riskienhallintasuunnitelmansa ja ne olivat osana talousarviota tiedoksi lautakunnille. Riskienhallintatyöryhmä koosti palvelualueiden riskienhallintasuunnitelmista koko kaupunkitasoisen yhteenvedon. Vaikuttavuudeltaan ja todennäköisyydeltään eli riskiarvoltaan suurimmiksi arvioidut riskit on nostettu tarkasteluun kaupunkitasoisina riskeinä. Näiden jatkotyöstäminen aloitettiin loppuvuodesta kaupunginjohtajan johtamisiltapäivän ryhmätyöskentelyllä ja riskienhallintatyöryhmä jatkaa asian parissa vuonna 2024.

Riskienhallinta on osa koko toimintavuoden prosessia. Riskienhallintasuunnitelmat päivitetään talousarvion laadinnan yhteydessä ja tilinpäätöksen yhteydessä palvelualueet raportoivat riskien mahdollisesta toteutumisesta ja niihin liittyvistä hallintakeinoista.

Tavoitteena on koko kaupunkitasoisen riskienhallintaosaamisen kehittäminen ja tietoisuuden lisääminen. Selvityksessä on ollut järjestelmän hankinta riskienhallintaan, mutta tämä prosessi on vielä kesken. Näin myös kehitettäisiin riskienhallinnan toteutumisen raportointia osaksi vuoden aikaista muuta raportointia.

Valmiuteen liittyvä työ

Varautumisen arjen häiriötilanteisiin on tarkoitus huomioida normaalin toimintojen suunnittelun yhteydessä. Vuoden aikana aloitettiin valmiussuunnitelman yleisen osan päivitystyö.

Vuoden aikana perustettiin kaupunginjohtajan johtoryhmän yhteyteen varautumisen johtoryhmän, joka jatkoi Ukraina-joryn työtä laajennettuna myös muihin varautumiseen liittyviin asioihin. Varautumisen johtoryhmä kokoontui pääsääntöisesti joka toinen viikko.

Vuoden aikana toteutettiin yksi sähkökatkoihin liittyvä oma harjoitus. Valtakunnalliseen Taisto-harjoitukseen osallistuttiin syksyllä.

Työsuojeluriskit

Työsuojelutoimikunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Vuoden aikana keskeistä oli kaupungin siirtyminen sähköiseen työturvallisuuspoikkeamien, työ- ja työmatkatapaturmien, verialtisteiden ja ammattitautien ilmoitusjärjestelmään sekä uusien ohjeiden laatiminen maalittamiseen, yksintyöskentelyyn, asiakasväkivaltaan, tikastyöhön, telineiden ja henkilönostimien käyttöön ja biologisiin altisteisiin.

Sisäilmatyö jatkui edelleen vuoden aikana. Hyvinvointialueelle siirtymisen myötä kaupungin omat sisäilmakohteet vähenivät kiinteistössä työskentelevien työntekijöiden siirryttyä Varhan palvelukseen. Työsuojelu oli aktiivisesti mukana eri kohdekohtaisissa sisäilma-työryhmissä työsuojelupäällikön toimiessa puheenjohtajana ja kyseessä olevan palvelu-alueen työsuojeluvaltuutetun toimiessa sihteerinä.

Kentältä tulleisiin havaintoihin epäasiallisesta ja haasteellisesta käytöksestä (asiakkaat, huoltajat, omaiset) on myös reagoitu. Väkivallan uhkatilanteiden määrät olivat edelleen suuria. Suurin osa uhkatilanteista tapahtuu lasten ja nuorten kanssa toimittaessa.

Salon kaupungin vakuutusyhtiö on ollut vuonna 2023 IF Vahinkovakuutusyhtiö Oyj. Vakuutettaviin kohteisiin ja vakuutusturvaan ei ole tehty erityisiä muutoksia vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialueiden alkaminen vaikutti kaupungin vakuutusmaksuihin niitä alentavasti. Kaupungin kannalta merkittävin vakuutuskohde on lakisääteinen tapaturmavakuutus, jonka kohteena on kaupungin henkilöstö. Vuonna 2023 (2022) työhön liittyviä tapaturmia sattui 102 (181) kpl.

1.3.4. Ympäristötekijät

1. Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman edistyminen 2021–2023

Ohjelmasta lyhyesti

Salon kaupungin vuonna 2021 laaditussa ilmasto- ja ympäristöohjelmassa on neljä päätavoitetta: hiilineutraalius 2035, kiertotalouden edistäminen, kukoistava luonnon monimuotoisuus sekä lähivesistä huolehtiminen. Tavoitteisiin pääsemiseksi ohjelmaan on kirjattu 85 toimenpidettä. Tähän katsaukseen on tiivistetty toimenpiteitä, joilla Salon kaupunki on edistänyt ilmasto- ja ympäristöohjelmaan kirjattuja tavoitteita eri palvelualueillaan sekä konserniyhtiöissään. Nykyinen ohjelmakausi päättyy vuonna 2025.

Salon kaupunkiorganisaatio

Kaupungin **tilapalveluissa** on toteutettu energiaa säästäviä toimenpiteitä ja hyödynnetty mahdollisuuksien mukaan uusiutuvaa energiaa kaupungin kiinteistöissä. Sähköenergian hankintaan on sisällytetty mahdollisuus alkuperätakuusähkön sekä hiilineutraalin sähkön hankkimiseksi. Kaupungilla on jatkettu pitkäjänteistä siirtymätyötä led-valaistukseen. Kaupunki on toteuttanut kierrätystä ja jätehuoltoa vuonna 2021 uudistetun jätelain velvoittamalla tavalla omissa kiinteistöissään. **Ravitsemis- ja puhtaanapitopalveluissa** on tehty systemaattista työtä ruokahävikin vähentämiseksi, järjestetty lähiruokaviikkoja sekä koulutettu henkilöstöä ympäristöasioissa. Vuonna 2022 kaikista tarjotuista elintarvikkeista 23 prosenttia oli luomua ja palvelualue sai tästä tunnustusta voittamalla Luomu SM 2023 -kilpailun.

Kaupungin **maankäytössä** ja **kaavoituksessa** on huomioitu ilmastovaikutukset osana suunnittelua. Kaavoituksen painopiste on olemassa olevan yhdyskuntarakenteen täydentämisessä joukkoliikennereittien varrelle. **Liikennepalveluissa** on kehitetty joukkoliikenteen houkuttavuutta muun muassa maksuttomien kampanjajaksojen avulla. Myös koulukuljetuksien ajosuunnitelmien seurantaa on tehostettu ja kuljetuksia yhdistetty. Lisäksi kaupungissa on tehty jatkuvaa kehitystyötä kevyen liikenteen edistämiseksi, esimerkiksi parantamalla pyöräteitä sekä opasteita. Vesistöjen kunnon parantamiseksi, asemakaavatöihin on sisällytetty yksityiskohtaisempia hulevesien käsittelyä koskevia määräyksiä. Kaupunki on myös kaavoittanut tontteja kiertotaloutta harjoittaville yrityksille. Salon kaupungille on perustettu **rakennusvalvonnan** LVI-tarkastajan virka vuonna 2023. Tarkastaja neuvoo ja valvoo uudis- ja korjausrakentamisen vesihuoltoratkaisuja apunaan sähköinen asiointikanava. Rakennusvalvonnan henkilöstölle on järjestetty hule- ja jätevesiin liittyvää koulutusta.

Viheralueiden suunnittelussa ylimääräinen maa-aines pyritään hyödyntämään alueella ja maankaivuu minimoimaan. Leikkausjätettä ja kuljetuksia on vähennetty hankkimalla robottileikkureita. Viheralueiden valtakunnallinen kunnossapitoluokitus on otettu käyttöön ja viheralueiden hoitotasoja tarkastellaan jatkuvasti. Lisäksi on istutettu kadunvarsiniittyjä ja kaadettujen puiden runkoja hyödynnetty lahopuina. Salon kaupunki on torjunut vieraslajeja alueellaan muun muassa poistamalla kaupungin viheralueilta suurimmat kurtturuusuesiintymät. Salon kaupungin metsänhoitosuunnitelman päivitystyö on aloitettu.

Kaupunkikehityspalveluissa on käynnistetty ulkopuolista rahoitusta saavia ilmasto- ja ympäristöhankkeita. Salon kaupunki on laajentanut etätyömahdollisuuksia ja vähentänyt näin työmatkaliikenteen tarvetta. Lisäksi kaupungin johdolle on järjestetty ilmasto- ja ympäristöjohtamisen koulutusta. Salon kaupungin **viestinnässä** on lisätty ilmasto- ja ympäristöaiheista viestintää osana kaupungin strategiaviestintää sekä kehitetty viestinnän saavutettavuutta. Salon kaupungilla on alustavasti kartoitettu hiilineutraaleja **hankintoja** tapauskohtaisesti ja elintarvikkeiden hankintaan on lisätty vastuullisuuskriteerejä.

Sivistyspalveluissa ilmasto- ja ympäristöasiat on huomioitu laajasti opetussisällöissä sekä arjen toiminnassa. Kestävän kehityksen tavoitteet on kirjattu koulujen työsuunnitelmiin. Menetelminä on hyödynnetty muun muassa luonnossa oppimista ja oppilaitoksissa on kiinnitetty huomiota kierrätykseen sekä kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen. Kansalaisopisto on tarjonnut kursseja kestävän kehityksen aiheista sekä järjestänyt etäkursseja.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa on huomioitu ympäristön merkitys hyvinvoinnille lisäämällä tietoutta muun muassa tiedonvälityksen ja taiteen keinoin. **Kirjastossa** on järjestetty vuotuinen ympäristöviikko sekä lisätty ihmisten ympäristötietoutta ajankohtaisten teemanostojen avulla. **Kulttuuripalveluissa** on hyödynnetty digitaalisia alustoja sekä tarjottu kulttuuria paikallisesti. **Liikuntapalveluissa** on edistetty hyötyliikuntaa luonnossa ja korostettu luontoarvoja ympäristörakentamisessa.

Ympäristönsuojelupalveluissa on aloitettu neljän pohjavesialueen suojelusuunnitelmien päivitys sekä tehty jätevesivalvontaa pohjavesialueilla. Ympäristönsuojelu on osallistunut Mahanpurua muovista -kampanjaan Saaristomeren tilan parantamiseksi. Vuonna 2022–2023 Salon kaupunki ennallisti 160 hehtaarin alueen Salon Nairassuolla yhdessä Valonian* kanssa sekä aloitti tulvatasanteiden rakentamisen Perniönjoen rannoille yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa.

Liikelaitos Salon Vesi investoi vuonna 2023 pääasiassa jäteveden viemäröinnin, pumppausten ja puhdistuksen saneerauksiin. Investoinnilla on merkittävä vaikutus puhdistuksen toimivuuteen ja edelleen vesistöpäästöihin. Viemäriverkoston vuotovesitutkimukset tehtiin Perniössä, Kiskossa sekä Toijassa. Vesijohtojen vuotavuutta tai hulevesien päätymistä jätevesiverkostoon ei ole saatu vähennettyä, mutta tätä työtä edistäviä sähköisiä työkaluja on kehitetty mm. laatimalla vesiverkoston mallinnus. Kaupunkivesien kokonaisvaltaisen hallinnan hankkeelle haettiin rahoitusta. Hankkeessa mm. arvioidaan systemaattisesti jätevedenpumppaamojen toimintavarmuus ja parannustoimenpiteet.

Konserniyhtiöt

Salon kaukolämpö Oy on parantanut kaukolämpöverkon energiatehokkuutta jatkuvasti, muun muassa ottamalla käyttöön kaukolämmön tuotannon- ja jakelunoptimointijärjestelmän 2023–2024. Myös öljyn tarvetta on vähennetty. **Lounavoima Oy** on porannut maalämpökaivoja Korvenmäen ekovoimalaitoksen yhteyteen ilmastopäästöjen vähentämiseksi.

Yrityssalo Oy:ssä vauhditetaan kestävän yritystoiminnan syntymistä Salon seudulle. Lounapuisto kiertotalouspuisto 2021–2023 -hankkeessa, yhdessä Yrityssalon, Lounavoiman, Turun ammattikorkeakoulun sekä Turun Yliopiston kanssa, kehitettiin Salon Korvenmäen yritysaluetta kohti teollista kiertotalouspuistoa. Kehitystyö jatkuu hankkeen päätyttyä.

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (jäljempänä LSJH) on tarjonnut kattavaa biojätteen lajitteluneuvontaa kuntalaisille. LSJH on kuljettanut 1.7.2023 alkaen pakkausjätettä. Kuljetukset on suunniteltu logistisesti tehokkaiksi ja ne tehdään EURO6-päästöluokituksen mukaisella, uusiutuvilla polttoaineilla kulkevalla kalustolla. LSJH koordinoi myös valtakunnallista poistotekstiilien keräystä. Keräysmäärät ovat kasvaneet 65 prosenttia vuosien 2020–2023 aikana.

Salon Vuokratalot Oy edistää kohteidensa remonttien yhteydessä energiatehokkuutta. Lisäksi kohteisiin on asennettu vesimittareita, jotka ovat vähentäneet huomattavasti vedenkulutusta ja säästäneet veden lämmitystarpeen vähentyessä merkittävästi energiaa.

* Varsinais-Suomen kuntien yhteinen puolueeton kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaatio

2. Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöhanketyö
Luonnon monimuotoisuutta edistävä Salon pölyttäjälinna -hanke päättyi kesällä 2023. Meriniityn Nakolinnassa puustoon kohdistuvilla toimilla parannettiin pölyttäjien elinolosuhteita sekä alueen monimuotoisuutta. Uusina hankkeina alkoivat Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hanke 2023–2024 ja Valonian ja Tapion koordinoima Kuntien METSO rantajatkumot (Ranta-METSO) 2023–2025 -hanke.

Aneriojoen Holstenkosken padon purkuhankkeelle saatiin vesilain mukainen lupa ja hankkeen toteutuksesta tehtiin sopimus Valonian kanssa. Matildan patohankkeen suunnitteluvaihe alkoi.

Joulukuussa 2022 alkaneessa Kohti hiilineutraalia Saloa 2035 -hankkeessa järjestettiin kaupungin keskeisten palvelujen sekä konserniyhtiöiden johdolle ilmasto- ja ympäristöjohtamisen koulutuskokonaisuus. Koulutusten pohjalta aloitettiin työstämään ilmasto- ja ympäristöjohtamisen opasta kaupunkiorganisaatiolle. Hankkeessa kehitettiin Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman seurantaa sekä syvennettiin sidosryhmäyhteistyötä muun muassa maataloussektorin toimijoiden kanssa. Hanke päättyy huhtikuussa 2024.

3. Ympäristönsuojelu
Vuosi 2023 oli ympäristönsuojelun toimialalla valvonnan osalta tavanomainen, eikä huomattavia ympäristövahinkoja tapahtunut. Maa-ainesten ottoon liittyvien lupien haku pysyi vilkkaana.

1.4. Sisäisen valvonnan arviointi 2023

1.4.1. Sisäisen valvonnan säädökset

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä koko kaupunkikonsernissa. Lisäksi hallintosäännössä on määritelty lauta- ja johtokuntien, kaupunginjohtajan ja esihenkilöiden vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2013 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja näiden pohjalta on kaupunginhallitus hyväksynyt yksityiskohtaisemman sisäisen valvonnan ohjeen vuonna 2014. Kaupunginhallitus on hyväksynyt vuonna 2017 riskienhallinnan toimintaohjeen. Syyskaudella 2023 aloitettiin hyvän hallinnon ohjeiden työstäminen, jonka tarkoituksena on laajemmin koota kaupungin ohjeistusta yhteen kokonaisuuteen ja samalla päivittää ohjeistusta tarvittavilta osin.

1.4.2. Sisäisen valvonnan tehtävät

Kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan sisäisen valvonnan tehtävät ovat:

- varmistaa kaupungin arvojen, eettisten periaatteiden ja hyvän hallinnon perusteiden noudattaminen
- edistää organisaation voimavarojen tehokasta ja taloudellista käyttöä
- varmistaa kaupungin tulojen perintä
- taata kaupungin omaisuuden huolellinen hoito
- varmistaa tietojärjestelmien tarkoituksenmukaisuus ja tietoturvallisuus
- taata esitettävien tietojen oikeellisuus, luotettavuus ja ajantasaisuus
- valvoa sovellettavien lakien sekä kaupungin omien sääntöjen ja ohjeiden noudattamista

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan on tarkoitus varmistaa, että kaupungin toiminta on lainmukaista sekä taloudellista ja tuloksellista. Sisäisen valvonnan toteuttaminen on keskeisesti esihenkilöiden työtehtävä. Sisäisen valvonnan kehittämiseen liittyviä rutiineja on korostettu vuoden aikana toteutettujen tarkastusten yhteydessä esihenkilöille sekä lisäksi järjestetty koulutusta.

1.4.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Aiemmin sisäisen valvonnan kyselyn vastauksia käsiteltäessä on todettu, että yksiköiden toimintatavat ovat eritasoisia, jolloin toimialatasoinen vastaus ei sisällä riittävällä tarkkuudella olemassa olevia eroavaisuuksia palvelualueella. Tällöin on todettu, että palvelualueen esihenkilöiden sisäisen valvonnan tietoisuutta ja osaamista tulee lisätä ennen kyselyyn vastaajien joukon laajentamista. Tästä syystä toimialojen ja palvelualueiden esihenkilöille järjestettiin ulkopuolisen kouluttajan toimesta sisäisen valvonnan koulutusta syyskaudella 2023. Koulutuksen tavoitteena oli laajentaa esihenkilöiden tietämystä ja osaamista sisäisen valvonnan järjestämisestä ja vastuista asiassa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaiskuvan saamiseksi laadittiin asiaan liittyvä kysely alkuvuodesta 2024. Kyselyyn vastaajien joukkoa laajennettiin aikaisemmin toteutetusta myös laajemmin palvelualueiden esihenkilöihin. Kysely lähti yhteensä 28 henkilölle ja vastauksia saatiin määräaikaan mennessä yhteensä 24. Vastausprosentti oli 86 prosenttia, joten vastausaktiivisuutta voidaan pitää hyvänä.

Kyselyssä arvioitiin ohjeiden tuntemusta ja noudattamista, johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestämistä, tavoitteiden asettamista ja seurantaa, riskienhallintaa, informaation ja kommunikaation toteutumista sekä muita sisäisen valvonnan kannalta keskeisiksi arvioituja asioita. Peruskyselyssä oli kaikkiaan 32 kysymystä, joihin vastaukset tuli antaa asteikolla 1-5 ja lisäksi oli vastausvaihtoehdot en osaa sanoa tai ei koske johtamaani palvelua.

Edellisen vuoden kyselyn tapaan oli kyselyn lopussa lisäksi kaksi kysymystä koskien hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä ja siihen mahdollisesti liittyviä riskejä, joita vastaajat arvioivat toiminnassa olevan. Kyseessä olivat avoimet vastaukset, joissa vastaajat voivat tuoda esiin oman näkemyksenä.

Kyselyn lopussa oli lisäksi mahdollista antaa sanallista palautetta kyselystä. Näiden palautteiden perusteella on tarkoitus jatkokehittää kyselyä edelleen. Tällä kertaa kehittämisehdotuksia ei tullut, vaan ainoastaan palaute siitä, että esihenkilöiden aika ja resurssit eivät riitä kaikkien vaadittujen toimien hoitamiseen esimerkiksi sisäisen valvonnan osalta tai siihen käytetty aika on poissa muusta substanssin toiminnasta. Sisäisen valvonnan kannalta tällainen viesti on huolestuttava. Kaupungissa on tehty organisaatiouudistus ja kiinnitetty näihin asioihin huomiota sekä lisätty esihenkilöiden tietämystä sisäisestä valvonnasta ja sen toimenpiteistä.

Kyselyssä tiedusteltiin, että onko yksikössä aikaisemmin havaittu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohtia. Vastaajista 17 prosenttia ilmoitti näitä tilanteita olleen ja erityisen hyvä havainto on, että näiden havaittujen tilanteiden osalta oli vastattu, että se on korjattu tai korjaustoimenpide on työnalla.

Seuraavissa kappaleissa tuodaan esiin erityisesti niitä asiakokonaisuuksia, joissa vastausten keskiarvot olivat kyselyn alhaisimmat.

Kyselyn vastausten keskiarvojen perusteella tarkasteltuna eniten kehitettävää on edelleen siinä, että tietojärjestelmät tukevat toimintaa. Aiempina vuosina toteutetussa sisäisen valvonnan kyselyssä tämä on ollut myös keskeinen kehittämiskohde. Yksiköiden seuranta- ja raportointitietojen käsittely ja toiminnan kehittäminen niiden perusteella arvioitiin myös melko alhaiseksi. Kokonaisuudessaan käytettävissä olevan tiedon, tietojärjestelmien ja tiedolla johtamisen kehittäminen on keskeinen kehittämiskohde kaupungissa edelleen. Talous- ja henkilöstöpalveluissa on yhteistyössä tietohallintopalveluiden kanssa tammikuussa 2023 käynnistetty tiedolla johtamisen hanke, jonka tavoitteena on löytää kokonaisvaltainen ratkaisu tiedolla johtamiseen. Osin tiedolla johtamiseen liittyy myös se, että sisäisen tiedon kulun järjestämisessä arvioitiin olevan vielä kehitettävää, jotta ylimmällä johdolla olisi luotettavaa, ajantasaista ja riittävää tietoa päätöksenteon tueksi.

Kaupungissa on aiempina vuosina käyty laajasti läpi hankintojen tekemisessä olleita haasteita. Tuolloin palvelualueille järjestettiin asiasta koulutusta ja ylipäänsä hankintoihin liittyvää tietämystä lisättiin. Vastauksissa hankintojen tekemiseen liittyvän asiantuntemuksen taso arvioitiin edelleen melko alhaiseksi, kun vastaavasti hankintojen ohjeiden ja vastuutukseen annettu arvio oli korkeampi. Kyseessä on asiakokonaisuus, joka koetaan haasteelliseksi, vaikka asiaan on toistuvasti kiinnitetty huomiota.

Kysymykseen, onko yksikössäsi tehty sisäisen valvonnan/riskienhallinnan kehittämistyötä, on annettu vastauksissa keskiarvoksi 3,6. Kokonaisuuden kehittäminen vaatii siis edelleen panostusta ja se on jäänyt yksiköiden substanssiasioiden varjoon.

Edellisen vuoden kyselyssä arvioitiin 45 prosentin osalta yksiköiden tehtävänjaon, toimivaltasuhteiden ja vastuiden selkeyden ja ajanmukaisuuden olevan vain kohtuullinen. Tuolloin todettiin, että organisaatiouudistuksen yhteydessä tulee tämä asia huomioida. Tämän vuoden kyselyssä lähes kaikki vastaajat arvioivat tämän osa-alueen toteutuneen hyvin tai erinomaisesti. Tältä osin asia on siis kehittynyt hyvin.

Riskienhallinnan ja seurannan vastuuttaminen on vastauksissa keskiarvoltaan 3.9. Palvelualuekohtaisia riskienhallintasuunnitelmia on laadittu jo usean vuoden ajan ja lisätty riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tietoisuutta. Organisaatiouudistuksen myötä tullaan riskienhallintatyöryhmän kokoonpanoa päivittämään, joten tässä yhteydessä pyritään myös lisäämään vastuiden selkeyttä ja tietämystä riskienhallinnasta entisestään.

Poikkeustilanteisiin varautumisen ja henkilöstön tietoisuuteen näistä toimintatavoista on annettu aiempia kyselyjä alhaisempia arvioita. Poikkeustilanteet ja niihin varautuminen on ollut viime vuosina esillä huomattavasti aiempaa enemmän ja tietoisuus näistä asioista on lisääntynyt ja sitä myöden mahdollisesti myös puutteet ja kehittämiskohteet ovat tulleet aiempaa paremmin tietoisuuteen.

Erityisesti tulee kiinnittää huomiota, että kysymykseen reagoivatko esimiehet ohjeisiin, sääntöjen ja menettelytapojen noudattamatta jättämiseen on vastattu pääsääntöisesti, että tilanne on hyvin tai erinomaisesti, mutta sen sijaan on 17 prosenttia vastaajia, joiden käsityksen mukaan asia ei koske johtamaansa palvelualuetta tai ei osaa sanoa vastausta. Huomioitavaa on, että kyseessä on kaupungin ylintä johtoa koskeva vastaajajoukko, joille valvonta, ohjeiden ja sääntöjen noudattaminen on keskeinen osa tehtävää.

Kyselyn vastaajina ollessa kaupungin ylin johto, on myös kiinnitettävä huomiota siihen, että QWL-tulosten läpikäyntiä ja henkilöstön työturvallisuutta koskeviin kysymyksiin yksittäiset vastaajat kokevat, ettei kyseinen asia koske omaa palvelualuetta. Kyseessä on keskeisesti henkilöstön työturvallisuuteen ja työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä asioista, jotka ovat kaikkien esihenkilöiden tehtäväkentässä.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhteistyössä on vaihteluväli melko suuri. Osalla palvelualueista yhteistyötä ei juuri ole tai se on lähtenyt hitaasti käyntiin, kun sen sijaan joillakin alueilla koetaan, että käytännönläheinen yhteistyö on lähtenyt hyvin käyntiin.

Yhteydenpidon koetaan olevan yksipuolista ja järjestäytyminen hyvinvointialueella on edelleen kesken ja siksi yhteisiä toimintatapoja ei ole muodostunut. Haasteita on erityisesti sopimuksissa, vastuukysymyksissä, rajapinnoissa sekä erityisesti tiedonkulussa. Yhteistyömuotojen luominen hyvinvointialueen kanssa on siis vielä pitkään asia, johon kaupungin eri palvelualueilla tulee kiinnittää huomiota ja tämä tulee vaatimaan myös panostuksia.

Alla olevassa taulukossa on kokonaisuudessaan nähtävissä yhteenveto kyselyn tuloksista.

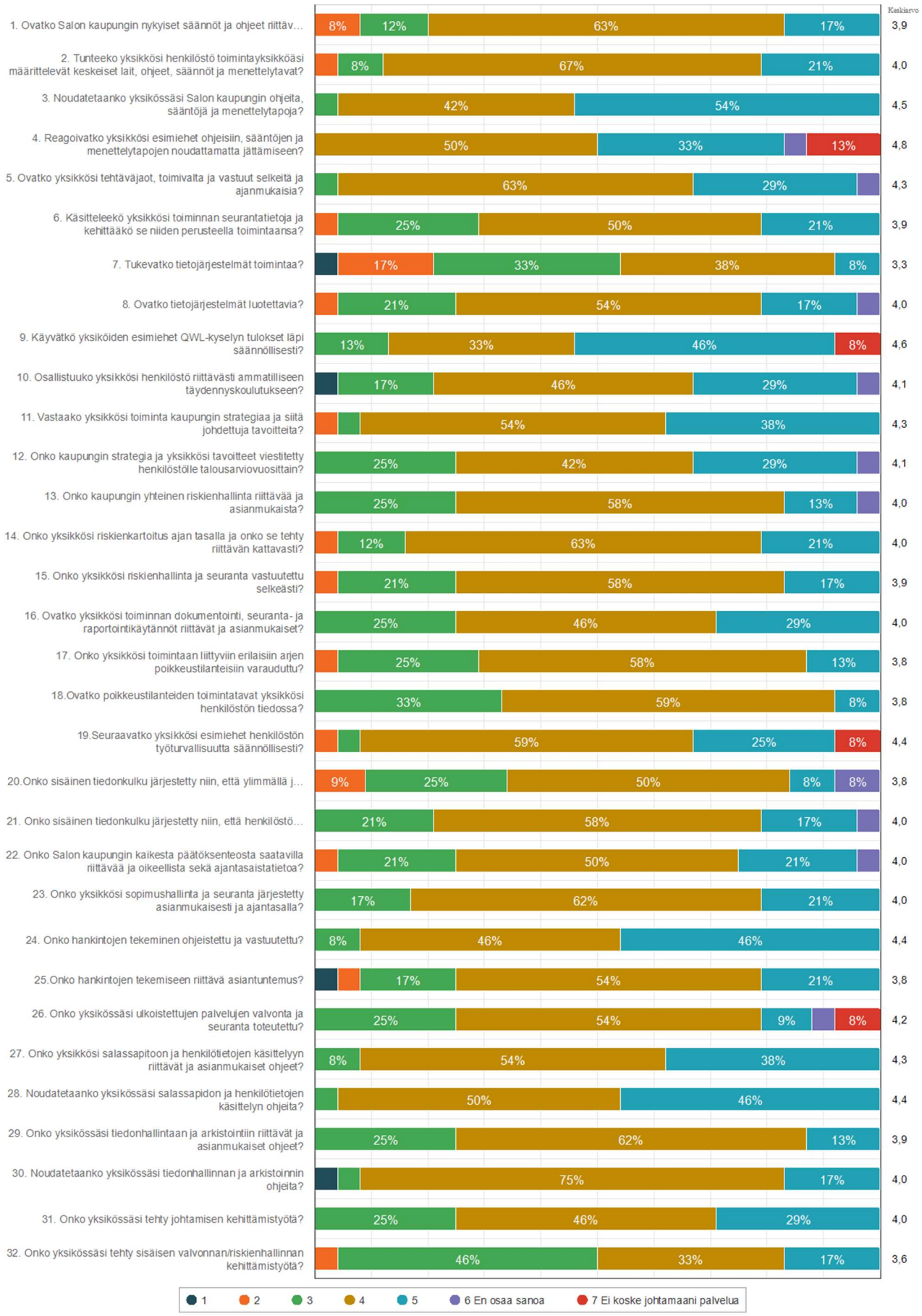

1.4.4. Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja toteuttaa omalta osaltaan sisäistä valvontaa ja kohdentaa siihen tarkastustoimia. Sisäisen tarkastuksen asema ja tehtävät on määritelty hallintosäännössä. Sisäisessä tarkastuksessa työskentelevät sisäinen tarkastaja ja tarkastusasiantuntija. Sisäinen tarkastus on toteuttanut vuoden aikana sekä vuosisuunnitelman mukaisia, että erillistoimeksiantoina suoritettuja tarkastuksia. Lisäksi sisäinen tarkastus on avustanut palvelualueita erityiskysymyksissä.

Sisäinen tarkastus huolehtii tarkastuslautakunnan asioiden valmistelusta ja kokousrutiineista. Tarkastusasiantuntija toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä ja sisäinen tarkastaja osallistui kokouksiin asiantuntijana. Lisäksi sisäinen tarkastaja toimii konsernijaoston sihteerinä.

1.5. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.5.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	**2022** 1 000 €
Toimintatuotot	38 000	54 821
Toimintakulut	-153 090	-379 523
Toimintakate	**-115 090**	**-324 702**
Verotulot	117 700	215 799
Valtionosuudet	28 262	131 431
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	555	554
Muut rahoitustuotot	2 566	2 284
Korkokulut	-1 319	-920
Muut rahoituskulut	-2	3
Vuosikate	**32 672**	**24 448**
Poistot ja arvonalentumiset	-17 680	-15 992
Satunnaiset erät	566	0
Tilikauden tulos	**15 559**	**8 456**
Tilinpäätössiirrot	535	535
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**16 093**	**8 990**
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	**24,8**	**14,4**
Vuosikate / Poistot, %	**184,8**	**152,9**
Vuosikate, €/asukas	**639**	**480**
Asukasmäärä	**51 097**	**50 969**

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 38 miljoonan euron suuruisena ja laskivat noin 16,8 miljoonaa euroa eli 30,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä vuodesta 2023 alkaen kunnilta poistuivat sote-perusteiset asiakasmaksut, myyntituotot sekä muut toimintatuotot. Vuosien 2021 ja 2022 osalta tulee huomioida, että valtio maksoi kunnille koronaan liittyvän avustuksen valtionavustuksena, joka kirjautuu toimintatuottoihin. Vuonna 2020 vastaavat tuet kunnille maksettiin valtionosuuksien mukana. Toimintatuotot pitävät sisällään vuonna 2022 koronasta aiheutuneisiin lisäkustannuksiin myönnetyn avustuksen, jonka suuruus oli yhteensä 4 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 koronaan liittyvän avustuksen suuruus oli 7,6 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien luovutusvoittoja kirjattiin vuonna 2023 yhteensä 0,2 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin elokuussa 2021 ja tämä muutos pienensi maksutuottoja yhä vuonna 2023.

Toimintatuotot (pl. avustukset) eivät ole kehittyneet positiivisesti viimeisen viiden vuoden aikana, kehitykseen on vaikuttanut kaupungin toiminnassa tapahtuneet muutokset sekä

lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, kuten varhaiskasvatusmaksulain muutos. Sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalveluiden siirtyminen pois Salon kaupungilta 1.1.2023 alkaen vaikutti toimintatuottoihin vähentävästi 25,8 miljoonaa euroa (2022).

Toimintatuottojen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on hyvinvointialueuudistuksen johdosta hankalaa.

Alla olevassa taulukossa ulkoisten toimintatuottojen kehitys vuosina 2019-2023.

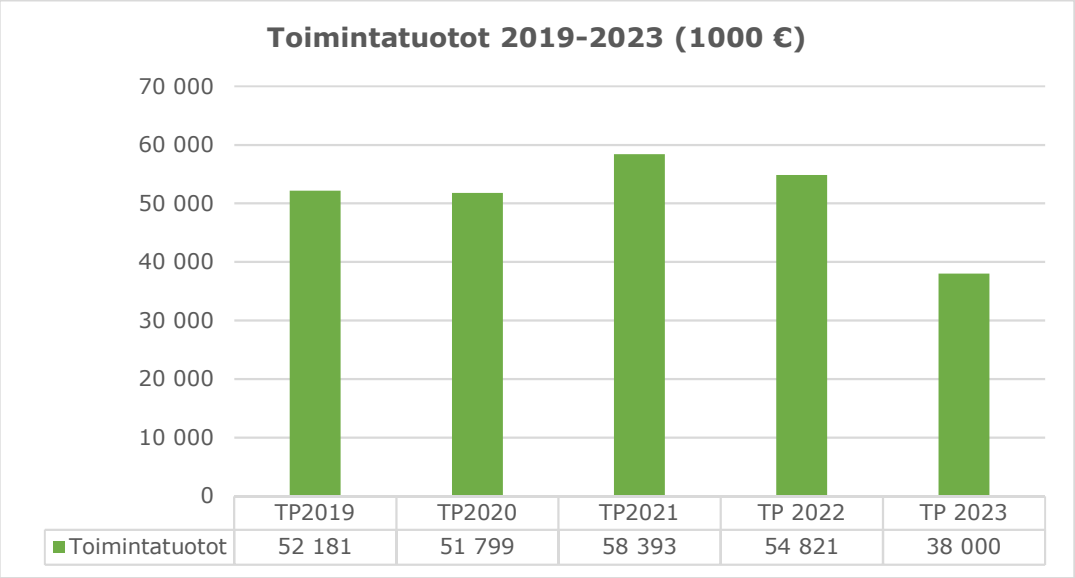

	TP2019	TP2020	TP2021	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot	52 181	51 799	58 393	54 821	38 000

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 153,1 miljoonan euron suuruisina ja laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 226,4 miljoonaa euroa eli 59,7 prosenttia. Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuonna 2023 kaupungin toimintakuluista poistuivat sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalveluiden kustannukset. Kaupungin kokonaiskustannusten laskusta sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten osuus oli 225,1 miljoonaa euroa (2022). On hyvä huomioida, että kaikki sosiaali- ja terveyspalveluiden alainen toiminta ei siirtynyt hyvinvointialueelle, vaan jäi edelleen kaupungin vastuulle. Vuonna 2023 erityisesti hintojen nousu ja kasvavat työvoimakustannukset ovat vaikuttaneet toimintakulujen kasvuun. Kunta-alan sopimusratkaisut kasvattivat henkilöstökustannuksia keskimäärin 4,85 prosenttia vuoden 2022 keskiarvoon verrattuna.

Kaupungin toimintakuluista suurimmat kululajit ovat henkilöstökulut 95,0 miljoonaa euroa ja palvelujen ostot 33,6 miljoonaa euroa. Toimintakulut ovat kasvaneet edellisen neljän vuoden aikana, ainoastaan vuosi 2020 oli poikkeuksellinen, kun toimintakulut vähenivät. Tuolloin toimintakulujen vähenemisen taustalla oli erityisesti henkilöstökulujen ja erikoissairaanhoidon kustannusten pieneneminen. Vuoden 2023 osalta toimintakulujen lasku johtuu hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamasta muutoksesta. Uudistuksen yhteydessä kaupungin toimintakuluista poistuivat sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalveluiden kustannukset. Toimintakulujen kasvun vaikutukset jäävät hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien muutosten alle. Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen on lisännyt kuntien kustannuksia esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Toimintakulujen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on hyvinvointialueuudistuksen johdosta hankalaa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ulkoiset toimintakulut vuosina 2019-2023.

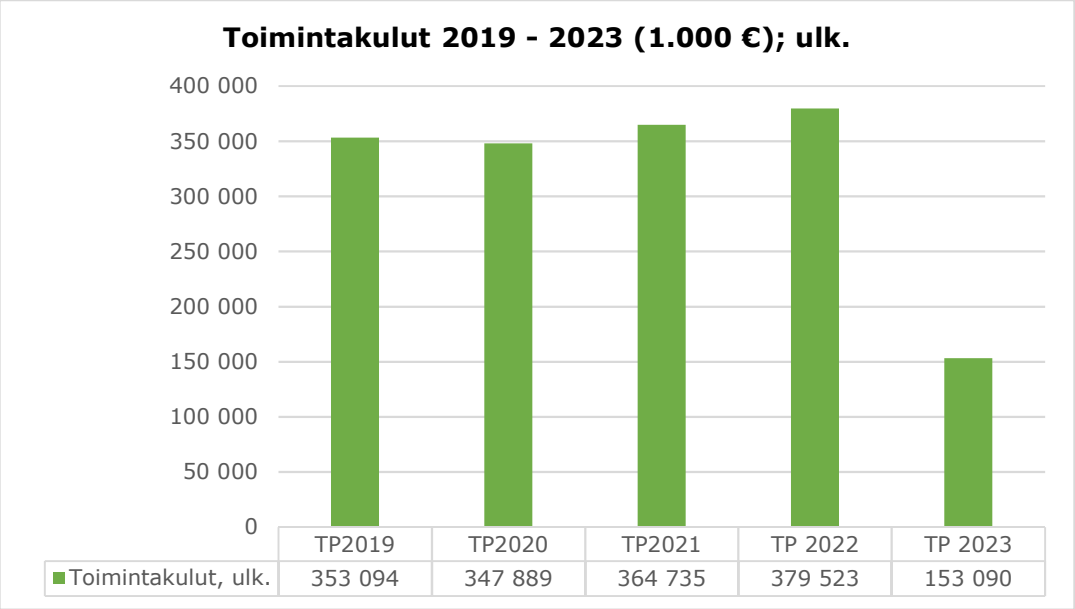

Alla olevassa taulukossa on esitetty ulkoisten toimintakulujen jakautuminen kululajeittain vuosina 2019-2023 (1.000 euroa).

	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Henkilöstökulut	162 159	158 217	164 925	170 298	95 019
Palvelujen ostot (pl. esh)	76 162	78 678	87 170	93 359	33 607
Erikoissairaanhoito	72 838	68 600	71 608	73 510	0
Aineet ja tarvikkeet	18 780	18 854	20 230	21 584	14 975
Avustukset	17 452	18 050	15 103	13 848	5 967
Muut toimintakulut	5 703	5 490	5 700	6 924	3 521
Yhteensä	353 094	347 889	364 735	379 523	153 090

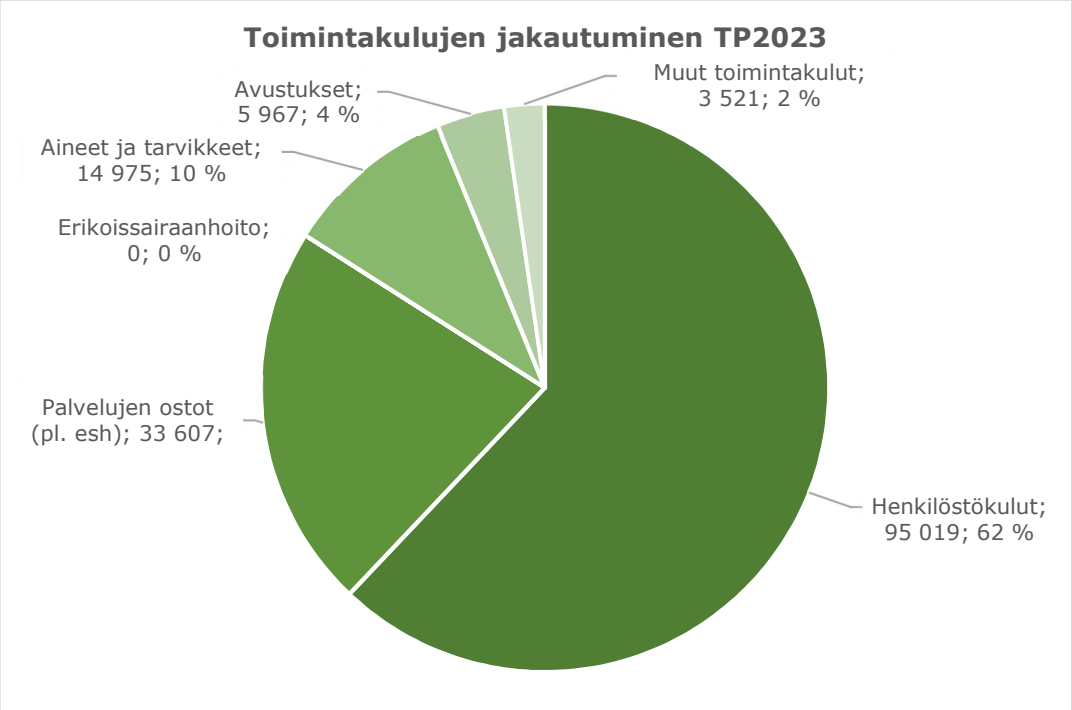

Henkilöstökulut

Kaupungin henkilöstökulut olivat yhteensä 95 miljoonaa euroa ja laskivat 75,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna eli 44,2 prosenttia.

Koko kaupungissa työskenteli vuoden lopussa 1.908 henkilöä (3.587). Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2023 oli 1.535 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön määrä 337 henkilöä. Henkilötyövuosia tehtiin 1846 (3.332). Vuoden 2023 alussa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle siirtyi 1.661 viranhaltijaa/työntekijää, joista 1.324 oli vakituisessa ja 337 määräaikaisessa palvelussuhteessa.

Kaupungin henkilöstökulut olivat yhteensä 95,0 miljoonaa euroa ja laskivat 75,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna eli 44,2 prosenttia johtuen hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamasta muutoksesta. Kunta-alan sopimusratkaisut kasvattivat kuitenkin henkilöstökustannuksia keskimäärin 4,85 prosenttia vuoden 2022 keskiarvoon verrattuna. Henkilöstökulujen kasvun vaikutukset jäävät hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien muutosten alle.

Henkilöstökustannuksia vertaillessa aiempien vuosien osalta tulee ottaa huomioon, että henkilöstökustannusten maltilliseen kasvuun ovat edellisten vuosien aikana vaikuttaneet systemaattinen henkilöstökulujen hallinta, matalat palkkaratkaisut ja kilpailukykysopimuksen mukaiset toimenpiteet.

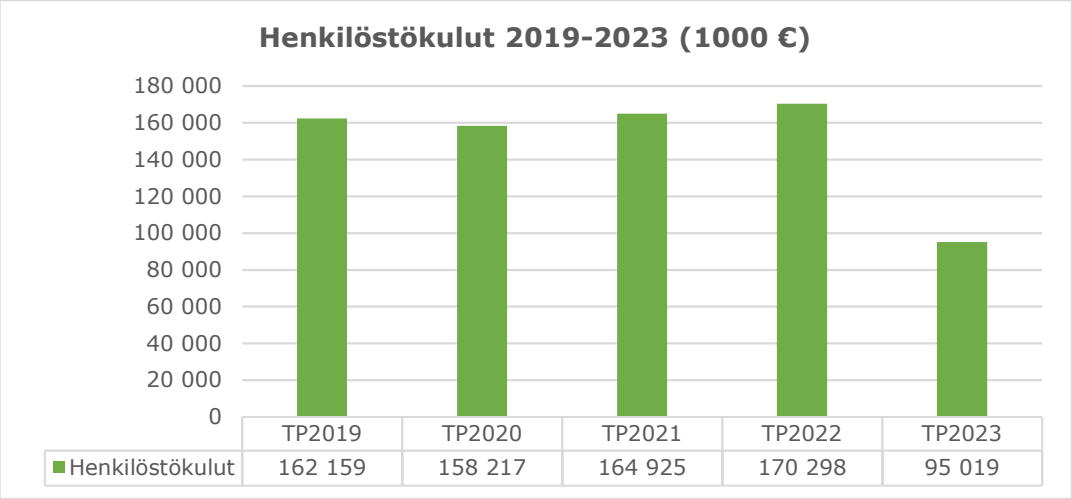

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot olivat vuonna 2023 yhteensä 33,6 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 133,3 miljoonaa euroa eli 79,8 prosenttia. Asiantuntija- ja ICT-palveluiden kustannukset laskivat 2,6 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostot laskivat 112,2 miljoonaa euroa. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden kustannukset nousivat 0,6 miljoonaa euroa. Tilapalveluissa on ollut enemmän korjausrakentamista mm. talotekniikkajärjestelmiin liittyviä saneerauksia, sisäilmaongelmiin liittyvää korjausrakentamista. Tilapalveluissa on käyty järjestelmällisesti kohteita läpi ja pyritty näin pienentämään korjausvelkaa. Myös purkukustannuksia on ollut aiempia vuosia enemmän. Työvoiman vuokrauksen kustannukset laskivat 1,3 miljoonaa euroa ja matkustus- ja kuljetuspalveluiden kustannukset laskivat 2,3 miljoonaa euroa. Palvelujen ostojen lasku vuoden 2023 osalta johtuu hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamasta muutoksesta. Uudistuksen yhteydessä kaupungin toimintakuluista poistuivat sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalveluiden kustannukset. Palvelujen ostojen osalta sosiaali- ja terveyslautakunnan kustannusten osuus oli noin 129 miljoonaa euroa (2022). Palvelujen ostojen hintojen nousujen vaikutukset jäävät hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien muutosten alle.

Vuoden 2021 alusta alkaen tapahtui kirjaustavan muutos. Aiemmin palveluseteleistä aiheutuneet kustannukset kirjattiin avustuksiin, kun ne vuoden 2021 alusta alkaen kirjataan palvelujen ostoihin. Palvelusetelit olivat vuonna 2023 yhteensä 3,5 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty palvelujen ostojen kehitys viimeiseltä viideltä vuodelta.

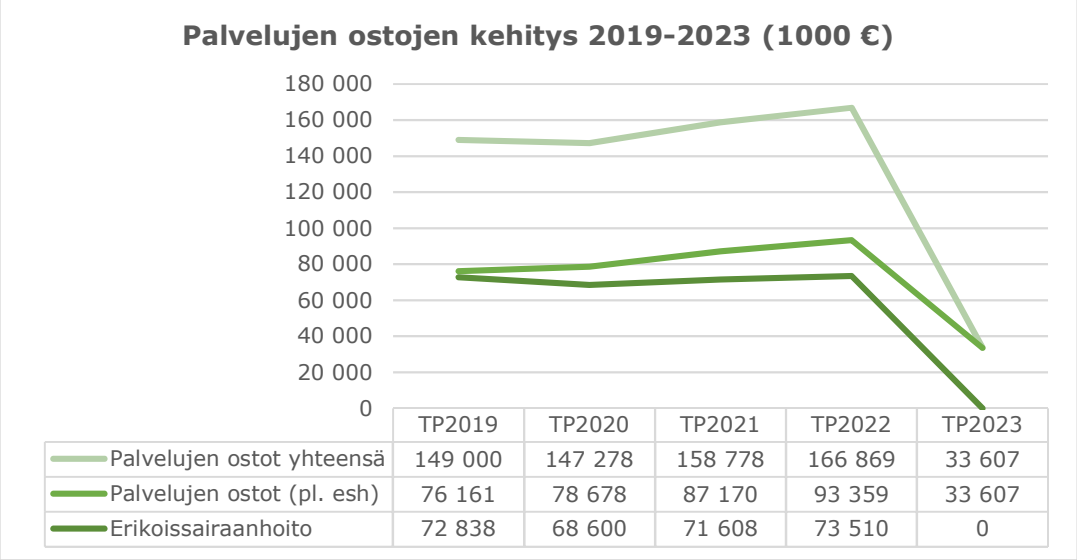

Aineet ja tarvikkeet

Aineet ja tarvikkeet toteutuivat 15 miljoonan euron suuruisina ja laskivat noin 6,6 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna johtuen hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamista muutoksista. Aineiden ja tarvikkeiden ostojen osalta sosiaali- ja terveyslautakunnan kustannusten osuus oli noin 6,8 miljoonaa euroa (2022). Kaupungin suurimpia aineisiin ja tarvikkeisiin kuuluvia ostoja ovat elintarvikkeet, lämmitys ja sähkö. Laskua oli elintarvikkeiden osalta 0,8 miljoonaa euroa, kaluston osalta 0,7 miljoonaa euroa ja lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden osalta 5,1 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Aineiden ja tarvikkeiden markkinoilla tapahtuvat hinnanvaihtelut heijastuvat suoraan kaupungin kustannuksiin. Myös ilmasto-olosuhteet aiheuttavat vaihtelua lämmön ja sähkön kulutuksessa eri vuosina. Venäjän hyökkäyssodan yksi merkittävä vaikutus on kohdistunut energian hintaan. Kaupungin energiakustannuksiin vaikutus on ollut maltillinen ja saattanut näkyä ajoittaisina lämmitysöljyn ja sähkön hintapiikkeinä vaikuttamatta kuitenkaan merkittävästi kokonaiskustannuksiin. Aineiden ja tarvikkeiden ostojen hintojen nousujen vaikutukset jäävät hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamien muutosten alle.

Alla olevassa taulukossa on esitetty aineiden ja tarvikkeiden kustannukset vuosina 2019-2023.

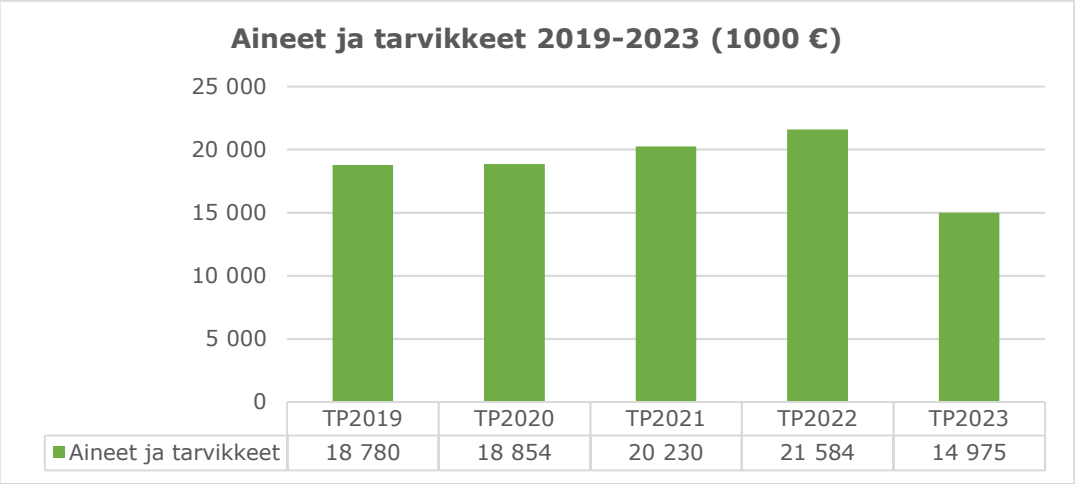

Avustukset

Avustukset toteutuivat 6,0 miljoonan euron suuruisina ja vähenivät noin 7,8 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaan kustannuksista poistuivat hyvinvointialueuudistuksen myötä mm. omaishoidon tuki ja vammaisavustukset, yhteensä 6,1 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus laski 0,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 3,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 alusta alkaen palvelu-

seteleistä aiheutuneet kustannukset kirjataan palvelujen ostoihin, kun ne sitä ennen kirjattiin avustuksiin. Palveluseteliostot vuonna 2022 olivat 3,3 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 ne olivat 3,5 miljoonaa euroa.

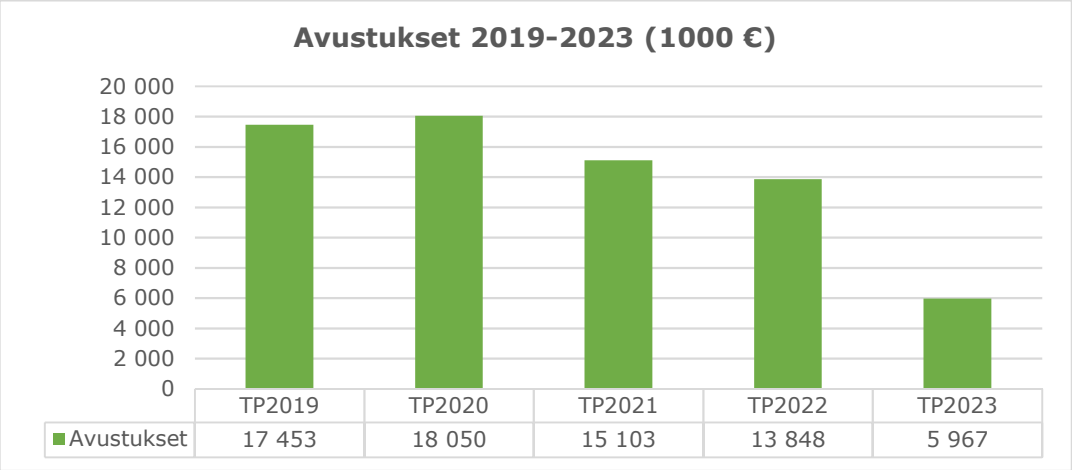

Toimintakate

Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintakuluista jää niistä vähennettyjen toimintatuottojen jälkeen katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate tilinpäätösvuonna oli -115,1 miljoonaa euroa. Toimintakate laski 209,6 miljoonaa euroa eli 64,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Toimintatuotot kattavat 24,8 prosenttia toimintakuluista. Tunnusluku parani edelliseen vuoteen verrattuna. Alla olevassa taulukossa on esitetty toimintakatteen kehitys vuosina 2019-2023.

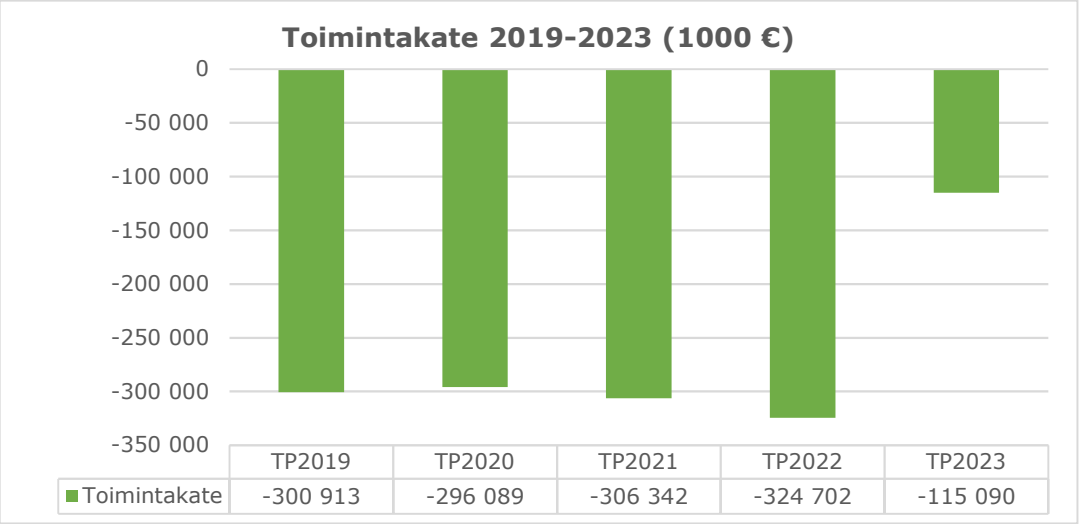

Verotulot ja valtionosuudet

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tulovero-%	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75	8,11
Kiinteistövero-%						
yleinen	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
muut asuinrakennukset	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
voimalaitokset	2,00	2,00	2,50	2,50	2,50	2,50
rakentamaton rakennus-paikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
yleishyödyllinen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta mukaan kunnanvaltuuston oli määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2022 oli 20,75 prosenttia, joten vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 8,11. Verotuloja kertyi vuonna 2023 yhteensä 117,7 miljoonaa euroa. Vähennystä edellisvuoteen verrattuna oli 98,1 miljoonaa euroa eli 45,5prosenttia.

Kunnallisverotulot vähenivät noin 92,2 miljoonaa euroa eli 50,8 prosenttia ja toteutuivat 89,1 miljoonan euron suuruisina. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksikköä hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä, mikä selittää verotulojen laskua verrattuna vuoteen 2022.

Yhteisöverot toteutuivat 13,1 miljoonan euron suuruisena ja vähenivät edellisvuodesta 6 miljoonaa euroa. Yhteisöverotulon lasku johtuu pääosin siitä, että kuntien yhteisöverotuotoista siirrettiin kolmannes valtiolle hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta kasvattamalla. Hyvinvointialueuudistusta edeltäviltä vuosilta kunnille tilittyi yhteisöveroa arviolta 220 miljoonaa euroa.

Kiinteistöverot toteutuivat 15,4 miljoonan euron suuruisina ja pysyivät edellisvuoden tasolla. Rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankintaarvojen korotus nostivat rakennusten verotusarvoja, mutta muutoksen vaikutus verotuloon vuonna 2023 oli hyvin pieni.

Talousarviota 2023 laadittaessa verotulokehityksen arvioitiin ennusteiden mukaan olevan 110,3 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 4.12.2023 § 90 talousarviomuutoksen, jonka mukaan verotuloja lisättiin varovaisuuden periaatetta noudattaen 4,6 miljoonaa euroa. Verotulot kehittyivät tätä paremmin ja toteutuivat 117,7 miljoonan euron suuruisina. Verotulot toteutuivat 98,1 miljoonaa euroa pienempinä kuin edellisvuotena ja ylittivät muutetun talousarvion 2,8 miljoonaa euroa. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksikköä ja kuntien yhteisöverotuotoista siirrettiin kolmannes valtiolle hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä, mikä selittää verotulojen laskua verrattuna vuoteen 2022.

Valtionosuudet toteutuivat 28,3 miljoonan euron suuruisina. Valtionosuudet vähenivät edellisvuodesta 103,1 miljoonaa euroa eli 78,5 prosenttia hyvinvointialueuudistuksen johtuen. Valtiovarainministeriö tarkisti kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen määrän koko maan tasolla eurolleen siirtyviä kuluja vastaavaksi vuoden 2022 taloustietojen valmistuttua marraskuussa 2023. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 alkaen. Mikäli kunnilta on siirtynyt koko maan tasolla tarkistuksen perusteella vähemmän tuloja kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Jälkikäteistarkistuksesta johtuva valtionosuuden lisäsiirtotarve Salon kaupungin osalta oli yhteensä 4,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 ns. liikaa maksettu valtionosuus vähentää kolmen vuoden ajan valtionosuuksista vuodesta 2024 alkaen reilu 1,5 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on verotulojen ja valtionosuuksien kehitys vuosina 2019-2023.

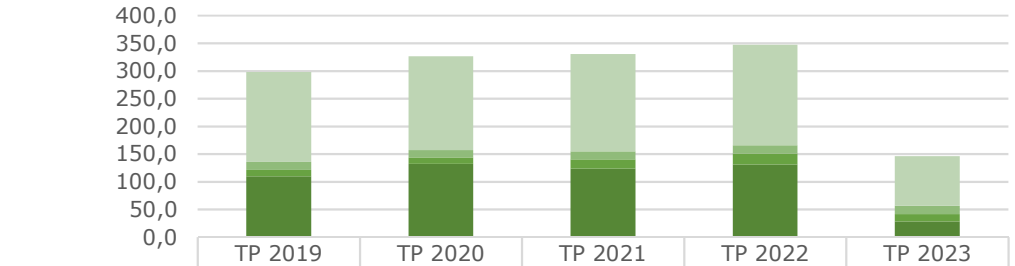

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Kunnallisvero	162,6	169,5	175,1	181,3	89,1
Kiinteistövero	14,7	13,5	14,7	15,4	15,4
Yhteisövero	11,1	11,7	17,0	19,1	13,1
Valtionosuudet	110,0	132,0	123,4	131,4	28,3

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä toteutuivat 1,8 miljoonan euron suuruisina ja olivat lähes edellisen vuoden tasolla. Rahoitustuottoja nosti Salon Kaukolämmön 2 miljoonan euron osinkotuotto. Rahoituskulut nousivat noin 0,5 miljoonaa euroa johtuen markkinakorkojen noususta.

Vuosikate

Vuosikate on tilinpäätöksessä positiivinen 32,7 miljoonaa euroa. Nousua viime vuoteen verrattuna on 8,3 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä vuosikate on keskeinen arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Kun tulorahoituksen riittävyyttä mittaava tunnusluku on 100 prosenttia, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Kaupungin vuosikate vuonna 2023 oli 203 prosenttia poistoista, joten talous tällä mittarilla laskettuna on tasapainossa.

Poistot

Poistot on kirjattu kaupunginvaltuuston 7.12.2009 § 194 hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Muutetussa talousarviossa suunnitelman mukaisiksi poistoiksi oli varattu 16,3 miljoonaa euroa ja lopulliseen tuloslaskelmaan kirjattiin suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia 17,7 miljoonaa euroa. Poistot ovat lähes samalla tasolla kuin vuonna 2022, jolloin poistot toteutuivat 16,0 miljoonan euron suuruisina.

Satunnaiset erät

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä erityishuoltopiirit siirrettiin varoineen ja velkoineen hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle kuntayhtymän jäsenkuntien tuli lakisääteisesti kattaa kuntayhtymän mahdollinen alijäämä, eivätkä jäsenkunnat voineet tämän osalta päättää toisin. Varsinais-Suomen Sairaanhoito-piirin lakkauttamishetkellä taseeseen kertynyt alijäämä veloitettiin jäsenkunnilta. Tammikuussa 2023 Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiiriltä saadun ennakkoarvion mukaan tästä alijäämästä Salon kaupungin osuus olisi ollut 0,8 miljoonaa euroa. Alijäämän kattamisesta aiheutunut kustannus kirjattiin tilinpäätöksessä 2022 kuluksi kohtaan avustukset. Syyskuussa 2023 saadun loppulaskutuksen mukaan Salon kaupungin osuus alijäämästä olikin 0,2 miljoonaa euroa. Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamiseen liittyvän arvioidun ja lopullisen laskutuksen erotus 0,6 miljoonaa euroa on kirjattu satunnaisiin tuottoihin.

Tilikauden yli-/alijäämä

Vuonna 2023 toimintatuottoja kertyi 38,0 miljoonaa euroa ja kuluja kirjattiin 153,1 miljoonaa euroa. Salon kaupungin vuosikate oli 32,7 miljoonaa euroa positiivinen. Kun poistot ja arvon alennukset ovat 17,7 miljoonaa euroa niin kaupungin talous on tasapainossa. Tilikauden tulos on 15,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja ylijäämä poistoero-kirjausten jälkeen 16,1 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä muuttui edelliseen vuoteen verrattuna 7,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2022 tilikauden ylijäämä oli 9,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 ylijäämää kertyi 8,1 miljoonaa euroa. Taseeseen oli kertynyt ylijäämää edellisiltä vuosilta yhteensä 28,4 miljoonaa euroa. Tästä olennaiset omaisuuden luovutusvoitot vuonna 2015 Liikelaitos Salon kaukolämpölaitoksen yhtiöittäminen Salon Kaukolämpö Oy:ksi (6,0 miljoonaa euroa) ja vuonna 2018 neljän eri tytäryhteisön purkaminen kaupungin taseeseen (2,1 miljoonaa euroa), investointivaraukset 31.12. (-9,3 miljoonaa euroa) ja Liikelaitos Salon Veden peruspääoman muodostamisessa huomioitu edellisten tilikausien yli-/alijäämän liitoskuntien vesilaitosten 31.3.2004 puretut rahastopääomat (2,2 miljoonaa euroa). Vuoden 2023 tilikauden positiivisella tuloksella taseen ylijäämä kasvaa 44,5 miljoonaan euroon eli 871 euroa per asukas (asukasmäärä 51.097). Ennakoitua parempaan tulokseen vaikuttivat talousarviota paremmin toteutuneet tuotot ja verotulot sekä vastaavasti arvioitua hieman pienemmät toimintakulut. Ennakoitua parempia verotuloja selittävät erityisesti niin kutsutut verohännät, jotka ovat vuoden 2023 aikana kunnille tilitettyjä veroja aiemmilta vuosilta.

Seuraavina vuosina suurimmat muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa liittyvät TE-uudistukseen sekä hyvinvointialueille vuokrattujen kiinteistöjen siirtymäajan päättyminen. Vuodesta 2025 alkaen TE-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toiminnallisiin vas-

tuisiin, kun työvoimapalveluiden järjestämisvastuu sekä työttömyysturvan laajentuva rahoitusvastuu siirtyy kunnille. Uudistukseen liittyvät laskelmat ovat edelleen alustavia ja ne tulevat päivittymään valmistelun edetessä. Seuraavan kerran laskelmat päivitetään keväällä 2024 ja lopulliset laskelmat julkaistaan syksyllä 2024 valtion talousarvioesityksen yhteydessä. Vuoden 2023 alussa tapahtuneen hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä hyvinvointialueiden tuli vuokrata sote-kiinteistöt vähintään kolmeksi vuodeksi ja vuodesta 2026 alkaen vuokrasopimukset voidaan irtisanoa. Siirtymäajan jälkeen kaupunki ei enää voi vuokrata kiinteistöjään suoraan hyvinvointialueelle, vaan kiinteistöt on siirrettävä kunnan omistamaan yhtiöön tai ne on myytävä.

Taloussuunnitelmavuodet 2025 ja 2026 eivät ei ole tämän hetkisten arvioiden mukaan tasapainossa talouden osalta ja erityisesti vuosi 2026 näyttää haasteelliselta. Kyseisiin vuosiin liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä muun muassa tulevan TE-uudistuksen lopullisten vaikutusten osalta, käynnissä olevan kiinteistöverouudistuksen vaikutusten osalta sekä mahdollisen tulevan kuntien rahoitusjärjestelmäuudistuksen osalta, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Valtionosuuksien ja verotulojen määrä on vielä epävarmaa ja vaikeuttaa suunnitelmavuosien tuloksen arvioimista. Taloussuunnitelmavuosien haasteena on lisäksi hallitusohjelman täsmentymättömien toimien vaikutukset kuntatalouteen, joita tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida. Hallitusohjelmaan sisältyy muun muassa kuntien normituksen keventämisohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä sekä edistää kuntien uudistumista ja kuntien erilaisuuden huomioimista.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kaupungin kustannuksista suurin osa syntyy sivistyspalveluista. Haasteensa taloudelle ja toiminnalle luovat toimintamenojen kasvu, joka aiheutuu pääasiassa hintojen noususta sekä kunta-alan ansiokehityksestä, työvoiman saatavuusongelmat ja palvelutarpeen laskeminen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen osalta, joka johtuu koko 2010-luvun jatkuneesta syntyvyyden alenemisesta.

Vuoden 2023 talousarvion pohjalla oli kaupunginvaltuuston 16.4.2018 § 48 hyväksymä Salon kaupunkistrategia 2026. Salon kaupungin uusi kaupunkistrategia ”Avaimet kaikkiin oviin” hyväksyttiin joulukuussa 2022. Hyväksymisaikataulusta johtuen talousarvio jouduttiin laatimaan vanhan strategian pohjalle, joskin valtaosa tavoitteista tuki myös uuden strategian päämäärien tavoittelua. Uuden strategian kolme painopistettä ovat elinvoimainen Salo, hyvinvoiva Salo ja kestävän talouden Salo. Strategiaan sisällytettiin kärkihankkeita, jotka tukevat päämäärien saavuttamista ja muodostavat teemoiltaan erilaisia kokonaisuuksia.

Alla olevassa taulukossa on kaupungin tilikauden yli-/alijäämä sekä taseen ylijäämän toteutuma vuosina 2009 - 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2026.

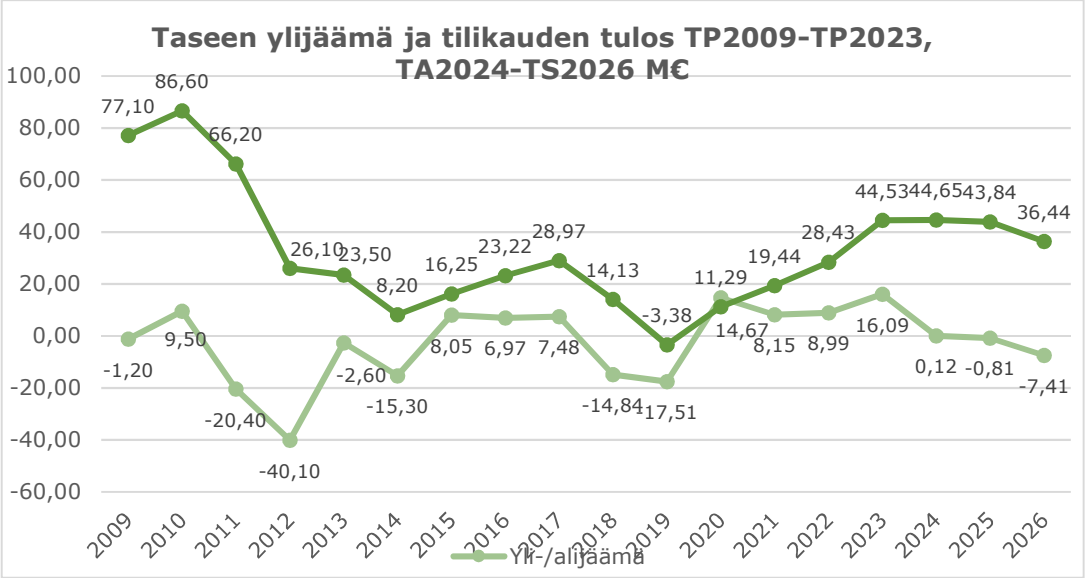

1.5.2. Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	2022 1 000 €	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	32 672	24 448	
Satunnaiset erät	566	0	
Tulorahoituksen korjauserät	70	-97	
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-11 125	-14 353	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	299	435	
Pysyvien vastaav.hyödykkeiden luovutustulot	227	869	
Toiminnan ja investointien rahavirta	**22 710**	**11 302**	
Rahoituksen rahavirta			
Antolainojen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0	-64	
Antolainasaamisten vähennys	344	478	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 693	-11 547	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-15 216	727	***)**
Oman pääoman muutokset	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-10 370	3 992	
Rahoituksen rahavirta	**-39 935**	**-6 413**	***)**
Rahavarojen muutos	**-17 225**	**4 888**	***)**
Rahavarat 31.12.	9 174	26 399	***)**
Rahavarat 1.1.	26 399	21 510	

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	**41 426 874,20**	**5 810 074,25**
Investointien tulorahoitus, %	**301,8**	**175,7**
Laskennallinen lainanhoitokate	**3,8**	**2,1**
Lainanhoitokate	**2,1**	**2,0**
Kassan riittävyys, pv	**19**	**24**
Asukasmäärä	**51 097**	**50 969**

Investoinnit

Investointien kokonaiskulut tilinpäätösvuonna olivat 11,1 miljoonaa euroa ja nettokulut ilman pysyvien vastaavien luovutusvoittoja ja -tappioita olivat 10,7 miljoonaa euroa. Investointien kokonaiskulut alittivat muutetun talousarvion noin 7,1 miljoonaa euroa. Alitus johtui monista syistä. Osa investoinneista saatiin toteutettua alle arvioidun määrärahan, kun taas osa vuodelle 2023 suunnitelluista hankkeista siirtyi erinäisistä syistä eteenpäin. Sekä kunnallistekniikan, tilapalvelujen että Liikelaitos Salon Veden osalta resurssivaje vaikutti hyvin pitkälti hankkeiden toteutumiseen. Osassa hankkeita tarveselvitykset ja suunnittelu eivät olleet niin pitkällä, että hankkeet olisivat ehtineet valmistua vuonna 2023.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin bruttoinvestointien vertailu vuodelta 2022, muutettu talousarvio vuodelta 2023 ja toteuma vuonna 2023.

	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak.ja laitt.	Koneet ja kalusto	Vesihuolto - laitos	Yhteensä
TP 2022	851	1 206	6 392	3 231	1 390	1 284	14 353
MTA2023	1 328	1 000	4 848	5 067	1 546	4 400	18 188
TP 2023	1 278	624	2 389	3 362	1 362	2 110	11 125

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin nettoinvestointien vertailu vuodelta 2022, muutettu talousarvio vuodelta 2023 ja toteuma vuonna 2023.

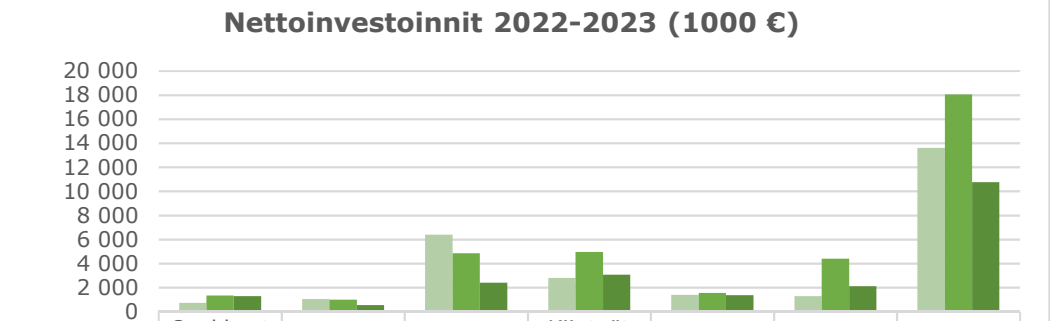

	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak.ja laitt.	Koneet ja kalusto	Vesihuolto- laitos	Yhteensä
TP 2022	713	1 042	6 392	2 796	1 390	1 284	13 616
MTA 2023	1 328	1 000	4 848	4 942	1 546	4 400	18 063
TP 2023	1 278	547	2 388	3 063	1 362	2 110	10 748

Rakennusinvestoinnit olivat vuonna 2023 yhteensä 2,4 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä hankkeita olivat rakennusten sisäilma- ja energiansäästökorjaukset sekä lämmitystapa-muutokset yhteensä 1,1 miljoonaa euroa, Ylhäistentien kiinteistön korjaukset 0,3 miljoonaa euroa ja Salohallin korjaukset 0,2 miljoonaa euroa.

Uutta kunnallistekniikkaa rakennettiin vuonna 2023 vähäisessä määrin. Honkarinteen rakentamisurakan toteuttamista jatkettiin ja Halikonrinteen vastaavaa urakkaa aloitettiin.

Kiinteät rakenteet ja laitteet olivat vuonna 2023 yhteensä 3,4 miljoonaa euroa. Katujen ja teiden asfaltointiin käytettiin yhteensä 1,0 miljoonaa euroa. Puistojen, leikkipaikkojen sekä koulujen ja päiväkotien pihojen kunnostamiseen käytettiin yhteensä 1,1 miljoonaa euroa.

Vesihuoltolaitoksen investointihankkeita toteutettiin 2,1 miljoonaa eurolla. Suurimpana hankkeena oli keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus 0,9 miljoonaa euroa, muita hankkeita olivat viemäriverkoston saneeraus 0,2 miljoonaa euroa sekä pumppaamoiden saneeraus 0,3 miljoonaa euroa.

Moision koulun lähiliikuntapaikan rakentamiseen käytettiin 0,5 miljoonaa euroa, johon saatiin tuloja 0,2 miljoonaa euroa. Maankäyttöpalveluiden viistoilmakuvausten investointi oli yhteensä 0,3 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Salon kaupungin investointikulujen kehitys vuosina 2014-2023.

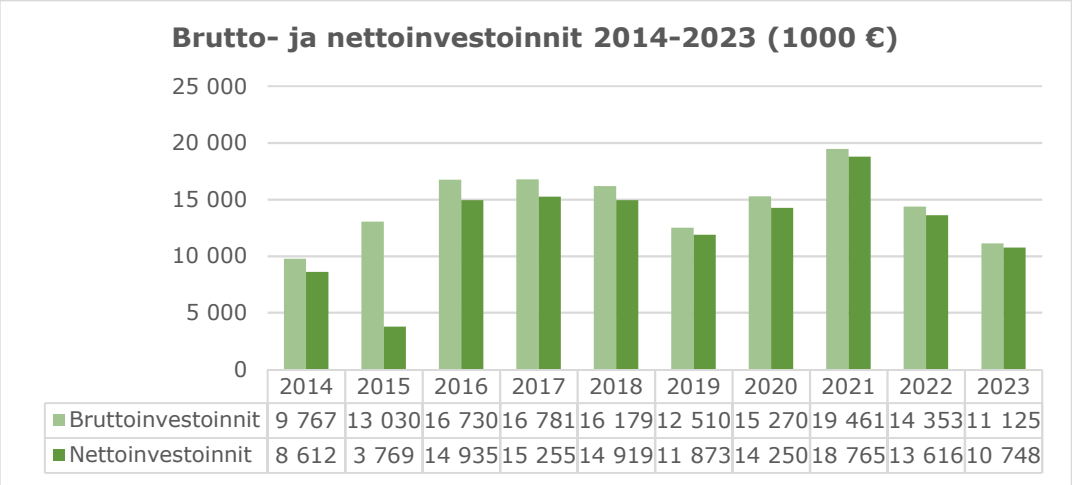

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttoinvestoinnit	9 767	13 030	16 730	16 781	16 179	12 510	15 270	19 461	14 353	11 125
Nettoinvestoinnit	8 612	3 769	14 935	15 255	14 919	11 873	14 250	18 765	13 616	10 748

Alla olevassa taulukossa on esitetty brutto- ja nettoinvestointien kumulatiivinen kehitys taseryhmittäin vuosien 2013-2023 aikana, vesihuoltolaitos omana pylväänään.

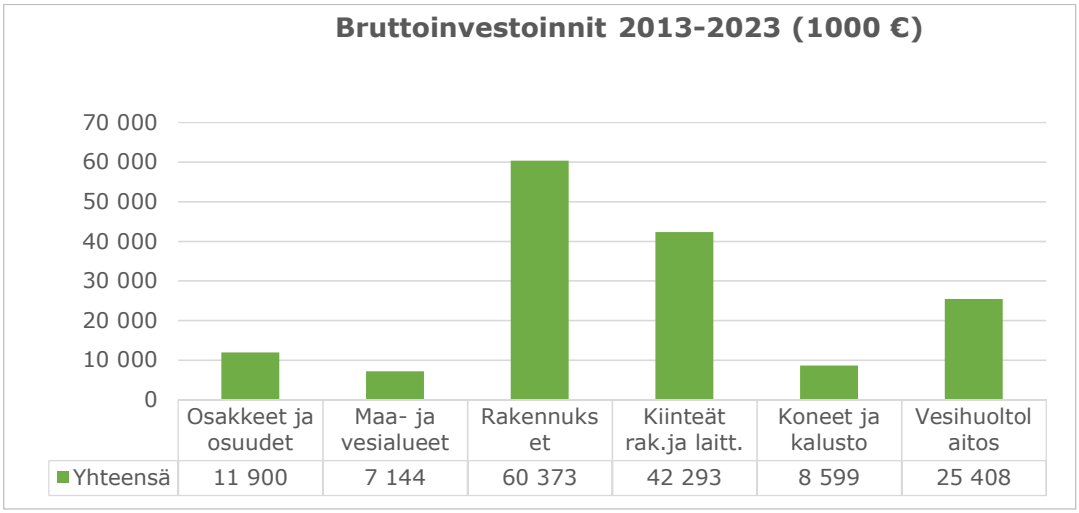

	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak.ja laitt.	Koneet ja kalusto	Vesihuoltolaitos
Yhteensä	11 900	7 144	60 373	42 293	8 599	25 408

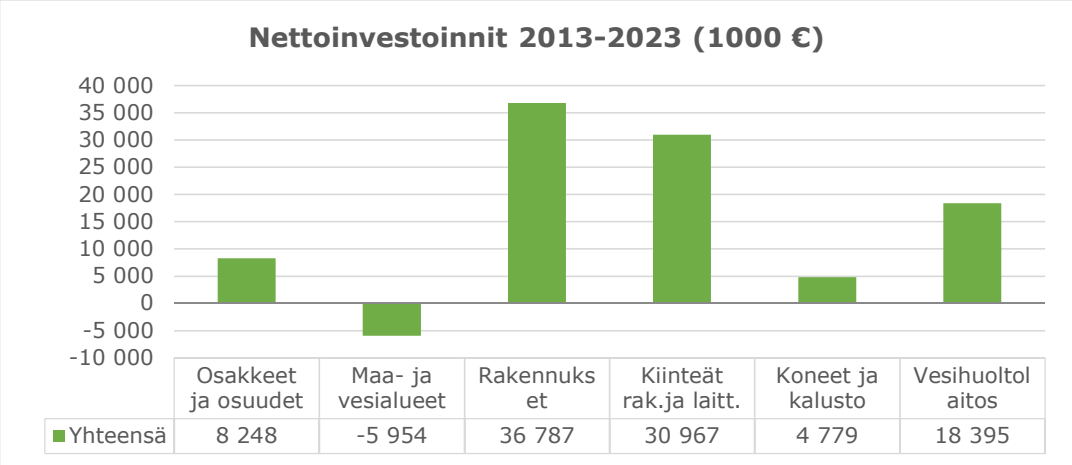

	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak.ja laitt.	Koneet ja kalusto	Vesihuoltolaitos
Yhteensä	8 248	-5 954	36 787	30 967	4 779	18 395

Lainakanta

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 14,7 miljoonalla eurolla ja samanaikaisesti lyhytaikaisia lainoja lyhennettiin 10 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja on vuoden 2023 lopussa yhteensä 30,0 miljoonaa euroa.

Lainakanta vuoden 2023 lopussa on 60,5 miljoonaa euroa eli 1.184 euroa per asukas. Lainakanta väheni tilinpäätösvuoden aikana 90,4 miljoonasta eurosta 60,5 miljoonaan euroon

eli 29,9 miljoonaa euroa. Asukaskohtainen lainamäärä väheni 589 euroa per asukas. Lainamäärän vähenemistä selittää, että talous oli tasapainossa vuonna 2023.

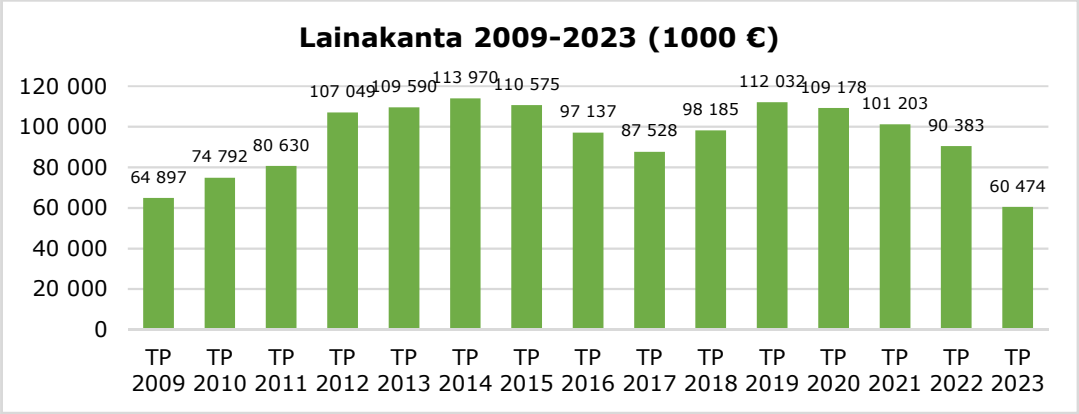

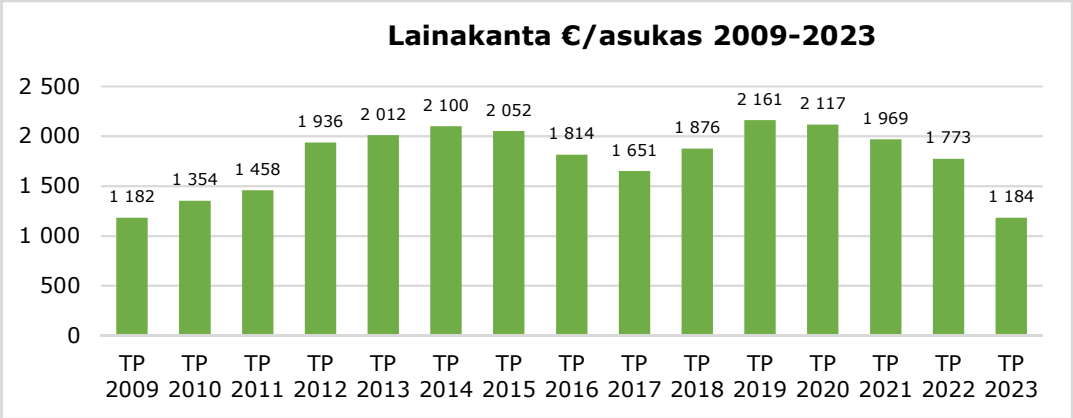

Rahoituslaskelman tunnusluvuissa positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen. Negatiivinen luku tarkoittaa, että menoja on jouduttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 22,7 miljoonaa euroa positiivinen.

Tunnusluvuista toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden aikana. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen tunnusluku on positiivinen.

Tilinpäätöksen investointien tulorahoitus 301,8 prosenttia osoittaa, että investoinnit on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella.

Lainanhoitokate mittaa tulorahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Mikäli tunnusluku on yli 2, kunnan lainanhoitokyky on hyvä, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluku on alle 1. Lainanhoitokate tilinpäätösvuonna oli 2,1 joten kaupungin lainanhoitokyky oli hyvä.

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivässä. Rahan riittävyys oli 19 päivää.

Alla olevassa taulukossa on esitetty rahat ja pankkisaamiset kuukausittain vuosilta 2022-2023.

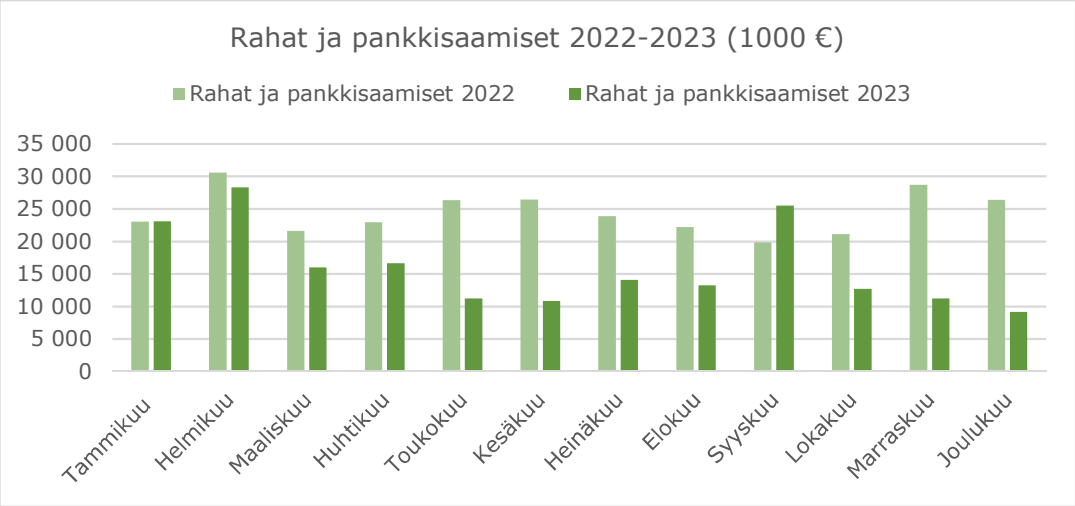

Maksuvalmiutta parannettiin vuoden aikana nostamalla tarvittaessa kuntatodistuslainoja. Kuntatodistuslainoja oli vuoden lopussa yhteensä 30,0 miljoonaa euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus nousi 34,7 prosentista 46,9 prosenttiin.

Antolainat

Sosiaalinen luototus siirtyi vuodesta 2023 alkaen hyvinvointialueiden toiminnaksi eikä kaupunki enää jatkossa voi myöntää sosiaalista luottoa. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 4.12.2023 § 96 myöntää Salon Kuntakiinteistöt Oy:lle 0,9 miljoonan euron lainan. Lainan maksaminen siirtyi vuoden 2024 puolelle.

1.6. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

Vastaavaa	**2023** 1 000 €	**2022** 1 000 €	
Pysyvät vastaavat	336 477	366 502	
Aineettomat hyödykkeet	0	0	
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	
Aineelliset hyödykkeet	288 652	296 862	
Maa- ja vesialueet	111 071	110 525	
Rakennukset	106 806	116 058	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	65 075	65 910	
Koneet ja kalusto	2 488	1 253	
Muut aineelliset hyödykkeet	743	743	
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	2 469	2 373	
Sijoitukset	47 825	69 640	
Osakkeet ja osuudet	24 183	45 654	
Osakkuusyhteisöosuudet	5 626	5 626	
Muut lainasaamiset	18 015	18 359	
Toimeksiantojen varat	1 275	1 400	
Valtion toimeksiannot	823	952	
Lahjoitusrahastojen varat	452	447	
Vaihtuvat vastaavat	17 760	38 706	*)
Vaihto-omaisuus	18	41	
Aineet ja tarvikkeet	18	41	

Saamiset	8 568	12 266	
Lyhytaikaiset saamiset	8 568	12 266	
Myyntisaamiset	5 836	8 463	
Muut saamiset	470	1 290	
Siirtosaamiset	2 261	2 513	
Rahoitusarvopaperit	13	13	
Osakkeet ja osuudet	13	13	
Rahat ja pankkisaamiset	9 161	26 386	*)
Vastaavaa	**355 512**	**406 608**	***)**

Vastattavaa	**2023**	**2022**	
	1 000 €	1 000 €	
Oma pääoma	257 443	253 759	
Peruspääoma	211 374	223 783	
Muut omat rahastot	1 544	1 544	
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	28 432	19 442	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 093	8 990	
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	8 252	8 786	
Poistoero	8 252	8 786	
Pakolliset varaukset	690	470	
Muut pakolliset varaukset	690	470	
Toimeksiantojen pääomat	1 403	1 515	
Valtion toimeksiannot	823	943	
Lahjoitusrahastojen pääomat	580	572	
Vieras pääoma	87 724	142 077	*)
Pitkäaikainen	25 653	32 730	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 173	29 963	
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0	
Saadut ennakot	2	2	
Ostovelat	550	838	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 928	1 928	
Lyhytaikainen	62 071	109 347	*)
Joukkovelkakirjalainat	30 000	40 000	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 790	14 660	
Lainat julkisyhteisöiltä	0	33	
Lainat muilta luotonantajilta	511	5 727	*)
Saadut ennakot	1 463	2 694	
Ostovelat	8 814	14 679	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 627	2 950	
Siirtovelat	12 866	28 603	
Vastattavaa	**355 512**	**406 608**	***)**

***) vertailuluvuissa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Omavaraisuusaste, %	**75,0**	**65,0**
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	**46,9**	**34,7**
Kertynyt yli/-alijäämä, 1000€	**44 526**	**28 432**
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas	**871**	**558**
Lainakanta 31.12., 1000€	**60 474**	**90 383**
Lainakanta 31.12., €/asukas	**1 184**	**1 773**
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	**63 135 061**	**99 911 804**
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	**1 236**	**1 960**
Lainasaamiset, 1000€	**18 015**	**18 359**
Asukasmäärä	**51 097**	**50 969**
Henkilöstömäärä	**1 908**	**3 587**

Alla olevissa taulukoissa on esitetty kaupungin taseen kehitys vuosina 2019–2023.

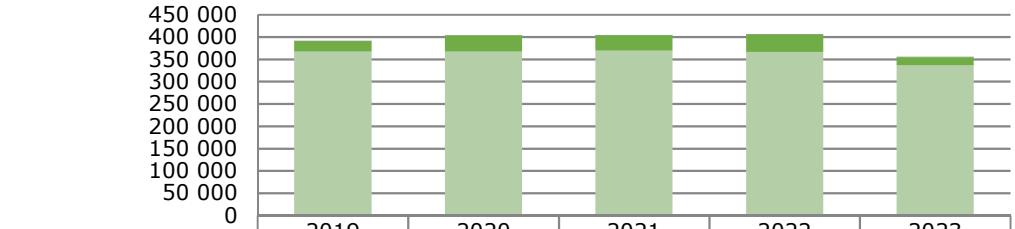

	2019	2020	2021	2022	2023
Muut vastaavat	1 715	1 609	1 513	1 400	1 275
Vaihtuvat vastaavat	22 678	34 929	33 661	38 706	17 760
Pysyvät vastaavat	366 911	366 988	369 291	366 502	336 477

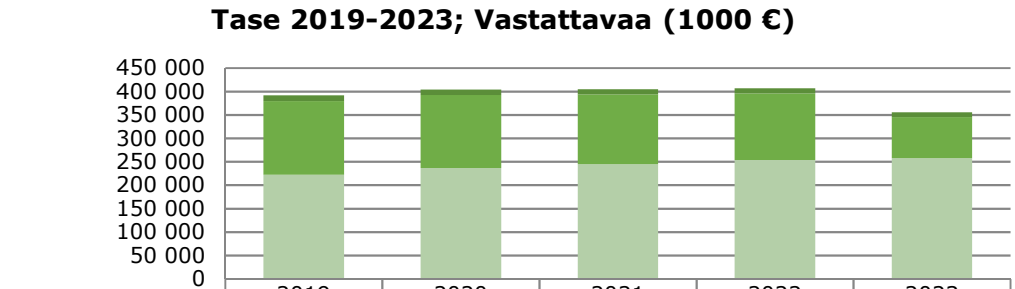

	2019	2020	2021	2022	2023
Muut vastattavat	12 233	11 592	10 958	10 772	10 345
Vieras pääoma	157 123	155 315	148 739	142 077	87 724
Oma pääoma	221 948	236 619	244 768	253 759	257 443

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 tai sitä alempi prosenttiluku merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tilinpäätöksessä kaupungin omavaraisuusaste on 75,0 prosenttia. Tulos on yli tavoitetason ja tunnusluku parani 10 prosenttiyksikköä verraten edelliseen vuoteen.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus käyttötuloista tarvittaisiin velkojen maksuun kerralla. Mitä pienempi tunnusluku, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tunnusluku ei kuitenkaan saisi ylittää 50 prosenttia. Velkojen maksuun kerralla tarvittaisiin 46,9 prosenttia kaupungin käyttötuloista. Luku on heikentynyt 12,2 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Kaupungin lainamäärä vuoden lopussa on 60,5 miljoonaa euroa. Lainojen määrä on vähentynyt 24,2 miljoonaa euroa vuoden takaisesta. Lisäksi lyhytaikaisten lainojen vähennyksenä vaikuttaa konsernitilin sisällyttäminen vertailuvuoden 2022 lainatietoihin. Lainamäärän laskua selittää se, että talous on vuonna 2023 ollut kestävällä tasolla. Vuosikate on positiivinen, joten käyttötaloutta ei ole jouduttu rahoittamaan lainarahalla. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 14,7 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja on yhteensä 30,0 miljoonaa euroa, jossa on vähennystä 10 miljoonaa euroa viime vuoteen verrattuna. Kokonaislainamäärä asukasta kohden on 1.184 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä on 589 euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

1.7. Kokonaistulot ja –menot (ulkoiset)

Tulot	2023 1 000 €	%	Menot	2023 1 000 €	%
Varsinainen toiminta	**187 486**	**99,5 %**	**Varsinainen toiminta**	**154 177**	**79,0 %**
Toimintatuotot	38 000	20,2 %	Toimintakulut	153 090	78,4 %
Verotulot	117 700	62,5 %	- Valmistus omaan käyttöön	0	0,0 %
Valtionosuudet	28 262	15,0 %	Korkokulut	1 319	0,7 %
Korkotulot	555	0,3 %	Muut rahoituskulut	2	0,0 %
Muut rahoitustuotot	2 567	1,4 %	Satunnaiset kulut	0	0,0 %
Satunnaiset tuotot	566	0,3 %	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- Pakollisten varausten muutos	-220	-0,1 %
- Eläkevaraukset	0	0,0 %	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-14	0,0 %
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-164	-0,1 %			0,0 %
Investoinnit	**527**	**0,3 %**	**Investoinnit**	**11 125**	**5,7 %**
Rahoitusos. investointimenoihin	299	0,2 %	Investointimenot	11 125	5,7 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	227	0,1 %			
Rahoitustoiminta	**344**	**0,2 %**	**Rahoitustoiminta**	**29 909**	**15,3 %**
Antolainasaamisten vähennykset	344	**0,2 %**	Antolainasaamisten lisäykset	0	**0,0 %**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	**0,0 %**	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	14 693	**7,5 %**
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	15 216	**7,8 %**
Oman pääoman lisäykset	0	0,0 %	Oman pääoman vähennykset	0	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	**188 356**	**100,0 %**	**Kokonaismenot yhteensä**	**195 211**	**100,0 %**

1.8. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

1.8.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä

	Kunta	Omistus%
Kuntayhtymät		
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	Salo	88,84615
Varsinais-Suomen kiinteistöky	Salo	35,11171
Varsinais-Suomen liitto	Turku	10,74424
Tytäryhteisöt		
Koy Halikonrinne	Salo	100,00
Koy Olleföre	Salo	51,33
Koy Tiilitehtaanpiha	Salo	100,00
Koy Tiipilä	Salo	71,83
Tiipilän Lämpö Oy (Koy Tiipilän tytär)	Salo	0,00
	(Yhdistely 55,81)	
Salon Vuokratalot Oy	Salo	100,00
Salon Jääliikuntahalli Oy	Salo	74,18
Yrityssalo Oy	Salo	100,00
Salon Kaukolämpö Oy	Salo	100,00
Koy Hirviluhta	Salo	100,00
Salon Palvelutalosäätiö sr	Salo	92,00
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Merisärki	Salo	24,15
Koy Inkerenkurvi	Salo	45,07
Salon seudun työkeskus Oy	Salo	49,60
As Oy Makasiinintie	Salo	33,33
Salon IoT Park Oy	Salo	36,00
Lounavoima Oy	Salo	0,00
	(Yhdistely 50,00)	

1.8.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Salon kaupungin konserniohjeen 13.6.2022 § 47 siten, että se tuli voimaan 1.8.2022 alkaen. Konserniohjeen päivityksessä keskitettiin konserniohjauksen toimivalta konsernijaostolle kaupungin strategisten yhteisöjen osalta ja yhdenmukaistettiin sekä selkiytettiin konserniohjetta hallintosäännön määräysten kanssa.

Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisetua. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisetu huomioon ottaen.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto, jonka tehtävänä on mm. konserniohjaus ja -valvonta, on kokoontunut 9 kertaa vuonna 2023. Kaupunginjohtajan nimeämä sisäinen konserniryhmä on kokoontunut aktiivisesti myös vuonna 2023. Konserniryhmän kokoonpanoa täydennettiin hallintojohtajalla kaupunginjohtajan päätöksellä 24.8.2023 § 33. Konserniryhmässä laadittiin selvitys kaupungin ostoista, jotka tehtiin sidosyksikköasemassa olevilta yhtiöiltä vuonna 2023:

omistusosuus 4,08 %, Sarastia Oy, 1.500.000 euroa
omistusosuus 6,00 %, Länsirannikon työterveys Oy, 1.000.000 euroa
omistuksessa 21 osaketta, Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy, 100.000 euroa
omistusosuus 1,99 %, Waltti Solutions Oy, 71.000 euroa
omistusosuus 1,80 %, Kuntien Tiera Oy, 53.000 euroa
omistusosuus 19,73 %, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy, 40.000 euroa
omistuksessa 1 osake, Monetra Oulu Oy, 35.000 euroa

Kaupunginvaltuusto valitsee edustajat kuntayhtymien valtuustoihin. Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja tai nimetyt johtavat viranhaltijat valitsevat edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin ja nimeää ehdokkaat hallituksen jäseniksi konserniohjeen mukaisesti. Kaupunginhallitus ja nimetyt viranhaltijat ovat antaneet tarvittaessa toimintaohjeita tytäryhteisöjen hallintoon valituille edustajille. Konsernivalvontaa ja omistajaohjausta koordinoiva sisäinen konserniryhmä on toiminut aktiivisesti vuoden aikana. Talousarviossa 2023 asetettiin tavoitteet ja mittarit keskeisille strategisille yhteisöille. Tavoitteiden toteumasta on raportoitu kaupunginvaltuustolle strategian toteutumisen raportin yhteydessä syyskuun kokouksessa.

1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Sosiaali- ja terveydenhuoltoja ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevasta lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) mukaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymä siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen.

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän toiminta siirtyi liikkeenluovutuksena Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Kuntayhtymään kuuluvat Kaarinan, Naantalin, Paimion, Raision ja Salon kaupungit. Liikkeenluovutuksen jälkeen kuntayhtymän toiminnaksi muodostui sen omistukseen jäävien rakennusten hallinnointi. Kuntayhtymä jatkaa 1.1.2023 alkaen toimintaansa kiinteistökuntayhtymänä, jonka tehtäväksi jäi kiinteistöjen omistaminen, ylläpito, hallinto ja vuokraus. Kuntayhtymän uusi nimi on Varsinais-Suomen kiinteistökuntayhtymä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 12.12.2022 § 108 Varsinais-Suomen kiinteistökuntayhtymän perussopimuksen.

Vuonna 2023 perustettiin Salon Kuntakiinteistöt Oy -niminen yhtiö, jonka perustamisesta kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 23.10.2023 § 78. Yhtiöllä ei ollut vuonna 2023 ollut lainkaan toimintaa. Yhtiön toimialana on omistaa, hallita, markkinoida, vuokrata ja myydä Salon kaupungin alueella kiinteistöjä tai rakennuksia. Perustamispäätös liittyy Kiskon vanhustentukiyhdistys ry:n omistamaan kiinteistöön, joka myydään kaupungille perustettavan yhtiön lukuun. Yhtiö vuokraa hankkimansa toimitilat liikehuoneiston vuokrauksena edelleen. Tulevaisuudessa yhtiölle voidaan siirtää omistukseen tai hallintaan muitakin Salon kaupungin omistamia kiinteistöjä tai rakennuksia, joissa kaupungin suora omistus ei markkinaneutraliteetin ja siitä seuraavan yhtiöittämisvelvoitteen vuoksi enää ole mahdollista.

Salon Kaukolämpö Oy:n kokonaismyynti oli vuotta 2022 parempaa, vaikka alkuvuodesta myynti oli edellisvuotta pienempää. Vuonna 2023 kytkettiin 80 uutta asiakasta kaukolämpöverkkoon. Asiakkaiden yhteismäärä vuonna 2023 oli yhteensä 1301. Lounavoiman lämpövarastohankkeeseen päätettiin sijoittaa kaksi miljoonaa. Lämpövaraston ensimmäinen kaivo on ollut käytössä ja tulokset ovat olleet suunnitellun mukaiset. Kunnossapitoon satsattiin aiempaa enemmän. Perniön lämpökeskukselle tehtiin iso revisio ja myös Perttelin laitteistoja peruskorjattiin. Kunnossapidossa on korjausvelkaa, jota pyritään kuromaan kiinni myös vuoden 2024 aikana.

Salon IoT Park Oy:n kampuksen toiminta on jatkanut kasvuaan suunnitellusti. Liikevaihto sekä tilojen käyttöaste nousi vuoden 2023 aikana. Suurimpana uutena asiakkaana kampukselle muutti Varhan TYKS Psykiatrian vastaanottotilat. Tuloksen moninkertaistuminen edelliseen tilikauteen verrattuna johtui verottajan takautuvasta kiinteistöveropäätöksestä koskien verovuosia 2018-2020. Tämän vaikutus tulokseen oli 1,35 miljoonaa euroa. Tulosparannuksen merkittävimmät komponentit olivat sähkönhinnan toteutuminen ennustettua matalammalla tasolla sekä aktiivisella kiinteistönjohtamisella saavutetut energiansäästöt.

Pääosa tytäryhtiöistä on asuntoihin liittyviä kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiöitä. Salon Vuokratalot Oy:n tilanne on ollut käyttöasteen osalta tasainen myös vuonna 2023. Yhtiön käyttöaste on ollut keskimäärin lähes 91,7 prosenttia. Salon Vuokratalot Oy pyysi konsernijaostolta useampaa ennakkokantaa vuoden 2023 aikana. Salon Vuokratalot Oy:n hallitus vaihtui vuoden 2023 aikana. Konsernijaosto päätti huhtikuussa 2022 käynnistää esiselvityksen Salon Vuokratalot Oy:n ja kolmen muun yhtiön sekä kahden kaupungin suoraan omistamien vuokratalojen fuusiosta. Selvitystyötä jatkettiin vuonna 2023 ulkopuolisen konsultin kanssa, jonka selvitys vietiin konsernijaostolle tiedoksi.

Salon kaupungilla on edelleen muutamia yksittäisiä asunto-osakkeita ja asuntoja, joiden osalta on sovittu periaate, että ne laitetaan myyntiin sitä mukaa, kun ne vapautuvat. Kaupungin omistamia yhteisöjä on tarkasteltu edelleen konserniryhmässä ja sen pohjalta on tehty alustavia suunnitelmia näihin liittyvistä jatkotoimista. Vuonna 2023 myytiin muutamia yksittäisiä osakkeita, mutta laajempi selvitys osakkeiden ja asuntojen jatkotoimenpiteiden osalta on valmistelussa.

1.8.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjaus sekä sen vastuut on kirjattu hallintosääntöön ja konserniohjeeseen. Konsernivalvontaa on hoitanut kaupunginhallitus, konsernijaosto, konsernijohto ja sisäinen konserniryhmä sekä kaupungin nimeämät yhtiökokousedustajat ja yhtiöiden hallituksiin valitut jäsenet. Myös toimialoilla yksittäiset asiantuntijaviranhaltijat ovat käytännön työssään ohjanneet konserniyhteisöjä. Työtä on koordinoinut sisäinen konserniryhmä.

Konsernijaoston kokouksissa on käsitelty strategisten yhtiöiden ja yhteisöjen sekä muiden tytäryhteisöjen ajankohtaiskatsauksia.

Omistajaohjauksen periaatteiden valmistelua jatketaan kuluvana vuonna. Omistajaohjauksen periaatteiden on tarkoitus selkiyttää Salon kaupungin omistajaohjausta. Omistajapolitiikassa linjataan kuntalain näkökulmasta ensisijaisesti, missä yhteisöissä kaupunki on mukana omistajana ja mitä kaupunki omistajuudellaan tavoittelee.

1.8.5. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätös noudattaa rakenteeltaan peruskunnan tilinpäätöstä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja konsernitaseen. Konsernitilinpäätöksen tunnusluvut ovat samat kuin peruskunnalla.

Konsernituloslaskelma

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toimintatuotot	63 949	191 999
Toimintakulut	-189 039	-522 226
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	224	-500
Toimintakate	**-124 866**	**-330 727**
Verotulot	117 323	215 449
Valtionosuudet	46 915	150 003
Korkotuotot	82	261
Muut rahoitustuotot	613	824
Korkokulut -	-1 815	-2 000
Muut rahoituskulut -	-22	-39
**Rahoitustuotot ja kulut yht.	-39	-953
Vuosikate	**38 230**	**33 772**
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 331	-26 212
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-1 623	-10
Satunnaiset erät	566	0
Tilikauden tulos	**16 842**	**7 550**
Tilinpäätössiirrot	0	315
Tilikauden verot	-459	-1 174
Laskennalliset verot	-212	-296
Vähemmistöosuudet	-5	-21
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	**16 166**	**6 375**
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	**33,8**	**36,8**
Vuosikate / Poistot, %	**174,1**	**128,8**
Vuosikate, €/asukas	**748,2**	**662,6**
Asukasmäärä	**51 097**	**50 969**

Konsernin tilikauden ylijäämä on 16,2 miljoonaa euroa ja muutos edellisen vuoteen on 9,8 miljoonaa euroa positiivinen. Toimintatuotoilla katetaan 33,8 prosenttia toimintakuluista. Vuosikate tilinpäätösvuonna oli 38,2 miljoonaa euroa ja se nousi 4,5 miljoonaa euroa viime vuoteen verrattuna. Vuosikate kattaa 20,3 miljoonan euron suunnitelman mukaiset poistot, joten tulorahoitus on ollut riittävä.

1.8.6. Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	38 230	33 772
Satunnaiset erät	566	0
Tilikauden verot	-459	-1 174
Tulorahoituksen korjauserät	-242	3 593
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 265	-55 714
Rahoitusosuudet investointimenoihin	299	1 229
Pysyvien vastaavien luovutustulot	327	1 194
Toiminnan ja investointien rahavirta	**20 457**	**-17 101**

Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0	-64	
Antolainasaamisten vähennykset	4	151	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	26 288	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 568	-20 835	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 272	-2 043	
Oman pääoman muutokset	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja po muutos	12	-3	
Vaihto-omaisuuden muutos	-137	115	
Saamisten muutos	4 023	12 339	***)**
Korottomien velkojen muutos	-14 097	3 649	***)**
Rahoituksen rahavirta	**-38 033**	**19 597**	***)**
Rahavarojen muutos	**-17 577**	**2 496**	***)**
Rahavarat 31.12.	22 105	45 427	
Rahavarat 1.1.	39 681	42 931	
	-17 577	2 496	***)**

***) vertailuluvuissa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta, €	**33 147 327,10**	**4 322 477,85**
Investointien tulorahoitus, %	**212,8**	**62,0**
Laskennallinen lainanhoitokate	**3,3**	**1,7**
Lainanhoitokate	**2,1**	**1,6**
Kassan riittävyys, pv	**36**	**28**

Konsernin investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 18,3 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit sisältäen pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot olivat 17,6 miljoonaa euroa. Vuosikate kattoi nettoinvestoinnit, toiminnan ja investointien rahavirta oli 20,5 miljoonaa euroa positiivinen. Luku kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen. Konsernin lainakanta oli yhteensä 83,9 miljoonaa euroa ja laskua edelliseen vuoteen 71,0 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen 2023 tunnusluku on positiivinen 33,1 miljoonaa euroa ja on parantunut edellisestä vuodesta huomattavasti.

Investointien tulorahoitusprosentti 212,8 prosenttia osoittaa, että investoinnit on pystytty rahoittamaan kokonaan tulorahoituksella. Laskennallisen lainanhoitokatteen tunnusluku on 3,3 ja tunnusluku on hyvä, kun se on yli 2 ja tyydyttävä, kun se on 1-2.

1.8.7. Konsernitase ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	**2022** 1 000 €
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat	**378 844**	**462 657**
Aineettomat hyödykkeet	216	99
Aineettomat oikeudet	22	9
Muut pitkävaikutteiset menot	68	90
Enn.maksut ja keskeneräiset hyödykkeet	125	0
Aineelliset hyödykkeet	350 558	435 820
Maa- ja vesialueet	113 574	114 632
Rakennukset	154 779	230 084
Kiinteät rakenteet ja laitteet	65 234	66 103
Koneet ja kalusto	4 629	11 449
Muut aineelliset hyödykkeet	9 693	8 057
Enn.maksut ja keskeneräiset	2 649	5 495

Sijoitukset	28 070	26 738	
Osakkuusyhteisöosuudet	14 511	14 752	
Muut osakkeet ja osuudet	7 967	6 191	
Muut lainasaamiset	4 704	4 708	
Muut saamiset	888	1 086	
Toimeksiantojen varat	**3 413**	**3 444**	
Vaihtuvat vastaavat	**33 511**	**69 969**	
Vaihto-omaisuus	178	1 686	
Saamiset	11 228	22 856	***)**
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	
Lyhytaikaiset saamiset	11 228	22 856	***)**
Rahoitusarvopaperit	6 168	1 895	
Rahat ja pankkisaamiset	15 936	43 533	***)**
Vastaavaa yhteensä	**415 767**	**536 071**	

	2023	**2022**
	1 000 €	1 000 €
Vastattavaa		
Oma pääoma	**288 355**	**286 240**
Peruspääoma	211 374	223 783
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	42	47
Muut omat rahastot	1 847	1 918
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	58 927	54 117
Tilikauden yli-/ alijäämä	16 166	6 375
Vähemmistöosuudet	**187**	**187**
Pakolliset varaukset	**690**	**5 297**
Eläkevaraukset	0	16
Muut pakolliset varaukset	690	5 282
Toimeksiantojen pääomat	**3 541**	**3 560**
Vieras pääoma	**122 995**	**240 786**
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	44 517	88 447
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 535	5 839
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	39 410	66 489
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	33 533	80 012
Vastattavaa yhteensä	**415 767**	**536 071**

***) vertailuluvuissa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste %	**69,7**	**53,8**
Suhteellinen velkaantuneisuus %	**53,2**	**42,6**
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, 1000€	**75 093**	**60 492**
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, €/asukas	**1 470**	**1 187**
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	**83 927**	**154 936**
Konsernin lainat, €/asukas	**1 643**	**3 040**
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	**89 832 658**	**183 429 286**
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	**1 758**	**3 599**
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	**4 704**	**4 708**
Asukasmäärä	**51 097**	**50 969**
Henkilöstömäärä	**2186**	**5091**

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta. Konsernin omavaraisuusaste on edellisen vuoden aikana hieman parantunut sen ollessa 69,7 prosenttia. Omavaraisuusaste ylittää tavoitetason.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, jos velat maksettaisiin kerralla. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Velkojen maksuun kerralla pitäisi käyttää hieman yli puolet eli 53,2 prosenttia käyttötuloista. Tunnusluku on heikentynyt hieman viime vuodesta.

Tilikauden ylijäämä oli 16,2 miljoonaa euroa. Konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää tilinpäätösvuosi mukaan lukien 75,1 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa lainaa oli 83,9 miljoonaa euroa ja se väheni 71,0 miljoonalla eurolla edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Konsernilla on lainoja 1.643 euroa asukasta kohden, kun se vuoden 2022 tilinpäätöksessä oli 3.040.

Konsernin taseen ylijäämän kehitys vuosina 2009–2023

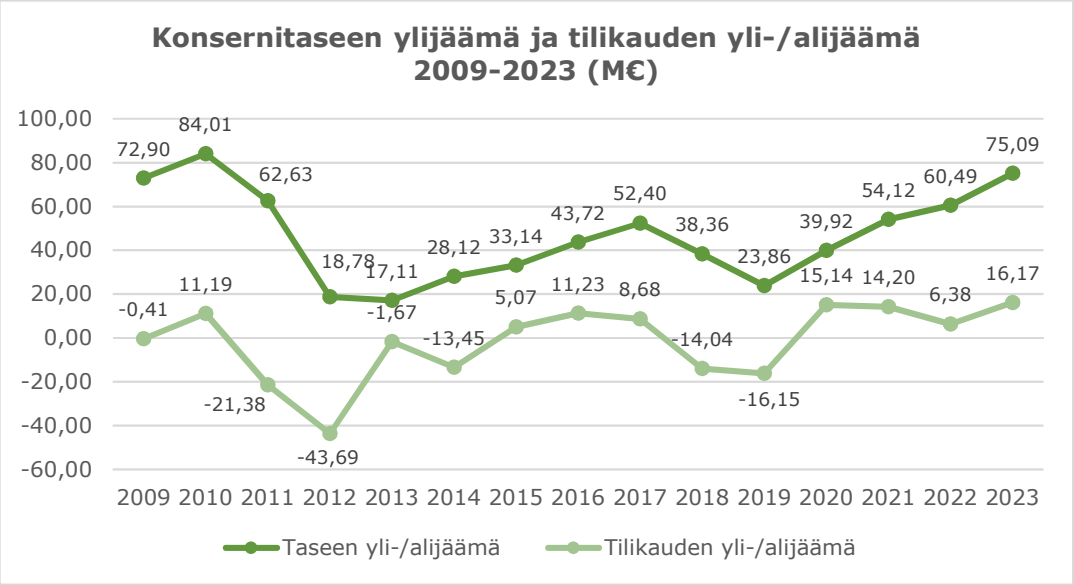

Vuosien 2009–2013 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2014–2023 kanssa kirjaustavan muutoksista johtuen.

1.9. Ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Salon kaupungin vuoden 2023 tilikauden tuloksesta ehdotetaan tehtäväksi seuraavat tilinpäätössiirrot:

Tilikauden tulos	15.558.782,11 €
Poistoeron lisäys	0,00 €
Poistoeron vähennys	534.524,46 €
Varausten muutos	0,00 €
Tilikauden ylijäämä	16.093.306,57 €

Tilikauden ylijäämä 16.093.306,57 euroa esitetään siirrettäväksi oman pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1. Kaupunginvaltuuston tavoitekortti

Elinvoima

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
1. Elinvoiman lisääminen	1.1. Asukasluku kehittyy positiivisesti.	1.1.1. Väkiluvun kehitys	1.1.1. Tilastokeskuksen väestönmuutosten ennakkotietojen mukaan vuoden 2023 lopun asukasluku on 51.097, mikä on 164 enemmän kuin vuoden alussa.	Valmis
		1.1.2. Nettomuutto	1.1.2. Tilastokeskuksen väestönmuutosten ennakkotietojen mukaan vuoden kokonaisnettomuutto oli + 523.	Valmis
2. Mahdollistava infrastruktuuri tukee työpaikkamäärän kasvamista.	2.1. Kaupungin infrastruktuuri on tasolla, joka mahdollistaa uusien työpaikkojen syntymisen.	2.1.1. Kaupungilla on kaavoitettavaa raakamaata 10 v, kaavoitettuja tontteja 5 v ja luovutettavissa olevia rakentamiskelpoisia tontteja 2 v kysyntää vastaava määrä.	2.1.1. Joulukuun lopussa oli luovutettavissa olevia asuinrakennustontteja 400 ja yritystontteja 67 kappaletta. Myös kaavoitettujen tonttien ja raakamaan määrä täyttävät tavoitteen.	Valmis
	2.2. Kaupungin saavutettavuus tukee työpaikkamäärän kasvua.	2.2.1. Kaupunki myötävaikuttaa siihen, että nopean ja luotettavan ratayhteyden ja kt 52 parantamisen Salon kohdalla 2. vaiheen toteuttamispäätökset tehdään kuluvan valtuustokauden aikana.	2.2.1. Ratayhteyden osalta on edunvalvonta ja kaavoitus tarvittavien päätösten tekemiseksi käynnissä. KT52:n 2. vaiheen tiesuunnitelman laadinta on meneillään.	Kesken
		2.2.2. Hankitaan maata, kaavoitetaan ja rakennetaan kunnallistekniikkaa niin, että asunto- ja yritystontteja on tarjolla kattavasti erilaiseen kysyntään vastaavasti.	2.2.2. Maanhankinta on aktiivista ja luovutettavia tontteja on hyvin tarjolla. Tavoite on toteutunut.	Valmis
	2.3. Salon keskusta-alueen ja muiden keskustaajamien kehittäminen tukee uusien työpaikkojen syntymistä.	2.3.1. Keskustan kehittämisen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa on muodostettu yhteinen käsitys Salon keskusta-alueen kehittämisen tavoitteista ja toteutuksesta kuluvan valtuustokauden aikana. (Käsiteltäviä aiheita ovat mm. uusien rakentamishankkeiden aloituksen vauhdittaminen, kävelyn ja	2.3.1. Asuntomessujen valmistelu on suunnattu tapahtuman ja sitä palvelevien investointien sijoittamiseksi Salon keskustan jokivarteen, jolla lisätään keskustan elinvoimaisuutta.	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
		pyöräilyn edellytysten kehittäminen, turvallisuus, esteettömyys.).		
		2.3.2. Muissa taajamissa toteutetaan vastaavia toimenpiteitä paikallisiin olosuhteisiin sopeuttaen.	2.3.2. Muissa taajamissa on toteutettu asioita määrärahojen puitteissa. Kaavoituskatsauksessa on huomioitu erityisesti Matildan alueen kehittäminen.	Kesken
3. Kaupunki on vahva kumppani yrityksille ja muille toimijoille	3.1. Toimintatavat ja vuorovaikutus tukevat yritysten kehittymistä.	3.1.1. Säännöllinen vuorovaikutus elinkeinoelämän (esim. Kauppakamarin ja yrittäjäyhdistysten) kanssa.	3.1.1. EPO-toimikunta on kokoontunut säännöllisesti.	Valmis
		3.1.2. Yritysilmapiirikyselyjen tulokset paranevat. Suomen yritysystävällisimmän kaupungin asema valtuustokauden aikana.	3.1.2. Varsinais-Suomen maakuntaennusteen yhteydessä tehdyssä kyselyssä kymmenen eniten vastauksia keränneen kunnan joukossa Salon yritysilmapiiri oli kymmenenneksi paras. Vuotta aiemmin sijoitus oli myös kymmenes, mutta saldoluku parani 26 yksikköä.	Kesken
	3.2. Hyödynnetään kaupungin elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden vahvuuksia ja mahdollisuuksia.	3.2.1. Salo IoT Campuksen toiminta kehittyy monipuolisesti ja tukee kaupungin työpaikkakehitystä.	3.2.1. Kampuksen toiminta kasvoi suunniteltua nopeammin. Uusia yrityksiä kampuksella aloitti 20 kpl. Uusia tiloja vuokrattiin yhteensä 6.600 m2 ja tiloja vapautui 650 m2. Tilojen käyttöaste nousi 55,6 %:iin.	Valmis
		3.2.2. Tunnistettujen kehitysteemojen ympärillä on koko ajan käynnissä kehityshankkeita, joiden tavoitteena on eri elinkeinoalueiden taloudellinen kestävyys ja kestävän kehityksen edistäminen. Hankkeet toteutetaan yhteistyössä Yrityssalon kanssa	3.2.2. Yrityssalossa on vuoden 2023 aikana ollut käynnissä 11 hanketta, jotka ovat edistäneet elinkeinojen taloudellista kestävyyttä ja edistäneet kestävää kehitystä yrityksissä. Hankkeita on toteutettu mm. kiertotalouden liiketoiminnan edistämisessä, elintarvikkeiden tuotannossa, matkailun kestävässä kehittämisessä, pitkäaikaistyöttömien työllistymisessä, liikkumisen sähköistymisen edistämisessä, maaseutualueella olevien yritysten liiketoiminnan kehittämisessä sekä teollisuusyritysten hiilineutraalius tavoitteiden saavuttamisessa.	Valmis
		3.2.3. Yrityssalon myöntämät ja hakemat tuet (euromäärä) salolaisille yrityksille.	3.2.3. Yrityssalo Oy ei myönnä tukia yrityksille. Salon yrityksille myönnettyjä julkisia tukia ei saa kattavasti selville, joten asiaa ei voi raportoida.	Ei aloitettu

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
	3.3. Kaupunki on mukana turvaamassa osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saantia.	3.3.1. Jatkuvat ja yhteisesti tunnistetut yhteistyörakenteet työnantajien sekä SSKKY:n, AMK:n ja yliopiston kanssa.	3.3.1. Käynnissä säännöllinen vuorovaikutuskäytäntö kaupungin sekä SSKKY:n, Turun AMK:n ja Turun Yliopiston välillä.	Kesken
		3.3.2. Ammattiin valmistuneiden määrä	3.3.2. Suoritettujen koko tutkintojen määrä v. 2023 oli 789 kpl, tavoite 720 kpl. Toteuma v. 2022 oli 740 kpl (SSKKY).	Valmis
	3.4. Kaupunki tukee uusien työpaikkojen syntyä sujuvalla toiminnalla.	3.4.1. Työpaikkojen määrä (kaikki työpaikat, yksityisten työnantajien työpaikat)	3.4.1. Vuonna 2022 Salossa oli 18.496 työpaikkaa ja luku kasvoi 1,5 % edellisvuodesta. (2023 lukua ei vielä saatavilla).	Valmis
		3.4.2. 18-64 v. työllisten määrä	3.4.2. Salossa oli 20.797 työllistä vuonna 2022. (vuonna 2021 luku oli 20.802)	Valmis
		3.4.3. Yritysmäärän kehitys	3.4.3. Aloittaneita yrityksiä oli 73 kpl Q3/2023. Muutos -7 kpl Q3/2022 verrattuna.	Valmis
		3.4.4. Työpaikkaomavaraisuus	3.4.4. Työpaikkaomavaraisuus vuonna 2022 oli 88,9 %. (Vuonna 2021 luku oli 87,6 %).	Valmis
4. Salolla on omiin vahvuuksiin nojaava myönteinen maine/imago, jonka kuntalaiset voivat kokea omakseen.	4.1. Tunnistetaan Salon vahvuudet, mitkä toimivat kaupungin markkinoinnin perustana.	4.1.1. Viestinnän ja markkinoinnin suunnitelmat hyväksytty	4.1.1. Kaupunkistrategiaan perustuvat viestinnän linjaukset ja päivitetty graafinen ohjeisto hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 19.6. Viestintä- ja markkinointimateriaaleja on syksyn aikana uusittu linjausten mukaisiksi. Viestintä- ja markkinointisuunnitelmat työstetään näiden linjausten pohjalta kevään 2024 aikana.	Kesken
		4.1.2. Mielikuvamittaukset	4.1.2. Mielikuvakyselyt on liitetty osaksi strategian mittaristoa. Arttu-kuntalaiskyselyssä, joka toteutetaan kevään 2024 aikana, on kaupungin viestintää koskeva osio. Tarpeet erillisille henkilöstö- ja sidosryhmäkyselyille mietitään sen jälkeen. Kaupungin imagoon liittyvä kysely on tarkoitus toteuttaa vuorovuosina viestintäkyselyn kanssa eli joko 2024 loppuvuodesta tai alkuvuodesta 2025.	Kesken
5. Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys	5.1. Kaupunki ottaa elinkeinopolitiikassaan ja päätöksenteossaan huomioon sosiaalisen ja ekologisen kestävyyden, esim. vajaatyökykyisten työllistämisen.	5.1.1. Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteutus	5.1.1 Päätöksenteon valmistelussa vaihtoehtojen arvioinnissa on otettu huomioon tavoitteen mukaiset tekijät.	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
		5.1.2. Kestävän kehityksen mittarit (SDG) valittu ja seuranta käynnistynyt	5.1.2. Uuden kaupunkistrategian mittarityö on kesken. SDG-mittarit tulee sovittaa osaksi uuden strategian mittareita ja tavoitteita. Tarkoituksena on tehdä mittareiden valinta vuoden 2023 aikana ja aloittaa seuranta vuoden 2024 alusta hyödyntäen mm. Kuntarahoituksen palvelua	Kesken

Palvelut

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
1. Asiakaslähtöiset ja saavutettavat palvelut	1.1 Tyytyväisyys palveluihin ja niiden saatavuuteen parantunut	1.1.1.NPS-mittaukset	1.1.1. Asiakaspalveluiden NPS-mittauksia ei ole toteutettu.	Kesken
	1.2. Sähköisen asioinnin ja digitaalisten palveluiden käytön lisääminen heikentämättä kuntalaisen mahdollisuutta saada tarvitsemansa palvelu.	1.2.1. Digitaalisten palvelujen määrä suhteessa palvelujen kokonaismäärään	1.2.1. Henkilöstön resurssivajauksista johtuen digitaalisten palveluiden käytön lisääminen on viivästynyt. Halikon ja Perttelin kirjastoissa otettiin käyttöön omatoimikirjastopalvelut.	Kesken
		1.2.2. Digitaalisten palvelujen käyttöaste	1.2.2. Henkilöstön resurssivajauksista johtuen digitaalisten palveluiden käytön lisääminen on viivästynyt.	Kesken
		1.2.3. Digitaalisten palvelujen käyttäjien tyytyväisyys	1.1.3. Henkilöstön resurssivajauksista johtuen digitaalisten palveluiden käytön lisääminen on viivästynyt. Omatoimikirjastojen käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä laajempiin aukio-oloaikoihin.	Kesken
	1.3. Reuna-alueiden kuntakeskuksissa säilyy vuosiluokkien 1-6 koulu, päiväkoti, liikunta- ja nuorisotilat sekä kirjastopalvelut	1.3.1. Koulun, päiväkodin, liikunta- ja nuorisotilojen sekä kirjastopalvelujen säilyminen reuna-alueiden kuntakeskuksissa.	1.3.1. Kulttuuritilojen ja liikuntatilojen kehittämisen verkostoselvitys aloitettu. Kulttuurin osalta se liittyy osana kulttuuriohjelman tekoa.	Kesken
	1.4. Joukkoliikenteen parempi saavutettavuus	1.4.1. Kuntalaiskysely	1.4.1. Heinäkuussa, Paikun maksuttoman kampanjan aikana toteutettiin asiakaskysely, jonka tulokset raportoitiin joukkoliikennetyöryhmälle 12.9. kokouksessa. Tulokset huomioidaan Paikun palvelutason kehittämissuunnitelman valmistelussa.	Valmis
	1.5. Palveluita tuotetaan yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa	1.5.1. Peruspalveluiden saatavuus	1.5.1. Yritysten ja kolmannen sektorin kanssa tehdään yhteistyötä.	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
	1.6. Liikuntarajoitteisten ja vammaisten mahdollisuuksia liikkua turvallisesti lisätään	1.6.1. Suoritetut toimenpiteet	1.6.1. Valtuusto on 4.9. hyväksynyt kaupunkistrategian yhdeksi mittariksi esteettömyyden toimenpidesuunnitelman laatimisen. Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat 27.9 tehneet aloitteen asian edistämiseksi. Vuoden loppuun mennessä toimenpidesuunnitelman tekoa ei ole aloitettu eikä aloitteeseen vastattu.	Kesken
2. Kuntalaisten osallistaminen	2.1 Kokeilujen ja osallistavan budjetoinnin lisääminen	2.1.1. Asukaspalaute	2.1.1. Osallistuvan budjetoinnin hankkeiden toteutus ja hankkeiden kohteina olleet yleisöt ja osallistujat ovat saaneet mukaan suuren määrän eri-ikäisiä salolaisia eri puolilla kaupunkia. Hankkeita on toteutettu mm. kesätapahtumissa, hoivakodeissa ja monissa kylien kohtaamispaikoissa niihin osallistuen sekä maastossa ja ympäristössä rakentaen.	Kesken
		2.1.2. Äänestysaktiivisuus	2.1.2. Eduskuntavaalien aikana viestittiin vaaleista ja erilaisista äänestysmahdollisuuksista monikanavaisesti.	Valmis
		2.1.3. Alueiden kuulemiset	2.1.3. Kaupunkistrategiaan liittyvän Elävät ja yhteisölliset kylät -kärkihankkeen rahoitus on varmistunut ja yhteisökoordinaattorin palkkaamiseen kahdeksi vuodeksi on saatu täyttölupa. Yhteisökoordinaattorin rekrytointi on alkanut helmikuussa 2024.	Kesken
3. Hyvinvoiva kuntalainen	3.1. Hyvinvointikertomuksen pohjalta laaditun toimenpideohjelman käyttöönotto	3.3.1. Hyte-mittarit	3.3.1. Vuoden 2023 hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta raportoidaan vuoden 2023 hyvinvointiraportissa, joka valmistuu keväällä 2024. Vuoden 20234 alusta kuntien valtionosuuksissa on otettu uutena laskentatekijänä käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kerroin, jonka toteutumista Salon osalta raportoidaan myös hyvinvointiraportissa. Varhan kanssa yhteistyössä on valmisteltu yhdyspintatyötä ja Varhan hyvinvointisuunnitelmia sekä pidetty hyvinvoinnin edistämisen neuvottelut yhdessä Varhan, Someron kaupungin ja sidosryhmien kanssa.	Kesken

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
		3.2.2. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari)	3.2.2. TEA-viisarin vuoden 2023 tiedonkeruiden osalta tulokset ovat saatavilla (www.teaviisari.fi) kulttuurin ja kuntajohdon osalta. Perusopetuksen osalta vuoden 2023 tulokset lienevät saatavilla syksyllä 2024.	Valmis

Henkilöstö ja johtaminen

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
1. Asiantunteva johtaminen, joka mahdollistaa perustehtävän tekemisen laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti	1.1. Johtaminen /esimiestoiminta on johdonmukaista, avointa, vuorovaikutteista ja oikeudenmukaista	1.1.1. Johtamisen alaindeksi vähintään tasolla 60% ja esimiestoiminnan alaindeksi vähintään tasolla 65 % (QWL)	1.1.1. Johtamisen alaindeksi syksyn mittauksessa oli 57,0 % ja esimiestoiminnan alaindeksi oli 68,2 %.	Valmis
		1.1.2. Fyysistä ja emotionaalista turvallisuutta (FE) luovien HR käytäntöjen osaamisteho vähintään tasolla 70 % (EOI)	1.1.2. EOI:n fyysistä ja emotionaalista osaamista kuvaavien HR-käytäntöjen osaamisteho oli vuoden 2023 mittauksessa 62 %.	Valmis
2. Hyvinvoiva ja työhönsä sitoutunut henkilöstö	2.1. Henkilöstö saa nykyistä enemmän vaikuttamismahdollisuuksia ja osallistuu oman työnsä ja työyhteisönsä kehittämiseen	2.1.1. Työelämän laadun kokonaisindeksi (QWL) vähintään tasolla 66%	2.1.1. Koko kaupungin QWL-indeksi syksyn mittauksessa oli 69,5 %.	Valmis
		2.1.2. Kehityskeskustelujen kattavuus palvelualueittain vähintään 80 % Kehityskeskustelujen yhteenvedossa tiedon oikea-aikaisuus ja riittävyys ja vuorovaikutteisuus vähintään tasolla 3,5	2.1.2. Kehityskeskustelujen kattavuus vakituisen henkilöstö osalta vuonna 2023 oli 77 %.	Valmis
		2.1.3. Yhteenkuuluvuutta ja identiteettiä (YI) sekä päämääriä ja luovuutta (PL) tukevien HR käytäntöjen osaamistehot vähintään tasolla 70 % (EOI)	2.1.3. YI-osaamisen HR-käytäntöjen indeksi oli 66 %. PL-osaamisen HR-käytäntöjen indeksi oli 70 %.	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
	2.2. Henkilöstön fyysinen ja henkinen hyvinvointi paranee	2.2.1. Toimintakulttuurin ja prosessien alaindeksit vähintään tasolla 70 % ja fyysisen ja emotionaalisen turvallisuuden (FE) indeksi vähintään tasolla 77% (QWL) Työajan riittämistä koskevan kysymyksen indeksi vähintään tasolla 75% (QWL)	2.2.1. Syksyn mittauksessa työajan riittämistä koskevan kysymyksen indeksi oli tasolla 72,8 %.	Valmis
		2.2.2. Sairauspoissaolot Kunta 10 -tutkimuksen vertailukuntien keskiarvon tasolla tai sen alle	2.2.2. Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein syys-lokakuussa, ja seuraavan kerran tutkimus tehdään vuonna 2024. Vuoden 2022 Kunta 10 -tuloksissa keskimääräinen poissaolopäivien lukumäärä oli 20,7, kun se Salossa oli vuonna 2023 17,2 / HTV2.	Valmis
	2.3. Henkilöstö kokee oman roolinsa tärkeänä kaupungin palvelukokonaisuudessa	2.3.1. Päämäärät ja luovuus (PL) indeksi vähintään tasolla 80 % (QWL)	2.3.1. Syksyn mittauksessa PL-indeksi oli tasolla 83,9 %.	Valmis
		2.3.2. Henkilöstön vaihtuvuus / vuosi	2.3.2. Vuoden 2023 vaihtuvuus alkaneiden palvelussuhteiden osalta oli 8,5 % ja päättyneiden palvelussuhteiden osalta 6,7 %.	Valmis
3. Muuttuvan toimintaympäristön ja työelämäkulttuurin edellyttämät valmiudet ja ammatillinen osaaminen	3.1. Esimiesten ja henkilöstön osaamisen varmistaminen hiljaisen tiedon siirtymisen, aktiivisen kouluttautumisen ja ketterän rekrytoinnin avulla	3.1.1. 6 tuntia tai sen yli koulutusta saavien työntekijöiden osuus koulutusseurannassa vähintään 75 %	3.1.1. 6 tuntia tai sen yli koulutusta saavien työntekijöiden osuus koulutusseurannassa oli 64 %	Valmis
		3.1.2. Kehityskeskustelujen yhteenvedossa osaaminen vähintään tasolla 3,5	3.1.2. Kehityskeskustelujen yhteenvedossa osaamisen ja ammattitaidon sekä vaikutusmahdollisuuksien työhön ja työpaikkaan -kysymysten keskiarvo oli tasolla 4,2.	Valmis
		3.1.3. Osaamisen alaindeksi vähintään tasolla 65 % (QWL) Voimavaroja koskevan kysymyksen indeksi vähintään tasolla 77% (QWL)	3.1.3. Osaamisen alaindeksi oli syksyn mittauksessa 67,2 % ja voimavaroja koskevan kysymyksen indeksi oli 79,9 %.	Valmis

Talous

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
1. Toiminta ja talous on tasapainossa	1.1. Tasapainosuunnitelman laatiminen	1.1.1. Tilikauden tulos	1.1.1. Vuoden 2023 tilinpäätöksen tulos on 16,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja se on muutettuun talousarvioon verrattuna 7,4 miljoonaa euroa parempi. Vuosikate on 32,7 miljoonaa euroa ja talous on vuonna 2023 tasapainossa. Ennakoitua parempaan tulokseen vaikuttivat talousarviota paremmin toteutuneet tuotot ja verotulot sekä vastaavasti arvioitua hieman pienemmät toimintakulut. Ennakoitua parempia verotuloja selittävät erityisesti niin kutsutut verohännät, jotka ovat vuoden 2023 aikana kunnille tilitettyjä veroja aiemmilta vuosilta.	Valmis
		1.1.2. Taseen yli-/alijäämä	1.1.2. Salon kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä on vuoden 2023 tilinpäätöksen perusteella yhteensä 44,5 miljoonaa euroa. Talouden tasapainotilanteessa vuosikate kattaa poistot ja neljän viimeisen tilinpäätöksen kohdalla vuosikate on kattanut poistot.	Valmis
		1.1.3. Kriisikuntakriteerit	1.1.3. Kriisikuntakriteereistä mikään ei ole Salon kaupungin osalta täyttynyt viimeisessä eikä sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä.	Valmis
		1.1.4. Vuosikate/poistot + konserni	1.1.4. Kaupungin vuosikate vuonna 2023 oli 185 prosenttia poistoista ja konsernin vuosikate vuonna 2023 oli 174,1 prosenttia.	Valmis
	1.2. Taloudellinen kestävyys on tasapainoista kasvua, joka ei perustu pitkällä aikavälillä velkaantumiseen.	1.2.1. Lainakanta /asukas + konserni	1.2.1. Kaupungin lainakanta vuoden 2023 lopussa oli 60,5 miljoonaa euroa eli 1.184 euroa per asukas. Konsernin lainakanta oli 83,9 miljoonaa euroa eli 1.643 euroa per asukas	Valmis
		1.2.1. Investointien määrä	1.2.1. Salon kaupungin bruttoinvestoinnit vuonna 2023 olivat 11,1 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 10,7 miljoonaa euroa.	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
	1.3. Tuottavuus on parantunut	1.3.1. Nettomenojen kasvu	1.3.1. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä toimintakate oli -115,1 miljoonaa euroa, parannusta vuoden 2022 tilinpäätökseen verrattuna 209,6 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintakuluista suurimmat kulujit ovat henkilöstökulut ja palvelujen ostot. Vuonna 2023 erityisesti hintojen nousu sekä kasvavat työvoimakustannukset vaikuttivat toimintakulujen kasvuun.	Valmis
		1.3.2. Palvelujen kustannukset verrattuna muihin kaupunkeihin (verrokit)	1.3.2. Opetuspalvelut Vuonna 2022 Salon ja vertailukuntien (Hämeenlinna, Kotka, Kouvola, Mikkeli, Rauma ja Seinäjoki) nettokustannukset olivat seuraavat. Varhaiskasvatuksen nettokustannukset olivat Salossa 511 €/as., vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 545 €/as. Esiopetuksen osalta nettokustannukset olivat Salossa 53 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 74 €/as. Perusopetuksen nettokustannukset olivat Salossa 1.010 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 1.020 €/as. Lukio-opetuksen nettokustannukset olivat Salossa 142 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 150 €/as. Vapaa-aikapalvelut Liikunnan ja ulkoilun nettokustannukset olivat Salossa 117 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 144 €/as. Kirjastopalveluiden nettokustannukset olivat Salossa 61 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 68 €/as. Kulttuuripalvelujen nettokustannukset (ilman kirjastoja) olivat Salossa 30 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 82 €/as. Nuorisotoiminnan nettokustannukset olivat Salossa 37 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 38 €/as. Muun opetustoiminnan kustannukset olivat Salossa 60 €/as, vertailukunnissa nettokustannusten keskiarvo oli 60 €/as.	Kesken
2. Omaisuudenhallinta on kestävää ja tehokasta	2.1. Korjausvelan hallinta ja kiinteistöjen kunnossapito	2.1.1.Tilamäärän muutos	2.1.1. Vuonna 2023 purettiin kuusi rakennusta.	Valmis

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Mittarit	Raportointi 1-12	Toimenpiteen tila
		2.1.2.Korjausvelan määrä	2.1.2. Vuoden 2023 korjausvelka päivittyy maalis-huhtikuun aikana 2024. Vuosien 2021 - 2022 muutos oli +15,1 % eli 6.997.694 €. Salon kaupungin korjausvelka vuonna 2022 oli yhteensä 53.306.022 €.	Valmis
	2.2. Laaditaan kiinteistöohjelma, jonka tavoitteena on tilojen vähentäminen	2.2.1. Omien tilojen käyttöaste	2.2.1. Käyttöaste noin 90 %	Valmis
3. Omistajaohjauspolitiikkaa kehitetään	3.1. Laaditaan omistajaohjauksen periaatteet	3.1.1. Omistajaohjauksen periaatteet on laadittu	3.1.1. Konsernijaosto on antanut jatkovalmisteluohjeet ja omistajaohjauksen periaatteiden valmistelu on käynnissä.	Kesken

2.3. Konserniyhtiöt

2.3.1. Salon Vuokratalot Oy

Omistus: Salon kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on vuokra-asuntojen ylläpitäminen. Yhtiön toiminta-ajatuksena on kohtuuhintaisten asuntojen tarjoaminen kunnan eri alueilla.

Kytkentä kaupungin strategiaan

Yhtiö toteuttaa kaupungin strategiaa asukkaiden hyvinvointia koskevien tavoitteiden osalta. Tarjoamme monipuolisia asumismuotoja edullisesta ja laadultaan hyvästä asuntokannasta. Asumisviihtyvyyden lisääminen on tärkeää yhtiön kilpailukyvyn parantamiseksi. Asunnot pidetään hyvässä kunnossa jatkuvan remontoinnin avulla. Asumisviihtyvyyttä pyritään lisäämään korostamalla yhteisöllisyyttä, hyvinvoinnin huomioon ottamista ja yhteisten pelisääntöjen noudattamista.

Salon kaupungin asuntopoliittisen ohjelman visiona on, että kaupungin kaikille asukkaille olisi tarjolla heidän elämäntilanteeseensa sopiva asunto sekä viihtyisä ja toimiva asuinympäristö. Visio tukee Salon kaupungin strategista tavoitetta suunnata alueen voimavarat kaupungin elinvoiman palauttamiseen, työpaikkojen lisäämiseen ja väestön kasvuun sekä tulevaisuuden kilpailukyvyn edistämiseen.

Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa kohtuuhintainen ja monimuotoinen asuminen eri asukasryhmille. Tulevaisuuden asumistarpeisiin erityisesti ikäihmisten ja muiden eritysryhmien osalta kaupungin tulee varautua varmistamalla laadukas asuminen ja palveluiden järjestäminen, keinoina esteettömyyden varmistaminen sekä asunnottomuuden ehkäisy.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2023

Salon Vuokratalot Oy:n talouden hoidon peruspilarina on omakustannusperiaate, jonka perusteella yhtiö kerää varat, joilla yhtiö ylläpitää rakennusten kuntoa, suorittaa peruskorjaamista sekä asuntojen korjauksia vahinkojen sattuessa. Tuottojen pitää kattaa pääomakulu ja ylläpitokustannukset.

Kaupungin omistamaa vuokra-asumista tulee kehittää alueilla, joissa luonnolliseen kysyntään perustuvat vuokratulot kattavat asuntojen ylläpitokustannukset. Tämä tarkoittaa Salon Vuokratalot Oy:n kannalta sitä, että toiminnan on oltava taloudellisesti kannattavaa ja tarpeettomista ja kannattamattomista kohteista luovutaan. Näistä kohteista pyydetään erikseen konserniohjeen mukaista ennakkokäsitystä. Tavoitteena on kannustaa myös asukastoimikuntien aktiivisuutta, jolla mahdollisesti lisättäisiin asukasviihtyvyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Luoda henki ”tämä on meidän yhteinen asuinympäristö”, jossa haluamme viihtyä.

Merkittäviä kehittämistoimia

Salon Vuokratalojen strategian päivittäminen. Tavoitteena saada yhtiötä paremmin ihmisten tietoisuuteen, että Salon Vuokrataloissa viihdytään.

PTS eli Kuntoarvion pohjalta muodostettava 10 vuoden pitkän tähtäimen suunnitelma, ehdotus korjausten ajoittamisesta, kiireellisyydestä sekä kustannustasosta.

Toiminnalliset tavoitteet	**TP 2022**	**TA 2023**	**TP 2023**
Käyttöaste	92	93	91
Vaihtuvuus	19	21	15
Henkilöstömäärä 31.12.	1	1	1
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	8 557 000	8 600 000	9 018 990
Liikevoitto (€)	45,01	40	46,91
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (€)	1 299 145	500 000	939 683
Nettoinvestoinnit (€)	-	680 000	-
Korkotulot kaupungille (€)	44 765	35 000	171 768
Vakavaraisuus			

Toiminnalliset tavoitteet	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Velan määrä (€)	21 850 000	20 000 000	19 769 407
Lainat kaupungilta (€)	4 122 413	4 122 000	4 122 413
Omavaraisuusaste %	30	30	38

Olennaiset tapahtumat 2023:

Yhtiön hallituksen kokoonpano on vaihtunut konserniohjeen mukaiseksi. Hallituksen puheenjohtajana toimii Mika Mannervesi. Hallitus on valinnut toimitusjohtajaksi 17.5.2023 lukien Timo Elosen.

Hallitus on ryhtynyt toimiin hankintalain mukaisien kilpailutusten käynnistämiseksi. Kaikki hankintalain edellyttämät urakat ja suurimmat hankinnat on kilpailutettu hankintalain mukaisesti. Tällä hetkellä käynnissä siivousten ja kiinteistöhuoltojen kilpailutus. Loput kilpailutukset suoritetaan vuoden 2024 aikana.

Hallitus on päättänyt Salon Kaupungin ohjeistuksen mukaisesti tehdä liiketoiminnan siirron OP Koti Lounaismaan Oy:n kanssa siten, että aiemmin Salon Vuokratalojen asioita hoitanut henkilöstö siirtyy Salon Vuokratalojen palvelukseen 1.4.2024 lukien. Yhtiön oman isännöinnin toiminta jatkuu nykyisissä tiloissa kuten asiakaspalvelukin.

2.3.2. Yrityssalo Oy

Omistus: Salon kaupunki 100 %

Yhtiön toiminta-ajatus
Edistää Salon alueen yritysten kasvua ja kehittymistä sekä uusien yritysten sijoittumista alueelle. Yhtiön toimialana on tuottaa elinkeinopalveluita Salon alueen yrityksille ja yrittäjille.

Kytkentä kaupungin strategiaan
Salon elinkeinopoliittinen vision mukaisesti Salo on Suomen yritysystävällisin kunta vuonna 2026. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Yrityssalo kehittää jatkuvasti palveluitaan niin, että ne parhaiten vastaavat alueen yritysten tarpeita.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2023

Kasvukaupunki - Yritykset kasvavat ja menestyvät kehittämällä osaamistaan, monipuolistamalla liiketoimintaansa ja uudistamalla sekä kansainvälistymällä.
Yrityssalon järjestää yrityksille koulutustilaisuuksia, yrityskohtaista maksutonta neuvontaa sekä verkottumistapahtumia. Yrityssalo auttaa yrityksiä kasvamaan järjestämällä kasvu- ja kansainvälistymisohjelmia vuoden 2023 aikana sekä koordinoimalla yritysryhmähankkeita.

Vetovoimainen - Uusia yrityksiä muuttaa ja juurtuu Saloon
Yrityssalo Oy pyrkii lisäämään Salon kaupungin vetovoimaisuutta kehittämällä yritysten toimintaympäristöä ja markkinoimalla Salon kaupungin vahvuuksia sijoittumista pohtiville yrityksille. Sijoittumista suunnitteleville yrityksille Yrityssalo ylläpitää vapaa toimitilat sivustoa, jossa on kattavasti esillä toimitilatarjonta Salossa sekä tuottaa sijoittumispalveluita. Sijoittumispalveluissa avustetaan sijoittuvia yrityksiä tilakysymyksissä, investointitukien hakemisessa sekä uuden työvoiman rekrytoinnissa.

Salo on houkutteleva eri alojen osaajille
Yrityssalo ylläpitää Salon avoimien työpaikkojen töihin saloon verkkosivustoa ja tekee rekrymarkkinointia yhdessä yritysten kanssa työntekijöiden hakemiseksi myös Salon talousalueen ulkopuolelta. Yrityssalo on mukana verkostoissa tai vetää hankkeita ulkomaalaisten erikoisosaajien hakemiseksi Salon alueen yrityksille. Edistetään Salon yritysten työnantajamielikuvien kehittämistä ja autetaan Salon alueen pieniä yrityksiä heidän rekrytointien eri vaiheissa. Yrityssalo edistää Saloon tulleiden ukrainalaisten työllistymistä yhdessä työnantajayritysten kanssa sekä pyrkii kehittämään uusia pitkäaikaistyöttömien työllistymismalleja yhdessä työvoimapalveluiden ja Kolmituotteen kanssa.

Saloon perustetaan ja Saloon siirtyy uusia yrityksiä
Yrityssalo tekee aktiivista Salon kaupungin Investin markkinointia ja tukee sijoittumista suunnittelevia yrityksiä toimitilapalveluilla sekä sijoittumispalveluille. Yrityssalon tuottaa laadukkaita ja maksuttomia uuden yrityksen perustamispalveluita osana Suomen Uusyritysverkostoa.

Luova edelläkävijä - Saloon syntyy uusiin liiketoimintamalleihin ja nouseviin teknologioihin panostavaa edistyksellistä yritystoimintaa.
Yrityssalo on aktiivisesti kehittämässä uusien yritysekosysteemien kehittämistä alueella yhdessä kumppaniverkoston kanssa. Vuoden 2023 aikana panostus on kiertotalouden ekosysteemin kehittämisessä Korvenmäen alueella sekä jatketaan sähköisen liikkumisen ekosysteemin kehittymistä ja edistetään terveysteknologiayritysten kehittymistä osana IOT Kampukselle sijoittuvaa hoiva-alan toimintaa.

Yrityssalo yhdessä kumppaneiden ja ruokaketjun toimijoiden kanssa kehittää uusia toimintamalleja elintarvikeketjun yritysten kannattavuuden ja toimintakyvyn turvaamiseksi.

Saloon syntyy uusia toimintamalleja yritysten sekä yliopistojen, korkeakoulujen ja oppilaitosten välillä. Yrityssalo yhdessä Turun yliopiston ja Salon kaupungin jatkaa Turun Yliopiston yritysasiamiehen palveluita vuoden 2023 aikana, jossa pyritään lisäämään Salon yritysten osallistumista Turun yliopiston kehitysohjelmiin sekä lisäämään Turun yliopiston opiskelijoiden lopputöiden tekemisistä Salon alueen yrityksissä.

	TP2022	TA 2023	TP 2023
Toiminnalliset tavoitteet			
Määritellään EPO-tiimissä			
Henkilöstömäärä 31.12.	12	12	10
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	920 054	900 000	940165
Liikevoitto (€)	742	0	424
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (milj. €)	742	0	417
Nettoinvestoinnit (€)	20 650	0	0
Korkotulot kaupungille (milj. €)	0	0	0
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	229 862	200 000	200281
Lainat kaupungilta (milj. €)	0	0	0
Omavaraisuusaste %	74	80	77

Olennaiset tapahtumat 1-12/2023:

Tavoitteisiin liittyvät tapahtumat on kuvattu tämän raportin erillisessä liitteessä.

Liite 1. Vuoden 2023 keskeisten tavoitteiden esittely sekä arvio, miten asetetut tavoitteet on saavutettu tai tullaan saavuttamaan, merkittävät poikkeamat, riskit

Keskeinen tavoite	Tavoitteiden saavuttaminen 1-12 2023
Kasvukaupunki - Yritykset kasvavat ja menestyvät kehittämällä osaamistaan, monipuolistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.	Salon yritysten liikevaihto laski vuoden kolmannella neljänneksellä 5,0 % (verrattuna 2022 vastaavaan aikaan) yleisestä suhdannetilanteesta johtuen. Koko maan osalta lasku oli samalla ajanjaksolla 7,1 %. Yrityssalo edisti maaseutualueen mikroyritysten uudistumista esittelemässä nousevia trendejä. Yrityssalo myötävaikutti matkailun kansainvälisen kasvun edistämiseen ja kestävän kehityksen toimenpiteiden käyttöönottoon. Yrityssalon toiminta koottu sivuille yrityssalo.fi, jossa v. 2023 68.561 eri kävijää.
Yrityssalon järjestää yrityksille koulutustilaisuuksia, yrityskohtaista maksutonta neuvontaa sekä verkottumistapahtumia.	Yrityssalo järjesti vuonna 2023 yhteensä 130 info- ja verkostotilaisuutta, joko livenä tai etänä. Maksuttomissa tilaisuuksissa kävi noin 4 000 osallistujaa
Yrityssalo auttaa yrityksiä kasvamaan järjestämällä kasvu- ja kansainvälistymisohjelmia vuoden 2023 aikana sekä koordinoimalla yritysryhmähankkeita.	Yrityssalo mahdollisti Kasvu Openin järjestämän Kasvupolun salolaisille yrityksille. Kasvupolulle valittiin mukaan 5 paikallista yritystä. Näiden lisäksi Kasvu Openin valtakunnallisiin ohjelmiin valittiin 3 paikallista yritystä.
Yrityssalo Oy pyrkii lisäämään Salon kaupungin vetovoimaisuutta kehittämällä yritysten toimintaympäristöä ja markkinoimalla Salon kaupungin vahvuuksia sijoittumista pohtiville yrityksille.	Uudistettu Invest in Salo sivusto (https://investinsalo.fi/)_lanseerattiin 02/2023, jossa on vuoden aikana käynyt 20.936 eri kävijää. Invest In:lle avattiin oma somekanava (Linkedin). Invest in –kampanjointia tehtiin 2 eri kampanjassa: Electrify your business and Lounapuisto pioneer in sustainability.

Keskeinen tavoite	Tavoitteiden saavuttaminen 1-12 2023
Sijoittumista suunnitteleville yrityksille Yrityssalo ylläpitää vapaat toimitilat sivustoa, jossa on kattavasti esillä toimitilatarjonta Salossa sekä tuottaa sijoittumispalveluita. Sijoittumispalveluissa avustetaan sijoittuvia yrityksiä tilakysymyksissä, investointitukien hakemisessa sekä uuden työvoiman rekrytoinnissa.	Yrityssalon toimitilapalvelussa on kattavasti esillä avoimet toimitilat. Loppuvuonna 2023 käynnistettiin kaksi eri digikampanjaa: toinen liittyen toimitilasivustoon ja toinen yhteistyössä kiinteistöomistajien kanssa.
Yrityssalo ylläpitää Salon avoimien työpaikkojen töihin saloon verkkosivustoa ja tekee rekrymarkkinointia yhdessä yritysten kanssa työntekijöiden hakemiseksi myös Salon talousalueen ulkopuolelta.	Toihinsaloon.fi - sivusto uusittiin alkuvuonna 2023 ja siihen on tutustunut vuoden aikana 18.577 eri kävijää. Sivustolle on koottu avoimet työpaikat Salossa sekä videonostoja yritysten työantajakuvien vahvistamiseksi. Sivusto toimii myös rekrytapahtumien aloitussivuna tapahtumien aikana.
Yrityssalo on mukana verkostoissa tai vetää hankkeita ulkomaalaisten erikoisosaajien hakemiseksi Salon alueen yrityksille.	Yrityssalo on johtanut 26 seutukaupungin yhteistä kansainvälisten työntekijöiden rekryhanketta. Yrityssalo sai loppuvuonna 2023 myönteisen rahoituspäätöksen uudelle ESR-projektille, jossa tavoitteena edistää monikulttuurisuutta eri tavoin. Hanke alkaa alkuvuonna 2024
Edistetään Salon yritysten työnantajamielikuvien kehittämistä ja autetaan Salon alueen pieniä yrityksiä heidän rekrytointien eri vaiheissa.	Yrityssalo on toteuttanut RekrySalo - hanketta, jossa tuetaan mikroyrityksiä rekrytoinneissa ja järjestetään rekrytointitapahtumia. 166 yritystä on osallistunut hankkeen aikana sen tapahtumiin. Osana hanketta on järjestetty rekrytapahtuma 01/2023, jossa oli noin 800 kävijää. Hanke päättyi 30.4.2023.
Yrityssalo edistää Saloon tulleiden ukrainalaisten työllistymistä yhdessä työnantajayritysten kanssa	Yrityssalossa on ensimmäisellä vuosipuoliskolla ollut ukrainalainen henkilö auttamassa ukrainan pakolaisten työllistymistä Salossa. Yli 60 ukrainalaista henkilöä on saanut työpaikan palvelun kautta vuosien 2022 ja 2023 aikana. Nämä toimenpiteet ovat loppuneet 31.5.2023
Yrityssalo pyrkii kehittämään uusia pitkäaikaistyöttömien työllistymismalleja yhdessä työvoimapalveluiden ja Kolmituotteen kanssa.	Yrityssalo on hallinnoinut kokeiluhanketta, jossa on kehitetty uusi pitkäaikaistyöttömien vuokratyömalli Kolmituotteen testattavaksi. Kokeiluun on 06/2023 osallistunut 22 pitkäaikaistyötöntä, joista 10 kanssa on solmittu työsopimus kokeiluun osallistumisen myötä.
Yrityssalon tuottaa laadukkaita ja maksuttomia uuden yrityksen perustamispalveluita osana Suomen Uusyritysverkostoa.	Uuden yrityksen perustamispalveluihin ja siihen liittyviin tapahtumiin on osallistunut yli 400 henkilöä vuoden 2023 aikana. Saloon perustettiin 278 uutta yritystä vuoden 2023 aikana, lähes yhtä monta kuin aiempana vuotena.
Luova edelläkävijä - Saloon syntyy uusiin liiketoimintamalleihin ja nouseviin teknologioihin panostavaa edistyksellistä yritystoimintaa. Yrityssalo on aktiivisesti kehittämässä uusien yritysekosysteemien kehittämistä alueella yhdessä kumppaniverkoston kanssa. Vuoden 2023 aikana panostus on kiertotalouden ekosysteemin kehittämisessä Korvenmäen alueella sekä jatketaan sähköisen liikkumisen ekosysteemin kehittymistä ja edistetään terveysteknologiayritysten kehittymistä osana IOT Kampukselle sijoittuvaa hoiva-alan toimintaa.	Korvenmäen alueen kehittämistä kohti teollista kiertotalouspuistoa on jatkettu Lounapuisto kiertotalouspuisto 2021-2023 -hankkeessa yhdessä hankekumppaneiden ja yritysten toimijoiden kanssa. Hankkeen keskeisimpiä toimenpiteitä vuonna 2023 olivat verkostoitumistilaisuudet, 2-päiväinen Kiertotalousfoorumi 2023 @Salo sekä uusi sivusto www.lounapuisto.fi . Lisäksi on tehty selvityksiä alueen vesihuoltoselvityksen laatimiseksi, biokaasuselvityksen laatimiseksi sekä tuotettu invest in teemainen, 2-kielinen video. Sähköisen liikkumisen hanke päättyi 6.2023. Hankkeeseen osallistui 122 yritystä ja sen tilaisuuksiin (live+etä) 1 090 osallistujaa. Hankkeen päätösseminaari toteutui 2-päiväisenä Pohjoismaisena seminaarina 02/2023. Syksyllä Yrityssalolle myönnettiin valmisteluraho itusta sähköistymisen liittyvä EU-hankkeen valmisteluun. Sote-yksiköt terveysteknologiakehityksen mahdollistajana -hanke käynnistyi huhtikuussa. Hankkeessa kehitetään kokeilualustatoimintaa hoivapalveluissa yhdessä

Keskeinen tavoite	Tavoitteiden saavuttaminen 1-12 2023
	yritysten ja oppilaitosten kanssa. tavoitteena on nopeuttaa salolaisten terveys-, hyvinvointi- ja hoivateknologiayritysten tuotekehitystä sekä kasvattaa kilpailukykyä.
Yrityssalo yhdessä kumppaneiden ja ruokaketjun toimijoiden kanssa kehittää uusia toimintamalleja elintarvikeketjun yritysten kannattavuuden ja toimintakyvyn turvaamiseksi.	Yrityssalossa on ollut käynnissä kolme ruokaketjun kehittämishanketta, joissa on kehitetty uusia ruokamatkailutuotteita, edistetty elintarvikkeiden vientitoiminnan käynnistymistä, tehty oppilaitosyhteistyötä jatkojalostuksen osalta sekä pilotoitu SaloFood -lähiruokapuodin liiketoimintapotentiaalia. Lisäksi on järjestetty useita verkostotapaamisia.
Saloon syntyy uusia toimintamalleja yritysten sekä yliopistojen, korkeakoulujen ja oppilaitosten välillä. Yrityssalo yhdessä Turun yliopiston ja Salon kaupungin jatkaa Turun Yliopiston yritysasiamiehen palveluita vuoden 2023 aikana, jossa pyritään lisäämään Salon yritysten osallistumista Turun yliopiston kehitysohjelmiin sekä lisäämään Turun yliopiston opiskelijoiden lopputöiden tekemisistä Salon alueen yrityksissä.	Vuonna 2023 Salolaisyritysten ja Turun yliopiston välinen yhteistyö oli vireää. Tammikuussa 18 hengen vierailu viiteen yritykseen. Helmikuussa Salo IoT Campuksella FinDrones-konferenssi kokoontui 135 osallistujan voimin. Keväällä 20 henkilöä osallistui yritysvierailulle, josta syntyi tutkimusprojekti. Lounavoimalla kiertotalouden professori on ollut esitelmöimässä. Syksyllä jatkuvan oppimisen esittelyä on ollut Salo IoT Campuksella. Kiertotalousfoorumissa oli asiantuntija yliopistolta. Teknologiayritys oli mukana Flavoria Innovation Festivalilla. Posterinäyttely ja tutkijavierailu Valmet Automotive EV:n Salon akkutehtaalla keräsivät 54 osallistujaa. Yritysten tukemiseksi yliopistolla on tehty asiantuntijahakuja yritysten tarpeisiin ja yhteishankkeiden tukemista. Vuoden aikana käydyt keskustelut muiden Salolaisten yritysten kanssa vahvistivat yhteistyön perustaa, luoden pohjan tulevalle tiiviille yhteistyölle. Next Level-hanke järjesti kolme opiskelijoiden ja yritysten välistä matchmaking-tapahtumaa, jossa Aaltoyliopiston ja Salon ammattiopiston opiskelijat vierailivat yrityksissä tutustumassa työllistymismahdollisuuksiin.

2.3.3. Salon Kaukolämpö Oy

Omistus: Salon kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on energian tuotanto, hankinta, siirto, jakelu ja myynti sekä energia-alan kunnossapito -, suunnittelu- ja urakointipalvelut ja muu energia -alan liiketoiminta.

Yhtiö voi harjoittaa liiketoimintaansa tytär- ja osakkuusyhtiöissä sekä yhteisyrityksissä. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia ja kiinteistöjä sekä käydä niillä kauppaa ja vuokrata niitä. (Salon Kaukolämpö Oy:n yhtiöjärjestys 2014).

Yhtiön toiminta-ajatuksena on harjoittaa toimialansa mukaista toimintaa Salon kaupungin konsernin kokonaisedun kannalta parhaalla mahdollisella tavalla osakeyhtiön toimintaedellytykset huomioiden. Yhtiö omistaa yhdessä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa Mankala-periaatteella toimivan Lounavoima Oy:n, jonka omistama Korvenmäen ekovoimalaitos tuottaa pääosan yhtiön tarvitsemasta lämpöenergiasta.

Kytkentä kaupungin strategiaan

Tukee ekovoimalaitoksen ympärille tukeutuvan kiertotalouspuiston toteutumista (kaupungin kärkihanke).

Yleiset tavoitteet vuodelle 2023

Kaukolämmön hinnat muuttuvat 1.1. alkaen.
Lämmöntoimituksessa ei ole asiakkaille näkyviä keskeytyksiä.
Kaukolämmön uusien asiakkaiden kytkentä ja verkon rakentaminen työllistää organisaatiota edelleen vuonna 2023. Ennusteena on täyden kapasiteetin verran (n.70) uusia asiakkaita.
Kaukolämpöverkkoa vahvistetaan investoinnein.
Uusien alueiden kytkemistä kaukolämpöön tarkastellaan ja tarvittaessa tuetaan investoinnein.
Perniössä aloitetaan investointi tuotantokapasiteetin lisäämiseksi, jos talvella 2022-2023 todetaan se tarpeelliseksi.
Perttelissä tehdään pieni peruskorjausremontti.
Yhtiö maksaa vuosittain tuloa kaupungille korkoina kaupungilta saaduista lainoista. Yhtiö voi maksaa osinkoa hyvästä tuloksesta, jos investointitarpeiden jälkeen se on mahdollista.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Strategian päivitys.
Ekovoimalaitoksen kaukolämmön tuotannon ja hyödyn optimointi sekä uuden toimintamallin vakiinnuttaminen.

Laadulliset tavoitteet	**TP 2022**	**TA 2023**	**TP 2023**
Toimitusvarmuus - toimituskatkoksia 0 h/v	0	0	
Toiminnalliset tavoitteet			
Laskutettu energia GWh	196,4	195	202
Laskutus €/MWh (alv 0 %)	61,04	59,41	59,60
Henkilöstömäärä 31.12.	7+tja (40%)	7-tja(40%)	8-tja(40%)
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	17 126 999	14 335 858	14 472 495
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (€)	5 963 138	3 242 456	2 265 766
Nettoinvestoinnit (€)	627 678	1 130 000	1 537 262
Korkotulot kaupungille (€)	345 795	342 400	337 500
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	12 012 753	10 461 104	11 291 067
Lainat kaupungilta (milj. €)	9 528 216	9 528 216	9 188 766
Omavaraisuusaste %	34,6	>30%	35,7

Olennaiset tapahtumat 2023:

Kaukolämmön myynti oli 201,6 GWh (196,4 GWh vuonna 2022). Alkuvuosi mentiin vielä alle edellisvuoden, mutta loppuvuonna myynti kipusi selvästi edellisvuotta paremmaksi.

Alkuvuoden tulos oli selvästi talousarviota huonompi. Suotuisat kelit loka-, marraskuussa ja hyvin onnistunut loppuvuosi kaukolämmön tuotannossa paransivat lopulta tulosta. Liikevoitto oli 2,62 M€ (18,1 % liikevaihdosta).

Lounavoiman sähkön tuloutus oli 1,6 M€, joka oli 3,0 M€ edellisvuotta pienempi. Budjetoinnissa sähkön edellisvuotta alhaisempi hinta ennakoitiin, mutta silti sähkön myynti oli 0,6 M€ budjetoitua pienempi.

Kustannukset ovat olleet kaikilta osa-alueilta jonkin verran ennakoitua suuremmat. Kulujen kasvu aiheutuu yleisestä kustannustasosta, kunnossapidosta, aiempaa suuremmista kehityshankkeista ja organisaation kehittämisestä.

Vuonna 2023 kytkettiin 80 uutta asiakasta kaukolämpöverkkoon. Asiakkaiden yhteismäärä on nyt 1301.

Lounavoiman lämpövarastohankkeeseen päätettiin sijoittaa kaksi miljoonaa. Sijoitus tehdään pääomasijoituksena Lounavoiman sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Lämpövaraston ensimmäinen kaivo on ollut käytössä ja tulokset ovat olleet suunnitellun mukaiset.

Kunnossapitoon satsattiin aiempaa enemmän. Perniön lämpökeskukselle tehtiin iso revisio ja myös Perttelin laitteistoja peruskorjattiin. Kunnossapidossa on korjausvelkaa, jota pyritään kuromaan kiinni myös vuoden 2024 aikana.

Kaukolämpöverkkoon tehtiin kattava kuntokartoitus ja kolme uutta johto-osuutta, joilla parannetaan lämmöntoimituksen varmuutta. Uusien asiakkaiden määrä oli ennakoitua suurempi ja kun kustannukset samalla nousivat, ylitettiin verkon rakentamisen investointibudjetti n. 1 M€.

Ensense Oy:n kanssa toteutettiin tietokonepohjainen kaukolämmön oppiva ohjausjärjestelmä, joka laskee menoveden lämpötilan ja syöttää sen automaattisesti tuotantolaitoksille. Järjestelmä tekee myös tuotantosuunnitelman perustuen säätietoihin. Järjestelmä on ollut käytössä marraskuusta lähtien ja kokemukset ovat olleet hyvät.

2.3.4. Salon seudun koulutuskuntayhtymä

Omistus: Salon kaupunki 88,85 %.

Toiminta-ajatus

Toimialana on ammatillinen koulutus. Toiminta-ajatuksena on osaamista työelämän tarpeisiin.

Kytkentä kaupungin strategiaan

SSKKY:n omaan tuloskorttiin kirjatut strategiset painopisteet tavoitteineen tukevat kaupungin strategian painopistealueita. Pedagogiset ratkaisut liittyvät kokonaisuutena sujuvien prosessien painopistealueeseen. Työelämäpalaute ja opiskelijoiden työllistyminen mittaavat olennaisesti aktiivisen yrittäjyyden toteutumista. Palveluiden tuottamisen indikaattorit mittaavat kestävää taloutta. Ammattiylpeyden painopistealueella on läheinen yhteys osaavaan henkilöstöön.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2023

Opiskelijavuodet toteutuvat OKM:n suoritepäätöksen mukaisesti sekä suoritteet ja tulokselliisuus ovat valtakunnallisessa vertailussa yläneljänneksessä.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Strategisten painopisteiden eli opetus ja oppiminen, työyhteisö, sekä tieto elementtien tasapainoinen kehittäminen.

Laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet	**TP 2022**	**TA 2023**	**TP 2023**
Liitteenä oleva tuloskortti			
Henkilöstömäärä 31.12.	250	248	255
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	21 499 000	22 206 000	22 696 000
Toimintakate (€)	1 927 000	1 177 000	1 434 000
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (milj. €)	93 000	-857 000	-535 000
Nettoinvestoinnit (€)	829 000	2 810 000	2 434 000
Korkotulot kaupungille (milj. €)	0	0	0
Vakavaraisuus			
Velan määrä (€)	2 533 333	2 534 000	2 533 000
Lainat kaupungilta (milj. €)	0	0	0
Omavaraisuusaste %	86	80	85

Liite: SSKKY:n tuloskortti 1-12/2023

SSKKY tuloskortti 2023						
STRATEGINEN PAINOPISTE	INDIKAATTORI	MITTARI	2023 Tavoite	2023 Toteutuma	Toteutuma %	2022 Toteutuma
Opetus ja opiskelu	Opiskelijapalaute	Kansallinen amispalaute (alkupalaute 1/4, loppupalaute 3/4 - vähintään)	4,3	4,4	102 %	4,2
	Työelämäpalaute	Valtakunnallinen työelämäpalaute (työpaikka- ja työpaikkaohjaajakyselyn keskiarvo)	4,4	4,2	95 %	4,1
	Hakeutuminen koulutukseen	Aloittavien OKM-rahoitteisten tutkinnon suorittajien määrä (vähintään)	1000	1972	197 %	1718
		Opiskelijavuodet (vähintään OKM:n myöntämien tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä. Tavoite täsmentyy, kun rahoituspäätös on saatu.)	2050	2295	112 %	2072
		Opiskelijavirtauma (indikaattori - ei tavoitearvoa)		4366		4083
	Opiskelijoiden työllistyminen	1 vuosi tutkinnon jälkeen työlliset - sisältää oppisopimusopiskelijat (vähintään)	68 %	69 %	101 %	68 %
	Jatko-opintoihin sijoittuminen	1 vuosi tutkinnon jälkeen päätoiminen opiskelija, koululainen + työllinen opiskelija - sisältää oppisopimusopiskelijat (vähintään)	15 %	12 %	80 %	5 %
Työyhteisö	Henkilöstön vaihtuvuus	Päättyneiden toistaiseksi voimassa olevien palvelussuhteiden määrä / henkilökunnan kokonaismäärä vuoden lopussa (enintään)	10 %	5 %		8 %
	Henkilöstön tyytyväisyys	Henkilöstökysely. Asteikko 1..5. (vähintään)	3,6	3,5		3,6
	Henkilöstön kehittäminen	Oman osaamisen kehittämiseen osallistuneiden osuus kaikista työntekijöistä	100 %	100 %	100 %	100 %
Tieto	Kustannukset	Toimintakate (vähintään)	5 %	6 %	120 %	8 %
	Tutkintojen suorittaminen	Suoritettujen koko tutkintojen määrä (vähintään)	720	789	110 %	740
		Tutkintojen määrä / ko. vuonna opiskelun lopettaneet tutkinnon suorittajat (vähintään)	72 %	68 %	94 %	66 %
	Tutkinnon osien suorittaminen	Suoritetut tutkinnon osat (vähintään kpl)	7000	7300	104 %	6985
	Eroaminen	Koulutuksen ennen HOKS:n tavoitteiden täyttymistä lopettaneiden osuus kaikista opiskelijoista, ei työhön tai muuhun koulutukseen tms. siirtyneitä tai väliaikaisia keskeytyksiä (enintään)	7 %	5 %	77 %	6 %

2.3.5. Salon Iot Park Oy

Omistus: Salon kaupungin osakkuusyhteisö 36 %

Toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Salon kaupungissa sijaitsevaa kiinteistöä, vuokrata kiinteistöä ja sen tiloja sekä luovuttaa kiinteistön käyttöoikeuksia. Yhtiö voi tuottaa aula-, posti- ja cateringpalveluita, start up -valmennuksen palveluita, huolehtia yritysten tukipalveluiden organisoinnista sekä tuottaa asiakkaittensa toimintaa tukevia palveluja. Lisäksi yhtiö voi tuottaa ja tarjota liiketoimintaa tukevaa tutkimusta, koulutusta, yritysrahoitusta, tapahtumia ja muita yhteistyöhankkeita. Yhtiön toiminta-ajatuksena on kehittää Salo IoT Campuksesta maailmanluokan innovaatioyhteisö.

Kytkentä kaupungin strategiaan

Salo IoT Campuksen menestys tuo elinvoimaa, työpaikkoja ja asukkaita Salon kaupunkiin. Salo IoT Campus tukee Salon kaupunkistrategia 2030 työavaimen strategisia tavoitteita. Salo IoT Campus pyrkii houkuttelemaan Saloon uusia yrityksiä ja huippuosaajia sekä tarjoaa yrityksille palveluja ja edellytyksiä kasvun ja kehittymisen tueksi. Kampus on luonut Saloon oman älykkään teknologian ekosysteeminsä.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2023

Kampus jatkoi kasvuaan sekä yritysmäärällä, käyttäjämäärällä että vuokratuilla neliöillä mitattuna. Kampuksella jo olevien ja kampukselle tulevien yritysten tarpeisiin vastatattiin kehittämällä tiloja ja palveluja. Käyttäjien tyytyväisyys jatkoi nousua. Tila- ja palvelumahdollisuuksia pystyttiin laajentamaan uusille toimialoille.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Salo IoT Campus pystyi kasvattamaan yritysasiakkaidensa ja kampuksella työskentelevien määrä sekä lisäämään käytössä olevien tilojen määrää vuoden 2024 aikana. Myynnin tavoitteena oli kasvattaa kaikkien asiakassegmenttien määrää; start-up yritykset, kasvuyritykset, ankkurit ja oppilaitokset. Kampuksen kehitystyöllä pyritään laajentamaan tilojenkäyttöä muiden palveluiden saralle.

Kampuksella toimiva ylläpito- ja palveluverkosto on luotu ja sen laatua ja tehokkuutta mitataan säännöllisesti. Kampuksen asiakasyritysten päättäjiltä saama NPS-suositteluindeksi on erittäin hyvällä tasolla ja siitä pyritään pitämään kiinni. Ylläpidon tavoitteista palvelumyynnissä ja kustannus- ja energiasäästössä onnistuttiin hyvin. Palvelujen kehittämiseksi palvelun toimittaja vaihdettiin huolto- ja ylläpitotoiminnoissa sekä ravintolapalveluissa. Uudistettu ravintola avautui maaliskuussa 2024.

Laadulliset tavoitteet	**TP 2022**	**TA 2023**	**TP 2023**
Asiakastyytyväisyys, NPS	55,2	60,0	69,4
Henkilöstömäärä 31.12.	3	4	4
Taloudelliset tavoitteet			
Liikevaihto (€)	6 180 469	6 991 700	7 170 042
Käyttökate (€)	1 449 199	1 471 900	3 610 923
Liikevoitto (€)	807 239	676 600	2 832 027
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (€)	606 146	330 200	2 422 919
Vakavaraisuus			
Velan määrä (t€)	11 332	12 700	11 046
Lainat kaupungilta (milj. €)	4,5	4,5	4,5

Olennaiset tapahtumat 2023:

Kampuksen liiketoiminta on jatkanut kasvuaan suunnitellusti. Kampuksen liikevaihto kasvoi 16,0% verrattuna tilikauteen 2022. Liikevaihto ylitti budjetoidun 2,5%:lla.

Vuokrasopimuksia solmittiin 31 kpl, koskien 6 575m². Näistä uusia vuokrauksia oli 17kpl, loppujen ollessa joko muuttoja tai lisätilan vuokrauksia. Sopimuksia päättyi 17kpl koskien 655m²:ä. Tilojen käyttöaste nousi 55,6%:iin, edellisen vuodenvaihteen 51,6%:sta. Suurimpana uutena asiakkaana kampukselle muutti Varhan TYKS Psykiatrian vastaanottotilat. Heidän uusiin yli 1 400m² tiloihin sijoittui kolme aiemmin erillisissä tiloissa toiminutta yksikköä. Saneeraus rahoitettiin pankkilainalla. Lisäksi LEDiLille vuokrattiin yhteensä 1 565m² tilat, jotka luovutetaan heidän käyttöönsä saneerauksen jälkeen huhtikuussa 2024.

Tilikauden liikevaihto kehittyi budjetoidun mukaisesti. Tuloksen moninkertaistuminen edelliseen tilikauteen verrattuna johtui verottajan takautuvasta kiinteistöveropäätöksestä koskien verovuosia 2018-2020. Tämän vaikutus tulokseen oli 1,35milj.euroa. Tulos ylitti budjetoidun ja vuoden 2022 tuloksen myös ilman kertaluontoista erää. Tulosparannuksen merkittävimmät komponentit olivat sähkönhinnan toteutuminen ennustettua matalammalla tasolla sekä aktiivisella kiinteistönjohtamisella saavutetut energiansäästöt.

2.4. Tarkastuslautakunta

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2023 aikana 13 kertaa. Tarkastuslautakunta on toteuttanut valtuustokauden alussa laadittua työohjelmaa ja vuoden 2023 arviointityö on kohdentunut sivistyspalveluiden toimialalta vapaa-aikapalveluihin ja rakennus- ja ympäristövalvonnan toimialalta rakennus- ja ympäristövalvonnan palveluihin. Näihin liittyvien viranhaltijoiden kuulemisten lisäksi kokouksissa on ollut kuultavana kaupungin viranhaltijajohtoa niin henkilöstöasioista kuin kaupungin talouden ja ajankohtaisten asioiden osalta.

Tarkastuslautakunnan perinteinen katselmuskierros toteutettiin keväällä 2023. Katselmuskierroksella tutustuttiin Perniön museoon, Perniön kirkonkylän kouluun ja Kulttuuritila Näkkärin toimintaan Ylhäistentiellä olevissa Kansalaisopiston tiloissa.

Tarkastuslautakunta on osallistunut tarkastus- ja arviointitoimintaan liittyviin koulutuksiin. Tarkastuslautakunta on työssään noudattanut laatimiaan arviointiperiaatteita. Arviointia suoritetaan suunnitelmallisesti, oikeaan tietoon perustuen ja luottamuksellisesti. Arvioinnissa toimintaa kuvataan objektiivisesti ja tavoitteena on aina toiminnan kehittäminen. Arviointikertomus laaditaan valtuuston päätöksenteon tueksi sekä tiedoksi kuntalaisille. Suoritettujen kuulemisten ja katselmuksen perusteella tarkastuslautakunta valmistelee vuosittaisen arviointikertomuksen, jossa arvioidaan strategisten tavoitteiden toteutumista ja talouden seurantaa.

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on ollut valtuustokauden alusta alkaen kuntalaisten tietoisuuden lisääminen arviointikertomuksesta ja ylipäänsä kunnan toiminnasta. Tätä toimintaa tukee osaltaan se, että Salon kaupunki on saanut Sitran rahoituksen kuntalaisosallistamista lisäävälle hankkeelle. Tässä hankkeessa on yhtenä osana arviointikertomuksen kehittäminen aiempaa informatiivisemmaksi kuntalaispaneelin avulla.

Kevään 2023 aikana vuoden 2022 tilinpäätöksen tarkastuksesta vastasi kilpailutetun sopimuskauden mukaisesti BDO Audiator Oy. Sopimuskausi päättyi vuoden 2022 tilinpäätöksen tarkastukseen.

Tilintarkastuspalvelut on tuottanut vuoden 2023 osalta TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Jukka Vuorio. Tilintarkastuspäiviä kertyi syyskauden aikana yhteensä 17 kappaletta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Tarkastuslautakunta on jakanut hallinnon seurantavastuut jäsenten kesken sekä vastuuttanut arviointikertomuksen laadinnan eri osa-alueet sen varmistamiseksi, että valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointi toteutuu kattavasti.

Tuloslaskelma, ulkoinen

10 Tarkastusltk	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintakulut	**-109 000**	**0**	**-109 000**	**-63 717**	**-45 283**	**58,5**	**-84 860**
Henkilöstökulut	-28 893	0	-28 893	-18 810	-10 083	65,1	-24 058
Palkat ja palkkiot	-26 832	0	-26 832	-17 370	-9 462	64,7	-23 845
Henkilösivukulut	-2 061	0	-2 061	-1 440	-621	69,9	-213
Eläkekulut	-2 032	0	-2 032	-1 429	-603	70,3	-189
Muut henkilösivukulut	-29	0	-29	-11	-18	37,6	-24
Palvelujen ostot	-80 107	0	-80 107	-44 333	-35 774	55,3	-60 797
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-72	72	*****	-5
Muut toimintakulut	0	0	0	-502	502	*****	0
Toimintakate	**-109 000**	**0**	**-109 000**	**-63 717**	**-45 283**	**58,5**	**-84 860**
Vuosikate	**-109 000**	**0**	**-109 000**	**-63 717**	**-45 283**	**58,5**	**-84 860**
Tilikauden tulos	**-109 000**	**0**	**-109 000**	**-63 717**	**-45 283**	**58,5**	**-84 860**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-109 000**	**0**	**-109 000**	**-63 717**	**-45 283**	**58,5**	**-84 860**

Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

10 Tarkastusltk	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintakulut	**-113 710**	**0**	**-113 710**	**-68 452**	**-45 258**	**60,2**	**-89 465**
Henkilöstökulut	-28 893	0	-28 893	-18 810	-10 083	65,1	-24 058
Palkat ja palkkiot	-26 832	0	-26 832	-17 370	-9 462	64,7	-23 845
Henkilösivukulut	-2 061	0	-2 061	-1 440	-621	69,9	-213
Eläkekulut	-2 032	0	-2 032	-1 429	-603	70,3	-189
Muut henkilösivukulut	-29	0	-29	-11	-18	37,6	-24
Palvelujen ostot	-82 457	0	-82 457	-46 663	-35 794	56,6	-63 154
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-72	72	*****	-5
Muut toimintakulut	-2 360	0	-2 360	-2 906	546	123,2	-2 249
Toimintakate	**-113 710**	**0**	**-113 710**	**-68 452**	**-45 258**	**60,2**	**-89 465**
Vuosikate	**-113 710**	**0**	**-113 710**	**-68 452**	**-45 258**	**60,2**	**-89 465**
Tilikauden tulos	**-113 710**	**0**	**-113 710**	**-68 452**	**-45 258**	**60,2**	**-89 465**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-113 710**	**0**	**-113 710**	**-68 452**	**-45 258**	**60,2**	**-89 465**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Arviointitoiminta					
Kokoukset	16		16	13	12
Arviointipäivät	1		1	1	1
Arviointikohteet	6		6	4	4
Lautakunnan kulut €	69 000		69 000	34 689	43 201
€/kokous	4 313		4 313	2 668	3 600
Ostopalvelupäivät	10		10	8	5
Ostopalvelun kulut €	5 710		5 710	4 333	4 026
€/päivä	571		571	542	805
Tilintarkastuspalvelu					
Ostopalveluna hankitut tilintarkastuspäivät	80		80	54	81
Kulut €	39 000		39 000	29 430	42 238
€/päivä	488		488	545	521
Tarkastustoimi yhteensä					
Tuotot €					
Kulut €	**113 710**		**113 710**	**68 452**	**89 465**
Netto €	**-113 710**		**-113 710**	**-68 452**	**-89 465**

2.5. Keskusvaalilautakunta

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vuonna 2023 on järjestetty eduskuntavaalit. Keskusvaalilautakunta on vastannut eduskuntavaalien järjestämiseen liittyvistä keskusvaalilautakunnan tehtävistä Salon kaupungissa ja tehnyt tältä osin tarvittavat päätökset ja toimet. Keskusvaalilautakunta on lisäksi vuoden 2023 aikana tehnyt tarvittavat päätökset ja toimet alkuvuonna vuonna 2024 järjestetyn presidentinvaalin osalta. Kokonaisuutena vaalien järjestämiseen on osallistunut ja osallistuu laaja-alaisesti huomattava määrä kaupunkikonsernin henkilöstöä. Jo aiemmin tunnistetun vaaliorganisaation haavoittuvuuden vuoksi vaalityöhön on riskien vähentämiseksi ja poistamiseksi resursoitu ja perehdytetty lisää henkilöstöä, ja tällä toimenpiteellä on havaittu olevan positiivisia vaikutuksia vaalien organisoimiseen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Vaaliorganisaation haavoittuvuus on jo aiempina vuosina tunnistettu riskinä. Tätä haavoittuvuutta on pyritty vähentämään resursoimalla ja perehdyttämällä vaalityöhön lisää henkilöstöä. Toimenpiteellä on havaittu olevan positiivisia vaikutuksia vaalien organisoimisessa, mutta vaaliorganisaatio näyttäytyy tältä osin edelleen jossakin määrin haavoittuvana ja olemassa olevan tietotaidon välittäminen vaaleja organisoivalle henkilöstölle on olennaista.

Tuloslaskelma, ulkoinen

11 Keskusvaaliltk	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**110 000**	**0**	**110 000**	**97 202**	**12 798**	**88,4**	**114 909**
Myyntituotot	110 000	0	110 000	97 202	12 798	88,4	114 909
Toimintakulut	**-177 473**	**0**	**-177 473**	**-147 814**	**-29 659**	**83,3**	**-140 868**
Henkilöstökulut	-145 473	0	-145 473	-120 989	-24 484	83,2	-126 139
Palkat ja palkkiot	-124 836	0	-124 836	-106 413	-18 423	85,2	-111 563
Henkilösivukulut	-20 637	0	-20 637	-14 576	-6 061	70,6	-14 576
Eläkekulut	-17 304	0	-17 304	-12 327	-4 977	71,2	-12 034
Muut henkilösivukulut	-3 333	0	-3 333	-2 249	-1 084	67,5	-2 542
Palvelujen ostot	-19 000	0	-19 000	-13 116	-5 884	69,0	-12 032
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	0	-5 000	-5 692	692	113,8	-2 072
Muut toimintakulut	-8 000	0	-8 000	-8 017	17	100,2	-625
Toimintakate	**-67 473**	**0**	**-67 473**	**-50 611**	**-16 862**	**75,0**	**-25 958**
Vuosikate	**-67 473**	**0**	**-67 473**	**-50 611**	**-16 862**	**75,0**	**-25 958**
Tilikauden tulos	**-67 473**	**0**	**-67 473**	**-50 611**	**-16 862**	**75,0**	**-25 958**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-67 473**	**0**	**-67 473**	**-50 611**	**-16 862**	**75,0**	**-25 958**

Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

11 Keskusvaaliltk	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**110 000**	**0**	**110 000**	**97 202**	**12 798**	**88,4**	**114 909**
Myyntituotot	110 000	0	110 000	97 202	12 798	88,4	114 909
Toimintakulut	**-182 833**	**0**	**-182 833**	**-185 840**	**3 007**	**101,6**	**-159 372**
Henkilöstökulut	-145 473	0	-145 473	-120 989	-24 484	83,2	-126 139
Palkat ja palkkiot	-124 836	0	-124 836	-106 413	-18 423	85,2	-111 563
Henkilösivukulut	-20 637	0	-20 637	-14 576	-6 061	70,6	-14 576
Eläkekulut	-17 304	0	-17 304	-12 327	-4 977	71,2	-12 034
Muut henkilösivukulut	-3 333	0	-3 333	-2 249	-1 084	67,5	-2 542
Palvelujen ostot	-24 360	0	-24 360	-46 630	22 270	191,4	-18 880
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	0	-5 000	-6 823	1 823	136,5	-4 183
Muut toimintakulut	-8 000	0	-8 000	-11 398	3 398	142,5	-10 170
Toimintakate	**-72 833**	**0**	**-72 833**	**-88 638**	**15 805**	**121,7**	**-44 462**
Vuosikate	**-72 833**	**0**	**-72 833**	**-88 638**	**15 805**	**121,7**	**-44 462**
Tilikauden tulos	**-72 833**	**0**	**-72 833**	**-88 638**	**15 805**	**121,7**	**-44 462**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-72 833**	**0**	**-72 833**	**-88 638**	**15 805**	**121,7**	**-44 462**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kunnalliset vaalit					
Kulut €					40
€/äänioikeutettu	0,00		0,00	0,00	
Tuotot €					
Valtiolliset vaalit					
Kulut €	182 833		182 833	181 943	2 009
€ \ äänioikeutettu	4,30		4,30	4,35	
Tuotot €	110 000		110 000	97 202	
Aluevaalit					
Kulut €				3 896	157 322
€ \ äänioikeutettu	0,00		0,00	0,00	3,69
Tuotot €					114 909

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Vaalit yhteensä					
Tuotot €	**110 000**		**110 000**	**97 202**	**114 909**
Kulut €	**182 833**		**182 833**	**185 839**	**159 371**
Netto €	**-72 833**		**-72 833**	**-88 637**	**-44 462**
Äänioikeutettuja	42 559		42 559	41 849	42 600

2.6. Kaupunginvaltuusto

Tuloslaskelma, ulkoinen

12 Kaupunginvaltuusto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintakulut	**-245 165**	**0**	**-245 165**	**-171 253**	**-73 912**	**69,9**	**-198 962**
Henkilöstökulut	-135 750	0	-135 750	-85 960	-49 790	63,3	-139 469
Palkat ja palkkiot	-128 750	0	-128 750	-78 485	-50 265	61,0	-134 019
Henkilösivukulut	-7 000	0	-7 000	-7 475	475	106,8	-5 450
Eläkekulut	-6 816	0	-6 816	-7 194	378	105,6	-5 008
Muut henkilösivukulut	-184	0	-184	-280	96	152,4	-442
Palvelujen ostot	-92 950	0	-92 950	-26 722	-66 228	28,7	-40 142
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 365	0	-14 365	-35 787	21 422	249,1	-4 823
Muut toimintakulut	-2 100	0	-2 100	-22 784	20 684	1 085,0	-14 528
Toimintakate	**-245 165**	**0**	**-245 165**	**-171 253**	**-73 912**	**69,9**	**-198 962**
Vuosikate	**-245 165**	**0**	**-245 165**	**-171 253**	**-73 912**	**69,9**	**-198 962**
Tilikauden tulos	**-245 165**	**0**	**-245 165**	**-171 253**	**-73 912**	**69,9**	**-198 962**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-245 165**	**0**	**-245 165**	**-171 253**	**-73 912**	**69,9**	**-198 962**

Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

12 Kaupunginvaltuusto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintakulut	**-367 845**	**0**	**-367 845**	**-279 992**	**-87 853**	**76,1**	**-310 348**
Henkilöstökulut	-135 750	0	-135 750	-85 960	-49 790	63,3	-139 469
Palkat ja palkkiot	-128 750	0	-128 750	-78 485	-50 265	61,0	-134 019
Henkilösivukulut	-7 000	0	-7 000	-7 475	475	106,8	-5 450
Eläkekulut	-6 816	0	-6 816	-7 194	378	105,6	-5 008
Muut henkilösivukulut	-184	0	-184	-280	96	152,4	-442
Palvelujen ostot	-156 500	0	-156 500	-75 108	-81 392	48,0	-93 461
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 365	0	-14 365	-35 803	21 438	249,2	-4 843
Muut toimintakulut	-61 230	0	-61 230	-83 120	21 890	135,8	-72 575
Toimintakate	**-367 845**	**0**	**-367 845**	**-279 992**	**-87 853**	**76,1**	**-310 348**
Vuosikate	**-367 845**	**0**	**-367 845**	**-279 992**	**-87 853**	**76,1**	**-310 348**
Tilikauden tulos	**-367 845**	**0**	**-367 845**	**-279 992**	**-87 853**	**76,1**	**-310 348**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-367 845**	**0**	**-367 845**	**-279 992**	**-87 853**	**76,1**	**-310 348**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
120 Kaupunginvaltuusto					
Kokoukset ja seminaarit, pj:n kokoukset	25		25	21	20
Käsitellyt asiat	170		170	97	114
Kulut €	361 915		361 915	275 432	310 348
€/asiat	2 129		2 129	2 840	2 722
€/kokous	14 477		14 477	13 116	15 517
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					1251
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	5 930		5 930	4 560	
Valtuusto yhteensä					
Tuotot €					
Kulut €	**367 845**		**367 845**	**279 992**	**310 348**
Netto €	**-367 845**		**-367 845**	**-279 992**	**-310 348**

2.7. Kaupunginhallitus

2.7.1. Kaupunginhallitus

Tuloslaskelma, ulkoinen

130 Kaupunginhallitus	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**442 990**	**0**	**442 990**	**614 596**	**-171 606**	**138,7**	**138 229**
Myyntituotot	323 240	0	323 240	398 046	-74 806	123,1	2 058
Tuet ja avustukset	0	0	0	136 170	-136 170	*****	0
Muut toimintatuotot	119 750	0	119 750	80 380	39 370	67,1	136 170
Toimintakulut	**-1 828 618**	**-110 000**	**-1 938 618**	**-2 134 965**	**196 347**	**110,1**	**-2 765 173**
Henkilöstökulut	-867 468	0	-867 468	-704 222	-163 246	81,2	-664 319
Palkat ja palkkiot	-671 959	0	-671 959	-459 820	-212 139	68,4	-569 779
Henkilösivukulut	-195 509	0	-195 509	-244 402	48 893	125,0	-94 540
Eläkekulut	-175 987	0	-175 987	-174 935	-1 052	99,4	-69 587
Muut henkilösivukulut	-19 522	0	-19 522	-69 467	49 945	355,8	-24 954
Palvelujen ostot	-859 980	0	-859 980	-661 367	-198 613	76,9	-737 684
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 840	0	-25 840	-68 227	42 387	264,0	-27 921
Avustukset	-18 150	0	-18 150	-38 631	20 481	212,8	-859 386
Muut toimintakulut	-57 180	-110 000	-167 180	-662 519	495 339	396,3	-475 863
Toimintakate	**-1 385 628**	**-110 000**	**-1 495 628**	**-1 520 369**	**24 741**	**101,7**	**-2 626 944**
Verotulot	110 349 000	4 551 000	114 900 000	117 699 999	-2 799 999	102,4	215 798 634
Valtionosuudet	28 519 977	0	28 519 977	28 261 679	258 298	99,1	131 431 262
Rahoitustuotot ja -kulut	870 630	-500 000	370 630	3 364 041	-2 993 411	907,7	3 483 600
Korkotuotot	545 830	0	545 830	554 954	-9 124	101,7	554 171
Muut rahoitustuotot	1 826 990	0	1 826 990	4 128 820	-2 301 830	226,0	3 846 447
Korkokulut	-1 500 000	-500 000	-2 000 000	-1 319 017	-680 983	66,0	-919 929
Muut rahoituskulut	-2 190	0	-2 190	-715	-1 475	32,7	2 910
Vuosikate	**138 353 979**	**3 941 000**	**142 294 979**	**147 805 350**	**-5 510 371**	**103,9**	**348 086 553**
Satunnaiset erät	0	0	0	566 067	-566 067	*****	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	566 067	-566 067	*****	0
Tilikauden tulos	**138 353 979**	**3 941 000**	**142 294 979**	**148 371 417**	**-6 076 438**	**104,3**	**348 086 553**
Poistoeron muutos	461 670	0	461 670	461 672	-2	100,0	461 672
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**138 815 649**	**3 941 000**	**142 756 649**	**148 833 089**	**-6 076 440**	**104,3**	**348 548 225**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kaupunginhallitus					
Kh:n, jaostojen, työryhmien ja vaikuttamistoimielinten kokoukset	90		90	105	90
Käsitellyt asiat	1 100		1 100	720	732
Kulut €	361 925	110 000	471 925	477 787	1 024 390
€/asia	329		429	664	1 399
€/kokous	4 021		5 244	4 550	11 382
Tuotot €	55 570		55 570	259	318
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					8 571
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	77 740		77 740	4 695	
Kaupungin johto					
Kulut €	240 034		240 034	247 326	341 917
Vakituista henkilökuntaa	1		1	1	1
Tietosuoja					
Kulut €	46 999		46 999	66 463	52 718
Tuotot €	1 600		1 600	3 001	1 894
Vakituista henkilökuntaa	0,5		0,5	0,5	0,5
Edunvalvonta (1.1.2023 alkaen, siirtynyt sote-palveluilta)					
Kulut €	339 344		339 344	296 212	
Tuotot €	320 000		320 000	357 233	
Vakituista henkilökuntaa	5		5	4	
Väestönsuojelu 1.1.2023 alkaen, siirtynyt kaupunkikehityksen palvelualueelta)					
Kulut €	70 000		70 000	39 579	
Toiminnan tukeminen					
Tuettuja yhdistyksiä	40		40	31	31
Kulut €	115 720		115 720	137 321	105 972
€/yhdistys (keskimäärin)	2 893		2 893	4 430	3 418
Jäsenyydet					
Suomen kuntaliitto	112 000		112 000	107 131	152 234
Varsinais-Suomen liitto	376 000		376 000	361 142	367 991
Työmarkkinalaitos	35 000		35 000	0	0
Muut yhdistykset	28 160		28 160	69 055	70 693
Kulut €	551 160		551 160	537 328	590 918
Sote- ja maakuntauudistus					
Kulut €	0		0	308 525	10 596
Tuotot €				244 022	
Tyhjänä ja vajaakäytössä olevat tilat:					
Omat tilat					
Tilojen m²	32 165		32 165	31 902	29 942
Kulut €	2 003 980		2 003 980	2 004 687	1 761 313
€/m²/kk	5,19		5,19	5,24	4,90
Tuotot €	6 000		6 000	8 290	4 747
Muilta vuokratut tilat					
Kivikausikeskus kulut €	47 000		47 000	48 077	55 358
Tuotot €	9 820		9 820	1 847	10 229
Talotoimikunta					
Kulut €	11 480		11 480	4 765	2 730
Satunnaiset kulut					
Henkilöstökulujen säästötavoite					-280 269
Vahingonkorvaukset					
Luottotappiot €					107 609
VSSHP alijäämän kattaminen					778 050
Tuotot					
Luottotappiot menotilin tulo					
Käyttöomaisuuden myynti €	50 000		50 000	0	121 040
Kaupunginhallitus yhteensä					
Tuotot €	**442 990**	**0**	**442 990**	**614 652**	**138 229**
Kulut €	**3 865 382**	**110 000**	**3 975 382**	**4 172 765**	**4 559 873**
Netto €	**-3 422 392**	**-110 000**	**-3 532 392**	**-3 558 113**	**-4 421 644**

2.7.2. Sisäinen tarkastus

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Sisäinen tarkastus on toteuttanut vuoden aikana sekä vuosisuunnitelman mukaisia, että erillistoimeksiantoina suoritettuja tarkastuksia. Lisäksi sisäinen tarkastus on avustanut palvelualueita erityiskysymyksissä, osallistunut riskienhallinnan kehittämistyöhön sekä konserniohjauksen tukemiseen. Konserniohjaukseen liittyen sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata taloudellisen tilanteen kehittymistä niissä yhteisöissä, joille Salon kaupunki on myöntänyt lainojen takauksen.

Sisäinen tarkastus huolehtii tarkastuslautakunnan asioiden valmistelusta ja kokousrutiineista. Tarkastusasiantuntija toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä ja sisäinen tarkastaja osallistui kokouksiin asiantuntijana. Lisäksi sisäinen tarkastaja toimii konsernijaoston sihteerinä.

Sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta ollaan päivittämässä ja tässä yhteydessä kehitetään yksikön toimintatapoja entisestään.

Riskit ja epävarmuustekijät

Sisäisen tarkastuksen tehtävä on seurata ja valvoa hallinnon ja talouden toteutumista sekä osallistua sen kehittämiseen. Riskinä on, että havainnot tulevat vasta toteutuneista ongelmista, jolloin kyseeseen tulevat korjaavat toimenpiteet. Mikäli kehittämistyössä ei olla mukana, ei asioihin voida vaikuttaa ennakolta.

Tuloslaskelma, ulkoinen

1330 Sisäinen valvonta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-135 276	0	-135 276	-137 112	1 836	101,4	-128 654
Palkat ja palkkiot	-109 653	0	-109 653	-111 972	2 319	102,1	-107 168
Henkilösivukulut	-25 623	0	-25 623	-25 140	-483	98,1	-21 486
Eläkekulut	-21 720	0	-21 720	-21 099	-621	97,1	-17 633
Muut henkilösivukulut	-3 903	0	-3 903	-4 041	138	103,5	-3 853
Palvelujen ostot	-8 800	0	-8 800	-2 922	-5 878	33,2	-3 588
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-920	0	-920	-18	-902	2,0	-447
Muut toimintakulut	-400	0	-400	0	-400	0,0	0
Toimintakate	**-145 396**	**0**	**-145 396**	**-140 052**	**-5 344**	**96,3**	**-132 689**
Vuosikate	**-145 396**	**0**	**-145 396**	**-140 052**	**-5 344**	**96,3**	**-132 689**
Tilikauden tulos	**-145 396**	**0**	**-145 396**	**-140 052**	**-5 344**	**96,3**	**-132 689**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-145 396**	**0**	**-145 396**	**-140 052**	**-5 344**	**96,3**	**-132 689**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TP 2022	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023
Sisäinen tarkastus					
Kulut €	139 901	152 896		152 896	147 105
Vakinaista henkilöstöä	2	2		2	2
Sisäinen valvonta yhteensä					
Tuotot €	**0**	**0**		**0**	**0**
Kulut €	**139 901**	**152 896**		**152 896**	**147 105**
Netto €	**-139 901**	**-152 896**		**-152 896**	**-147 105**

2.7.3. Konsernipalvelut

Konsernipalvelut aloitti uutena toimialana valtuuston 12.6.2023 päättämän uuden hallintosäännön mukaisena 1.8.2023. Toimialaan kuuluu kolme palvelualueetta eli hallintopalveluiden, talouspalveluiden ja henkilöstöpalveluiden palvelualueet.

Konsernipalveluiden tehtävä on tuottaa sisäisiä tukipalveluja muille toimialoille. Lisäksi konsernipalvelut tukee ja luo edellytyksiä muiden toimialojen tulokselliselle toiminnalle ja seuraa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Konsernipalvelut vastaa myös kaupungin sisäisestä kehittämisestä.

Konsernipalveluiden käynnistämisen yhtenä haasteena on saada uusi toimiala toimimaan yhtenä kokonaisuutena siten, että palvelualueiden välinen yhteistyö on saumatonta ja prosessit tarkoituksenmukaisia. Tämä työ jatkuu vuodelle 2024.

2.7.3.1. Hallintopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Keskitetyt laki- ja toimistopalvelut

Toiminnossa on avustettu poikkihallinnollisesti eri toimialojen päätöksenteossa. Hallintoasiantuntijat toimivat toimialoilla päätöksenteon tuen tehtävissä, lakimiesten avustaessa oikeuskysymyksissä ja toiminnan päivittäisessä linjaamisessa. Toinen kaupunginlakimies toimi 7 kuukautta hallintopalvelujen toimialajohtajana oman toimensa ohella. Irtisanoutuneen toisen kaupunginlakimiehen tehtäviä hoidettiin sijaisvoimin. Vaalityössä olivat kaupunginlakimiehet, kaksi hallintoasiantuntijaa, sekä toimistopalveluiden ja kirjaamon henkilökuntaa. Vaalit tuottivat paljon työtä, mutta siitä huolimatta vaaliprosessit olivat onnistuneita. Kehitystyönä muodostettiin ja tiivistettiin yhteistoimintaa lakipalvelujen tiimissä, jolla on nyt muun muassa yhteinen sähköpostiosoite töiden koordinoinnin kehittämiseksi. Yhteisosoite oli kevään ajan sisäisessä koekäytössä. Myös työpyyntöjen ns. tiketöintiä arvioitiin. Opiskelijaharjoittelijat olivat asiantuntijatyön tukena ja myös kesäksi järjestettiin asioiden päivystys opiskelijavoimin. Elokuussa saatiin onnistuneesti päätökseen koko kevään kestänyt juristirekrytointi. Lakipalveluissa tehtiin myös konserniyhtiöhallinnointia.

Tiedonhallinnan ja arkistoinnin henkilöstöresurssit saatiin syksyn aikana vakautettua kevään henkilöstövajeen jäljiltä. Tiedonhallintasuunnittelijan tehtävä saatiin täytettyä vakituisesti 1.8. alkaen ja tiedonhallinta-asiantuntijan tehtävä saatiin täytettyä määräaikaisesti 30.6.2024 saakka. Tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintamallityö saatiin käyntiin ja etenemään kaupunkitasoisesti yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Asianhallintajärjestelmä Dynastyn versionvaihdos toteutettiin hallitusti elokuussa ja siihen liittyviä info- ja koulutustilaisuuksia on järjestetty. Organisaatio- ja hallintosääntöuudistuksen aiheuttamia muutoksia toimintatapoihin ja mm. asianhallintajärjestelmän taustatietoihin on pyritty ennakoimaan ja kehittämään jo syksyn aikana.

Viestinnän ja suhdetoiminnan palvelut, 1.8.2023 alkaen yhteisöpalvelut

Organisaation uudistuksen myötä viestinnän ja suhdetoiminnan palvelut muuttui 1.8.2023 alkaen yhteisöpalveluiksi. Vuoden 2023 ajan yhteisöpalveluihin kuuluivat kaupungin viestintä ja markkinointi, kansainvälinen toiminta, kotoutumis- ja maahanmuuttopalvelut, Tapahtumien Salo -kärkihankkeen toteutus, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaiskoordinaatio mukaan lukien osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen, ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö sekä ikäkeskustoiminta.

Kokonaisuudessaan voidaan viestinnän ja suhdetoiminnan / yhteisöpalvelujen osalta todeta, että vuoden 2023 toimintaa leimasi merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen toiminnan järjestäminen sekä uuteen organisaatioon valmistautuminen, johon kuului muun muassa kansainvälisen toiminnan, kotoutumis- ja maahanmuuttopalvelujen sekä Tapahtuminen Salo -kärkihankeen siirtyminen elinvoimapalveluihin.

Viestinnän, markkinoinnin ja tapahtumien osalta saavutettiin lähes kaikki keskeisimmät tavoitteet. Vuoden vaihteessa toteutuneeseen hyvinvointialueuudistukseen liittyvä muutosviestintä toteutettiin kaupungin osalta kattavasti eri kanavia hyödyntäen. Kaupunkistrategiaan perustuvat viestinnän linjaukset (ent. brändikäsikirja) ja visuaalinen ilme hyväksyttiin kaupunginhallituksessa kesäkuussa ja sen jälkeen kaupungin viestinnän ja markkinoinnin materiaaleja on päivitetty vastaamaan nykytilaa. Koko vuoden ajan on toteutettu henkilöstölle suunnattuja sähköiseen viestintään kuten verkkosivuihin ja sosiaalisen median kanaviin liittyvää saavutettavuuskoulutusta.

Kaupungin myynti ja markkinointi tapahtumakaupunkina on edennyt suunnitellusti tapahtumakoordinaattorin aloitettua tehtävässään helmikuun lopulla. Tapahtumakoordinaattori on kehittänyt ja koordinoinut jo olemassa olevaa tapahtumatarjontaa sekä ideoinut kaupunkiin kokonaan uusia tapahtumia, kuten Hää- ja juhlamessuja Salon Messujen yhteyteen sekä Avantorallia.

Kaupunkimarkkinoinnin osalta keskityttiin strategian mukaisiin painotuksiin ja toteutettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa muun muassa matkailuesite, osallistuttu Matka2023, Kongressi- ja Outdoor Expo -messuille, tehty digimarkkinointikampanjoita (karusellikampanjoita, digikampanja yhdessä yritysten kanssa ja osallistuttu valtakunnalliseen yhteiskampanjaan), tehty personoitu postikorttikampanja potentiaalisille paluumuuttajille, kesäasukkaille ja Saloon muuttaneille sekä panostettu VisitSalo.fi -verkkosivujen, tapahtumakalenterin sekä SaloTaskussa.fi -mobiilisovellukseen englanninkielisiin versioihin.

Vuoden 2023 aikana kehitettiin rekrytointiviestintää uusimalla verkkosivujen ja Kuntarekrypalvelun sisältöä muun muassa uratarinoilla, lisäämällä säännöllistä näkyvyyttä mainospaikoilla kaupungin keskustassa, kaupunkitiedotteessa ja sosiaalisen median kanavissa sekä personoimalla rekrytointi-ilmoituksia muun muassa palvelualueiden valokuvilla. Kaupungin sosiaalisen median kanavissa oli vuoden 2023 aikana yhteensä 113 päivitystä avoimista työpaikoista ja kaupungista sekä työnantajana että asuinpaikkana. Omien kanavien lisäksi on käytetty maksullisia valtakunnallisia työnhakupalveluita. Viestinnän tuloksellisuutta on seurattu muun kysymällä työnhakijoilta mistä kanavasta on saanut tiedon avoinna olevasta paikasta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi vahvistui elokuussa, kun ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori ja ikäkeskuksen toiminnanohjaaja (ma.) aloittivat työnsä. Toiminnanohjaajan tehtävä ja toiminta rahoitetaan perintövaroin.

Hanketyötä jatkettiin lasten ja nuorten ravitsemuksen edistämisessä ja mielen hyvinvointityön kokonaisuuden hahmottamiseksi kunnissa ja Varhassa.

Kaupunginhallituksen asettama hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä aloitti työnsä kesäkuussa ja mm. valmisteli yhdistyksille kyselyn hyvinvoinnin edistämisen avustusperiaatteista. Kyselyyn vastasi 43 yhdistystä.

Yhteisöpalvelut tilasi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta laaja-alaisen Terve Suomi –tutkimuksen, johon kutsuttiin mukaan 2.800 salolaista. Noin puoli vuotta kestävä tiedonkeruu alkoi syyskuussa.

Osallisuustyön osalta ma. yhteisökoordinaattorin toimen täyttämiseen saatiin täyttölupa.

Osallisuusohjelma ei edennyt mm. organisaation keskeneräisyyden vuoksi. Osallistuva budjetointi onnistui, kuntalaisäänestyksessä ääniä annettiin 26 eri hankkeelle yhteensä 8580. Toteutetuissa 18 eri hankkeessa onnistuttiin hyvin tai erinomaisesti ja suuri määrä kaupunkilaisia pääsi sekä toteuttamaan hankkeita että osallistumaan erilaisiin tapahtumiin.

Osallisuustyötä on myös kaupungin vaikuttamistoimielinten toiminta. Viestinnän ja suhdetoiminnan palveluissa / yhteisöpalveluissa vastattiin vanhus-, vammais- ja maahanmuuttajaneuvostojen toiminnasta. Vuoden 2023 alusta vanhus- ja vammaispalvelujen asiantuntijat siirtyivät Varhaan ja heidän vastuunsa ja toimintansa neuvostoissa päättyivät.

Neuvostot toimivat aktiivisesti, järjestivät tapahtumia tai olivat niissä mukana ja tekivät yhteisen aloitteen kaupungin esteettömyyden edistämiseksi. Vanhusneuvosto teki aloitteen ikäkeskustoiminnan jatkumiseksi. Maahanmuuttajaneuvosto sai kolme uutta jäsentä. Uuden kurdijäsenen myötä maahanmuuttajaneuvosto saa entistä paremmin tietoa Salon kurdiyhteisöstä. Muut uudet jäsenet ovat kotoisin Amerikasta ja Ukrainasta.

Kotouttamisen edistämisen työhön palkattiin määräaikainen maahanmuuttokoordinaattori kesäkuussa 2023 työ- ja elinkeinoministeriön avustuksen turvin. Salo vastaanotti yhteensä 10 afganistanilaista kiintiöpakolaista Iranista.

Salon amerikkalaisen ystävyyskaupungin kanssa aloitettiin aikuisvaihto-ohjelma; elokuussa kahdeksan salolaista vieraili St. Anthonyssa asuen paikallisissa perheissä, ohjelma jatkuu amerikkalaisten vastavierailulla.

Puchheimin kaupunginjohtajan valtuuskunta vieraili Salossa elokuussa 2023.

Turun ammattikorkeakoulun ja Yrityssalon kanssa jatkettiin yhteistyötä kansainvälisten opiskelijoiden asumiseen, työntekoon ja harjoittelupaikkoihin liittyvien asioiden edistämisessä. Uusille kansainvälisille opiskelijoille järjestettiin minimessut, joissa esiteltiin kaupungin palveluja ja esimerkiksi harrastusmahdollisuuksia Salossa.

Kaupunki osallistui Kuntaliiton EU- ja kv-verkoston työhön sekä aloitti säännölliset kokoukset yritysyhteistyöhön liittyen Suomen Minneapolisin kunniakonsulin johdolla.

Tietohallintopalvelut

Tietohallinto tuottaa kaupungin toimialoille, kaupunkikonsernille ja toimielimille tieto- ja viestintäteknisen infrastruktuurin sekä vastaa sen ylläpidosta, tuesta ja kehittämisestä. Tietohallinto on myös mukana operatiivisten tietojärjestelmien, kuntalaisille suunnattujen sähköisten asiointipalvelujen sekä prosessien digitalisoinnin kehittämisessä yhdessä palvelualueiden kanssa. Keskeisimmät palvelut ovat tukipalvelut, konesali- ja kapasiteettipalvelut, päätelaitepalvelut, tietoliikennepalvelut, puhe- ja viestintäpalvelut, tulostuspalvelut sekä tietojärjestelmäpalvelut.

Varha ei päässyt vieläkään täysin irti kaupungin ICT-ympäristöstä, vaan käytti edelleen kaupungin työasemia, verkkoja ja palvelimia. Varhan kanssa tehdyn ICT-palvelusopimuksen puitteissa tuotamme heille palvelua infran ylläpitämisen ja tukipalvelun muodossa. Järjestelmien ja sopimusten siirtojen sekä kustannusten jakamisen, laskutuksen ja valtion avustusten selvittely on työllistänyt tietohallintoa.

Tietoturvallisuuden kehittämistä jatkettiin edelleen ja tiedonhallintalain mukaisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa edistettiin yhteistyössä muiden kuntien kanssa VM:n digirahoituksella toteutettavassa hankkeessa. Tiedonhallintamallin kuvaaminen edistyi hyvin.

Työasemapalveluita kilpailutettiin kahdesti. Lisäksi käynnistettiin puhepalveluiden, tablettitietokoneiden sekä palvelinpalveluiden hankintojen määrittelyt.

Riskit ja epävarmuustekijät

Keskitetyt laki- ja toimistopalvelut

Riskit ja epävarmuustekijät liittyvät mahdollisiin henkilövajaustilanteisiin. Palveluissa tämä näkyi ja realisoitui nyt samaan aikaan vuoden 2022 lopussa ja alkuvuonna 2023 tapahtuneina irtisanoutumisina. Myös toimialajohtajan tehtävää jouduttiin hoitamaan sijaisvoimin 31.7.2023 saakka. Tällöin epävarmuustekijöinä ovat lakisääteisten tehtävien oikeellisuuden varmistaminen, välttämättömän hallintorakennetta ylläpitävän toiminnan hoituminen ja henkilötasolla jäävän henkilökunnan suorituskyky.

Viestinnän ja suhdetoiminnan palvelut, 1.8.2023 alkaen yhteisöpalvelut

Työkuormaa kasvatti hyvinvointialueuudistuksen toteutumisen jälkeinen tilanne, jossa kaupungin vastuulla olevia toimintoja tuli viestinnän ja suhdetoiminnan palvelujen / yhteisöpalvelujen tehtäväksi.

Sisäisesti epävarmuutta aiheutti organisaatiouudistus ja ylimmän johdon vaihtuvuus.

Koronapandemian pitkäaikaiset vaikutukset näkyivät ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattorin työssä.

Venäjän hyökkäyssota jatkui koko vuoden, mikä vaikutti ukrainalaispakolaisten tilanteeseen.

Tietohallinto

Henkilöstöresurssien riittävyys aiheutti haasteita lisääntyneiden tehtävien sekä hyvinvointialueuudistuksen viivästymisen vuoksi. Liian suuri osa resursseista kuluu jatkuvien palveluiden tuottamiseen, tukipalveluun sekä järjestelmien ylläpitämiseen. Kehittämisprojektit pitkittyvät resurssipulan vuoksi

Tuloslaskelma, ulkoinen

142 Hallintopalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**478 440**	**0**	**478 440**	**1 406 492**	**-928 052**	**294,0**	**168 417**
Myyntituotot	378 030	0	378 030	1 323 542	-945 512	350,1	111 014
Tuet ja avustukset	100 000	0	100 000	78 441	21 559	78,4	55 071
Muut toimintatuotot	410	0	410	4 509	-4 099	1 099,8	2 331
Toimintakulut	**-5 803 370**	**0**	**-5 803 370**	**-5 439 653**	**-363 717**	**93,7**	**-5 237 743**
Henkilöstökulut	-2 621 510	0	-2 621 510	-2 684 694	63 184	102,4	-2 817 491
Palkat ja palkkiot	-2 115 022	0	-2 115 022	-2 164 010	48 988	102,3	-2 175 232
Henkilösivukulut	-506 488	0	-506 488	-520 684	14 196	102,8	-642 259
Eläkekulut	-430 148	0	-430 148	-443 837	13 689	103,2	-565 986
Muut henkilösivukulut	-76 340	0	-76 340	-76 847	507	100,7	-76 273
Palvelujen ostot	-2 410 610	0	-2 410 610	-2 029 553	-381 057	84,2	-1 928 049
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-90 630	0	-90 630	-106 241	15 611	117,2	-93 858
Avustukset	-379 000	0	-379 000	-336 308	-42 692	88,7	-180 024
Muut toimintakulut	-301 620	0	-301 620	-282 858	-18 762	93,8	-218 320
Toimintakate	**-5 324 930**	**0**	**-5 324 930**	**-4 033 161**	**-1 291 769**	**75,7**	**-5 069 326**
Vuosikate	**-5 324 930**	**0**	**-5 324 930**	**-4 033 161**	**-1 291 769**	**75,7**	**-5 069 326**
Tilikauden tulos	**-5 324 930**	**0**	**-5 324 930**	**-4 033 161**	**-1 291 769**	**75,7**	**-5 069 326**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-5 324 930**	**0**	**-5 324 930**	**-4 033 161**	**-1 291 769**	**75,7**	**-5 069 326**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Hallinto- ja asiantuntijapalvelut					
Kulut €	678 533		678 533	557 193	732 162
Vakinaista henkilöstöä				6	6
Tuotot €	110 000		110 000	73 332	27 819
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					208 314
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	61 310		61 310	80 775	
Lakiasiantuntija- ja lakipalvelut					
Kulut €	204 374		204 374	205 938	202 274
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	2
€/tunti	126,76		126,76	127,73	125,46
Tuotot €	10 410		10 410	9 304	7 438
Palvelupisteet					
Kulut €	147 138		147 138	120 440	137 702
Vakinaista henkilöstöä	2,7		2,7	2,7	2,7
Tuotot €	6 000		6 000	5 632	4 799
Tukipalvelujen yksiköt:					
Arkisto					
Tiedonohjaussuunnitelman tehtäväluokat, joihin tehty tarkastettuja ja hyväksyttyjä muutoksia/v	100		100	330	228
Pysyvästi ja pitkään säilytettävien arkistoaineistojen määrä päätearkistossa /hm	3 485		3 485	3 500	5 785
Määräajan säilytettävien paperiasiakirjojen hävittäminen arkistosta /kg/v	14 700		14 700	7 686	941
Pysyvästi ja pitkään säilytettävien asiakirjojen määrä sähköisessä arkistossa/kpl	178 503		178 503	213 860	125 000
Tietopalveluhaut päätearkistossa/v	350		350	351	289
Kulut €	374 091		374 091	337 788	438 156
Tuotot €	170		170	41	196
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	4,5
Kirjaamo					
Uusien asioiden määrä/avaukset kpl /v	6 000		6 000	5 525	6 020
Keskeneräisten asioiden määrä kpl/v	3 000		3 000	1 786	2 916
Kulut €	143 832		143 832	144 733	139 690
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Toimistopalvelut					
Kokousten määrä	170		170	147	160
Kulut €	97 529		97 529	56 260	101 841
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
Halikon toimistopalvelut					
Rakennuspiirustusten arkistointipal-velu/asiakas	2 850		2 850	1 508	1 545
Vuokratut alueet kpl	700		700	462	425
Viranhaltijapäätösten valmistelu kpl	130		130	67	64
Kulut €	160 612		160 612	189 616	155 784
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4	4
Monistamo					
Kopioiden määrä	270 000		270 000	208 986	289 758
Kulut €	69 120		69 120	57 728	62 534
€/kopio	0,26		0,26	0,28	0,22
Vakinaista henkilöstöä	0		0	0	0
Tuotot €	31 150		31 150	72 062	87 673
Postitus- ja vahtimestaripalvelut					
Lähetetty posti kpl	25 000		25 000	14 884	38710
Kulut €	68 300		68 300	52 349	98 603
€/kpl	2,73		2,73	3,52	2,55
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Tuotot €	45 100		45 100	39 199	78 822
Ajokerrat	8 100		8 100	7 384	9 568
Kulut €	97 145		97 145	74 458	77 473
€/ajokerta	11,99		11,99	10,08	8,10
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Tuotot €	64 170		64 170	55 774	88 884
Kansainvälinen toiminta					
Kulut €	190 649		190 649	124 507	128 411
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Myönnetyt toiminta-avustukset, toimijoita	8		8		6
Avustusten kulut €	4 000		4 000	4 049	6 350
Hankkeet kpl					1
Hankkeiden tuotot €				-4 637	45 629
Hankkeiden Kulut €					
Hankkeiden Netto €					39 279
Viestintä ja markkinointi					
Viestintä					
Kulut €	452 019		452 019	494 903	379 091
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
Tuotot €	18 000		18 000	24 312	19 290
Markkinointi					
Kulut €	417 904		417 904	398 371	379 091
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Tuotot €	25 000		25 000	38 641	19 290
Hankkeiden tuotot €	0				
Hankkeiden Kulut €	0		0		390 893
Hankkeiden Netto €					
Myönnetyt toiminta-avustukset, toimijoita	65		65	70	77
Avustusten kulut €	200 000		200 000	184 291	173 674
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen					
Hyte-koordinointi					
Kulut €	232 267		232 267	205 228	
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	
Tuotot €	0		0		
Kaupungille jäävät sote -palvelut (siirtyvät sote -palveluilta 1.1.2023)					
Kulut €	402 619		402 619	357 986	
Tuotot €	270 000		270 000	679 069	
Tietohallinto					
Työasemien määrä	7 100		7 100	6 266	7 160
Kulut €	2 133 008		2 133 008	2 141 045	2 185 770
€/työasema	300		300	342	305
Vakinaista henkilöstöä	13		13	11	12
Tuotot €	2 115 710		2 115 710	2 258 394	2 244 634
142 Hallintopalvelut yhteensä					
Tuotot €	**2 695 710**	**0**	**2 695 710**	**3 251 123**	**2 624 474**
Kulut €	**6 073 140**	**0**	**6 073 140**	**5 706 883**	**5 789 499**
Netto €	**-3 377 430**	**0**	**-3 377 430**	**-2 455 760**	**-3 165 025**

2.7.3.2. Talous- ja henkilöstöpalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Talouspalvelut

Vuoden 2023 kevään painopiste strategian käsittelyssä oli arvojen läpikäymisessä, sillä niiden tunnettuus oli valmisteluvaiheessa tehdyissä kyselyissä huonoa. Työyhteisöt ovat pohtineet arvojen näkymistä omassa työssään. Vastaavaa työtä on tehty lasten ja nuorten kanssa lapsiparlamentissa sekä yläkoulujen ja toisen asteen oppilaskuntien tapaamisissa. Syksyllä kaupunkistrategiaa esiteltiin strategiavarteissa. Lisäksi strategiasta tehdään kuukausittain katsaus, jossa nostetaan esiin keskeisiä tapahtumia strategian etenemisestä.

Kaupunkistrategian mittarit hyväksyttiin syyskuussa 2023 ja ne ovat olleet vuoden 2024 talousarvion valmistelun pohjana. Osa toimialoista teki myös itselleen valtuustotasoa tarkempia mittareita, toiset aloittavat työn vuoden 2024 aikana. Strategian seurannassa käytetystä Targetor-ohjelmistosta luovuttiin tässä yhteydessä.

Salon kaupunki osallistui keväällä Kuntien tiedolla johtamisen tila -selvitykseen kymmenen muun kunnan kanssa. Kuntakohtaiset tulokset osoittavat, että suurimmat haasteet liittyvät raportoinnin kehittämiseen. Käyttöön otettiin keväällä myös MDI:n kuntakortti tukemaan kaupungin tiedolla johtamisen kehittämistä ja loppuvuodesta käynnistyi myös raportointiin liittyvä tietoaltaan rakennustyö.

Kaupunginhallitus teki tammikuun kokouksessa päätöksen, että Salon kaupungin ostolaskutiedot avataan ajalta 1.1.-30.6.2023 ja tästä lähtien vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen. Päätöksen mukaisesti tiedot julkaistiin ensimmäistä kertaa avoindata.fi -palvelussa syyskuussa 2023.

Robotiikan hyödyntämistä talouden rutiinitehtävissä on jatkettu. Robotin käyttöä laajennettiin maksumääräyksiin, jonka ansiosta maksatusprosessia saatiin tehostettua ja manuaalista työtä vähennettyä.

Hankintapoliittinen ohjelma kaudelle 2020 - 2023 hyväksyttiin kesäkuussa 2020. Ohjelman tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin, mutta jotkut tavoitteista jäävät toteutumatta tai ne jäävät kesken. Tämä johtuu siitä, että tavoitteet ovat olleet liian laajat. Kaupunkistrategia 2030 hyväksyttiin joulukuussa 2022. Uuden hankintapoliittisen ohjelman valmistelutyö aloitettiin syksyllä 2023 työryhmätyönä. Tavoitteena on, että uusi ohjelma valmistuu keväällä 2024.

Salon kaupungissa on kilpailutettu ja valmisteltu vuonna 2023 edelleen paljon hankintoja, yhteensä 80 kpl. Määrä vastaa arvioituihin resursseihin nähden noin yhden kokonaisen vuoden kilpailutusten määrää. Alkuvuodesta panostettiin palvelualueiden hankintaosaamisen kehittämiseen, esimerkiksi kouluttamalla muutamia käyttäjiä sähköisen kilpailutusjärjestelmän käyttöön. Palvelualueiden hankintayhdyshenkilöt ovat kokoontuneet säännöllisesti erilaisten hankinta-asioiden osalta.

Henkilöstöpalvelut

Vuosi 2023 on ensimmäinen hyvinvointiuudistuksen jälkeinen vuosi. Kaupungin henkilöstömäärä väheni vuoden 2022 lopussa 1.661 viranhaltijalla/työntekijällä, joista 1.324 oli vakituisessa ja 337 määräaikaisessa palvelussuhteessa. Vuoden 2023 lopussa kaupungin palveluksessa oli 1.908 viranhaltijaa/työntekijää, joista vakituisessa palvelussuhteessa oli 1.535 ja määräaikaisessa 369 henkilöä.

Kaupungin uusi strategia, ”Avaimet kaikkiin oviin”, hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa joulukuussa 2022. Strategia sisältää henkilöstöä koskevan yleisavaimen, jossa todetaan, että ”Pidämme huolta, että henkilöstömme voi hyvin ja jokainen pystyy kehittämään omaa osaamistaan. Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvan kehittämiseen osaajien pysyvyyden ja saatavuuden turvaamiseksi.” Työnantajakuvan laajapohjaisen käsityksen saamiseksi henkilöstöltä kysyttiin marraskuussa 2023 näkemyksiä kaupungin ja työntekijän omien arvojen vastaavuudesta, tyytyväisyydestä omaan työhön, palkkaukseen ja etuuksiin, mahdollisuuksista urakehitykseen sekä pyydettiin havaintoja niistä tekijöistä, joilla työnantajamielikuvaa voitaisiin parantaa. Kyselyyn vastasi 321 työntekijää, mikä on 15,5 prosenttia koko henkilöstöstä. Työnantajamielikuvan työstäminen jatkuu vuoteen 2024.

Organisaatiouudistuksen eteneminen jatkui ja kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden toimialajaon kesäkuun kokouksessaan. Päätöksellä muodostui neljän toimialan malli, joista konsernipalveluiden toimiala aloitti jo elokuun alussa mutta muut toimialat; sivistyspalvelut, elinvoimapalvelut ja tekniset palvelut, käynnistyivät vuoden 2024 alusta. Organisaatiouudistuksen toimivalta ratkaistiin hallintosääntöuudistuksella, josta kaupunginvaltuusto päätti joulukuun kokouksessaan. Hallintosäännön uudistuksella mm. täyttölupamenettelyä muutettiin. Jatkossa täyttöluvan myöntää kaupunginjohtaja ja rekrytointiohjeen muutoksen perusteella täyttöluvan piiriin kuuluu enää KVTES:n liitteen 1 alainen henkilöstö, johon kuuluvat mm. osa asiantuntijatehtävistä, toimistoala ja tietohallinto.

Varhaiskasvatuksen työnkuormitus on haastanut esihenkilöitä ja työntekijöitä, mikä on näkynyt mm. sairauspoissaoloissa sekä arjen sujuvuudessa. Helmikuussa käynnistettiin varhaiskasvatuksen ja henkilöstöpalveluiden yhteinen, sisäinen hanke, jonka tavoitteena oli helpottaa varhaiskasvatuksen toimintaa. Vuoden aikana valmisteltiin sijaispoolin laajennus ja hyväksyttiin varhaiskasvatuksen sosionomien tehtävät, joista valtuusto päätti talousarvion yhteydessä joulukuussa. Sosionomien palkkaaminen mahdollistaa varajohtajien työpanoksen suuntaamisen aiempaa enemmän päiväkodin johtajan tukemiseen. Käyttöön otettiin myös erityisavustajien rekrytoiva oppisopimus ja tuettiin esihenkilötyötä pitkäkestoisella valmennuksella sekä toteutettiin useita muita pienempiä kehittämistoimia. Jo alkuvuodesta 2024 toimenpiteiden vaikutus on alkanut näkyä ja päiväkotien arki on sujunut aiempaa paremmin.

Hyvinvointialueuudistus muutti olennaisesti kaupungin vuoden 2023 sairauspoissaolotilannetta. Kun vuonna 2022 sairauspoissaoloja oli 24,6 kalenteripäivää / henkilötyövuosi2, sama luku vuonna 2023 oli 17,2. Sairauspoissaolojen määrä on edelleen korkea varhaiskasvatushenkilöstön keskuudessa ja myös perusopetuksen poissaolot ovat olennaisesti kasvaneet usean vuoden vertailussa.

Vuonna 2023 Salon kaupungin henkilöstökulut nousivat 3,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna (sisältää sekä palkankorotukset että uudet tehtävät). Nämä tiedot on laskettu niiden palvelualueista, jotka olivat olemassa sekä vuonna 2022 että vuonna 2023. Kasvu sisältää palkantarkistusten lisäksi henkilöstölisäyksiä ja liikkeenluovutuksen.

Vuonna 2023 kunnallisiin virka- ja työehtosopimuksiin perustuvia palkantarkistuksia toteutui seuraavasti:
1.1.2023 eläinlääkärit: yleiskorotus ja paikallinen järjestelyerä
1.6.2023 kaikki sopimukset: yleiskorotus, paikallinen järjestelyerä ja kehittämisohjelmaerä
30.6.2023 kaikki sopimukset: kertaerä
1.10.2023 eläinlääkärit: yleiskorotus

1.6.2023 kaupungin käytössä oli paikallinen järjestelyerä ja kehittämisohjelmaerä kaikissa kuudessa sopimuksessa. Henkilöstöjaosto päätti käyttää merkittävän osan paikallisista eristä henkilökohtaisen lisän kehittämiseen, mikä käytännössä tarkoitti kaikkien kaupungin palveluksessa olevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden uudelleen arviointia henkilökohtaisen lisän kriteereillä. Henkilöstöjaoston päätös oli merkittävä päänavaus pitkään hiljaiseloa eläneeseen henkilökohtaiseen lisään, mutta myönteisyydestään huolimatta aiheutti henkilöstössä myös mielipahaa. Salon henkilökohtaisen lisän taso on kuitenkin hyvä verrattuna koko kuntakentän vähimmäistasoihin.

Vuoden 2023 lopussa kaupungissa maksettavien henkilökohtaisten lisien osuudet olivat sopimuksittain seuraavat. Toisessa sarakkeessa on ao. sopimuksen vähimmäismäärä:

Henkilökohtaisten lisien osuus tehtäväkohtaisesta palkasta	Salo 2023	Sopimuksen vähimmäistaso
KVTES	3,9 %	1,3 %
OVTES osio G	3,4 % 5,4 %	1,3 % Osio G 1,75 %
Teknisten sopimus	16,1 %	0,6 %
Lääkärisopimus	3,1 %	eläinlääkärit, ei määritelty
Sote-sopimus	4,3 %	1,3 %
Tuntipalkkaisten sopimus	7,1 %	ei määritelty

Henkilöstön kehittäminen työelämän laadun keinoin jatkui. Syksyn 2023 kysely oli jo seitsemäs, ja pidemmän aikavälin kehitys alkoi näkyä. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen eri indeksien tasot jossakin määrin paranivat. Uutena osa-alueena vuonna 2023 toteutettiin esihenkilöiden qwl-tulos, jolla arvioitiin esihenkilöiden työhyvinvoinnin tilaa. Syksyn 2023 esihenkilöiden QWL-tulos syntyi 89 esihenkilön vastauksesta, vastausprosentin ollessa

88 prosenttia. Organisaation esihenkilöiden työelämän laadun (QWL) indeksi oli syksyn 2023 mittauksessa 72,6 prosenttia, kun koko henkilöstön QWL-tulos oli 69,5 prosenttia. Työelämän laadun osatekijöitä tarkastellessa tulos oli hyvä.

Tuloksessa syntynyt hienoinen ero koko kaupungin tulokseen syntyi arvioitaessa asiantuntevaa johtamista. Esihenkilöarvioissa johtamisen QWL-indeksi oli 60,3 prosenttia, kun koko henkilöstön johtamisen QWL-indeksi oli 57 prosenttia. Esihenkilöiden tulos ylittää tavoitearvon 60 prosenttia. Esihenkilöiden arvioidessa omaa esihenkilöään oli esimiestyön QWL-indeksi 69,7 prosenttia, kun koko henkilöstön tuloksessa esimiestyön indeksi oli 68,2 prosenttia. Molemmat tulokset ylittävät tavoitearvon 65 prosenttia.

Riskit ja epävarmuustekijät

Talouspalvelut

Talouspalveluissa suurimmat riskit liittyvät henkilöstö- ja järjestelmäriskeihin. Talouspalveluissa vuoden aikana tapahtuneet henkilöstövaihdokset ja sijaisjärjestelyt sekä hyvinvointialueuudistuksen viimeiset toimenpiteet vaikuttivat työntekijöiden jaksamiseen. Työtehtävien uudelleen järjestelemisellä ja toimivilla sijaisjärjestelyillä on pyritty parantamaan prosessien sujuvuutta ja työntekijöiden jaksamista.

Sarastia 365 BI -raportointi ei ole edennyt odotetulla tavalla. Vuoden aikana käynnistettiin toimenpiteet uuden raportointijärjestelmän toteuttamiseksi.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluissa suurimmat riskit liittyvät henkilöstö- ja järjestelmäriskeihin. Alkuvuoden aikana hyvinvointialueuudistuksen viimeiset toimenpiteet vaikuttivat työntekijöiden jaksamiseen. Organisaatiouudistuksen ja hallintosääntömuutoksen perusteella monet pitkään voimassa olleet ohjeistukset kirjoitettiin osittain uudelleen ja monia prosesseja muutettiin.

Sarastia 365 BI -raportointi ei ole edennyt odotetulla tavalla. Vuoden aikana käynnistettiin toimenpiteet uuden raportointijärjestelmän toteuttamiseksi. Henkilöstöraportointi on huolestuttavalla tasolla.

Tuloslaskelma, ulkoinen

151 Talous ja henkilöstöpalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**709 450**	**7 360**	**716 810**	**492 514**	**224 296**	**68,7**	**1 342 476**
Myyntituotot	135 450	0	135 450	105 091	30 359	77,6	125 109
Tuet ja avustukset	540 000	7 360	547 360	366 752	180 608	67,0	1 163 589
Muut toimintatuotot	34 000	0	34 000	20 670	13 330	60,8	53 778
Toimintakulut	**-4 936 834**	**-23 030**	**-4 959 864**	**-4 159 860**	**-800 004**	**83,9**	**-6 372 618**
Henkilöstökulut	-2 167 944	-23 030	-2 190 974	-1 895 525	-295 449	86,5	-2 212 799
Palkat ja palkkiot	-1 600 287	-18 980	-1 619 267	-1 505 273	-113 994	93,0	-1 808 605
Henkilösivukulut	-567 657	-4 050	-571 707	-390 252	-181 455	68,3	-404 194
Eläkekulut	-509 869	-4 050	-513 919	-334 206	-179 714	65,0	-337 650
Muut henkilösivukulut	-57 788	0	-57 788	-56 047	-1 741	97,0	-66 544
Palvelujen ostot	-2 593 980	0	-2 593 980	-2 220 375	-373 605	85,6	-4 083 557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 210	0	-18 210	-10 869	-7 341	59,7	-9 879
Muut toimintakulut	-156 700	0	-156 700	-33 091	-123 609	21,1	-66 384
Toimintakate	**-4 227 384**	**-15 670**	**-4 243 054**	**-3 667 346**	**-575 708**	**86,4**	**-5 030 142**
Vuosikate	**-4 227 384**	**-15 670**	**-4 243 054**	**-3 667 346**	**-575 708**	**86,4**	**-5 030 142**
Tilikauden tulos	**-4 227 384**	**-15 670**	**-4 243 054**	**-3 667 346**	**-575 708**	**86,4**	**-5 030 142**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-4 227 384**	**-15 670**	**-4 243 054**	**-3 667 346**	**-575 708**	**86,4**	**-5 030 142**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kaupungin työntekijöitä	1 700		1 700	1 908	3 587
Talous- ja rahoituspalvelujen hallinto					
Kulut €	730 493	11 470	741 963	403 429	435 373
Pankkipalvelut kulut €	106 000		106 000	66 037	131 755
Vakinaista henkilöstöä	6		6	5	6
Tuotot €	30 000	680	30 680	21 227	18 922
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					38 981
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	50 580		50 580	18 092	
Projektit ja hankkeet					
Määrä					
Kulut €	0		0	0	7 166
Tuotot €	0		0	0	2 312
Netto €	0		0	0	-4 854
Henkilöstöä					1
Kuntastrategiset palvelut					
Kulut €	120 002		120 002	103 826	56 591
Toimialojen keskitetyt talouspalvelut					
Kulut €	194 345	11 480	205 825	331 210	474 071
€/tunti	24,04		25,46	40,97	36,65
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5	8
Tuotot €	20 000	680	20 680	27 493	21 490
Kunnallisverotus					
Kulut €	600 000		600 000	535 275	1 109 001
€/asukas	11,49		11,49	10,25	21,76
Taloushallinnon keskitetyt rahoituspalvelut					
Kulut €	60 000		60 000	34 326	47 149
Tuotot €	34 500		34 500	32 166	41 659
Talous- ja vuosisuunnittelu					
Kulut €	212 777		212 777	114 314	135 700
€/tunti	65,80		65,80	35,35	41,97
Tuotot €	5 000		5 000	5 107	4 624
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	2
Hankintapalvelut					
Kulut €	186 507		186 507	141 718	136 145
€/tunti	57,68		57,68	43,83	42,10
Tuotot €	10 210		10 210	11 130	10 706
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	2
Henkilöstöpalvelujen hallinto					
Kulut €	867 707	80	867 787	597 019	654 092
Eläkkeet kulut €	1 000		1 000	791	731
Vakinaista henkilöstöä	7		7	6	6,5
Tuotot €	10 000	6 000	16 000	7 142	23 722
Infotietona Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	179 100		179 100	51 561	
Työsuojelu					
Kulut €	296 988		296 988	239 100	364 305
€/työntekijä	174,70		174,70	125,31	101,56
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	5
Tuotot €	4 500		4 500	3 691	4 070
Rekrytointiyksikkö					
Kulut €	169 670		169 670	151 753	259 039
€/työntekijä	99,81		99,81	79,54	72,22
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	3
Tuotot €	3 420		3 420	2 115	2 867
Luottamusmiehet (yhteistoiminta)					
Kulut €	179 971		179 971	168 893	248 330
€/työntekijä	105,87		105,87	88,52	69,23
Pääluottamusmiehiä,	7		7	6	7
joista palkanmaksu henkilöstöpalveluista	2,2		2,2	2,2	3,8
Tuotot €	42 070		42 070	2 363	42 036
Työhyvinvoinnin edistäminen					
Kulut €	424 974		424 974	317 123	454 098
€/työntekijä	249,98		249,98	166,21	126,60
Tuotot €	9 150		9 150	6 583	7 491
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Yhteinen koulutus					
Kulut €	70 000		70 000	236	7 406
Koulutuskorvaus €	70 600		70 600	95 140	87 653
Koulutuskorvaus €/työntekijä	41,53		41,53	49,86	24,44
Työterveyspalvelut					
Kulut €	847 700		847 700	1 074 078	1 974 962
Netto €/työntekijä	222		222	412	245
Tuotot (Kelan työterveyshuollon korvaus) €	470 000		470 000	288 449	1 097 473
151 Henkilöstö- ja talouspalvelut yhteensä					
Tuotot €	**709 450**	**7 360**	**716 810**	**502 606**	**1 265 312**
Kulut €	**5 068 134**	**23 030**	**5 091 164**	**4 279 128**	**3 962 963**
Netto €	**-4 358 684**	**-15 670**	**-4 374 354**	**-3 776 522**	**-2 697 651**

2.7.5. Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen

13 Kaupunginhallitus	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**1 630 880**	**7 360**	**1 638 240**	**2 513 602**	**-875 362**	**153,4**	**1 649 121**
Myyntituotot	836 720	0	836 720	1 826 679	-989 959	218,3	238 182
Tuet ja avustukset	640 000	7 360	647 360	581 364	65 996	89,8	1 218 660
Muut toimintatuotot	154 160	0	154 160	105 559	48 601	68,5	192 279
Toimintakulut	**-12 568 822**	**-133 030**	**-12 701 852**	**-11 734 478**	**-967 374**	**92,4**	**-14 375 534**
Henkilöstökulut	-5 656 922	-23 030	-5 679 952	-5 284 440	-395 512	93,0	-5 694 609
Palkat ja palkkiot	-4 387 268	-18 980	-4 406 248	-4 129 102	-277 146	93,7	-4 553 616
Henkilösivukulut	-1 269 654	-4 050	-1 273 704	-1 155 338	-118 366	90,7	-1 140 993
Eläkekulut	-1 116 004	-4 050	-1 120 054	-952 978	-167 076	85,1	-973 222
Muut henkilösivukulut	-153 650	0	-153 650	-202 361	48 711	131,7	-167 771
Palvelujen ostot	-5 864 570	0	-5 864 570	-4 911 296	-953 274	83,7	-6 749 290
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-134 680	0	-134 680	-185 336	50 656	137,6	-131 658
Avustukset	-397 150	0	-397 150	-374 939	-22 211	94,4	-1 039 410
Muut toimintakulut	-515 500	-110 000	-625 500	-978 467	352 967	156,4	-760 567
Toimintakate	**-10 937 942**	**-125 670**	**-11 063 612**	**-9 220 876**	**-1 842 736**	**83,3**	**-12 726 412**
Verotulot	110 349 000	4 551 000	114 900 000	117 699 999	-2 799 999	102,4	215 798 634
Valtionosuudet	28 519 977	0	28 519 977	28 261 679	258 298	99,1	131 431 262
Rahoitustuotot ja -kulut	870 630	-500 000	370 630	3 364 041	-2 993 411	907,7	3 483 600
Korkotuotot	545 830	0	545 830	554 954	-9 124	101,7	554 171
Muut rahoitustuotot	1 826 990	0	1 826 990	4 128 820	-2 301 830	226,0	3 846 447
Korkokulut	-1 500 000	-500 000	-2 000 000	-1 319 017	-680 983	66,0	-919 929
Muut rahoituskulut	-2 190	0	-2 190	-715	-1 475	32,7	2 910
Vuosikate	**128 801 665**	**3 925 330**	**132 726 995**	**140 104 843**	**-7 377 848**	**105,6**	**337 987 084**
Satunnaiset erät	0	0	0	566 067	-566 067	*****	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	566 067	-566 067	*****	0
Tilikauden tulos	**128 801 665**	**3 925 330**	**132 726 995**	**140 670 909**	**-7 943 914**	**106,0**	**337 987 084**
Poistoeron muutos	461 670	0	461 670	461 672	-2	100,0	461 672
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**129 263 335**	**3 925 330**	**133 188 665**	**141 132 581**	**-7 943 916**	**106,0**	**338 448 756**

2.7.6. Kaupunginhallituksen tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

13 Kaupunginhallitus	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**3 848 150**	**7 360**	**3 855 510**	**4 368 381**	**-512 871**	**113,3**	**4 146 821**
Myyntituotot	3 053 990	0	3 053 990	3 681 401	-627 411	120,5	2 735 881
Tuet ja avustukset	640 000	7 360	647 360	581 364	65 996	89,8	1 218 660
Muut toimintatuotot	154 160	0	154 160	105 616	48 544	68,5	192 279
Toimintakulut	**-15 159 552**	**-133 030**	**-15 292 582**	**-14 305 880**	**-986 702**	**93,5**	**-16 681 652**
Henkilöstökulut	-5 656 922	-23 030	-5 679 952	-5 284 440	-395 512	93,0	-5 694 609
Palkat ja palkkiot	-4 387 268	-18 980	-4 406 248	-4 129 102	-277 146	93,7	-4 553 616
Henkilösivukulut	-1 269 654	-4 050	-1 273 704	-1 155 338	-118 366	90,7	-1 140 993
Eläkekulut	-1 116 004	-4 050	-1 120 054	-952 978	-167 076	85,1	-973 222
Muut henkilösivukulut	-153 650	0	-153 650	-202 361	48 711	131,7	-167 771
Palvelujen ostot	-6 018 090	0	-6 018 090	-5 066 193	-951 897	84,2	-6 890 389
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-134 680	0	-134 680	-190 166	55 486	141,2	-136 376
Avustukset	-397 150	0	-397 150	-374 939	-22 211	94,4	-1 039 410
Muut toimintakulut	-2 952 710	-110 000	-3 062 710	-3 390 142	327 432	110,7	-2 920 868
Toimintakate	**-11 311 402**	**-125 670**	**-11 437 072**	**-9 937 499**	**-1 499 573**	**86,9**	**-12 534 831**
Verotulot	110 349 000	4 551 000	114 900 000	117 699 999	-2 799 999	102,4	215 798 634
Valtionosuudet	28 519 977	0	28 519 977	28 261 679	258 298	99,1	131 431 262
Rahoitustuotot ja -kulut	870 630	-500 000	370 630	3 364 041	-2 993 411	907,7	3 483 600
Korkotuotot	545 830	0	545 830	554 954	-9 124	101,7	554 171
Muut rahoitustuotot	1 826 990	0	1 826 990	4 128 820	-2 301 830	226,0	3 846 447
Korkokulut	-1 500 000	-500 000	-2 000 000	-1 319 017	-680 983	66,0	-919 929
Muut rahoituskulut	-2 190	0	-2 190	-715	-1 475	32,7	2 910
Vuosikate	**128 428 205**	**3 925 330**	**132 353 535**	**139 388 220**	**-7 034 685**	**105,3**	**338 178 665**
Satunnaiset erät	0	0	0	566 067	-566 067	*****	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	566 067	-566 067	*****	0
Tilikauden tulos	**128 428 205**	**3 925 330**	**132 353 535**	**139 954 287**	**-7 600 752**	**105,7**	**338 178 665**
Poistoeron muutos	461 670	0	461 670	461 672	-2	100,0	461 672
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**128 889 875**	**3 925 330**	**132 815 205**	**140 415 959**	**-7 600 754**	**105,7**	**338 640 337**

2.8. Sivistyspalvelut

2.8.1. Sivistyspalveluiden toimiala

Lautakunnan toteuma vuodelta 2023 ja olennaiset poikkeamat

Ukrainan kriisi, energiakriisi ja edellisten vuosien pandemiatilanne lisäsivät edelleen lasten ja nuorten pahoinvointia, turvallisuuden tunteen järkkymistä ja epävarmuutta tulevaisuudesta. Erilaisilla korona-avustuksilla pystyttiin kohdentamaan tukea palkkaamalla lisää opetus- ja ohjaushenkilöitä sekä yhteisöpedagogeja oppimisen tueksi perusopetukseen ja lukiokoulutukseen.

Ukrainan sotatilanne lisäsi peruskouluikäisten määrää kouluissa ja alle kouluikäisten lasten määrää varhaiskasvatuksessa. Valmistavan opetuksen ryhmien määrää lisättiin perusopetuksessa.

Opetuslautakunnan alaiset ulkoiset toimintakulut olivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä 74,1 miljoonaa euroa (102,5 %), kasvua vuodesta 2022 yhteensä 5,0 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakulut kasvoivat vuodesta 2022 noin 2,8 miljoonaa euroa, perusopetuksen 1,5 miljoonaa euroa, lukiokoulutuksen 0,5 miljoonaa euroa, nuorisotoimen 0,2 miljoonaa euroa ja musiikkiopiston noin 15.000 euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 3,6 miljoonaa euroa (6,3 %) viime vuoteen verrattuna. Yleiskorotusten sekä järjestelyerien lisäksi henkilöstökulujen kasvua selittää hanketyöntekijöiden määrän lisääntyminen sekä valmistavan opetuksen järjestäminen. Palvelujen ostot kasvoivat 1,1 miljoonaa euroa (16,8 %)

viime vuoteen verrattuna. Suurin kasvu 0,9 miljoonaa euroa tulee varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen noususta.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 5,8 miljoonaa euroa (124,0 %), ja laskua vuoden 2022 tilinpäätökseen noin 0,3 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset vaikuttivat varhaiskasvatuksen maksutuottoihin alentavasti ja maksutuottojen osalta talousarvio alittui 270.000 euroa, laskua vuoteen 2022 oli 360.000 euroa. Opetuslautakunnan myyntituotot laskivat 0,2 miljoonaa euroa viime vuoteen verrattuna sisältäen mm. perusopetuksen kotikuntakorvausten laskun noin 0,3 miljoonaa euroa. Tuet ja avustukset ovat nousseet viime vuoteen verrattuna 0,2 miljoonaa euroa ja kasvu johtuu kokonaisuudessaan hankeavustusten kasvusta. Opetuslautakunnan ulkoinen toimintakate oli -68,3 miljoonaa euroa (101,0 %).

Kehityskatsaus ja olennaisimmat tapahtumat

Salon kaupunki jatkoi Unicefin Lapsiystävällinen -kunta mallin toteuttamista laatimalla toimintasuunnitelman.

Opetuksen kehittämistä jatkettiin OPPIVA SALO-kehittämisohjelman mukaisesti.

Riskit ja epävarmuustekijät

Isolla osalla nuorista hyvinvointiin ja oppimiseen liittyviä haasteita. Koulupudokkaita on aiempaa enemmän myös alakouluikäisissä.

Sijaisten heikko saatavuus varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.

Varhaiskasvatushenkilöstön rekrytointiongelmat.

Tuloslaskelma, ulkoinen

3001 Sivistyspalveluiden hallinto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	**353**
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0	353
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	45
Toimintakulut	**-247 230**	**0**	**-247 230**	**-177 734**	**-69 496**	**71,9**	**-190 649**
Henkilöstökulut	-160 500	0	-160 500	-145 820	-14 680	90,9	-166 792
Palkat ja palkkiot	-133 198	0	-133 198	-120 378	-12 820	90,4	-116 989
Henkilösivukulut	-27 302	0	-27 302	-25 441	-1 861	93,2	-49 803
Eläkekulut	-23 301	0	-23 301	-21 421	-1 880	91,9	-45 824
Muut henkilösivukulut	-4 001	0	-4 001	-4 021	20	100,5	-3 980
Palvelujen ostot	-79 180	0	-79 180	-27 882	-51 298	35,2	-20 348
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 200	0	-6 200	-1 171	-5 029	18,9	-1 214
Muut toimintakulut	-1 350	0	-1 350	-2 861	1 511	211,9	-2 295
Toimintakate	**-247 230**	**0**	**-247 230**	**-177 734**	**-69 496**	**71,9**	**-190 250**
Vuosikate	**-247 230**	**0**	**-247 230**	**-177 734**	**-69 496**	**71,9**	**-190 250**
Tilikauden tulos	**-247 230**	**0**	**-247 230**	**-177 734**	**-69 496**	**71,9**	**-190 250**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-247 230**	**0**	**-247 230**	**-177 734**	**-69 496**	**71,9**	**-190 250**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Opetuslautakunta					
Kokoukset	10		10	12	10
Käsitellyt asiat	131		131	101	107
Kulut €	32 496		32 496	20 597	23 302
€/käsitelty asia	248		248	204	218
€/kokous	3 250		3 250	1 716	2 330

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					28 934
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	3 970		3 970	2 614	
Opetustoimen hallinto					
Kulut €	221 474		221 474	168 009	177 915
Vakituista henkilöstöä	3		3	3	3
Sivistyspalvelujen hallinto yhteensä					
Tuotot €					**398**
Kulut €	**257 940**		**257 940**	**191 220**	**201 218**
Netto €	**-257 940**		**-257 940**	**-191 220**	**-200 820**

2.8.2. Varhaiskasvatuspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu on jatkunut kokeiluun kuuluvien lasten osalla. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumisaste on noussut ja uudet hakijat ovat pääsääntöisesti pieniä lapsia. Tämä ilmiö on aiheuttanut lisäresurssitarvetta henkilöstön ja tilojen suhteen niin kunnallisessa kuin palveluntuottajien tarjoamassa palvelussa.

Toiminnan kehittämiseen on saatu Opetus- ja kulttuuriministeriön useita eri valtionavustuksia, joiden avulla on mm. vahvistettu lasten oppimisen tukea. Henkilöstön lakisääteisellä täydennyskoulutuksella on vastattu varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman tuomiin uusiin kehittämishaasteisiin.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain tulorajojen korotukset 1.3.2023 laskivat asiakasmaksuja ja niistä saatavia asiakasmaksutuottoja noin 32 prosenttia. Tulorajojen korotukset ja palvelusetelin indeksitarkistus aiheuttivat palvelusetelimenojen kasvua. Myöskin palveluntuottajien toimipisteiden määrällinen lisääntyminen on vaikuttanut menolisäykseen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Korkeakoulutetun henkilöstön rekrytointihaasteet ja sijaisten heikko saatavuus on vaikeuttanut lakisääteisen henkilöstömitoituksella määritellyn toiminnan järjestämistä. Ennakoimattomuus liittyen Ukrainasta saapuvien varhaiskasvatusikäisten lasten varhaiskasvatustarpeisiin.

Asiakasmaksutuottojen laskeva trendi ja heikko ennustettavuus.

Tuloslaskelma, ulkoinen

3110 Varhaiskasvatuspalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**2 191 320**	**34 570**	**2 225 890**	**2 536 329**	**-310 439**	**113,9**	**2 632 081**
Myyntituotot	180 320	0	180 320	98 573	81 747	54,7	164 310
Maksutuotot	1 275 000	0	1 275 000	1 005 909	269 091	78,9	1 367 087
Tuet ja avustukset	735 000	34 570	769 570	1 430 572	-661 002	185,9	1 098 022
Muut toimintatuotot	1 000	0	1 000	1 274	-274	127,4	2 662
Toimintakulut	**-25 948 496**	**-57 030**	**-26 005 526**	**-27 023 295**	**1 017 769**	**103,9**	**-24 256 411**
Henkilöstökulut	-19 617 636	-57 030	-19 674 666	-20 174 218	499 552	102,5	-18 291 653
Palkat ja palkkiot	-15 730 887	-47 030	-15 777 917	-16 263 680	485 763	103,1	-14 579 421
Henkilösivukulut	-3 886 749	-10 000	-3 896 749	-3 910 538	13 789	100,4	-3 712 232
Eläkekulut	-3 317 172	-10 000	-3 327 172	-3 309 081	-18 091	99,5	-3 178 977
Muut henkilösivukulut	-569 577	0	-569 577	-601 457	31 880	105,6	-533 255
Palvelujen ostot	-4 207 840	0	-4 207 840	-4 589 204	381 364	109,1	-3 787 731
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-378 660	0	-378 660	-495 869	117 209	131,0	-426 492
Avustukset	-1 602 000	0	-1 602 000	-1 600 221	-1 779	99,9	-1 595 226
Muut toimintakulut	-142 360	0	-142 360	-163 782	21 422	115,0	-155 309
Toimintakate	**-23 757 176**	**-22 460**	**-23 779 636**	**-24 486 967**	**707 331**	**103,0**	**-21 624 330**

3110 Varhaiskasvatuspalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Vuosikate	**-23 757 176**	**-22 460**	**-23 779 636**	**-24 486 967**	**707 331**	**103,0**	**-21 624 330**
Poistot ja arvonalentumiset	-85 890	0	-85 890	-85 895	5	100,0	-85 905
Suunnitelman muk. poistot	-85 890	0	-85 890	-85 895	5	100,0	-85 905
Tilikauden tulos	**-23 843 066**	**-22 460**	**-23 865 526**	**-24 572 861**	**707 335**	**103,0**	**-21 710 234**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-23 843 066**	**-22 460**	**-23 865 526**	**-24 572 861**	**707 335**	**103,0**	**-21 710 234**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Kulut €	332 690		332 690	274 350	268 715
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5	5
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					679 396
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	565 260		565 260	456 364	
Projektit					
Projektien määrä	4		4	8	8
Kulut €	807 575		807 575	1 604 761	660 045
Henkilöstöä	22		22	28	37
Tuotot €	735 000		735 000	1 175 910	581 429
Palveluohjaus ja yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta					
Asiakkaat	2 342		2 342	2 524	2 470
Kulut €	124 836		124 836	109 740	107 486
€/asiakas	53,30		53,30	43,48	43,52
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	2
Päiväkotihoito					
Lapsia 31.12	1 410		1 410	1 432	1482
Läsnäolopäivät täysinä päivinä	213 000		213 000	224 129	209 359
Kulut €	22 133 058	57 030	22 190 088	22 489 524	21 562 313
€/lapsi	15 707		15 707	15 705	14 549
€/läsnäolopäivä	103,98		103,98	100,34	102,99
Täyttöaste				89 %	89
Vakinaista henkilöstöä	343		343	351	359
Palveluseteleillä ostettavat päiväkotipaikat	264		264	243	203
Kulut €	2 580 000		2 580 000	2 735 605	2 039 672
€/paikka	9 773		9 773	11 258	10 048
Ostopalveluna hankitut hoitopaikat	12		12	4	12
Kulut €	255 000		255 000	207 670	214 547
€/lapsi	21 250		21 250	51 918	17 879
Päivähoidon tuotot yhteensä €	1 359 176	34 570	1 393 746	1 288 791	1 719 698
Esiopetus					
Oppilaita 31.12	442		442	360	449
Läsnäolopäivät	71 814		71 814	66 629	70 280
Kulut €	2 360 914		2 360 914	2 310 364	2 468 406
€/lapsi	5 966		5 966	6 418	5 498
€/läsnäolopäivä	36,72		36,72	34,68	35,12
Vakinaista henkilöstöä	34		34	28	35
Ostopalveluna hankitut esiopetuspaikat	33		33	36	33
Kulut €	86 000		86 000	164 284	164 576
€/oppilas	2 606		2 606	4 563	4 987
Esiopetuksen tuotot yhteensä €	0		0	13 608	22 728
Perhepäivähoito					
Lapsia 31.12	84		84	60	69
Läsnäolopäivät täysinä päivinä	12 000		12 000	8 921	9 641
Kulut €	1 338 595		1 338 595	1 560 233	1 156 249
€/lapsi (keskiarvo 1.1 ja 31.12]	15 936		15 936	26 004	16 757
€/läsnäolopäivä	111,55		111,55	174,89	119,93

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Vakinaista henkilöstöä	26		26	22	26
Täyttöaste				84 %	92
Palveluseteleillä ostettavat ryhmäperhepäivähoitopaikat	54		54	63	50
Kulut €	540 000		540 000	721 597	539 019
€/ hoitopaikka	10 000		10 000	11 454	10 780
Perhepäivähoidon tuotot yhteensä €	85 144		85 144	56 470	78 722
Muu varhaiskasvatus:					
Avoin päiväkoti, kerho- ja leikkitoiminta					
Käyntikerrat (kerhotoiminta)	6 500		6 500	7 987	6 936
Kulut €	429 595		429 595	381 233	277 070
€ /käyntikerta	66,09		66,09	47,73	39,95
Vakinaista henkilöstöä	9		9	9	10
Tuotot €	12 000		12 000	1 550	4 670
Koti- ja yksityisenhoidontuki ja kuntalisä:					
Kotihoidontuen ja osittaisen hoitorahan hakijat 31.12	310		310	262	336
Lapsia 31.12.	375		375	300	382
Kulut €	1 450 000		1 450 000	1 488 632	1 494 758
€/asiakas	4 677		4 677	5 682	4 449
€/lapsi	3 867		3 867	4 962	3 913
Yksityisenhoidontuen ja kuntalisän hakijat 31.12				16	18
Lapsia 31.12.	24		24	17	20
Kulut €	152 000		152 000	111 590	100 468
€/hakija	7 600		7 600	6 974	5 582
€/lapsi	6 333		6 333	6 564	5 023
Varhaiskasvatus yhteensä					
Tuotot €	**2 191 320**	**34 570**	**2 225 890**	**2 536 329**	**2 407 246**
Kulut €	**33 155 523**	**57 030**	**33 212 553**	**34 159 583**	**31 053 324**
Netto €	**-30 964 203**	**-22 460**	**-30 986 663**	**-31 623 255**	**-28 646 078**
Tilastotiedot					
Lasten päiväkodit					
Päiväkodit 31.12.	Lukumäärä			24	24
Hoitopaikat 31.12.	Paikka			1 911	1 897
Esiopetus					
Esiopetuksen oppilaita 20.9.	Oppilas			360	449
Esiopetustuntien lukumäärä				21 960	22 836
Esikoulun kuljetusoppilaiden määrä				52	47
Perhepäivähoito					
Perhepäivähoitajien lkm 31.12.	Lukumäärä			18	20
Hoitopaikat 31.12.	Paikka			72	79

2.8.3. Perusopetus- ja nuorisopalvelut

2.8.3.1. Perusopetuspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Perusopetuspalvelut tuottivat opetussuunnitelman mukaista opetusta. Meri-Halikon koulun toiminta lakkasi 1.8.23 ja oppilaat siirtyivät Mustamäen kouluun.

Toiminnan kehittämiseen on saatu erilaisia hankeavustuksia, joiden avulla on mm. vahvistettu lähikouluperiaatetta ja kehitetty oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Lisäksi on kehitetty kestävän kehityksen edistämistä, valmistavaa opetusta ja liikkuvaa koulupäivää.

Riskit ja epävarmuustekijät

Ukrainalaisten oppilaiden määrää ei ole voitu ennakoida. Valmistavan opetuksen ryhmiä on perustettu lisää tarpeen mukaisesti. Syksyllä 2023 ryhmien määrä väheni.

Tuloslaskelma, ulkoinen

3200 Perusopetus	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**1 562 000**	**31 110**	**1 593 110**	**2 311 406**	**-718 296**	**145,1**	**2 722 428**
Myyntituotot	757 000	0	757 000	917 066	-160 066	121,1	1 041 666
Maksutuotot	295 000	0	295 000	300 582	-5 582	101,9	293 706
Tuet ja avustukset	500 000	31 110	531 110	1 069 756	-538 646	201,4	1 362 865
Muut toimintatuotot	10 000	0	10 000	24 002	-14 002	240,0	24 190
Toimintakulut	**-35 736 492**	**-633 400**	**-36 369 892**	**-37 388 524**	**1 018 632**	**102,8**	**-35 887 087**
Henkilöstökulut	-31 592 032	-633 400	-32 225 432	-33 073 246	847 814	102,6	-31 790 165
Palkat ja palkkiot	-25 256 016	-521 550	-25 777 566	-26 643 122	865 556	103,4	-26 136 449
Henkilösivukulut	-6 336 016	-111 850	-6 447 866	-6 430 125	-17 741	99,7	-5 653 716
Eläkekulut	-5 432 609	-111 850	-5 544 459	-5 415 529	-128 930	97,7	-4 703 659
Muut henkilösivu-kulut	-903 407	0	-903 407	-1 014 596	111 189	112,3	-950 057
Palvelujen ostot	-2 272 600	0	-2 272 600	-2 595 245	322 645	114,2	-2 405 203
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-1 065 710	0	-1 065 710	-1 016 869	-48 841	95,4	-1 087 349
Avustukset	0	0	0	-990	990	*****	-1 440
Muut toimintakulut	-806 150	0	-806 150	-702 175	-103 975	87,1	-602 929
Toimintakate	**-34 174 492**	**-602 290**	**-34 776 782**	**-35 077 118**	**300 336**	**100,9**	**-33 164 660**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-23	23	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-23	23	*****	0
Vuosikate	**-34 174 492**	**-602 290**	**-34 776 782**	**-35 077 141**	**300 359**	**100,9**	**-33 164 660**
Poistot ja arvonalen-tumiset	-750 510	0	-750 510	-291 228	-459 282	38,8	-242 553
Suunnitel-man muk. poistot	-750 510	0	-750 510	-291 228	-459 282	38,8	-242 553
Tilikauden tulos	**-34 925 002**	**-602 290**	**-35 527 292**	**-35 368 369**	**-158 923**	**99,6**	**-33 407 213**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-34 925 002**	**-602 290**	**-35 527 292**	**-35 368 369**	**-158 923**	**99,6**	**-33 407 213**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Infotietona osaston hallinto					
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4	4
Kulut €	279 142		279 142	299 748	291 017
Infotietona varhe- ja eläkemenope-rust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					217 470
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al-kaen					
Kulut €	1 043 410		1 043 410	772 753	
Projektit					
Projektien määrä					
Kulut €	596 540		596 540	1 306 300	1 532 720
Henkilöstöä	45		45		
Tuotot €	500 000		500 000	859 160	1 258 880
Perusopetus, yleisopetus					
Oppilaita	4 372		4 372	4 259	4 369
Kulut €	42 585 509	633 400	43 218 909	43 834 025	41 386 115
€/oppilas	9 502		9 502	10 292	9 473
Opetushenkilöstöä	340		340	336	340
Oppilaita/opettaja	13		13	13	13
Opetusryhmien keskikoko	18		18	18	17
tuotot €	29 180	31 110	60 290	250 873	163 319
Opetus ostopalveluna					
Kulut €	1 443 000		1 443 000	1 558 164	1 463 305
Oppilaita	49		49	46	48
€/oppilas	29 449		29 449	33 873	30 486
Tuotot €	757 000		757 000	716 006	1 025 994

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Perusopetus, erityisluokat					
Oppilaita	293		293	328	305
Kulut €	6 114 080		6 114 080	5 369 575	5 003 660
€/oppilas	20 867		20 867	16 371	16 405
Opetushenkilöstöä	45		45	45	45
Oppilaita/opettaja	7		7	7	7
Opetusryhmien keskikoko	8		8	9	9
Perusopetus, erityiskoulut					
Hakastaro ja Uskelan koulu, Anjalankadun yksikkö					
Oppilaita	104		104	107	103
Kulut €	2 785 160		2 785 160	2 826 138	2 597 842
€ / oppilas	26 780		26 780	26 413	25 222
Opetushenkilöstöä	16		16	16	16
Oppilaita/opettaja	7		7	7	6
Opetusryhmien keskikoko	8		8	9	8
Tuotot €	0		0	2 258	912
Aamu- ja iltapäivätoiminta					
Osallistujien määrä	358		358	354	362
Kulut €	1 075 563		1 075 563	1 148 782	880 033
€/osallistuja	3 004		3 004	3 245	2 431
Toimintatuntien määrä	28 900		28 900	29 733	30 644
€/toimintatunti	37,22		37,22	38,64	28,72
Ohjaava henkilöstö	30		30	30	31
Osallistujia/ohjaaja	12		12	12	12
Tuotot €	295 000		295 000	500 581	312 318
Oppilashuolto					
Siirtynyt Hyvinvointialueelle 1.1.2023					
Asiakaskäynnit					4 547
Kulut €					676 563
€/asiakaskäynti					149
Vakituista henkilöstöä					16
Perusopetus yhteensä					
Tuotot €	**1 581 180**		**1 612 290**	**2 328 878**	**2 761 423**
Kulut €	**54 599 852**		**55 233 252**	**56 042 985**	**53 540 238**
Netto €	**-53 018 672**		**-53 018 672**	**-53 714 107**	**-50 778 815**
Oppilaiden kokonaismäärä	4 769		4 769	4 694	4 777
Tilastotiedot					
Peruskoulut					
Opetustoiminta					
Oppilasmäärä yhteensä 20.9.	Henkilö			4 694	4 945
Perusopetusryhmiä yhteensä	Lukumäärä			237	250
Opettajien viikkotuntikertymä	Lukumäärä				
Perusopetuksen opetustunnit	Lukumäärä				
Kuljetusoppilaat yhteensä	Henkilö			1 431	1 499
Oppivelvolliset yhteensä	Henkilö			4 740	4 993
muissa kouluissa	Henkilö			46	48
Peruskoulun päättäneet yht.	Henkilö			597	583
Oman kunnan lukioon menneet	Henkilö			269	270
Ammatilliseen koulutukseen menneet	Henkilö			272	265
Muu (esim. lisäopetus)	Henkilö			28	31
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet	Lukumäärä			1	11

2.8.3.2. Nuorisopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Nuorisopalvelut tuottivat palveluja lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille nuorisolain mukaisesti. Lapsille ja nuorille suunnatut palvelut ovat avointa nuorisotyötä, jota toteutetaan erilaisissa toimintaympäristöissä. Nuorten aikuisten palvelut ovat kohdennettuja palveluja; etsivä nuorisotyö ja yksilövalmennus sekä nuorten työpajatoiminta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Rekrytointihaasteet ja henkilöstön vaihtuvuus. Henkilöstön osaamisen kehittäminen nuorten palvelutarpeiden mukaisesti.

Tuloslaskelma, ulkoinen

3360 Nuorisotoimi	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**566 100**	**0**	**566 100**	**485 433**	**80 667**	**85,8**	**428 796**
Myyntituotot	49 600	0	49 600	38 003	11 597	76,6	20 943
Tuet ja avustukset	514 000	0	514 000	445 321	68 679	86,6	405 737
Muut toimintatuotot	2 500	0	2 500	2 109	391	84,3	2 115
Toimintakulut	**-2 424 971**	**-14 790**	**-2 439 761**	**-2 382 858**	**-56 903**	**97,7**	**-2 144 567**
Henkilöstökulut	-1 864 051	-14 790	-1 878 841	-1 790 386	-88 455	95,3	-1 614 224
Palkat ja palkkiot	-1 510 477	-12 200	-1 522 677	-1 447 175	-75 502	95,0	-1 328 009
Henkilösivukulut	-353 574	-2 590	-356 164	-343 211	-12 953	96,4	-286 215
Eläkekulut	-299 802	-2 590	-302 392	-291 193	-11 199	96,3	-239 513
Muut henkilösivu-kulut	-53 772	0	-53 772	-52 018	-1 754	96,7	-46 701
Palvelujen ostot	-196 750	0	-196 750	-224 993	28 243	114,4	-190 829
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-84 610	0	-84 610	-87 370	2 760	103,3	-88 785
Avustukset	-102 000	0	-102 000	-92 600	-9 400	90,8	-75 200
Muut toimintakulut	-177 560	0	-177 560	-187 508	9 948	105,6	-175 528
Toimintakate	**-1 858 871**	**-14 790**	**-1 873 661**	**-1 897 425**	**23 764**	**101,3**	**-1 715 771**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-746	746	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-746	746	*****	0
Vuosikate	**-1 858 871**	**-14 790**	**-1 873 661**	**-1 898 171**	**24 510**	**101,3**	**-1 715 771**
Poistot ja arvonalen-tumiset	-10 140	0	-10 140	-10 136	-4	100,0	-13 625
Suunnitel-man muk. poistot	-10 140	0	-10 140	-10 136	-4	100,0	-13 625
Tilikauden tulos	**-1 869 011**	**-14 790**	**-1 883 801**	**-1 908 307**	**24 506**	**101,3**	**-1 729 396**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-1 869 011**	**-14 790**	**-1 883 801**	**-1 908 307**	**24 506**	**101,3**	**-1 729 396**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	2
Kulut €	181 388		181 388	162 935	144 631
Tuotot €	0		0	0	0
Infotietona varhe- ja eläkemenope-rust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					18 431
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al-kaen					
Kulut €	40 000		40 000	35 226	
Nuorisovaltuusto					
jäseniä	15		15	15	15
Kokoukset	11		11	11	12
Projektit					
Projektien määrä	4		4	5	4
Kulut €	494 862		494 862	602 460	578 378
Henkilöstöä	10		10	10	9
Tuotot €	513 000		513 000	423 976	395 291
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset					
Tuettujen yhteisöjen toimijoiden määrä	2 002		2 002	2 384	2 001
Kulut €	32 000		32 000	32 228	15 500
€/toimija	15,98		15,98	13,52	7,75
Nuorten työllistäminen:					
Kaupungin työllistämät nuoret	130		130	123	130
Kulut €	214 117		214 117	164 734	141 348
€/nuori	1 647		1 647	1 339	1 087
Yritysten kesätyöll.tuella työllistämät nuo-ret	230		230	194	233
Kulut €	70 000		70 000	60 600	59 700
€/nuori	304		304	312	256

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Nuorisotyön lähipalvelut:					
Nuorisotyö, tapahtumat, leirit, retket, bänditoiminta					
Kulut €	1 050 428	14 790	1 065 218	1 064 105	939 036
€/alle 29 v	80,43		81,56	81,36	72,91
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11	11
Tuotot €	24 100		24 100	45 708	13 858
Leirikeskus					
Käyttövuorokaudet/oma käyttö	53		53	72	53
Käyttövuorokaudet/ulkopuolisten käyttö	130		130	104	133
Kulut €	25 440		25 440	28 994	27 990
€/käyttövuorokausi	139		139	165	150
Erityisnuorisotyö:					
Etsivätyö, yksilötyö, ryhmätoiminta					
Kulut €	121 314		121 314	121 709	121 746
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5	1
Työpajatoiminta					
Osallistuneiden määrä	131		131	112	100
Kulut €	489 722		489 722	449 562	388 271
€/osallistuja	3 738		3 738	4 014	3 883
Vakinaista henkilöstöä	8		8	8	8
Tuotot €	29 000		29 000	18 169	22 202
Nuorisopalvelut yhteensä					
Tuotot €	**566 100**	**0**	**566 100**	**487 854**	**431 752**
Kulut €	**2 679 271**	**14 790**	**2 694 061**	**2 687 327**	**2 416 600**
Netto €	**-2 113 171**	**-14 790**	**-2 127 961**	**-2 199 473**	**-1 984 848**
Kulut/alle 29-vuotias asukas €	205,15		206,28	205,47	187,64
Alle 29-vuotiaat	13 060		13 060	13 079	12 879
Tilastotiedot					
Nuorisotilat					
Nuorisotilat	Osallistujat			30154	33 093
Retket					
Retket	Lukumäärä			73	1
Retket	Osallistujat			552	50
Leirit					
Yöleirit	Lukumäärä			23	5
Yöleirit	Osallistujat			236	150
Päiväleiritoiminta	Lukumäärä			0	0
Päiväleiritoiminta	Osallistujat			0	0
Avustukset					
Avustetut yhteisöt	Lukumäärä			20	24
Jaetut avustukset	€			32 288	15 500
Avustukset asukasta kohti	€/asukas			0,63	0,30

2.8.4. Lukiokoulutus ja musiikkiopisto

2.8.4.1. Lukiokoulutus

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Lukiokoulutuspalvelut tuottivat opetussuunnitelman mukaista opetusta. Syksyllä kaikki opiskelijat olivat maksuttoman opiskelun piirissä oppivelvollisuuden myötä. Näin ollen opiskelijalaitteiden ylläpito on edellyttänyt lisäresurssia.

Oppimisen tuen organisointi eteni OTR-mallin kehittämisellä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Opiskelijamäärän laskun vaikutus tulevaisuudessa opetuksen järjestämiseen ja henkilöstön työhön.

Tuloslaskelma, ulkoinen

3300 2. aste	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**125 000**	**9 310**	**134 910**	**308 301**	**-173 391**	**228,5**	**197 185**
Myyntituotot	2 000	0	2 000	1 465	535	73,3	1 496
Maksutuotot	0	0	0	5 180	-5 180	*****	10 500
Tuet ja avustukset	100 000	9 310	109 310	284 779	-175 469	260,5	164 625
Muut toimintatuotot	23 600	0	23 600	16 877	6 723	71,5	20 564
Toimintakulut	**-6 169 182**	**-20 400**	**-6 189 582**	**-6 105 455**	**-84 127**	**98,6**	**-5 606 340**
Henkilöstökulut	-5 293 042	-20 400	-5 313 442	-5 340 264	26 822	100,5	-5 032 087
Palkat ja palkkiot	-4 253 182	-16 830	-4 270 012	-4 331 434	61 422	101,4	-4 076 983
Henkilösivukulut	-1 039 860	-3 570	-1 043 430	-1 008 830	-34 600	96,7	-955 104
Eläkekulut	-888 377	-3 570	-891 947	-848 335	-43 612	95,1	-806 700
Muut henkilösivu-kulut	-151 483	0	-151 483	-160 495	9 012	105,9	-148 404
Palvelujen ostot	-104 050	0	-104 050	-277 275	173 225	266,5	-191 855
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-595 670	0	-595 670	-339 903	-255 767	57,1	-290 975
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0	0
Muut toimintakulut	-176 420	0	-176 420	-148 014	-28 406	83,9	-91 423
Toimintakate	**-6 043 582**	**-11 090**	**-6 054 672**	**-5 797 154**	**-257 518**	**95,7**	**-5 409 155**
Vuosikate	**-6 043 582**	**-11 090**	**-6 054 672**	**-5 797 154**	**-257 518**	**95,7**	**-5 409 155**
Tilikauden tulos	**-6 043 582**	**-11 090**	**-6 054 672**	**-5 797 154**	**-257 518**	**95,7**	**-5 409 155**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-6 043 582**	**-11 090**	**-6 054 672**	**-5 797 154**	**-257 518**	**95,7**	**-5 409 155**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Vakinaista henkilöstöä	0,85		0,85	0,85	0,85
Kulut €	105 573		105 573	83 300	72 696
Ammatillisen koulutuksen järjestämi-sestä jäänyt eläkemenoperusteinen maksu ja osto-palvelut €					107 598
Infotietona eläkemenoperust. eläke-vak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					8 393
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al-kaen					
Kulut €	151 850		151 850	109 431	
Projektit					
Projektien määrä	3		3	3	3
Kulut €	95 000		95 000	302 606	87 486
Henkilöstöä	0		0	1	1
Tuotot €	100 000		100 000	278 455	160 658
Lukio					
Opiskelijoita yhteensä	894		894	853	886
Lukion varsinaiset opiskelijat	890		890	850	885
Aineopiskelijat	4		4	1	2
Ammatillisen tutkinnon suorittajat	1		1	0	0
Kulut €	7 779 546	20 400	7 799 946	7 628 263	7 102 938
€/varsinainen opiskelija	8 702		8 725	8 943	8 017
Opetuskurssien lukumäärä	1 117		1 117	980	1 028
€/opetuskurssi	6 965		6 983	7 788	6 909
Kurssia/opiskelija (lukion päättävät)				78	79
Opetushenkilöstöä (pääkoulun mukaan)	55		55	56	53
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	4,2		4,2	5,2	5,2
Tuotot €	32 290	9 310	41 600	30 963	30 300
Aikuislukio					
Opiskelijoita yhteensä	91		91	67	101
Kulut €	209 107		209 107	184 010	183 940
Lukion varsinaiset opiskelijat	43		43	32	42
Aineopiskelijat	48		48	35	59
€/varsinainen opiskelija (sis. perusasteen opisk.)	4 863		4 863	5 750	4 380
Opetustunnit	1 500		1 500	1 200	1 250
€/opetustunti	139		139	0	147

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Suoritettu kurssi/opiskelija	44		44	44	44
Opetushenkilöstöä/toistaiseksi otetut	1		1	1	1
Opetushenkilöstö/ määräaikaiset	10		10	11	9
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	1		1	1	1
Kokonaisopiskelijamäärä/opettaja	10		10	6	10
Tuotot €	0		0	5 573	13 031
Lukiokoulutus yhteensä					
Tuotot €	**132 290**	**9 310**	**141 600**	**314 991**	**203 989**
Kulut €	**8 189 226**	**20 400**	**8 209 626**	**8 198 179**	**7 554 658**
Netto €	**-8 056 936**	**-11 090**	**-8 068 026**	**-7 883 188**	**-7 350 669**
Tilastotiedot					
Lukiot / päivälukiot					
Opetustoiminta					
Opiskelijamäärä yhteensä 20.9.	Lukumäärä			853	891
Lukiokoulutuksen opetustunnit	Lukumäärä			37 264	39 415
Opettajien viikkotuntikertymä (päivälukiot)	Lukumäärä			984	1 035
Lukion päättäneet yhteensä	Lukumäärä			303	241
Aikuislukio					
Opetustoiminta					
Opiskelijamäärä yhteensä 20.09.	Lukumäärä			67	35
Aikuislukion opetustunnit	Lukumäärä			1 200	1 250
Aikuislukion päättäneet / lukioaste	Lukumäärä			15	28

2.8.4.2. Musiikkiopisto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Musiikkiopisto antoi taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta pääasiassa lapsille ja nuorille. Varhaisiän musiikkikasvatusta toteutettiin musiikkileikkikoulu- ja soitinvalmennusopetuksena. Toimintavuoden aikana järjestettiin yli 60 konserttia sekä workshop-viikko ja näkyvyyspäivät.

Riskit ja epävarmuustekijät

Oppilasmäärän säilyminen nykytasolla mahdollistaa oppiainevalikoiman monipuolisuuden. Musiikkiharrastuksen saavutettavuuden kehittäminen on tärkeää.

Tuloslaskelma, ulkoinen

3350 Musiikkiopisto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**166 500**	**0**	**166 500**	**168 909**	**-2 409**	**101,4**	**171 341**
Myyntituotot	6 000	0	6 000	7 968	-1 968	132,8	8 425
Maksutuotot	160 000	0	160 000	160 744	-744	100,5	157 838
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0	4 913
Muut toimintatuotot	500	0	500	198	302	39,5	165
Toimintakulut	**-1 072 016**	**0**	**-1 072 016**	**-1 021 417**	**-50 599**	**95,3**	**-1 036 183**
Henkilöstökulut	-971 646	0	-971 646	-961 100	-10 546	98,9	-970 989
Palkat ja palkkiot	-788 446	0	-788 446	-782 347	-6 099	99,2	-788 644
Henkilösivukulut	-183 200	0	-183 200	-178 753	-4 447	97,6	-182 345
Eläkekulut	-155 132	0	-155 132	-151 167	-3 965	97,4	-155 345
Muut henkilösivukulut	-28 068	0	-28 068	-27 586	-482	98,3	-27 000
Palvelujen ostot	-55 180	0	-55 180	-39 785	-15 395	72,1	-40 564
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 410	0	-34 410	-13 246	-21 164	38,5	-14 412
Muut toimintakulut	-10 780	0	-10 780	-7 286	-3 494	67,6	-10 218
Toimintakate	**-905 516**	**0**	**-905 516**	**-852 508**	**-53 008**	**94,1**	**-864 842**
Vuosikate	**-905 516**	**0**	**-905 516**	**-852 508**	**-53 008**	**94,1**	**-864 842**
Tilikauden tulos	**-905 516**	**0**	**-905 516**	**-852 508**	**-53 008**	**94,1**	**-864 842**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-905 516**	**0**	**-905 516**	**-852 508**	**-53 008**	**94,1**	**-864 842**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Opiskelijat	398		398	395	397
josta musiikkileikkikoululaisia	85		85	88	81
valmennus- perus- ja syventävien opinto-jen opiskelijoita	313		313	307	316
Kulut €	1 231 056		1 231 056	1 167 316	1 183 728
€/opiskelija	3 093		3 093	2 955	2 982
Opetustunnit	13 428		13 428	13 435	13 500
€/opetustunti	91,68		91,68	86,89	87,68
Opetushenkilöstöä	21		21	20	20
Tuotot €	166 500		166 500	169 873	172 228
Infotietona eläkemenoperust. eläke-vak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					22 847
Kevan tasausmaksu vuodesta 2023 al-kaen	19 520		19 520	17 394	
Musiikkiopisto yhteensä					
Tuotot €	**166 500**		**166 500**	**169 873**	**172 228**
Kulut €	**1 231 056**		**1 231 056**	**1 167 316**	**1 183 728**
Netto €	**-1 064 556**		**-1 064 556**	**-997 444**	**-1 011 500**
Tilastotiedot					
Musiikkiopisto					
Opetustoiminta (20.9. laskentapäivänä)					
Musiikkileikkikoulu					
Oppilaat	Henkilö			88	81
Perus- ja opistoaste ja soit.valm					
Oppilaat	Henkilö			307	316
Kaikki oppilaat yhteensä	Henkilö			395	397
Kaikki opetustunnit vuodessa	Tunti			13 435	13 500

2.8.5. Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

31 Opetuslauta-kunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**4 611 520**	**74 990**	**4 686 510**	**5 810 378**	**-1 123 868**	**124,0**	**6 152 230**
Myyntituotot	994 920	0	994 920	1 063 075	-68 155	106,9	1 236 841
Maksutuotot	1 730 000	0	1 730 000	1 472 415	257 585	85,1	1 829 131
Tuet ja avustukset	1 849 000	74 990	1 923 990	3 230 428	-1 306 438	167,9	3 036 516
Muut toimintatuotot	37 600	0	37 600	44 460	-6 860	118,2	49 742
Toimintakulut	**-71 598 387**	**-725 620**	**-72 324 007**	**-74 099 284**	**1 775 277**	**102,5**	**-69 121 237**
Henkilöstökulut	-59 498 907	-725 620	-60 224 527	-61 485 034	1 260 507	102,1	-57 865 911
Palkat ja palkkiot	-47 672 206	-597 610	-48 269 816	-49 588 136	1 318 320	102,7	-47 026 496
Henkilösivukulut	-11 826 701	-128 010	-11 954 711	-11 896 898	-57 813	99,5	-10 839 415
Eläkekulut	-10 116 393	-128 010	-10 244 403	-10 036 726	-207 677	98,0	-9 130 019
Muut henkilösivu-kulut	-1 710 308	0	-1 710 308	-1 860 173	149 865	108,8	-1 709 397
Palvelujen ostot	-6 915 600	0	-6 915 600	-7 754 385	838 785	112,1	-6 636 530
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-2 165 260	0	-2 165 260	-1 954 428	-210 832	90,3	-1 909 227
Avustukset	-1 704 000	0	-1 704 000	-1 693 811	-10 189	99,4	-1 671 866
Muut toimintakulut	-1 314 620	0	-1 314 620	-1 211 626	-102 994	92,2	-1 037 703
Toimintakate	**-66 986 867**	**-650 630**	**-67 637 497**	**-68 288 906**	**651 409**	**101,0**	**-62 969 007**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-770	770	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-770	770	*****	0
Vuosikate	**-66 986 867**	**-650 630**	**-67 637 497**	**-68 289 676**	**652 179**	**101,0**	**-62 969 007**
Poistot ja arvonalen-tumiset	-846 540	0	-846 540	-387 258	-459 282	45,7	-342 083
Suunnitel-man muk. poistot	-846 540	0	-846 540	-387 258	-459 282	45,7	-342 083
Tilikauden tulos	**-67 833 407**	**-650 630**	**-68 484 037**	**-68 676 934**	**192 897**	**100,3**	**-63 311 090**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-67 833 407**	**-650 630**	**-68 484 037**	**-68 676 934**	**192 897**	**100,3**	**-63 311 090**

2.8.6. Opetuslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

31 Opetuslautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**4 637 390**	**74 990**	**4 712 380**	**5 837 924**	**-1 125 544**	**123,9**	**6 230 678**
Myyntituotot	994 920	0	994 920	1 065 496	-70 576	107,1	1 239 796
Maksutuotot	1 730 000	0	1 730 000	1 472 415	257 585	85,1	1 876 549
Tuet ja avustukset	1 849 000	74 990	1 923 990	3 230 428	-1 306 438	167,9	3 036 516
Muut toimintatuotot	63 470	0	63 470	69 585	-6 115	109,6	77 816
Toimintakulut	**-100 112 868**	**-725 620**	**-100 838 488**	**-102 446 611**	**1 608 123**	**101,6**	**-95 949 764**
Henkilöstökulut	-59 498 907	-725 620	-60 224 527	-61 485 034	1 260 507	102,1	-57 865 911
Palkat ja palkkiot	-47 672 206	-597 610	-48 269 816	-49 588 136	1 318 320	102,7	-47 026 496
Henkilösivukulut	-11 826 701	-128 010	-11 954 711	-11 896 898	-57 813	99,5	-10 839 415
Eläkekulut	-10 116 393	-128 010	-10 244 403	-10 036 726	-207 677	98,0	-9 130 019
Muut henkilösivukulut	-1 710 308	0	-1 710 308	-1 860 173	149 865	108,8	-1 709 397
Palvelujen ostot	-25 210 450	0	-25 210 450	-25 822 998	612 548	102,4	-23 657 846
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 165 260	0	-2 165 260	-1 975 179	-190 081	91,2	-1 931 662
Avustukset	-1 704 000	0	-1 704 000	-1 693 811	-10 189	99,4	-1 671 866
Muut toimintakulut	-11 534 251	0	-11 534 251	-11 469 588	-64 663	99,4	-10 822 478
Toimintakate	**-95 475 478**	**-650 630**	**-96 126 108**	**-96 608 687**	**482 579**	**100,5**	**-89 719 086**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-770	770	*****	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-770	770	*****	0
Vuosikate	**-95 475 478**	**-650 630**	**-96 126 108**	**-96 609 457**	**483 349**	**100,5**	**-89 719 086**
Poistot ja arvonalentumiset	-846 540	0	-846 540	-387 258	-459 282	45,7	-342 083
Suunnitelman muk. poistot	-846 540	0	-846 540	-387 258	-459 282	45,7	-342 083
Tilikauden tulos	**-96 322 018**	**-650 630**	**-96 972 648**	**-96 996 714**	**24 066**	**100,0**	**-90 061 169**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-96 322 018**	**-650 630**	**-96 972 648**	**-96 996 714**	**24 066**	**100,0**	**-90 061 169**

2.8.7. Vapaa-ajan palvelut

Lautakunnan toteuma vuodelta 2023 ja olennaiset poikkeamat

Vapaa-ajan palveluiden tavoite vuonna 2023 oli tukea kaupungin elinvoimaisuutta järjestämällä kulttuuri-, kirjasto-, museo-, vapaan sivistystyön sekä liikunnan palveluja. Näiden palveluiden toteutusta ohjaa kunta- sekä eri alojen puitelait asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä. Salon vapaa-ajanpalvelut toteuttaa hyvinvointia, yleissivistäviä sekä kulttuurin perusarvoja edistäviä, aktiivista elämäntapaa ja itsensä kehittämistä tukevia sekä osallistumiseen kannustavia palveluja.

Vapaa-ajan lautakunnan alaiset ulkoiset toimintatuotot olivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä 2,1 miljoonaa euroa (112,7%), jossa on kasvua 0,2 miljoonaa euroa viime vuoteen verrattuna. Suurimmat nousut olivat uimahallin myyntituottojen nousu 80.000 euroa, kansalaisopiston maksutuottojen nousu 60.000 euroa ja Veturitallin taidemuseon tuottojen kasvu 50.000 euroa viime vuoteen verrattuna. Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat noin 0,2 miljoonaa euroa yli talousarvion.

Ulkoiset toimintakulut olivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä 9,3 miljoonaa euroa (101,3 %). Toimintakulut nousivat noin 0,5 miljoonaa euroa vuoteen 2022 verrattuna. Kulujen nousu jakaantui tasaisesti eri kululajien ja palvelualueiden kesken. Koko lautakunnan osalta toimintakulut toteutuivat lähelle talousarvion tasoa. Vapaa-ajan lautakunnan ulkoinen toimintakate oli -7,2 miljoonaa euroa (98,6 %).

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset tavoitteet liittyivät vuonna 2023 palveluiden toteuttamisen osalta hyvinvoinnin edistämiseen ja niiden kattavaan saatavuuteen sekä saavutettavuuteen. Toimintavuoden päätavoite palveluiden turvaamisesta kaikille ja mahdollisuuksien mukaan kattavasti kaiken ikäisille salolaisille oli yksi keskeisiä hyvinvoinnin edistämisen tavoitteista, joiden toteutuksessa vapaa-ajan palvelut myös toimintavuoden osalta onnistui. Kaikissa palveluyksiköissä kirjattiin toiminta- ja käyntimäärien kasvua vaikka esim. valtakunnalliset työmarkkinakiistat sekä henkilöstöresurssien puute vaikuttivatkin hieman mm. tilojen aukioloon.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Keskeiset riskit kohdistuivat henkilöstöresurssien riittävyyteen erityisesti museo- ja liikunnanohjauspalveluissa. Riskien toteutuminen vältettiin sekä palvelutoiminnan että käyttötalouden osalta.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4001 Vapaa aika-palvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintakulut	**98 420**	**0**	**98 420**	**-42 531**	**-55 889**	**43,2**	**-91 254**
Henkilöstökulut	-36 790	0	-36 790	-36 499	-291	99,2	-32 523
Palkat ja palkkiot	-30 702	0	-30 702	-31 158	456	101,5	-28 999
Henkilösivukulut	-6 088	0	-6 088	-5 341	-747	87,7	-3 524
Eläkekulut	-5 435	0	-5 435	-4 777	-658	87,9	-2 921
Muut henkilösivukulut	-653	0	-653	-564	-89	86,3	-603
Palvelujen ostot	-36 530	0	-36 530	-5 925	-30 605	16,2	-58 703
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100	0	-100	-36	-64	36,3	0
Muut toimintakulut	-25 000	0	-25 000	-71	-24 929	0,3	-28
Toimintakate	**-98 420**	**0**	**-98 420**	**-42 531**	**-55 889**	**43,2**	**-91 254**
Vuosikate	**-98 420**	**0**	**-98 420**	**-42 531**	**-55 889**	**43,2**	**-91 254**
Tilikauden tulos	**-98 420**	**0**	**-98 420**	**-42 531**	**-55 889**	**43,2**	**-91 254**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-98 420**	**0**	**-98 420**	**-42 531**	**-55 889**	**43,2**	**-91 254**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Vapaa-aika lautakunta					
Kokoukset	10		10	11	9
Käsitellyt asiat	105		105	91	89
Kulut €	22 160		22 160	19 434	22 727
€/käsitelty asia	211		211	214	255
€/kokous	2 216		2 216	1 767	2 525
Vapaa-ajan palvelujen hallinto					
Kulut €	73 980		73 980	24 213	69 140
Vakituista henkilöstöä	0,3		0,3	0,3	
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	2 280		2 280	1 350	
Vapaa-ajanpalvelujen hallinto yhteensä					
Tuotot €	**0**		**0**	**0**	**0**
Kulut €	**98 420**		**98 420**	**43 646**	**91 867**
Netto €	**-98 420**		**-98 420**	**-43 646**	**-91 867**

2.8.8. Kulttuuripalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Yleiset kulttuuripalvelut toteuttavat kuntien kulttuuritoimintalain (166/2019) mukaista toimintaa. Vuoden aikana eri puolella Saloa järjestettiin noin 800 tapahtumaa/tilaisuutta, joissa kävijöitä noin 96.000. Määrät on kerätty sekä omasta että yleisten kulttuuripalveluiden rahoituksen piirissä olevasta toiminnasta (kulttuurin yleis- ja kohdeavustukset, osto-

palvelut ja yhteistyösopimukset). Toiminnan toteutuksessa tehtiin laajaa yhteistyötä kaupungin eri palvelualueiden, noin 60 paikallisen kulttuuri- ja taideyhdistyksen sekä noin 30 muun toimijan ja taiteilijan kanssa.

Kulttuuriohjelman laatiminen

- Kulttuuriohjelmatyössä tunnistettuja, toistuvia kehittämiskohteita ovat 1) taiteen ja kulttuurin lähipalveluiden lisääminen eri puolilla Saloa, 2) taiteen ja kulttuurin harrastajien ja ammattilaisten toimintaolosuhteiden parantaminen tilojen, toimintamallien, tietotaidon ja taloudellisten resurssien osalta, 3) toiminnan uudistaminen tekemällä entistä monipuolisempaa yhteistyötä, 4) kulttuurihyvinvointia edistävät toimenpiteet ml. yhteistyö sotesektorin kanssa ja arkiympäristön viihtyvyyden lisääminen ja 5) lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden ja yhdenvertaisen kulttuurikasvatuksen kehittäminen.
- Osana kulttuuriohjelmatyötä on myös kartoitettu taiteen ja kulttuurin tilaolosuhteita eri tavoin - kyselyin, keskustelutilaisuuksissa sekä kokoamalla tiedot jo aiemmin tehdyistä raporteista ja selvityksistä vuosilta 2003–2020. Toistuvia kulttuuriin liittyviä kehittämiskohteita ovat 1) tilayhteistyö kaupungin kanssa, ml. varauskäytäntöjen ja hinnoittelun yhdenvertaisuus sekä tilojen käytön monipuolistaminen, 2) kaupungin ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävän tilayhteistyön säännönmukaistaminen ja tilatuki tapahtumatoimintaan, 3) tarkoituksenmukainen, nykyaikainen monikäyttötila eri taiteenalojen harjoittelu- ja yleisötoimintaan sekä 4) viestinnän ja asiakaspalvelun kehittäminen.
- Resurssien niukkuuden vuoksi, kulttuuriohjelman valmistuminen siirtyy vuoteen 2024.

Nykyisten kumppanuuksien vahvistaminen sekä toimintaedellytysten kehittäminen

- Kulttuuriavustusjärjestelmää uudistettiin siirtymällä yhden vuosittaisen hakuajan sijasta kahteen. Yhdistysten ja työryhmien lisäksi myös yksilötaiteilijat voivat jatkossa hakea avustusta, kun kyseessä ovat joko 1) yhteisölliset projektit, jotka edistävät taiteen ja kulttuurin keinoin kuntalaisten hyvinvointia ja elävää kaupunkikulttuuria tai 2) projektit, jotka lisäävät taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta.
- Uudeksi avustusmuodoksi kehitettiin idea- ja tilatuki, joka on haettavissa kevyellä menettelyllä ympärivuotisesti, niin kauan kuin määrärahaa riittää. Pienimuotoisen tuen (max. 500 euroa) tavoitteena on kannustaa kokeilukulttuuriin sekä ideoiden testaamiseen matalalla kynnyksellä. Tilatuella pyritään edistämään erilaisten kulttuuritilojen käyttöä ja parantamaan toimijoiden tilaolosuhteita.
- Lastenkulttuuritoiminnassa kehitettiin edelleen hyväksi havaittuja kumppanuuksia kaupungin sisällä esimerkiksi nuorisopalveluiden ja liikuntapalveluiden kanssa tapahtumien järjestämisessä. Uutena toimintona järjestettiin iso yhteistyökonsertti koululaisille Salon musiikkiluokkien ja heidän yhteistyökumppaneidensa kanssa.
- Taiteilijoiden työllisyyttä edistettiin paitsi yhteistyösopimusten ja avustusten turvin, niin myös yhteistyötä tekemällä esimerkiksi Varsinais-Suomen liiton VarKu-hankkeen seututaiteilijatoiminnassa.

Yhdenvertaista osallisuutta edistävä toiminta ja eri kohderyhmille suunnatut palvelut

- Kulttuurihyvinvoinnin osalta merkittävä edistysaskel oli kesällä 2023 saatu myönteinen valtionperintöpäätös kulttuurikaveri- ja luotsitoiminnan käynnistämiseen Salossa. Toimintaa voidaan kohdistaa ikäihmisten, kotoutujien tai esimerkiksi kehitysvammaisten henkilöiden hyvinvoinnin tukemiseen. Tarkoituksena on vahvistaa kaupunkilaisten yhdenvertaisuutta helpottamalla osallistumista, parantamalla esteettömyyttä ja kulttuurin saavutettavuutta. Luotsitoiminta on myös yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreista ja kuntien valtionosuuksien laskentatekijöistä.
- Lastenkulttuuritoiminnassa kehitettiin lasten osallisuutta ja omaa taiteen tekemistä esimerkiksi loma-aikojen tapahtumien taidepajoissa sekä tuomalla taidetoimintaa esimerkiksi Itämeripäivän ja välkkärirallitapahtuman yhteyteen.
- Kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia parannettiin viemällä taidetta ja kulttuuria myös esimerkiksi vanhusten hoivakoteihin sekä kehitysvammaisten palveluyksiköihin ympäri Saloa erityisesti Kesämuusikkokiertueen yhteydessä. Lisäksi kulttuurikasvatussuunnitelma vei kulttuurikokemuksia ja ammattitaiteilijoiden esityksiä kouluille ja päiväkoteihin ympäri Salon.

Elinympäristön viihtyvyyttä lisäävien lähikulttuuripalveluiden kehittäminen

- Kesä yhdessä -tapahtumasarja siirtyi vuoden alussa viestintä- ja suhdepalveluilta kulttuuripalveluiden koordinoitavaksi. Ytimessä ovat edelleen Salon omaleimaiset kylä- ja kotiseututapahtumat, lisäksi ohjelmistoa uudistettiin ottamalla mukaan myös muita paikallista identiteettiä ja toimintaa esitteleviä tapahtumia.
- Taidetarjotin on uusi yhdistysyhteistyön malli, jota kokeiltiin ensi kertaa vuoden lopussa. Tarjottimelle poimittiin lokakuussa järjestetyn avoimen ohjelmistohaun kautta

tulleita ehdotuksia paikallisilta ja vierailevilta taiteilijoilta. Ehdotuksista paikallistoimijat saivat valita omaan yhteisöönsä sopivia sisältöjä osaksi tulevan vuoden tapahtumia eri puolilla Saloa.

Museopalvelujen toiminta-ajatus on edistää Salossa kuvataiteen ja kulttuuriperinnön säilymistä, kehittymistä ja esille saattamista. Tavoitteet 2023 oli määritelty seuraavasti:

Sisällöntuotannossa perustoiminnan ylläpitäminen esine- ja työterveysturvallisesti.
- Näyttelytuotannot saatiin valmiiksi ajallaan, mutta ylityöltä ei vältytty. Tuotantojen vaikeus tai prosessin haavoittuvaisuus eivät välittyneet asiakaskokemukseen. Loppuvuonna henkilöstön poissaolot alkoivat halvaannuttaa koko museopalveluiden toimintaa vakavasti. Perustyötä museopalveluiden kivijalaksi ei pystytä 2023 tasoisilla henkilöresursseilla saattamaan vakaaksi ja ajan tasalle.

Yleisötyön kehittäminen ja uusien kumppanuuksien syntyminen sisältötuotannoissa
- Pitkäaikaista sisältötuotantoa vahvistavaa ratkaisua ei pystytty löytämään, mutta taidemuseoalan sisällä kehitettiin Veturitallin aloitteesta uusi kohtaamispaikka sisältöjen jakamiselle. Tämä voi pitkällä aikavälillä mahdollistaa kumppanimuseoita tukevaa sisältöyhteistyötä.
- Veturitallin aloitteesta Varsinais-Suomen alueella käynnistyi museoammattilaisten verkostoyhteistyö, jossa vertaisarvioidaan ja kehitetään museoiden näyttely- ja yleisötyötä. Vastaavanlaista arviointia ei tehdä missään muualla Suomessa.
- Poikkihallinnollisia palvelua vahvistavia ja monipuolistavia käytäntöjä jatkettiin edelleen kansalaisopiston ja nuorisopalveluiden kanssa, käytäntöjen vakiinnuttaminen vaatii odotettua enemmän aikaa.

Museoiden yhteisvarastohankkeen eteneminen investointisuunnitelmaan / 2024 talousarvioon
- Investointivaroin saatiin alulle yhteisvarastohanke, jonka avustava arkkitehtityö pystyttiin hankkimaan kaupungin uusien suunnittelu- ja konsultointisopimusten ansiosta edullisesti ja keveästi. Varaston arkkitehtisuunnittelulle varattiin rahaa investointisuunnitelmassa vuodeksi 2024 100.000 euroa.

Paikallismuseosuunnitelman valmistuminen ja toimintasuunnitelma museoiden jatkokäytöstä
- Erittäin niukkojen henkilöresurssien ja Perniön sekä Meritalon museoiden näyttelyiden uudistamisen vuoksi paikallismuseosuunnitelman edistäminen ei edennyt vuoden aikana lainkaan. Suunnitelman uudistamiseen liittynyt uusi museomestarin toimi valmisteltiin täytettäväksi valtionperintörahoilla vuodeksi 2024 talvesta alkaen. Ilman museomestaria kokoelmatyön edistäminen ja turvaaminen sekä näyttelyiden rakentaminen on vaikeaa.

Merkittävimmät riskit

Palveluiden supistuminen ja yhteistyökumppanien menettäminen, koska resurssien niukkuuden ja rakenteellisten puutteiden takia yleiset kulttuuripalvelut ei pysty toimimaan vastuullisena kumppanina eikä investoimaan kulttuuripalveluiden tuotantoon riittävällä tavalla.
- Organisaatiomuutoksen valmistelun ja kaupunkistrategian uudistumisen myötä, jo aiemmin niukasti resursoidun yleisten kulttuuripalveluiden työtehtävät, työn organisointi ja vastuu lisääntyivät vieden voimavaroja perustyöltä.

Museoesineistön säilytysolosuhteet ovat puutteelliset, esineistöä tuhoutuu ja kulttuuriperintöä menetetään. Tilojen huono kunto ja esineistön hajallaan olo vaikeuttavat työtä merkittävästi.
- Riski toteutuu käytännössä koko ajan. Nykyisten säilytystilojen huono kunto ja esineistön hajallaan olo vaikeuttavat ja hidastavat työtä merkittävästi. Historiallisen museon kokoelmasta ei saada valmistettua näyttelysisältöjä ja sen käsittely on erittäin hankalaa. Kiikalan museon inventointia ei edelleenkään pystytty terveysturvallisesti järjestämään.

Hyvin niukoilla henkilöstöresursseilla toimittaessa taidemuseon laadukkaiden näyttelysisältöjen ja brändin säilyttäminen on vaikeaa: henkilöstö uupuu, poissaolot lisääntyvät ja museon avoinna pitäminen vaarantuu.
- Riski toteutui vuoden aikana ja henkilöstötilanne paheni kohti loppuvuotta poissaolojen ja historiallisen museon intendentin irtisanoutumisen myötä. Taidemuseon toimintakyky oli vakavasti uhattuna joulukuussa 2023 ja se aiheuttaa merkittävää haittaa museolle ja sen henkilöstölle edelleen 2024.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4004 Kulttuuripalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**157 300**	**92 260**	**249 560**	**346 056**	**-96 496**	**138,7**	**294 737**
Myyntituotot	25 000	0	25 000	34 873	-9 873	139,5	46 926
Tuet ja avustukset	16 000	92 260	108 260	116 755	-8 495	107,8	107 247
Muut toimintatuotot	116 300	0	116 300	194 427	-78 127	167,2	140 565
Toimintakulut	**-1 597 743**	**-160 900**	**-1 758 643**	**-1 812 572**	**53 929**	**103,1**	**-1 567 876**
Henkilöstökulut	-637 593	-160 900	-798 493	-827 557	29 064	103,6	-797 354
Palkat ja palkkiot	-499 928	-132 690	-632 618	-663 111	30 493	104,8	-653 201
Henkilösivukulut	-137 665	-28 210	-165 875	-164 446	-1 429	99,1	-144 153
Eläkekulut	-119 868	-28 210	-148 078	-140 221	-7 857	94,7	-121 845
Muut henkilösivukulut	-17 797	0	-17 797	-24 225	6 428	136,1	-22 308
Palvelujen ostot	-489 260	0	-489 260	-487 690	-1 570	99,7	-417 775
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-104 870	0	-104 870	-123 440	18 570	117,7	-91 772
Avustukset	-230 000	0	-230 000	-226 400	-3 600	98,4	-160 250
Muut toimintakulut	-136 020	0	-136 020	-147 484	11 464	108,4	-100 725
Toimintakate	**-1 440 443**	**-68 640**	**-1 509 083**	**-1 466 516**	**-42 567**	**97,2**	**-1 273 139**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-1
Vuosikate	**-1 440 443**	**-68 640**	**-1 509 083**	**-1 466 516**	**-42 567**	**97,2**	**-1 273 139**
Poistot ja arvonalentumiset	-104 660	0	-104 660	-62 379	-42 281	59,6	-49 410
Suunnitelman muk. poistot	-104 660	0	-104 660	-62 379	-42 281	59,6	-49 410
Tilikauden tulos	**-1 545 103**	**-68 640**	**-1 613 743**	**-1 528 894**	**-84 849**	**94,7**	**-1 322 550**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-1 545 103**	**-68 640**	**-1 613 743**	**-1 528 894**	**-84 849**	**94,7**	**-1 322 550**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Kulut €	71 880		71 880	24 301	24 118
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					16 231
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	33 880		33 880	26 724	
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset					
Kulut €	230 000		230 000	226 400	160 250
Yleiset kulttuuripalvelut:					
Kulttuuritapahtumat ja -tilaisuudet					
Tapahtumat ja tilaisuudet	200		200	807	351
Kävijämäärä	40 000		40 000	96 000	41 722
Kulut €	264 550	19 460	284 010	309 843	247 318
€/asukas	5,18		5,56	6,06	4,85
€/tapahtumat, tilaisuudet	1 323		1 420	384	705
€/kävijä	6,61		7,10	3,23	5,93
Vakinaista henkilöstöä	2		2	2	2
Tuotot €	5 000	9 190	14 190	14 137	3 216
Museopalvelut:					
Taidemuseopalvelut					
Kävijämäärä	25 000		25 000	28 987	24 680
Aukiolopäivät	245		245	263	264
Näyttely ja yleisötyö €	421 642		421 642	529 795	459 146
Taidekokoelmatyö €	90 325		90 325	103 954	81 703
Museoinfra €, josta					
Kiinteistömenot €	145 150		145 150	175 612	134 288
Markkinointi ja viestintä €	30 150		30 150	32 413	34 044
Ansaittu näkyvyys*	390 000		390 000	1 130 000	726 805
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5	5

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kulut €	677 034	69 180	746 214	831 090	706 642
€/kävijä	27,08		29,85	28,67	28,63
€/asukas	13,25		14,60	16,26	13,86
Tuotot €	147 300	37 690	184 990	268 315	227 331
€/kävijä	5,89		7,40	9,26	9,21
€/asukas	2,88		3,62	5,25	4,46
Taidekokoelmatyö					
Kokoelman teosmäärä (sis. luonnokset)	2 460		2 460	2 506	2 485
Kokoelmasta kunnan tiloissa esillä	54 %		54 %	43 %	52 %
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Samu, tuotanto- ja kulttuurihistoriallisset museopalvelut					
Kävijämäärä	12 000		12 000	18 029	15 948
Aukiolopäivät (laskentatavan muutos 2021)	206		206	184	163
Näyttely ja yleisötyö €	349 204		349 204	250 506	149 543
Kokoelmatyö €	3 800		3 800	2 385	19 181
Museoinfra €, josta					
Kiinteistömenot	147 830		147 830	168 812	146 400
Markkinointi ja viestintä	20 650		20 650	18 085	15 795
Kokoelmien kokonaismäärä, josta	74 000		74 000	75 395	75 328
luetteloidut esineet ja valokuvat	43 400		43 400	41 268	40 524
Digitoidut esineet ja valokuvat	28 150		28 150	39 056	35 626
Ansaittu näkyvyys	36 000		36 000	37 880	37 880
Vakinaista henkilöstöä	2		2	3	2
Kulut €	514 684	55 700	570 384	595 979	568 621
€/kävijä	42,89		47,53	33,06	35,65
€/asukas	10,07		11,16	11,66	11,16
Tuotot €	5 000	37 230	42 230	55 858	64 891
€/kävijä	0,42		3,52	3,10	4,07
€/asukas	0,10		0,83	1,09	1,27
Museot yhteiset					
Tuotot €	0	8150	8 150	8 147	168
Henkilöstökulut	108 575	16 560	125 135	135 379	107 557
Palvelut, aineet, tarvikkeet ja tavarat ja muut toimintakulut	10 270		10 270	7 108	4 150
Kulut €	118 845	16 560	135 405	144 130	111 707
Kulttuuripalvelut yhteensä					
Tuotot €	**157 300**	**92 260**	**249 560**	**346 458**	**295 606**
Kulut €	**1 876 993**	**160 900**	**2 037 893**	**2 131 745**	**1 818 656**
Netto €	**-1 719 693**	**-68 640**	**-1 788 333**	**-1 785 287**	**-1 523 050**
Netto €/asukas	-33,66		-35,00	-34,94	-29,52
Tilastotiedot					
Yleiset kulttuuripalvelut					
Palvelusopimusten tilaisuudet					
Tilaisuudet	Lukumäärä			196	256
Osallistuneet	Henkilö			28 331	21 775
Muut tilaisuudet					
Tilaisuudet	Lukumäärä			611	95
Osallistuneet	Henkilö			67 669	19 947
Kulttuurimatkat					
Matkat	Lukumäärä			0	0
Osallistuneet	Henkilö			0	0
Opastettuja retkiä	Kpl			0	0
Osallistuneet	Henkilö			0	0
Avustukset					
Avustetut kohteet (yleis- ja kohdeav.)	Lukumäärä				
Jaetut avustukset yhteensä	1 000 €			226 400	160 250
Jaetut avustukset asukasta kohti	€ / asukas			5	3
Salon Taidemuseo Veturitalli					
Aukiolopäivät	Päivä			263	264
Kävijät	Henkilö			28 987	24 680
Museoiden järjestämät näyttelyt	Lukumäärä			6	6
SAMU Salon historiallinen museo					
Aukiolopäivät	Päivä			184	163
Kävijät	Henkilö			18 029	15 948
Museoiden järjestämät näyttelyt	Lukumäärä			4	4

2.8.9. Kirjastopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vuoden 2023 aikana Halikon ja Perttelin kirjastoissa otettiin omatoimikirjastopalvelut käyttöön. Näissä molemmissa yksiköissä kirjastopalveluiden käyttöaste lisääntyi odotetusti

omatoimikirjastopalveluiden tarjoaman paremman tavoitettavuuden myötä. Myös muuten kirjastopalveluiden käyttö on lisääntynyt. Sekä perinteisen painetun lainaaminen että e-palveluiden käyttö lisääntyivät. Kaikissa yksiköissä on tehty aktiivista kokoelmanhoitotyötä. Vanhaa ja huonokuntoista aineistoa on poistettu runsaasti. Vastaavasti myös uutta aineistoa on hankittu tilalle. Kokonaisuutena kirjastopalvelut pystyttiin järjestämään talousarvion sallimissa puitteissa.

Ryhmäkäyntejä, kuten kirjavinkkausta ja tiedonhaun opetusta järjestettiin osana kouluyhteistyötä. Kirjastojen tiloissa järjestettiin erilaisia tapahtumia, kirjailijavierailuita ja näyttelyitä. Osassa näistä järjestämisestä vastasi ulkopuolinen taho. Kirjastot tarjosivat tilat heidän käyttöönsä. Syksyllä pääkirjastossa järjestetty Harry Potter -tapahtuma oli tapahtumista suurin. Siihen osallistui satoja lapsia ja nuoria. Järjestelyjen päävastuu oli kirjaston henkilökunnalla. Myös kulttuuripalvelut olivat mukana järjestelyissä.

Halikon kirjastoauto jäi pois liikenteestä kesäkuun jälkeen. Syksyllä reitit ajettiin viiden viikon kierrossa Salon autolla. Kirjastoautopalveluissa ja lähikirjastoissa oli eläkkeelle siirtyneitä yhteensä kaksi henkilöä. Heidän tilalleen saatiin rekrytoitua uudet työntekijät.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kokonaisuutena palvelut toimivat hyvin ajoittaisista käyttöjärjestelmien ja tietoverkkojen häiriöistä sekä sähkökatkoista huolimatta. Ilmenneet häiriöt olivat joko paikallisella tasolla tai koko Vaski-kirjastojen alueella.

Perniön kirjastossa ei pystytty ottamaan omatoimikirjastopalveluita käyttöön, koska nykyisillä ulko-ovilla omatoimikirjastopalvelut eivät toimisi luotettavasti. Vuoropuhelu kiinteistön taloyhtiön kanssa jatkuu.

Henkilöstön sairauspoissaolot ja vaikeudet saada sijaisia haittasivat palveluiden tarjoamista. Sairauspoissaoloista huolimatta palveluita pyrittiin järjestämään. Työmäärän kasautuminen kuormitti töissä olleita. Asiakaspalvelun järjestämisessä joudutaan turvautumaan jatkuvasti työllistettyjen apuun, kun kirjastoammatillisista työntekijöistä on pulaa.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4100 Kirjasto ja tietopalvelut	**TA2023**	**MRM2023**	**MTA2023**	**TP2023**	**Jäljellä 2023**	**Tot%**	**TP2022**
Toimintatuotot	**94 920**	**36 050**	**120 970**	**125 642**	**-4672**	**103,9**	**92 977**
Myyntituotot	7 000	0	7 000	9 204	-2 204	131,5	8 309
Maksutuotot	16 000	0	16 000	13 005	2 995	81,3	28 285
Tuet ja avustukset	21 920	36 050	57 970	82 781	-24 811	142,8	35 166
Muut toimintatuotot	40 000	0	40 000	20 653	19 347	51,6	21 216
Toimintakulut	**-2 309 362**	**-67 080**	**-2 376 442**	**-2 356 152**	**-20 290**	**99,1**	**-2 210 938**
Henkilöstökulut	-1 593 122	-67 080	-1 660 202	-1 667 207	7 005	100,4	-1 572 613
Palkat ja palkkiot	-1 268 541	-55 320	-1 323 861	-1 345 943	22 082	101,7	-1 244 633
Henkilösivukulut	-324 581	-11 760	-336 341	-321 264	-15 077	95,5	-327 980
Eläkekulut	-279 419	-11 760	-291 179	-272 702	-18 477	93,7	-282 936
Muut henkilösivukulut	-45 162	0	-45 162	-48 562	3 400	107,5	-45 044
Palvelujen ostot	-227 640	0	-227 640	-225 827	-1 813	99,2	-179 013
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-457 370	0	-457 370	-432 787	-24 583	94,6	-425 038
Muut toimintakulut	-31 230	0	-31 230	-30 331	-899	97,1	-34 274
Toimintakate	**-2 224 442**	**-31 030**	**-2 255 472**	**-2 230 510**	**-24 962**	**98,9**	**-2 117 961**
Vuosikate	**-2 224 442**	**-31 030**	**-2 255 472**	**-2 230 510**	**-24 962**	**98,9**	**-2 117 961**
Poistot ja arvonalentumiset	-28 780	0	-28 780	-27 963	-817	97,2	-46 732
Suunnitelman muk. poistot	-28 780	0	-28 780	-27 963	-817	97,2	-46 732
Tilikauden tulos	**-2 253 222**	**-31 030**	**-2 284 252**	**-2 258 472**	**-25 780**	**98,9**	**-2 164 693**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-2 253 222**	**-31 030**	**-2 284 252**	**-2 258 472**	**-25 780**	**98,9**	**-2 164 693**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Kulut €	211 659		211 659	197 956	181 567
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					77 589
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	61 230		61 230	45 022	
Pääkirjasto					
Kokoelmat	240 000		240 000	209 734	214 605
Tapahtumat, kirjailijavierailut	25		25	64	37
Näyttelyt	20		20	14	17
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. kerrat	80		80	80	92
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. osallistujat	860		860	1 416	1 496
Kulut €	1 799 476	67 080	1 866 556	1 815 952	1 764 287
Lainat	500 000		500 000	496 703	415 953
€/laina	3,60		3,73	3,66	4,24
Käynnit	239 000		239 000	84 486	83 255
€/käynti	7,53		7,81	21,49	21,19
Vakinaista henkilöstöä	21		21	21	20
Tuotot €	85 000	36 050	121 050	125 722	93 057
Lähikirjastot					
Kokoelmat	183 325		183 325	175 389	179 476
Tapahtumat, kirjailijavierailut	80		80	82	84
Näyttelyt	55		55	30	31
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. kerrat	240		240	95	89
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne. osallistujat	1 600		1 600	1 340	1 427
Kulut €	1 003 799		1 003 799	1 132 188	950 746
Lainat	350 000		350 000	274 791	183 069
€/laina	2,87		2,87	4,12	5,19
Käynnit	200 000		200 000	156 312	164 131
€/käynti	5,02		5,02	7,24	5,79
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11	11
Kirjastoautot					
Kokoelmat	24 175		24 175	23 100	23 578
Kulut €	159 598		159 598	131 951	167 254
Lainat	100 000		100 000	97 824	107 664
€/laina	1,60		1,60	1,35	1,55
Käynnit	60 000		60 000	38 237	41 386
€/käynti	2,66		2,66	3,45	4,04
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
Kirjastopalvelut yhteensä					
Tuotot €	**85 000**	**36 050**	**121 050**	**125 722**	**93 057**
Kulut €	**3 235 762**	**67 080**	**3 302 842**	**3 278 048**	**3 063 854**
Netto €	**-3 150 762**	**-31 030**	**-3 181 792**	**-3 152 326**	**-2 970 797**
Tilastotiedot					
Toimipisteet					
Pääkirjasto	Lukumäärä			1	1
Lähikirjastot	Lukumäärä			9	9
Kirjastoautot	Lukumäärä			2	2
Kirjastoaineisto					
Kirjojen hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			15 160	15 834
E-aineistojen hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			446	411
Kirjoja yhteensä 31.12.	Lukumäärä			349 749	358 626
Kirjat/asukas	Lukumäärä			6,86	6,98
E-aineiston hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			446	411
Muun aineiston hankinta vuoden aikana	Lukumäärä			505	1 378
Kirjojen ja muun aineiston poisto vuoden aikana	Lukumäärä			20 028	13 012
Muun aineisto yhteensä 31.12.	Lukumäärä			47 038	59 033
Lehtivuosikerrat yhteensä	Lukumäärä			2740	2 739
aikakauslehtivuosikerrat	Lukumäärä			2678	2 674
sanomalehtivuosikerrat	Lukumäärä			62	65

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Lainaustoiminta					
Lainaajia yhteensä	Henkilö			14 394	20 507
Lainaajia kunnan asukkaista	%			28,23	40,23
Lainauksia yhteensä	Lukumäärä			945 092	759 196
e-aineistojen käyttökerrat (lainaus)	Lukumäärä			75 774	52 510
pääkirjasto	Lukumäärä			420 929	415 953
lähikirjastot	Lukumäärä			274 791	183 069
kirjastoauto	Lukumäärä			97 824	107 664
Vaski yhteistyö					
Aineistoa lainattu muille	Lukumäärä			143 115	138 655
Aineistoa lainattu meille	Lukumäärä			104 928	108 067
Kaukopalvelu					
Saapuneet tilaukset yhteensä	Lukumäärä			17	144
Lähetetyt tilaukset yhteensä	Lukumäärä			1	143
Muut kirjastopalvelut					
Kirjaston käytön opetus	Lukumäärä			175	188
Osallistuneet	Henkilö			2 756	2 923
Kirjastossa järjestetyt tapahtumat	Lukumäärä			190	121
Osallistuneet	Henkilö			2 118	1 230

2.8.10. Liikuntapalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Liikuntatoiminta

Urheilupuiston alueella järjestettiin useita perinteisiä tapahtumia mm. Salovolley, Ultrajuoksu, Hymystä hymyyn, Andi-maraton jne. sekä uutena tulokkaana Urheilupuiston tapahtumiin siirtyi perinteinen Salon Seiska, joka aiemmin on järjestetty torin ympäristössä. Kentillä pelattiin kymmenittäin eri ikäluokkien pelejä sekä satoja harjoitustunteja eri lajienkin osalta. Lämmitettävän tekonurmen kausi oli haastava kylmän talven ja syksyn vuoksi, tästä johtuen myös siihen kohdistuvan lämmityksen kulut ylittyivät arvioidusta.

Liikuntaneuvonnan palveluketjun kehitystyö Varhan kanssa alkoi vuoden 2023 alusta sote uudistuksen astuttua voimaan. Yhteistyö käynnistyi, yhteisten linjausten mukaisesti, Varsinais-Suomen ”rajattomasti liikuntaa”- verkostokumppanuuden toimintamallien käynnistämisellä. Salon kaupunki liittyi mukaan myös liikuntaneuvonnan kehitystyön ydintyöryhmään osallistuen aktiivisesti palveluiden yhteisten tavoitteiden asettamiseen ja itse palveluiden kehittämiseen. Liikuntaneuvonnan osalta uudet palvelumallikokeilut lisäsivät neuvottavien määrää noin 50 prosenttia edelliseen toimintavuoteen 2022 verrattuna.

Salon kaupunki on myös mukana Voimaa Vanhuuteen ohjelmassa, jota mentoroi ikäinstituutti vuosina 2023-2026. Tämän jälkeen toiminta tulisi vakiinnuttaa osaksi kunnan toimintaa. Liikuntapalvelut vastasivat ohjelman paikallisesta toteuttamisesta ja ohjelmatyöstä, jossa oli mukana monialainen poikkihallinnollinen yhteistyöryhmä. Ohjelman tavoitteena on lisätä ja kehittää voima- ja tasapainosisältöistä ryhmäliikuntaa, liikuntaneuvontaa, ulkoilua ja vertaisohjattua toimintaa. Kohderyhmänä näissä oli etupäässä kotona itsenäisesti asuvat ja toimintakyvyltään heikentyneet ikäihmiset (75+). Kehittämistyötä toteutetaan yhteistyössä kuntien, järjestöjen, julkisen sektorin ja ikäihmisten kanssa ottamalla käyttöön hyviä toimintatapoja liikuntaneuvonnasta, ryhmäliikunnasta ja ulkoilusta.

Liikuntapalvelut aloitti yläkouluissa keväällä 2023 koulujen pt (personal trainer) toiminnan. Toiminta on osa liikuntaneuvonnan kokonaisuutta ja sen tavoitteena oli vakiinnuttaa toiminta mahdollisimman moniin yläkouluihin. ”Liikuntasanomaa” levitettiin, kasvavassa määrin, myös yritysvierailujen muodossa.
Liikuntapalvelut järjestivät tai oli mukana kaikkiaan 31:ssä eri tapahtumassa.

Liikuntatilat ja -alueet

Jäähallin kävijämäärät jatkoivat hyvällä tasolla ja kysyntään vastattiin mm. tarjoamalla yleisö-luistelun vuoroja lisää. Hallien kylmäkoneisto kunto ja käyttövarmuus nosti riskiä jäähallin palveluiden toteuttamiseen ja riski jatkuu edelleen, kunnes uusi kylmäkoneistojärjestelmä on hankittu. Uuden jäähallin arkkitehtisuunnittelu etenee tilapalveluiden hallinnassa nykyisessä aikataulussaan ja on suunniteltu valmistuvan päätöksenteon käsittelyyn kevään 2024 aikana.

Muurla sai myös oman ulkokuntosalin urheilukentän laidalle sekä uuden pinnoitteen tenniskentälle.

Koronavuosien jälkeen ihmiset ovat ilahduttavasti löytäneet jälleen aktiivisen liikunnan pariin. Kaikkien liikuntatilojen käyttö sekä tapahtumien määrä oli kasvussa edelliseen vuoteen 2022 verrattuna.

Uimahallin käyttö (> 200.000 kävijää) ylsi isojen uimalaitosten määrään v. 2023. Kesäkuussa ylittyi myös Salon uimahallin 6.000.000 kävijän ”rajapyykki”. Kesätauon aikana uimahallissa toteutettiin pieniä korjauksia rakennuksessa sekä vedenkäsittelyyn liittyviä massojen vaihtoa. Kustannusylitystä erityisesti sisäisistä menoista (vuokra ja siivous). Muita ylityksiä aiheutui sijaisuuksien palkkamenoista ja palveluiden ostoista.

Liikuntahallien tapahtumakäytössä tapahtui merkittävää kasvua erityisesti Salohallin osalta, joka koostui pääosin erilaisista konserteista. Salohallin vesiputkiremontti toteutui syksyn 2023 aikana, projekti pysyi aikataulussa aiheuttamatta haittaa normaaliin hallin toimintaan. Salohallin kuntosali muutettiin kesän aikana kilpaurheilun oheisharjoittelutilaksi, ensimmäiseksi sellaiseksi Salossa, välineet uusittiin kilpaurheilun vaatimusten mukaisiksi yhteistyössä seurojen valmentajien kanssa.

Kuntosalien käyttö oli vilkasta ja voi sanoa, että kaupunkilaiset ovat löytäneet myös kuntosaliliikunnan. Salohallin kuntosali toiminnallisesti muutti Ylhäistentien kiinteistöön ja samalla salin voimailuvälineet uusittiin.

Salon kaupungin hallinnoimilla uimarannoilla oli toiminta vilkasta niin kesäuinnin kuin myös talviuinnin muodossa. Varvojärven uimala palasi kesällä liikuntapalveluiden hallintaan samoin Klippulan leirikeskus.

Liikuntarakentaminen

Pienimuotoista peruskunnostusrakentamista toteutettiin mm. Urheilupuiston aitarakennelmien uusimisen ja Muurlan liikunta-alueen osalta. Lehmijärven iso laituri uusittiin ja jääkiekkokaukaloiden uusiminen aloitettiin v. 2023. Jäähallin arkkitehtisuunnittelu jatkui koko syksyn 2023 ja suunnitelmien mukaisesti valmistunee kevään 2024 aikana.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Riskejä oli palvelutoiminnan henkilöresurssien riittävyydessä erityisesti liikunnanohjauksen ja -neuvonnan palveluissa.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4500 Liikuntapalvelut	**TA2023**	**MRM2023**	**MTA2023**	**TP2023**	**Jäljellä 2023**	**Tot%**	**TP2022**
Toimintatuotot	**1 090 350**	**24 990**	**1 115 340**	**1 151 381**	**-36 041**	**103,2**	**1 020 506**
Myyntituotot	850 100	0	850 100	897 474	-47 374	105,6	786 240
Tuet ja avustukset	0	24 990	24 990	24 988	2	100,0	21 431
Muut toimintatuotot	240 250	0	240 250	228 919	11 331	95,3	212 835
Toimintakulut	**-3 243 355**	**-33 210**	**-3 276 565**	**-3 330 660**	**54 095**	**101,7**	**-3 029 918**
Henkilöstökulut	-1 901 145	-33 210	-1 934 355	-2 046 152	111 797	105,8	-1 863 727
Palkat ja palkkiot	-1 471 811	-27 390	-1 499 201	-1 616 092	116 891	107,8	-1 479 572
Henkilösivukulut	-429 334	-5 820	-435 154	-430 060	-5 094	98,8	-384 155
Eläkekulut	-376 941	-5 820	-382 761	-373 314	-9 447	97,5	-331 662
Muut henkilösivukulut	-52 393	0	-52 393	-56 747	4 354	108,3	-52 493
Palvelujen ostot	-700 710	0	-700 710	-637 722	-62 988	91,0	-585 443
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-408 800	0	-408 800	-412 782	3 982	101,0	-350 112
Avustukset	-172 000	0	-172 000	-171 051	-949	99,4	-172 000
Muut toimintakulut	-60 700	0	-60 700	-62 953	2 253	103,7	-58 637
Toimintakate	**-2 153 005**	**-8 220**	**-2 161 225**	**-2 179 278**	**18 053**	**100,8**	**-2 009 412**
Vuosikate	**-2 153 005**	**-8 220**	**-2 161 225**	**-2 179 278**	**18 053**	**100,8**	**-2 009 412**
Poistot ja arvonalentumiset	-394 540	0	-394 540	-383 294	-11 246	97,1	-453 363
Suunnitelman muk. poistot	-394 540	0	-394 540	-383 294	-11 246	97,1	-453 363
Tilikauden tulos	**-2 547 545**	**-8 220**	**-2 555 765**	**-2 562 572**	**6 807**	**100,3**	**-2 462 775**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-2 547 545**	**-8 220**	**-2 555 765**	**-2 562 572**	**6 807**	**100,3**	**-2 462 775**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Kulut €	276 122		276 122	284 664	252 087
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5	5
Tuotot €	0		0	0	350
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					83 941
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	123 790		123 790	96 722	
Myönnetyt toimintatuet					
Seuroja ja järjestöjä	114		114	114	112
Tuettuja seuroja kpl	65		65	48	72
Harjoituskertoja	252 456		252 456	275 308	252 456
Kulut €	123 500		123 500	122 983	123 329
€/ tuettu seura	1 900		1 900	2 562	1 713
€/asukas	2,42		2,42	2,41	2,42
Ulkoliikuntapaikat					
Liikuntapaikkoja kpl kesäkaudella 1.4-31.10	114		114	118	114
Liikuntapaikkoja kpl talvikaudella 1.11-31.3	45		45	39	45
Oman toiminnan kulut €	815 008	33 210	848 218	1 002 867	870 086
Ostopalvelujen kulut €	393 740		393 740	378 973	348 924
Kulut yhteensä €	1 208 748	33 210	1 241 958	1 381 840	1 219 010
kesäkausi €	541 982		541 982	691 695	531 274
talvikausi €	662 423		662 423	690 145	676 169
€/kesäliikuntapaikka	4 754		4 754	5 862	4 660
€/talviliikuntapaikka	14 721		14 721	17 696	15 026
Vakinaista henkilöstöä	10		10	9	10,0
€/asukas	23,66		24,31	27,04	23,92
Tuotot €	9 800	24 990	34 790	50 804	33 799
Jäähallit					
Aukiolotunnit (ei sis. halliyhtiön tunteja)	3 393		3 393	3 600	3 393
Kulut € (sis. halliyhtiön kuluja)	376 371		376 371	406 349	377 968
Kaupungin jäähallin kulut	191 795		191 795	253 063	210 442
€/aukiolotunti	56,53		56,53	70,30	62,02
Varausaste %	90 %		90 %	84 %	92 %
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
Tuotot €	106 800		106 800	113 020	106 355
Uimahalli					
Aukiolotunnit vuodessa	3 722		3 722	3 722	3 722
Kävijämäärä	220 000		220 000	214 801	178 588
Kulut €	1 723 179		1 723 179	1 976 728	1 639 739
€/aukiolotunti	463		463	531	441
€/asiakas	7,83		7,83	9,20	9,18
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11	11
Tuotot €	562 800		562 800	588 880	502 057
Saunalliset uimarannat	7		7	7	6
Aukiolotunnit	3 100		3 100	3 100	2737
Kulut €	178 360		178 360	146 837	152 221
€/aukiolotunti	57,54		57,54	47,37	55,62
Tuotot €	58 300		58 300	101 734	74 446
Uimapaikat	8		8	8	8
Kulut €	4 000		4 000	10 250	12 745
€/uimaranta	500		500	1 281	1 593
Liikuntahallit ja kuntosalit:					
Aukiolotunnit vuodessa	23 000		23 000	23 000	23 000
Kulut €	1 548 399		1 548 399	1 647 365	1 446 232
€/aukiolotunti	67,32		67,32	71,62	62,88
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
Varausaste %	90 %		90 %	90 %	80 %
Tuotot €	208 950		208 950	174 477	185 078
Valvomattomat kuntosalit	7		7	8	7
Kulut €	265 060		265 060	263 740	277 672
€/kuntosali	37 866		37 866	32 968	39 667
Tuotot €	65 900		65 900	97 334	86 206

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Koulujen salit	24		24	24	23
Aukiolotunnit/vuosi	56 765		56 765	56 765	54 400
Kulut €	692 930		692 930	748 966	696 043
€/aukiolotunti	12,21		12,21	13,19	12,79
Varausaste%, illat ja viikonloput	80 %		80 %	80 %	80
Vakinaista henkilöstöä	0		0	0	0
Tuotot €	64 450		64 450	80 320	78 254
Ohjattu liikuntatoiminta					
Oman toiminnan kulut €	299 286		299 286	304 923	286 510
Ostopalvelujen kulut €	110 220		110 220	74 816	98 583
Kulut yhteensä €	409 506		409 506	379 739	385 093
Asiakkaita	68 000		68 000	55 974	46 102
Ryhmiä	440		440	422	440
€/asiakas	6,02		6,02	6,78	8,35
€/ryhmä	931		931	900	875
Vakinaista henkilöstöä	6		6	6	5
Määräaikaista henkilöstöä (henkilötyövuosina)	1,5		1,5	1,5	1,0
Tuotot €	150 000		150 000	128 510	121 033
Liikuntapalvelut yhteensä					
Tuotot €	**1 227 000**	**24 990**	**1 251 990**	**1 335 078**	**1 187 578**
Kulut €	**6 929 965**	**33 210**	**6 963 175**	**7 369 460**	**6 582 139**
Netto €	**-5 702 965**	**-8 220**	**-5 711 185**	**-6 034 382**	**-5 394 561**
Tilastotiedot					
Ohjattu liikuntatoimi ja - tapahtumat					
Lasten ja erityislasten ohj.liikunta	käynti			18 452	13 676
Työikäisten ohjattu liikunta	käynti			8 254	7 731
Eläk.vamm.pitkäaikaissairaat ohj.liikunta	käynti			21 434	19 009
Liikuntatapahtumiin osallistuneet	käynti			7 834	7 736
Ohjattu liikuntatoiminta yhteensä	käynti			55 974	48 152
Liikuntapaikat 31.12.					
Ulkokentät ja liikuntapuistot	Lukumäärä			120	122
Sisäliikuntatilat	Lukumäärä			54	55
Vesiliikuntapaikat	Lukumäärä			22	20
Maastoliikuntapaikat	Lukumäärä			28	29
Veneily, ilmailu ja moottoriurheilu	Lukumäärä			1	1
Liikuntapaikat yhteensä	Lukumäärä			225	227
Uimarantojen saunojen käyttö	kävijät			34 631	28 512
Sisäliikuntapaikkojen käyttö					
Uimahalli	kävijät			214 801	178 588
Jäähalli	kävijät			36 762	32 585
Liikuntahalli (vain Salohalli)	kävijät			124 033	120 070
Ollikkalan kuntosali	kävijät			26 464	18 216
Sisäliikuntapaikkojen kävijät yht.	kävijät			402 060	349 459

2.8.11. Kansalaisopisto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Opiskelijoiden jatkuvan oppimisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

- Kurssitoiminta toteutui talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa kirjatun mukaisesti. Kursseja toteutui 770, mikä vastaa edellisen vuoden tasoa. Osallistujia oli kuitenkin 700 edellisvuotta enemmän. Netto-opiskelijamäärä kasvoi 175, mikä osoittaa noin 4 prosentin kasvua.

Kestävän elämäntavan, yhdenvertaisuuden ja monikulttuurisuuden toteutuminen

- Osallistuttiin kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun
- Esittävässä taiteessa toteutettiin erityislasten sekä -nuorten teatteriryhmät
- Kuvataiteessa toteutui kuvataidetta erityisaikuisille. Aivoliiton kanssa yhteistyössä jatkettiin juttutupaa afaatikoille.
- Ukrainalaisille lapsille taiteen perusopetusta maksutta yhteistyössä TPO -liiton kanssa
- Muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia opiskelijoita oli toimintavuoden aikana 410

Laadukkaan ja monipuolisen opintotarjonnan ylläpitäminen ja uudistaminen sekä sen toteuttaminen hyvin saavutettavana

- Kursseja tarjottiin noin 1000. Verkko- ja etäkursseja tarjottiin 43, joista toteutui vajaa 40. Osaamisperusteisia kursseja oli tarjolla, mutta niiden määrä ei olennaisesti lisääntynyt. OPH:n opintoseteliavustuksella alennettiin 84 kurssin maksua.
- Kesäkursseilla osallistujia oli reilu 300.

- Opiston näkyvyyttä monipuolistettiin Ylhäistentien ala-aulaan sijoitetulla info-TV:llä sekä sähköisesti jaettavalla opiston uutiskirjeellä.

Opiston erityistehtävien pitkäjänteinen kehittäminen
- Aikuisten perusopetus toteutui suunnitellusti, opiskelijoita oli 47 ja alkuvaiheen sai päätökseen kolme opiskelijaa
- Valtionavustuksella aloitettiin hanke kotoutumisajan ylittäneille maahanmuuttajille.

Yhteistyö ja verkostoituminen opiston toiminnan kannalta merkittävien toimijoiden kanssa
- ETOL ja TPO -liitto tärkeinä tiedotuskanavina sekä tilaisuuksien ja koulutuksen järjestäjinä
- Vastaanottokeskusten kanssa jatkettiin yhteistyötä myyntipalveluna
- Digitukitoiminta jatkui koko vuoden ajan
- 3. sektorin verkoston yhteistyötapaamisiin osallistuttiin 2 kertaa

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen kehittäminen
- Syksyn 2023 QWL indeksi 85,6 ja esimiestyön alaindeksi 94 prosenttia. Työelämän laadun itsearvostustekijöissä kaikki tavoitearvot saavutettiin ja ylitettiin.
- Kehityskeskustelut käyty 100 prosenttisesti
- Henkilöstö kouluttautui pääosin verkkokoulutuksilla, mutta myös lähiopetuksessa esim. EA I koulutuksessa sekä kädentaitojen koulutuksissa. 30 henkilöä hyödynsi mahdollisuutta osallistua opiston omille kursseille maksutta ja 11 tuntiopettajaa käytti työnantajan tarjoamaa koulutustukea oman oppiaineen osaamisen kehittämiseen.
- Opistossa toteutettiin työsuojeluriskien arviointiin liittyvä vaarojen kartoituskysely ja työpaikka selvitykset Ylhäistentien sekä Piritan yksiköissä. Näiden pohjalta on laadittu riskien arviointi ja kehittämistoimenpidesuunnitelmat näihin yksiköihin.

Riskit ja epävarmuustekijät

Opiston sivistystehtävän toteuttamisen edellytykset heikkenevät
- Valtionosuusrahoituksen vähenemisestä päätettiin eduskunnassa.

Erityistehtävien pitkäjänteinen kehittäminen ei mahdollistu
- Uusi hankerahoitus turvasi osittain maahanmuuttajakoulutuksen kehittämistarpeita

Kestävyyden vaaliminen ei onnistu, koettu hyvinvointi ei kasva tai jakautuu yhä epätasaisemmin
- Aliedustettuja ryhmiä on saatu osallistumaan yhä enemmän (nuoret ja miehet +50 molemmissa)
- Hyvinvointivaikutuksia mittaavat indikaattorit lisätty asiakaspalautekyselyihin. Tuloksia vasta seuraavana vuonna.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4600 Kansalais-opisto	**TA2023**	**MRM2023**	**MTA2023**	**TP2023**	**Jäljellä 2023**	**Tot%**	**TP2022**
Toimintatuotot	**343 000**	**1 860**	**344 860**	**440 056**	**-95 196**	**127,6**	**413 035**
Myyntituotot	14 000	0	14 000	37 102	-23 102	265,0	30 559
Maksutuotot	320 000	0	320 000	371 039	-51 039	115,9	301 540
Tuet ja avustukset	9 000	1 860	10 860	31 052	-20 192	285,9	80 679
Muut toimintatuotot	0	0	0	863	-863	*****	257
Toimintakulut	**-1 650 922**	**0**	**-1 650 922**	**-1 735 680**	**84 758**	**105,1**	**-1 856 225**
Henkilöstökulut	-1 439 872	0	-1 439 872	-1 548 389	108 517	107,5	-1 615 798
Palkat ja palkkiot	-1 160 419	0	-1 160 419	-1 260 781	100 362	108,6	-1 309 557
Henkilösivukulut	-279 453	0	-279 453	-287 609	8 156	102,9	-306 241
Eläkekulut	-238 142	0	-238 142	-241 795	3 653	101,5	-261 398
Muut henkilösivukulut	-41 311	0	-41 311	-45 813	4 502	110,9	-44 843
Palvelujen ostot	-147 550	0	-147 550	-119 688	-27 862	81,1	-166 332
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 300	0	-37 300	-39 687	2 387	106,4	-38 815
Muut toimintakulut	-26 200	0	-26 200	-27 916	1 716	106,5	-35 280
Toimintakate	**-1 307 922**	**1 860**	**-1 306 062**	**-1 295 625**	**-10 437**	**99,2**	**-1 443 190**
Vuosikate	**-1 307 922**	**1 860**	**-1 306 062**	**-1 295 625**	**-10 437**	**99,2**	**-1 443 190**

4600 Kansalais-opisto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Poistot ja arvonalentumiset	-20 000	0	-20 000	-26 659	6 659	133,3	-3 176
Suunnitelman muk. poistot	-20 000	0	-20 000	-26 659	6 659	133,3	-3 176
Tilikauden tulos	**-1 327 922**	**1 860**	**-1 326 062**	**-1 322 284**	**-3 778**	**99,7**	**-1 446 367**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-1 327 922**	**1 860**	**-1 326 062**	**-1 322 284**	**-3 778**	**99,7**	**-1 446 367**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					48 720
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	38 550		38 550	35 570	
Opiskelijat	4 800		4 800	4 487	4651
Kulut €	1 961 859		1 961 859	2 079 293	2 149 778
€/opiskelija	409		409	463	462
Opetustunnit	22 900		22 900	16 942	20514
€/opetustunti	85,67		85,67	122,73	104,80
Kurssilaisia (brutto)	10 000		10 000	8 971	9012
€/kurssilainen	196		196	232	239
Taiteen perusopetus					
opiskelijoita	420		420	653	591
kursseja	76		76	58	54
Opetushenkilöstöä (päätoimiset)	10		10	10	10
Hallintohenkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	4,5		4,5	4,5	14,5
Tuotot €	328 000	1 860	329 860	418 903	442 044
Netto €/asukas	31,98		31,94	32,49	33,51
Maahanmuuttajakoulutus					
Opiskelijat (netto)	230		230	331	256
Kulut €	235 062		235 062	233 667	270 832
€/opiskelija	1 022		1 022	706	1 058
Opetustunnit	3 060		3 060	3 264	3026
€/opetustunti	77		77	72	90
Kurssilaiset (brutto)	700		700	789	755
Tuotot €	15 000		15 000	50 216	96 832
Netto €	220 062		220 062	183 451	174 000
Netto €/asukas	4,31		4,31	3,59	3,41
Kansalaisopisto yhteensä					
Tuotot €	**343 000**	**1 860**	**344 860**	**469 119**	**538 875**
Kulut €	**2 235 471**	**0**	**2 235 471**	**2 312 960**	**2 420 610**
Netto €	**-1 892 471**	**1 860**	**-1 890 611**	**-1 843 841**	**-1 881 735**
Netto €/asukas	**-37,04**		**-37,00**	**-36,09**	**-36,92**
Tilastotiedot					
Kansalaisopisto					
Opetustoiminta					
Toimipisteet	Lukumäärä			60	60
Opiskelijat yhteensä	Henkilö			4 817	4 644
miehet	Henkilö			1 144	1 092
naiset	Henkilö			3 673	3 552
alle 20-vuotiaat	Henkilö			1 033	938
Opetustunnit vuodessa	Tunti			20 206	20 514
Edellisestä eriteltynä					
Taiteen perusopetus					
Kuvataide	Kurs-seja/osall.			26/271	25/263
Käsityö	Kurs-seja/osall.			9/87	8/78
Teatteri	Kurs-seja/osall.			22/284	21/250
Tanssi	Kurs-seja/osall.			1/11	-
Opetustunnit vuodessa	Tunti			1 642	1 586

2.8.12. Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

41 Vapaa ajan lautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**1 675 570**	**155 160**	**1 830 730**	**2 063 135**	**-232 405**	**112,7**	**1 821 256**
Myyntituotot	896 100	0	896 100	978 653	-82 553	109,2	872 034
Maksutuotot	336 000	0	336 000	384 044	-48 044	114,3	329 826
Tuet ja avustukset	46 920	155 160	202 080	255 576	-53 496	126,5	244 523
Muut toimintatuotot	396 550	0	396 550	444 863	-48 313	112,2	374 873
Toimintakulut	**-8 899 802**	**-261 190**	**-9 160 992**	**-9 277 595**	**116 603**	**101,3**	**-8 756 212**
Henkilöstökulut	-5 608 522	-261 190	-5 869 712	-6 125 804	256 092	104,4	-5 882 015
Palkat ja palkkiot	-4 431 401	-215 400	-4 646 801	-4 917 084	270 283	105,8	-4 715 962
Henkilösivukulut	-1 177 121	-45 790	-1 222 911	-1 208 720	-14 191	98,8	-1 166 053
Eläkekulut	-1 019 805	-45 790	-1 065 595	-1 032 809	-32 786	96,9	-1 000 762
Muut henkilösivukulut	-157 316	0	-157 316	-175 911	18 595	111,8	-165 291
Palvelujen ostot	-1 601 690	0	-1 601 690	-1 476 852	-124 838	92,2	-1 407 266
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 008 440	0	-1 008 440	-1 008 732	292	100,0	-905 737
Avustukset	-402 000	0	-402 000	-397 451	-4 549	98,9	-332 250
Muut toimintakulut	-279 150	0	-279 150	-268 754	-10 396	96,3	-228 944
Toimintakate	**-7 224 232**	**-106 030**	**-7 330 262**	**-7 214 459**	**-115 803**	**98,4**	**-6 934 956**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-1
Vuosikate	**-7 224 232**	**-106 030**	**-7 330 262**	**-7 214 459**	**-115 803**	**98,4**	**-6 934 957**
Poistot ja arvonalentumiset	-547 980	0	-547 980	-500 295	-47 685	91,3	-552 682
Suunnitelman muk. poistot	-547 980	0	-547 980	-500 295	-47 685	91,3	-552 682
Tilikauden tulos	**-7 772 212**	**-106 030**	**-7 878 242**	**-7 714 754**	**-163 488**	**97,9**	**-7 487 639**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-7 772 212**	**-106 030**	**-7 878 242**	**-7 714 754**	**-163 488**	**97,9**	**-7 487 639**

2.8.13. Vapaa-ajan lautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

41 Vapaa ajan lautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**1 812 300**	**155 160**	**1 967 460**	**2 276 376**	**-308 916**	**115,7**	**2 115 115**
Myyntituotot	940 100	0	940 100	1 045 263	-105 163	111,2	1 032 756
Maksutuotot	336 000	0	336 000	384 044	-48 044	114,3	330 827
Tuet ja avustukset	46 920	155 160	202 080	255 576	-53 496	126,5	244 523
Muut toimintatuotot	489 280	0	489 280	591 493	-102 213	120,9	507 009
Toimintakulut	**-14 376 611**	**-261 190**	**-14 637 801**	**-15 135 858**	**498 057**	**103,4**	**-13 977 126**
Henkilöstökulut	-5 608 522	-261 190	-5 869 712	-6 125 804	256 092	104,4	-5 882 015
Palkat ja palkkiot	-4 431 401	-215 400	-4 646 801	-4 917 084	270 283	105,8	-4 715 962
Henkilösivukulut	-1 177 121	-45 790	-1 222 911	-1 208 720	-14 191	98,8	-1 166 053
Eläkekulut	-1 019 805	-45 790	-1 065 595	-1 032 809	-32 786	96,9	-1 000 762
Muut henkilösivukulut	-157 316	0	-157 316	-175 911	18 595	111,8	-165 291
Palvelujen ostot	-2 839 710	0	-2 839 710	-2 784 427	-55 283	98,1	-2 651 946
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 008 440	0	-1 008 440	-1 011 232	2 792	100,3	-910 368
Avustukset	-402 000	0	-402 000	-397 451	-4 549	98,9	-332 250
Muut toimintakulut	-4 517 939	0	-4 517 939	-4 816 944	299 005	106,6	-4 200 547
Toimintakate	**-12 564 311**	**-106 030**	**-12 670 341**	**-12 859 482**	**189 141**	**101,5**	**-11 862 010**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0,0	-1
Vuosikate	**-12 564 311**	**-106 030**	**-12 670 341**	**-12 859 482**	**189 141**	**101,5**	**-11 862 011**

41 Vapaa ajan lautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Poistot ja arvonalentumiset	-547 980	0	-547 980	-500 295	-47 685	91,3	-552 682
Suunnitelman muk. poistot	-547 980	0	-547 980	-500 295	-47 685	91,3	-552 682
Tilikauden tulos	**-13 112 291**	**-106 030**	**-13 218 321**	**-13 359 777**	**141 456**	**101,1**	**-12 414 693**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-13 112 291**	**-106 030**	**-13 218 321**	**-13 359 777**	**141 456**	**101,1**	**-12 414 693**

2.9. Kaupunkikehityspalvelut

2.9.1. Kaupunkikehityspalvelujen hallinto

Lautakunnan toteuma vuodelta 2023 ja olennaiset poikkeamat

Kaupunkikehityslautakunnan ulkoinen toimintakate vuoden 2023 talousarviossa oli -33,3 miljoonaa euroa ja toteuma -32,2 miljoonaa euroa. Lautakunnan toimintakate oli siten 1,03 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa (toteuma 96,9 %). Talouden toteumaa vuoteen 2022 vertailtaessa on otettava huomioon hyvinvointialueuudistuksen mukanaan tuomat muutokset organisaatiorakenteessa, joten luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään. Kaupunkikehityslautakunnan kokonaisuudesta siirtyi hyvinvointialueelle pelastustoiminta, kuntouttava työtoiminta sekä ravitsemispalvelujen henkilökuntaa, kun taas Salon seudun työkeskus siirtyi kaupungin sote -palveluilta kaupunkikehityslautakunnan alaisuuteen.

Vuonna 2023 toimintatuottoja toteutui 0,6 miljoonaa euroa (3,3 %) vähemmän kuin talousarviossa. Tämä johtui hyvinvointialueelta saatujen vuokratuottojen alittumisesta talousarvioon nähden. Talousarvio laadittiin niiden tietojen perusteella, jotka talousarvion laadintavaiheessa olivat käytössä.

Toimintakulut alittivat talousarvion 1,6 miljoonalla eurolla (3,2 %). Valtaosa alituksesta tulee palveluiden ostosta liikennepalvelujen kuljetuspalveluiden osalta. Kuljetuspalveluissa varauduttiin suurempiin indeksikorotuksiin kuin mitä loppujen lopuksi toteutui. Lisäksi hyvinvointialueen asiakkaiden siirtyminen pois koulukuljetuksista ei aiheuttanut niin suurta kustannusten nousua kuin oletettiin. Vuoden 2023 alussa astui voimaan myös uusi joukkoliikenteen sopimus, joka oli edellistä edullisempi.

Alitusta vuoden 2023 talousarvioon oli myös henkilöstökuluissa johtuen pitkin vuotta jatkuneesta resurssivajeesta varsinkin tilapalveluissa ja maankäyttöpalveluissa. Avustusten osalta työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannus jäi myös arvioitua pienemmäksi. Tämä johtuu mm. siitä, että pitkäaikaistyöttömyys on ollut laskussa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset pysyivät talousarviossa.

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Kun koronapandemian vaikutuksista pääosin päätiin eroon vuonna 2022, oli vuoden 2023 haasteena Ukrainan tilanteen aiheuttamat kustannusten nousut ja vuoden alussa myös mahdolliseen sähköpulaan varautuminen. Kustannusten nousu kuitenkin onneksi taittui eikä sähköpulaa tullut. Tilanteisiin varautuminen kävi kuitenkin hyvästä harjoituksesta. Salon yleinen taloudellinen tilanne ja toimeliaisuus jatkoi alkuvuodesta vilkastumistaan, mutta loppuvuodesta kehityksen suunta kääntyi valitettavasti huonompaan toivottavasti väliaikaisesti. Työllisyystilanne oli alkuvuodesta hyvä, mutta heikkeni vuoden loppua kohti, vaikka toki vielä ollaan kaukana huonoimpien aikojen lukemista.

Henkilöstötilanne oli hieman edellistä vuotta parempi, mutta vaikeudet työvoiman saatavuudessa jatkuivat, joten moni avaintehtävä on edelleen täyttämättä. Työ tilanteen korjaamiseksi jatkuu. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen toiminnan aloittaminen vaikutti toimialan toimintaan. Monen yhteistoiminnassa tapahtuvan asian käytännön järjestäminen edellytti yhteistyökeskustelua koko vuoden ajan ja osa asioista, esimerkiksi tilojen vuokrasopimuksen hyväksyminen, jäi vuoden 2024 tehtäviksi.

Toimialan toiminta päättyi vuoden 2023 lopussa organisaatiomuutokseen, jossa toimiala jaettiin kahtia elinvoimapalveluihin ja teknisiin palveluihin ja kumpaankin liittyi myös muita aiemmin kaupunkikehityspalvelujen ulkopuolella järjestettyjä palveluja.

Riskit ja epävarmuustekijät

Taloudelliset sekä materiaalin ja energian saatavuuteen liittyvät riskit eivät toteutuneet, mutta tilannetta on luonnollisesti seurattava. Henkilöstön saatavuus on ollut hankalaa ja on jatkossakin merkittävä riski toiminnan onnistumiselle. Valitettava taloudellisen toiminnan suhdannelasku voi tuoda tilanteeseen väliaikaista helpotusta.

Toimialan talous oli herkkää myös sääolosuhteille, mutta niiden aiheuttamat riskit eivät toteutuneet yhtä suurena kuin esimerkiksi edellisenä vuonna.

Tuloslaskelma, ulkoinen

5000 Kaupunkikehityspalv hallinto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**0**	**0**	**0**	**6 555**	**-6 555**	*****	**0**
Maksutuotot	0	0	0	6 555	-6 555	*****	0
Toimintakulut	**-385 132**	**0**	**-385 132**	**-212 841**	**-172 291**	**55,3**	**-4 657 401**
Henkilöstökulut	-224 842	0	-224 842	-139 087	-85 755	61,9	-309 170
Palkat ja palkkiot	-119 425	0	-119 425	-114 437	-4 988	95,8	-122 388
Henkilösivukulut	-105 417	0	-105 417	-24 650	-80 767	23,4	-186 781
Eläkekulut	-101 898	0	-101 898	-21 045	-80 853	20,7	-183 194
Muut henkilösivukulut	-3 519	0	-3 519	-3 606	87	102,5	-3 588
Palvelujen ostot	-135 070	0	-135 070	-50 109	-84 961	37,1	-4 319 878
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000	0	-2 000	-7 072	5 072	353,6	-6 204
Avustukset	-12 000	0	-12 000	-12 000	0	100,0	-12 000
Muut toimintakulut	-11 220	0	-11 220	-4 573	-6 647	40,8	-10 149
Toimintakate	**-385 132**	**0**	**-385 132**	**-206 286**	**-178 846**	**53,6**	**-4 657 401**
Vuosikate	**-385 132**	**0**	**-385 132**	**-206 286**	**-178 846**	**53,6**	**-4 657 401**
Tilikauden tulos	**-385 132**	**0**	**-385 132**	**-206 286**	**-178 846**	**53,6**	**-4 657 401**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-385 132**	**0**	**-385 132**	**-206 286**	**-178 846**	**53,6**	**-4 657 401**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kaupunkikehityslautakunta					
Kokoukset ja seminaarit	12		12	12	12
Käsitellyt asiat	280		280	207	242
Kulut €	55 537		55 537	40 179	54 768
€/asiat	198		198	194	226
€/kokous	4 628		4 628	3 348	4 564
Toimialahallinto					
Kulut €	254 325		254 325	177 922	274 454
Tuotot €				6 555	
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					167 535
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	84 900		84 900	4 033	
V-S aluepelastuslaitos	Siirtyy Hyvinvointialueelle v. 2023				
Kulut €					4 253 677
€/asukas	0,00		0,00	0,00	83,46
Väestönsuojelu	Siirtyy KH:n alle v. 2023				
Kulut €					793
€/asukas	0,00		0,00	0,00	0,02
Kaupunkikehityspalvelujen hallinto yhteensä					
Tuotot €	**0**		**0**	**6 555**	**0**
Kulut €	**394 762**		**394 762**	**222 134**	**4 667 268**
Netto €	**-394 762**		**-394 762**	**-215 579**	**-4 667 268**

2.9.2. Maankäyttöpalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Rakentamattomien rakennuspaikkojen tarkistus kiinteistöverotusta varten tehtiin määräajassa. Kiinteistöverotarkistuksiin liittyen rakennus- ja huoneistorekisterin perusparannustyöhön ei ole voitu osoittaa raportointikaudella samaa resurssimäärää kuin aiemmin. Tästä huolimatta verohallinnolle on ilmoitettu n. 5000 krs-m2/kk kiinteistöverosta puuttuneita rakennuksia yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa. Sekä asuin- että yritystonttien varausmäärä on pysynyt lähivuosien tasolla, viime vuoteen nähden on havaittavissa hienoista nousua. Kaupungin maanhankinta on ollut aktiivista, kun otetaan huomioon käytettävissä olleet henkilöstöresurssit. Maapoliittisen ohjausryhmän käsittelyn kautta on hankittu kaupungille tarjolla olevista maa-alueista tarpeellisiksi ja tärkeimmiksi katsotut. Talousmetsien hoitotöitä on jatkettu metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Kärävuoren kalliosortuma-alueen rakennusten purku-urakka kilpailutettiin ja rakennukset purettiin.

Tulojen lisäämiseksi on toteutettu kaupungin omien tarpeiden lisäksi mittauspalvelujen myyntiä yksityisille. 3D-kaupunkimallin tekemistä on jatkettu mallintamalla rakennuksia aiemmin kerätyn droneaineiston pohjalta. Lisäksi on kuvattu materiaalia, sekä kaupunkisuunnittelua että tonttimarkkinointia varten. Dronen käyttöä tullaan tehostamaan ja laajentamaan toimintaa myös erilaisiin valvontatehtäviin. Viistoilmakuvahankinta toteutui aikataulussa vuoden loppuun mennessä ja uudet ortoilmakuvat otettiin käyttöön joulukuussa.

Yksityisteiden kunnossapitoavustukset käsiteltiin maaliskuussa ja maksettiin tiekunnille toukokuussa. Asiakkaiden hakemien lohkomistoimitusten ohella on tehty määräalan lainhuudon myöntämisestä käynnistyviä lohkomisia. Erityisesti on keskitytty lohkomaan kaupungin omistukseen sellaisia rakennettuja katuja, joiden maapohja edelleen sisältyy yksityisen omistamaan kiinteistöön. Loimaan kaupungille on edelleen myyty lakisääteisiä kiinteistöinsinöörin palveluja. Puutteellisista henkilöresursseista johtuen on pystytty ylläpitämään parhaimmillaan vain tyydyttävää palvelutasoa.

Kaavoitus on toiminut hyväksytyn kaavoituskatsauksen mukaisesti.

Salon edunvalvontahankkeisiin liittyen Länsiradan asemakaavamuutokset ovat olleet ehdotuksena nähtävillä ja etenevät hyväksymiskäsittelyyn kevään aikana. Kantatie 52 tiesuunnitelman laatiminen on käynnistetty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimesta. Kaavoituskatsauksen mukaisia kaavatöitä on käynnistetty Salon keskustan alueella. Yleiskaavallinen ohjelmatyö on keskeytetty valmistelutyön perusselvitysvaiheen jälkeen. Yleiskaavoituksen resurssit ohjataan strategian mukaisiin osayleiskaavatöihin. Yritysalueita laajennetaan osayleiskaavoin ja asemakaavoittamalla mm. Riikin, Lakianummi-Korvenmäen sekä Suomusjärven moottoritieliittymäaluetta.

Kaavoitushenkilöstön määrässä on edelleen vajausta rekrytointihaasteista ja toisen työnantajan palvelukseen siirtymisestä johtuen. Kaavoitusarkkitehdin, yleiskaavainsinöörin, maankäyttöinsinöörin ja kaavoitussihteerin vakanssit on saatu täytettyä.

Poikkeamisten määrä on ollut huomattavasti normaalia suurempi, mikä on myös sitonut voimavaroja pois varsinaisesta kaavan laadintatyöstä. Yleisesti voidaan todeta, että maankäytön suunnitteluun liittyvä palvelutarve on lisääntynyt erityisesti aurinkovoimahankkeisiin ja palvelurakentamiseen liittyen, mikä voidaan nähdä positiivisena signaalina.

Riskit ja epävarmuustekijät

Taloudelliset riskit ovat vähäisiä ja ne ovat hallinnassa. Suurimmat riskitekijät liittyvät ohuen organisaation takia avainhenkilöiden varahenkilöresurssien puutteeseen, mikä on jo aiheuttanut toiminnallisia ongelmia. Tämä tulee myös jatkossa aiheuttamaan vaikeuksia, jos henkilöstöresursseja ei saada suunnitellulle tasolle. Henkilöresurssien korjaamisessa on myös havaittu haasteita rekrytoinnissa hakijoiden vähyyden vuoksi.

Tuloslaskelma, ulkoinen

5100 Maankäyttö-palvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**4 423 700**	**2 170**	**4 425 870**	**4 522 492**	**-96 622**	**102,2**	**4 667 895**
Myyntituotot	379 900	0	379 900	258 762	121 138	68,1	263 220
Maksutuotot	49 900	0	49 900	137 720	-87 820	276,0	247 564
Tuet ja avustukset	0	2 170	2 170	2 175	-5	100,2	10 247
Muut toimintatuotot	3 993 900	0	3 993 900	4 123 836	-129 936	103,3	4 146 864
Toimintakulut	**-3 145 148**	**0**	**-3 145 148**	**-2 579 988**	**-565 160**	**82,0**	**-2 689 873**
Henkilöstökulut	-2 067 258	0	-2 067 258	-1 646 151	-421 107	79,6	-1 427 754
Palkat ja palkkiot	-1 672 513	0	-1 672 513	-1 330 939	-341 574	79,6	-1 128 820
Henkilösivukulut	-394 745	0	-394 745	-315 212	-79 533	79,9	-298 935
Eläkekulut	-335 202	0	-335 202	-266 802	-68 400	79,6	-258 908
Muut henkilösivu-kulut	-59 543	0	-59 543	-48 410	-11 133	81,3	-40 027
Palvelujen ostot	-529 410	0	-529 410	-377 811	-151 599	71,4	-331 941
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-23 010	0	-23 010	-18 468	-4 542	80,3	-16 913
Avustukset	-445 000	0	-445 000	-437 395	-7 605	98,3	-365 673
Muut toimintakulut	-80 470	0	-80 470	-100 163	19 693	124,5	-547 591
Toimintakate	**1 278 552**	**2 170**	**1 280 722**	**1 942 504**	**-661 782**	**151,7**	**1 978 023**
Vuosikate	**1 278 552**	**2 170**	**1 280 722**	**1 942 504**	**-661 782**	**151,7**	**1 978 023**
Poistot ja arvonalen-tumiset	-15 170	0	-15 170	-8 401	-6 769	55,4	-9 362
Suunnitel-man muk. poistot	-15 170	0	-15 170	-8 401	-6 769	55,4	-9 362
Tilikauden tulos	**1 263 382**	**2 170**	**1 265 552**	**1 934 103**	**-668 551**	**152,8**	**1 968 661**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**1 263 382**	**2 170**	**1 265 552**	**1 934 103**	**-668 551**	**152,8**	**1 968 661**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Infotietona varhe- ja eläkemenope-rust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					62 254
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 al-kaen					
Kulut €	47 530		47 530	40 654	
Myönnetyt toimintatuet					
Yksityistiekulut €	475 586		475 586	475 019	398 696
josta avustuksia	445 000		445 000	437 395	364 173
Avustettavia teitä km	950		950	963	914
€/km	501		501	493	436
Tuotot					0
Tonttipalvelut:					
Maa- ja vesialueet					
Kulut €	540 681		540 681	508 944	867 196
Kaupungin pinta-ala (km^2)	2 100		2 100	2 100	2 100
€/ km2	257		257	242	413
Tonttien varaus (kpl/v)	20		20	34	12
Luovutusilmoitukset (kpl/v)	800		800	787	890
Vakinaista henkilöstöä	3,5		3,5	3,5	
Tonttivuokratuotot €	4 010 300		4 010 300	4 115 598	4 349 594
Talousmetsät					
Metsää (ha)	2 490		2 490	2 505	2 500
Kulut €	181 900		181 900	139 768	147 315
Vakinaista henkilöstöä	2,5		2,5	2,5	
Kuluista 55% kohdistuu talousmetsiin ja 45 % muihin ammattitaitoa vaativiin tehtäviin					
Kulut €/ha	40,18		40,18	30,69	32
Tuotot €/ha	130		130	79	71
Tuotot €	324 000		324 000	198 348	178 168

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kiinteistönmuodostuspalvelu:					
Kulut €	230 399		230 399	221 903	177 952
Toimitusmääräykset kpl	60		60	50	108
Kaupanvahvistuksia kpl	30		30	30	38
Osoitteenmuutospäätöksiä kpl	35		35	50	64
Palvelutapahtumien määrä /vuosi	2 000		2 000	2 000	2 000
€/toimenpide	108,42		108,42	104,18	80,52
Vakinaista henkilöstöä	4		4	4	4
Tuotot €	35 500		35 500	45 124	48 495
Paikkatietopalvelut:					
Kulut €	517 076		517 076	464 820	432 385
Mittaustapahtumien lukumäärä kpl/v	850		850	820	870
Koulutus- ja opastustapahtumien määrä kpl	200		200	180	150
Ylläpidettävää opaskarttaa km²	2 100		2 100	2 100	2 100
€/kaupungin km2	246,23		246,23	221,34	205,90
Vakinaista henkilöstöä	6		6	6	6
Tuotot €	23 900		23 900	43 884	35 076
Kaupunkisuunnittelu:					
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					9 374
Oma kaupunkisuunnittelu					
Kulut €	1 134 196		1 134 196	808 862	730 921
Vakinaista henkilöstöä	15		15	11	8
Tuotot €	30 000	2 170	32 170	120 689	57 148
€/asukas	21,40		21,36	13,34	13,22
Ostopalveluna hankittu suunnittelu					
Kulut €	150 000		150 000	39 790	12 146
€/asukas	2,91		2,91	0,77	0,24
Maankäyttöpalvelut yhteensä					
Tuotot €	**4 423 700**		**4 425 870**	**4 523 643**	**4 668 481**
Kulut €	**3 229 838**		**3 229 838**	**2 659 106**	**2 766 611**
Netto €	**-1 193 862**		**-1 196 032**	**-1 864 537**	**-1 901 870**
Tilastotiedot					
Maastoon merk. asemakaavakorttelit	Lukumäärä			0	5
Valmistellut asema- ja rakennuskaava-alueen pohjakartat	Hehtaari			0	0
Tehdyt kaavoitukseen liittyvät maaperätutkimukset	Hehtaari			0	0
Kartoitetut, vaaitut ja maastoon merkityt kaavatie- ja vesihuoltolinjat yhteensä	Km			0	10
Tehdyt teiden ja vesihuollon rakentamiseen liittyvät maaperätutkimukset yht.	Km			0	0
Hyväksyttyjä tonttijakoja	Lukumäärä			9	10
Tontinmittaustoimituksissa muod. tontteja	Lukumäärä			22	49
Rakennuspaikan maalle merkitsemisiä	Lukumäärä			48	35
Maa- ja metsätilat					
Kunnan om. maa- ja metsätalousmaa yhteensä 31.12.	Hehtaari			3 565	3 544
siitä: viljeltyä peltoa	Hehtaari			1 060	1 054
kasvullista metsää	Hehtaari			2 505	2 490
Kunnan omistamat sora-alueet	Hehtaari			0	0
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala	Hehtaari			775	771
Metsän myynti kertomusvuonna yht.	Kiinto-m³			4 400	4 000
arvo	1 000 €			198 €	178 €
Metsän perusparannus-, raivaus- ja ojitustöitä tehty kertomusvuonna	Hehtaari			2	1
Vuokralle annetut alueet 31.12.					
Asuntotontit/-rakennuspaikat	Lukumäärä			9	10
niiden: pinta-ala	Hehtaari			1,9	2,4
Teollisuustontit/-rakennuspaikat	Lukumäärä			1	3
niiden: pinta-ala	Hehtaari			1,7	2,9
Muut tontit/rakennuspaikat	Lukumäärä			3	3
niiden: pinta-ala	Hehtaari			1,6	3
Kaavoitus					
Voimaan tulleet kaavat kertomusvuonna					
Asemakaavat	Hehtaari			32,8	55,6
Asemakaavan muutokset	Hehtaari			21,3	17,5

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Rantakaavat	Hehtaari			-	3,1
Rantakaavan muutokset	Hehtaari			-	9,2
Osayleiskaavat	Hehtaari			-23	
Osayleiskaavan muutokset	Hehtaari			426	
Kaavoitettu maa-alue yht. 31.12.2018					
Asema- ja rakennuskaava-aluetta	Hehtaari			6 277	6 244
Rantakaava-aluetta	Hehtaari			3 769	3 769
Osayleiskaava-aluetta	Hehtaari			51 937	51 960

2.9.3. Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

2023 vuosi on ollut sää olosuhteiltaan normaalia kovempi ja työt ovat edenneet suunnitellusti. Maailman tilanteesta johtuva yleinen kustannustason nousu on aiheuttanut indeksikorotuksen työkonepalvelujen hankintaa. 2021 kilpailutettuihin hintoihin nähden indeksikorotus on 24,1 prosenttia. Ennusteen mukaan koko palvelualueen 2023 talousarvioon on tulossa noin 5 prosenttia ylitystä.

Investointihankkeet ovat pääsääntöisesti edenneet suunnitellusti. Suunnittelupalveluiden puitesopimuskilpailutuksen hankintaprosessi on kestänyt huomattavasti pidempään kuin 2023 talousarviota laadittaessa on ajateltu. Tällä on ollut vaikutusta Tehdaskadun kiertoliittymän ja Perniön kevyenliikenteensillan rakentamiset siirtyvät ensi vuoteen. Kummankaan hankkeen siirtymisellä ei ole käytännössä haittaa; Perniössä palvelee vanha silta ja Poliisitalon hanke myös siirtyy vuoteen 2024. Molemmin hankkeiden suunnitelmat saadaan valmiiksi 2023 aikana ja rakentaminen päästää kilpailuttamaan heti alkuvuodesta 2024.

Torinsähköistyshanke siirtyy vuoteen 2024 kevääseen, koska saimme hankkeen tarvikkeiden kilpailutuksessa ainoastaan yhden tarjouksen ja tarvikkeiden toimitus olisi ollut vasta 1/2024.

Riskit ja epävarmuustekijät

Suurimpana riskinä on normaalia kovemmat sää olosuhteet, jotka kasvattavat kunnossapidon kustannuksia sekä maailman tilanteesta johtuvasta epävarmuudesta, materiaalien ja energian poikkeuksellisen korkea hintataso. Talousarvio on laadittu normaalien sääolosuhteiden mukaisesti sekä hintojen nousu on huomioitu maltillisesti. Loppuvuoden sääolosuhteet olivat normaalia kovemmat ja taloudellinen riski toteutui maltillisesti

Tuloslaskelma, ulkoinen

5200 Yleisten alueid.ylläpito ja ke	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**259 160**	**11 480**	**270 640**	**335 700**	**-65 060**	**124,0**	**423 306**
Myyntituotot	38 490	0	38 490	65 757	-27 267	170,8	119 573
Maksutuotot	86 880	0	86 880	143 316	-56 436	165,0	120 589
Tuet ja avustukset	3 000	11 480	14 480	11 479	3 001	79,3	14 987
Muut toimintatuotot	130 790	0	130 790	115 148	15 642	88,0	168 158
Toimintakulut	**-5 245 737**	**-24 530**	**-5 270 267**	**-5 607 971**	**337 704**	**106,4**	**-5 838 415**
Henkilöstökulut	-1 723 577	-24 530	-1 748 107	-1 701 553	-46 554	97,3	-1 624 482
Palkat ja palkkiot	-1 273 151	-20 230	-1 293 381	-1 338 138	44 757	103,5	-1 260 171
Henkilösivukulut	-450 426	-4 300	-454 726	-363 415	-91 311	79,9	-364 311
Eläkekulut	-405 101	-4 300	-409 401	-315 522	-93 879	77,1	-320 289
Muut henkilösivukulut	-45 325	0	-45 325	-47 893	2 568	105,7	-44 023
Palvelujen ostot	-2 332 640	0	-2 332 640	-2 877 138	544 498	123,3	-3 055 970
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 124 090	0	-1 124 090	-981 922	-142 168	87,4	-1 112 180
Muut toimintakulut	-65 430	0	-65 430	-47 359	-18 071	72,4	-45 783
Toimintakate	**-4 986 577**	**-13 050**	**-4 999 627**	**-5 272 271**	**272 644**	**105,5**	**-5 415 108**
Vuosikate	**-4 986 577**	**-13 050**	**-4 999 627**	**-5 272 271**	**272 644**	**105,5**	**-5 415 108**
Poistot ja arvonalentumiset	-3 308 070	0	-3 308 070	-3 311 293	3 223	100,1	-3 564 165
Suunnitelman muk. poistot	-3 308 070	0	-3 308 070	-3 311 293	3 223	100,1	-3 564 165

5200 Yleisten alueid.ylläpito ja ke	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Tilikauden tulos	**-8 294 647**	**-13 050**	**-8 307 697**	**-8 583 564**	**275 867**	**103,3**	**-8 979 274**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-8 294 647**	**-13 050**	**-8 307 697**	**-8 583 564**	**275 867**	**103,3**	**-8 979 274**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					114 189
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	186 120		186 120	87 412	
Kunnallistekniikan suunnittelu					
Kulut €	287 196		287 196	181 963	259 262
Vakinaista henkilöstöä	3		3	3	3
€/asukas	5,57		5,57	3,53	5,09
Tuotot €	86 880		86 880	143 316	120 589
Liikenneväylien kunnossapito					
Kunnossapidetyt tiet, m^2	2 146 625		2 146 625	2 148 102	2 146 652
Kulut €	2 194 947		2 194 947	2 773 536	3 042 114
Vakinaista henkilöstöä	11		11	11	11
€/kunnossapito m2 (brutto)	1,02		1,02	1,29	1,42
Tuotot €	14 000		14 000	14 580	16 339
Ajoneuvojen siirtäminen ja hävittäminen					
Siirretyt ajoneuvot	90		90	47	48
Kulut €	3 100		3 100	1 263	2 003
€/ajoneuvo	34,44		34,44	26,87	41,73
Tuotot €	1 370		1 370	1 174	3 632
Katuvalaistuksen ylläpito					
Valaisinyksiköt	11 600		11 600	11 600	11 600
Kulut €	769 700		769 700	765 841	832 616
€/valaisinyksikkö	66,35		66,35	66,02	71,78
Tuotot €	20 000		20 000	6 949	65 598
Vanhojen kaatopaikkojen ja maankaatopaikkojen hoito ja tarkkailuohjelman toteutus					
Vanhat kaatopaikat ja maankaatopaikat	5		5	5	5
Kulut €	45 000		45 000	47 919	50 748
€/kaatopaikka	9 000		9 000	9 584	10 150
Tuotot €	2 070		2 070	1 690	1 690
Venepaikat					
kpl	136		136	145	145
Kulut €	37 610		37 610	28 970	12 016
€/venepaikka	277		277	200	83
Tuotot €	15 900		15 900	20 682	15 721
Puistot					
Ylläpito, ha	838		838	838	838
Kulut €	1 651 539	24 530	1 676 069	1 667 481	1 563 348
€/ ha	1 971		2 000	1 990	1 991
Puistometsät ha	662		662	662	662
Puistot ha	166		166	166	166
Maisemapellot ha	7		7	7	7
Leikkipaikat kpl	81		81	79	80
Vakinaista henkilöstöä	14		14	14	14
Tuotot €	22 090	11 480	33 570	44 670	102 418
Torialueet					
m^2	9 477		9 477	9 477	9 477
Kulut €	139 115		139 115	146 610	127 070
€/m^2	14,68		14,68	15,47	13,41
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Tuotot	105 850		105 850	106 129	99 375
Matonpesupaikat					
Matonpesupaikat, kpl	13		13	13	13
Kulut €	26 960		26 960	16 897	31 800
€/matonpesupaikka	2 074		2 074	1 300	2 446

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Muut yleiset alueet					
Ha	90		90	90	90
Kulut €	19 370		19 370	15 195	27 579
€/ha	215		215	169	306
Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen yhteensä					
Tuotot €	**268 160**	**11 480**	**279 640**	**339 190**	**425 363**
Kulut €	**5 360 657**	**24 530**	**5 385 187**	**5 733 087**	**5 948 557**
Netto €	**-5 092 497**	**-13 050**	**-5 105 547**	**-5 393 897**	**-5 523 194**
Tilastotiedot					
Liikenneväylät					
Rakennettu kertomusvuonna					
Kadut ja kaavatiet	Km			0,4	0,1
Kevyen liikenteen väylät	Km			0,2	0,5
Päällystystyöt kertomusvuonna					
Kadut ja kaavatiet; päällystäminen					
tehty uutta	m²			21 139	19 032
uusittu/korjattu	m²			45 625	46 809
Kevyen liikenteen väylät yhteensä	m²			6 200	4 566
Muut alueet yhteensä	m²			3 300	
Kadut ja kaavatiet 31.12.					
Kunnan toimesta kunnossapidetyt	Km			310	309
Kevyenliikenteen väylät 31.12.					
Kunnan toimesta kunnossapidetyt	Km			145	145
Yksityistiet 31.12.					
Kunnan toimesta kunnossapidetyt	Km			0	0
Muut yksityistiet	Km			1 090	1 090
Puistot ja muut yleiset alueet					
Rakennettu, hankittu kertomusvuonna					
Puistometsät	Hehtaari			0	0
Yhteensä 31.12.	Hehtaari			662	662
Puistot	Hehtaari			0,1	0,1
Yhteensä 31.12.	Hehtaari			166	166
Maisemapellot	Hehtaari			0	0
Yhteensä 31.12.	Hehtaari			2	2
Leikkipaikat	Kpl			-1	0
Yhteensä 31.12.	Kpl			79	80
Kasvihuoneet					
Kasvihuoneet 31.12.	Lukumäärä			0	0
Pinta-ala	m²			0	0
Jätehuolto					
Vanhat sorakuopat					
Pinta-ala	Hehtaari			12	12
Maankaatopaikka					
Vastaanotettu ylijäämämaa	Tonni			13 727	9 115
Venepaikat					
Venepaikat	Kpl			145	145
Jäiden lähtö	Pvm			23.maalis	11.huhti
Linjavalot sytytetty	Pvm			paloivat	paloivat
Linjavalot sammutettu	Pvm			11.marras	27.loka
Syysmarkkinoille saapuneet veneet	Pvm			1	1
Konekeskus					
Työkoneet					
Autot 31.12.	Lukumäärä			3	3
Käyttötunnit kertomusvuonna	Tunti			4 321	4 200
Traktorit 31.12.	Lukumäärä			5	5
Käyttötunnit kertomusvuonna	Tunti			3 310	3 350
Maansiirtokoneet 31.12.	Lukumäärä			3	3
Käyttötunnit kertomusvuonna	Tunti			4 300	4 200
Työpajat					
Henkilötyöpäivät kertomusvuonna	Lukumäärä			90	90

2.9.4. Tilapalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Tilapalveluissa vuosi 2023 oli hyvin kiireinen mutta työt ovat edenneet suunnitellusti. Talous pysyi suunnitellulla tasolla. Varhan vuokrasopimusneuvotteluja käytiin koko vuoden ajan. Jäähallin arkkitehtisuunnittelu saatiin hyvin eteenpäin ja vuoden 2024 aikana olisi tarkoitus saada toteutussuunnitelmat valmiiksi. Armfeltin koulun entisen lukio-osan korjauksen suunnittelu saatiin suunnitellusti valmiiksi ja työt käyntiin loppuvuoden aikana. Urakka

jatkuu vuoden 2024 loppuun. Pajulan koulun liikuntasalin julkisivun korjausurakka kilpailutettiin mutta tarjoukset ylittivät varatut määrärahat merkittävästi ja urakka siirrettiin vuodelle 2024.

Uusi sisäilma-asiantuntija aloitti huhtikuussa. Sisäilmatutkimuksia tehtiin Torikadun päiväkodin rakennukseen, Uskelan koulun Kavilankadun yksikön kiinteistöön sekä Perniön yhteiskoulun sisäilmatutkimukset aloitettiin ja ne jatkuvat vuodelle 2024. Entisen amk:n tiloihin Ylhäistentielle tehtiin vanhan sisäilmatutkimuksen päivitys, jossa tarkasteltiin mm. tehtyjen korjaustoimenpiteiden onnistuminen.

Energianseurantajärjestelmä kilpailutettiin ja hankittiin sekä käyttöönotto aloitettiin. Käyttöönotto jatkuu vuodelle 2024. Suomusjärven koulun sekä Komisuon koulun maalämpöjärjestelmien suunnittelutyöt saatiin valmiiksi. Suomusjärven koulun, Vaskion koulun sekä Muurlan entisen virastotalon maalämpökaivojen poraukset saatiin tehtyä loppuvuodesta. Moision koulun liikuntasalin sekä Halikon liikuntahallin valaistus uusittiin led-valaisimiin. Salohalliin tehtiin käyttövesiputkisaneeraus. Kaupungintalon katolle asennettiin aurinkopaneelijärjestelmä.

Henkilöstölle pidettiin kehityskeskusteluja vuoden aikana.

Riskit ja epävarmuustekijät

Suurimmat riskitekijät liittyivät henkilöstön riittävyyteen sekä nykyisen henkilöstön jaksamiseen. Vajaat resurssit esihenkilöiden tasolla kuormitti esihenkilöitä huomattavasti. Pitkät poissaolot sekä eläköitymiset kiinteistöhuollon puolella kuormitti toisia kiinteistönhoitajia huomattavasti, ulkoisesta avusta huolimatta. Henkilöstöresurssien korjaamiseen on panostettava vuoden 2024 aikana tai tämä aiheuttaa jatkossa suuria vaikeuksia kiinteistöjen korjaamiseen sekä kunnossapitoon.

Epävakaa maailmantilanne ei aiheuttanut merkittävää rakennusmateriaalien hintojen nousua.

Tuloslaskelma, ulkoinen

5300 Tilapalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**11 190 720**	**15 000**	**11 205 720**	**9 724 239**	**1 481 481**	**86,8**	**1 514 367**
Myyntituotot	3 000	0	3 000	8 647	-5 647	288,2	12 907
Tuet ja avustukset	0	15 000	15 000	15 002	-2	100,0	2 711
Muut toimintatuotot	11 187 720	0	11 187 720	9 700 589	1 487 131	86,7	1 498 749
Toimintakulut	**-12 811 377**	**-41 310**	**-12 852 687**	**-12 910 676**	**57 989**	**100,5**	**-11 582 199**
Henkilöstökulut	-2 765 007	-41 310	-2 806 317	-2 608 461	-197 856	92,9	-2 419 087
Palkat ja palkkiot	-2 243 157	-34 080	-2 277 237	-2 016 869	-260 368	88,6	-1 917 494
Henkilösivukulut	-521 850	-7 230	-529 080	-591 592	62 512	111,8	-501 593
Eläkekulut	-441 993	-7 230	-449 223	-518 037	68 814	115,3	-433 231
Muut henkilösivukulut	-79 857	0	-79 857	-73 555	-6 302	92,1	-68 362
Palvelujen ostot	-4 121 360	0	-4 121 360	-4 316 564	195 204	104,7	-3 628 557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 565 180	0	-5 565 180	-5 598 275	33 095	100,6	-5 236 303
Muut toimintakulut	-359 830	0	-359 830	-387 377	27 547	107,7	-298 252
Toimintakate	**-1 620 657**	**-26 310**	**-1 646 967**	**-3 186 437**	**1 539 470**	**193,5**	**-10 067 832**
Vuosikate	**-1 620 657**	**-26 310**	**-1 646 967**	**-3 186 437**	**1 539 470**	**193,5**	**-10 067 832**
Poistot ja arvonalentumiset	-8 975 580	0	-8 975 580	-10 884 202	1 908 622	121,3	-8 517 279
Suunnitelman muk. poistot	-8 975 580	0	-8 975 580	-9 260 825	285 245	103,2	-8 517 279
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 623 377	1 623 377	*****	0
Tilikauden tulos	**-10 596 237**	**-26 310**	**-10 622 547**	**-14 070 640**	**3 448 093**	**132,5**	**-18 585 111**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-10 596 237**	**-26 310**	**-10 622 547**	**-14 070 640**	**3 448 093**	**132,5**	**-18 585 111**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Osaston hallinto					
Vakinaista henkilöstöä	1		1	1	1
Kulut €	149 161		149 161	97 794	96 370
Tuotot €	0		0	0	0
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €					112 061
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	56 170		56 170	171 841	
Talonsuunnittelu					
Asukasluku, 31.12.	51 280		51 280	51 097	50 969
Kulut €	340 162		340 162	335 965	317 728
€ /asukas	6,63		6,63	6,58	6,23
Vakinaista henkilöstöä	5		5	5	5
Isännöinti :					
Isännöinti ja kiinteistöjen valvonta					
Isännöidyt kiinteistöt m²	264 442		264 442	262 535	264 442
Kulut €	851 735		851 735	444 326	633 501
Etävalvotut kiinteistöt (LVI) kpl	76		76	76	77
Vakinaista henkilöstöä	9		9	6	9
Tuotot €	3 000		3 000	0	0
Talonmiespalvelut					
Palvelua saavat kiinteistöt m²	264 442		264 442	262 535	264 442
Kulut €	1 542 596	41 310	1 583 906	1 576 682	1 473 975
Vakinaista henkilöstöä	30		30	28	29
Tuotot €	3 000	15 000	18 000	15 002	3 811
Käytössä olevien kiinteistöjen käyttömenot, m²	232 277		232 277	230 633	234 500
Kulut €	6 534 790		6 534 790	7 170 377	6 230 418
€/m²/kk	2,34		2,34	2,59	2,21
Tuotot €	26 886 360		26 886 360	25 675 887	19 250 182
Tyhjät ja vajaakäytössä olevat kiinteistöt, m² (sis.poistot)	32 165		32 165	31 902	29 942
Kulut €	2 003 980		2 003 980	2 004 687	1 759 887
€/m²/kk	5,19		5,19	5,24	4,90
Tuotot €	2 003 980		2 003 980	2 004 687	1 759 887
Kiinteistöjen vuosikorjaukset					
Kulut €	1 522 423		1 522 423	1 436 276	1 209 576
Vakinaista henkilöstöä	7		7	8	7
Tuotot €	0		0	10 121	0
Tilapalvelut yhteensä					
Tuotot €	**28 896 340**	**15 000**	**28 911 340**	**27 705 697**	**21 013 880**
Kulut €	**12 944 847**	**41 310**	**12 986 157**	**13 066 107**	**11 721 454**
Netto €	**15 951 493**	**-26 310**	**15 925 183**	**14 639 590**	**9 292 426**
Poistot ja arvonalentumiset€	**8 975 580**		**8 975 580**	**10 884 202**	**8517279**
Netto €	**6 975 913**		**6 949 603**	**3 755 388**	**775 147**
Pinta-ala yhteensä, m²	264 442		264 442	262 535	264 442
Kaikki kiinteistöt, €/m²/kk (ilman poistoja)	4,08		4,09	4,15	3,69
Kaikki kiinteistöt, poistot, €/m2/kk	2,83		2,83	3,45	2,68
Kaikki kiinteistöt, menot yht. €/m²/kk	6,91		6,92	7,60	6,38
Tilastotiedot					
Rakennukset ja huoneistot					
Kunnan omist. rakennukset 31.12.					
Yleiset rakennukset	Lukumäärä			192	192
niiden: kerrosala	m²			228 301	228 301
tilavuus	m³			992 291	992 291
Asuinrakennukset	Lukumäärä			55	55
niiden: kerrosala	m²			21 569	21 569
tilavuus	m³			84 280	84 280
Teollisuusrakennukset	Lukumäärä			1	1
niiden: kerrosala	m³			169	169
tilavuus	m³			1 825	1 825
Muut rakennukset	Lukumäärä			138	138
niiden: kerrosala	m²			24 139	24 139
tilavuus	m³			103 629	103 629

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Kunnan suoraan omist. huoneistot 31.12.					
Asuinhuoneistot	Lukumäärä			198	198
niiden: huoneistoala	m²			8 797	8 797
Asunto-osakehuoneistot	Lukumäärä			10	10
Kunnan määräysvallassa olevien asunto- ja kiint.yhtiöiden omist. asunnot 31.12.	Lukumäärä			1 686	1 686
Vuokralle annetut rakennukset ja huoneistot 31.12.					
Rakennukset yhteensä	Lukumäärä			291	291
asuinrakennukset	Lukumäärä			83	83
teollisuusrakennukset	Lukumäärä			1	1
liikerakennukset	Lukumäärä			2	2
muut rakennukset	Lukumäärä			205	205
Huoneistot yhteensä	Lukumäärä			607	607
asuinhuoneistot	Lukumäärä			550	550
teollisuushuoneistot	Lukumäärä			11	11
liikehuoneistot	Lukumäärä			18	18
muut huoneistot	Lukumäärä			28	28

2.9.5. Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Ravitsemispalveluista siirtyi 1.1.2023 alkaen Varhan kautta Kaarea Oy:lle 34-työntekijää, kolme valmistuskeittiötä ja kolme palvelukeittiötä. Haasteeksi ohjautui Halikon Monitoimikeittiö Kimaran ruokatuotanto, josta puolet Varhaan siirtyvää hoivaruokatuotantoa ja puolet kaupungille jäävää Salon suurimman, Armfeltin yhtenäiskoulun ruokatuotantoa palveluineen.

Joulukuun lopulla 2022 sovittiin Varhan, ruokapalvelusidosyksikkötuottaja Kaarea Oy:n kanssa Kimaran yhteiskäytöstä: Kimarasta Kaarea Oy:lle siirtynyt henkilökunta valmisti Kimarassa Varhan hoivaruuan ja kaupungille jäävä henkilöstö Salon keskuskeittiössä Armfeltin koulun ruuan, kuljettaen sen henkilökuntineen tarjolle, asiakaspalveluun ja astiahuoltoon Kimaran kautta Armfeltin koulun ruokasaliin. Suunnitelma toteutuksineen onnistui hyvin ja syksyllä sovittiin Kaarea Oy:n kanssa sen jatkosta 30.4.2024 asti, jolloin Kaarea Oy katsoo tuotantotapansa keittiöineen olevan järjestyksessä.

Ravun kehittämispäivät järjestettiin neljänä kesäkuunpäivänä Perniön Lehmirannassa, aiheena mm. yhteistyö- ja vuorovaikutus, ergonomia Rapu/ töissä ja hyvinvointi ja jaksaminen kiireen keskellä. Päivistä saatiin hyvää palautetta ja kehittämispäiviä luonnonhelmassa Lehmirannassa päätettiin jatkaa tulevina vuosina.

Syksyllä, Vastuulliset Ruokapalvelut Kehittämisohjelma 2021-2023 päättyi ja vastuullisuutta toimenpiteineen ryhdyttiin vauhdilla lanseeraamaan osaksi arkea. Ravitsemispalvelut voittivat valtakunnallisen: Eniten luomua käyttävän suuren julkisen ruokapalvelun SM2023, palkinnon. Puhtaanapidossa panostettiin työergonomiaan mm. hankkimalla siivoustyötä keventäviä, jouduttavia ja mahdollisemman tehokkaita ja kestäviä ammattisiivouskoneita- ja laitteita perehdytys- ja koulutustilaisuuksineen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Kehittämistyöstä kehittämispäivineen, yhteistyöstä Länsirannikon Työterveyden, kaupungin henkilöstöhallinnon ja työsuojelun kanssa ja hyvästä esimiestyöstä huolimatta ravitsemis- ja puhtaanapitopalveluiden poissaolomäärät jatkuivat miltei entisenlaisenaan. Välttämättömiä sijaisia poissaoloihin palkattiin mahdollisuuksien rajoissa, asettaen myös taloudellisen riskin.

Ravitsemis- ja puhtaanapitopalveluiden merkittävät riskit ja epävarmuustekijät ovat työvoimapula, erityisesti puhtaanapidossa, Salon keskuskeittiön rakenteellinen vanheneminen ja osin myös laajan palvelualueen välttämättömät Rapupalvelun tarpeet ja -vaateet aikaisesta aamusta iltaan asti vuoden jokaisena työpäivänä.

Tuloslaskelma, ulkoinen

5400 Rapupalvelut(rav+puht)	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**667 050**	**35 500**	**702 550**	**793 281**	**-90 731**	**112,9**	**687 282**
Myyntituotot	653 990	0	653 990	735 468	-81 478	112,5	596 319
Maksutuotot	60	0	60	0	60	0,0	0
Tuet ja avustukset	13 000	35 500	48 500	56 768	-8 268	117,0	90 473
Muut toimintatuotot	0	0	0	1 046	-1 046	*****	490
Toimintakulut	**-12 107 737**	**-48 110**	**-12 155 847**	**-12 848 618**	**692 771**	**105,7**	**-14 337 794**
Henkilöstökulut	-8 235 187	-48 110	-8 283 297	-8 895 159	611 862	107,4	-9 614 617
Palkat ja palkkiot	-6 814 413	-39 670	-6 854 083	-7 168 800	314 717	104,6	-7 909 684
Henkilösivukulut	-1 420 774	-8 440	-1 429 214	-1 726 358	297 144	120,8	-1 704 933
Eläkekulut	-1 178 179	-8 440	-1 186 619	-1 459 794	273 175	123,0	-1 414 007
Muut henkilösivukulut	-242 595	0	-242 595	-266 564	23 969	109,9	-290 926
Palvelujen ostot	-497 390	0	-497 390	-440 575	-56 815	88,6	-569 395
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 348 920	0	-3 348 920	-3 446 453	97 533	102,9	-4 092 364
Muut toimintakulut	-26 240	0	-26 240	-66 431	40 191	253,2	-61 417
Toimintakate	**-11 440 687**	**-12 610**	**-11 453 297**	**-12 055 337**	**602 040**	**105,3**	**-13 650 512**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-6
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0,0	-6
Vuosikate	**-11 440 687**	**-12 610**	**-11 453 297**	**-12 055 337**	**602 040**	**105,3**	**-13 650 518**
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-9	9	*****	-28 819
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	-9	9	*****	-28 819
Tilikauden tulos	**-11 440 687**	**-12 610**	**-11 453 297**	**-12 055 345**	**602 048**	**105,3**	**-13 679 337**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-11 440 687**	**-12 610**	**-11 453 297**	**-12 055 345**	**602 048**	**105,3**	**-13 679 337**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TP 2022	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023
Osaston hallinto					
Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut					
Kulut €	235 751	220 908		220 908	232 863
Vakinaista henkilöstöä	3	3		3	3
Tuotot €	11 755	13 090		13 090	33 821
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut €	61 692				
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €		6 100		6 100	200 685
Ravitsemispalvelut:					
Monitoimikeittiö Kimara ja muut kokopäivä-					
hoitolaitosten keittiöt palvelukeittiöineen					
ja Halikon koulukeskus					
Suoritteet*	900 000	400 000		400 000	400 000
Kulut €	3 570 302	1 659 888		1 659 888	652 256
€/suorite	3,97	4,15		4,15	1,63
Vakinaista henkilöstöä	50	20		20	20
Tuotot €	3 126 415	1 771 690		1 771 690	753 873
Salon keskuskeittiö palvelukeittiöineen					
Suoritteet*	1 300 000	1 450 000		1 450 000	1 300 000
Kulut €	4 734 369	4 489 412	16 200	4 505 612	5 144 517
€/suorite	3,64	3,10		3,11	3,96
Vakinaista henkilöstöä	68	66		66	66
Tuotot €	6 092 299	5 340 000	7 330	5 347 330	6 084 186

Toiminta	TP 2022	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023
Valmistavat koulujen ja päiväkotien keittiöt palvelukeittiöineen					
Suoritteet*	615 000	550 000		550 000	500 000
Kulut €	2 210 014	2 134 363	15 330	2 149 693	2 632 614
€/suorite	3,59	3,88		3,91	5,27
Vakinaista henkilöstöä	34	35		35	35
Tuotot €	2 105 925	1 777 030	15 300	1 792 330	2 097 899
Ravitsemispalvelut yhteensä					
Tuotot €	**11 336 394**	**8 901 810**	**22 630**	**8 924 440**	**8 969 779**
Kulut €	**10 750 437**	**8 504 571**	**31 530**	**8 536 101**	**8 662 250**
Netto €	**585 957**	**397 239**	**-8 900**	**388 339**	**307 529**
Puhtaanapitopalvelut:					
Koulujen puhtaanapito, siivousala m²	94 500	95 000		95 000	96 000
Kulut €	2 168 618	2 040 378		2 040 378	2 332 235
€/m2/kk	1,91	1,79		1,79	2,02
Vakinaista henkilöstöä	55	55		55	55
Tuotot €	2 472 964	2 482 000	2 960	2 484 960	2 642 542
Päiväkotien puhtaanapito, siivousala m²	23 455	23 500		23 500	24 000
Kulut €	966 505	1 084 267	12 830	1 097 097	1 001 830
€/m2/kk	3,43	3,84		3,89	3,48
Vakinaista henkilöstöä	16	17		17	17
Tuotot €	1 209 959	1 221 000	4 280	1 225 280	1 284 466
Liikuntatoimen puhtaanapito, siivousala m²	24 000	24 000		24 000	25 000
Kulut €	478 481	470 246		470 246	539 526
€/m2/kk		1,63		1,63	1,80
Vakinaista henkilöstöä	14	14		14	14
Tuotot €	660 065	610 500		610 500	710 937
Nuorisotoimen puhtaanapito, siivousala m²	5 000	5 500		5 500	5 500
Kulut €	42 489	32 968		32 968	41 239
€/m2/kk	0,71	0,50		0,50	0,62
Vakinaista henkilöstöä	1	1		1	1
Tuotot €	69 487	66 600		66 600	77 773
Kirjastojen puhtaanapito, siivousala m²	8 000	8 000		8 000	8 000
Kulut €	103 013	69 568		69 568	128 914
€/m2/kk	1,07	0,72		0,72	1,34
Vakinaista henkilöstöä	4	4		4	4
Tuotot €	170 506	177 600		177 600	184 443
Virastojen ja toimistojen puht.pito, siivousala m²	22 500	23 000		23 000	23 000
Kulut €	323 141	231 597		231 597	331 562
€/m2/kk	1,20	0,84		0,84	1,20
Vakinaista henkilöstöä	4	5		5	5
Tuotot €	193 188	177 600		177 600	232 297
Liikelaitosten puhtaanapito, siivousala m²	545	545		545	545
Kulut €	3 200	2 700		2 700	7 832
€/m2/kk	0,49	0,41		0,41	1,20
Vakinaista henkilöstöä		1		1	1
Tuotot €	35 729	53 960		53 960	34 064
Yhteiset palvelut					
Kulut €	773 312	858 622	3 750	862 372	814 204
Vakinaista henkilöstöä	18	18		18	18
Tuotot €	257 917	311 030	5 630	316 660	278 361
Puhtaanapitopalvelut yhteensä					
Tuotot €	**5 069 815**	**5 100 290**	**12 870**	**5 113 160**	**5 444 883**
Kulut €	**4 858 759**	**4 790 346**	**16 580**	**4 806 926**	**5 197 342**
Netto €	**211 056**	**309 944**	**-3 710**	**306 234**	**247 541**
Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut yhteensä					
Tuotot €	**16 406 209**	**14 002 100**	**35 500**	**14 037 600**	**14 414 660**
Kulut €	**15 609 197**	**13 294 917**	**48 110**	**13 343 027**	**13 859 593**
Netto €	**797 012**	**707 183**	**-12 610**	**694 573**	**555 067**
Poistot ja arvon alentumiset					
Ravitsemuspalvelut	28 819				9
Puhtaanapitopalvelut					
Yhteensä	28 819	0		0	9
Netto €	**768 193**	**707 183**		**694 573**	**555 058**

Toiminta	TP 2022	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023
Tilastotiedot					
Ravitsemispalvelut					
Suoritteet	kpl			2 200 000	2 815 000
Puhtaanapitopalvelut					
Siivottavat neliöt	m²			180 000	178 000

*Suoritteen mittana on yksi ateriasuorite, joka sisältää osuudet valmistuksesta, jakelusta, tarjoilusta ja jälkitöistä. Tavanomainen lounas saa arvon yksi (1) ateriasuorite, aamupala, välipala ja iltapala 0,5. Erikoisruokavalion lounas saa arvon 1,5, aamupala, välipala ja iltapala 0,75

2.9.6. Liikennepalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vuosi 2023 oli liikennepalvelujen osalta edeltäviä rauhallisempi. Vuoden alussa vaihtunut joukkoliikenteen sopimuskausi käynnistyi ongelmitta ja myös muut kuljetuspalvelut hoidettiin suunnitellusti. Kevätlukukauden ajan Varhan asiakkaita kuljetettiin vielä kaupungin tilausajoina ajettujen oppilaskuljetusten vapailla paikoilla ja kuljetuskustannukset jaettiin matkustuksen suhteessa. Syyslukukaudesta alkaen kuljetukset eriytettiin, kuten laki siirtymäajan jälkeen edellytti. Samalla voitiin kaupungille jääneitä kuljetuksia tehostaa ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteen mukaisesti. Loppuvuodesta liikennepalvelut myös aloitti oppilaskuljetusten reittisuunnittelu- ja tiedonhallintajärjestelmän hankinnan valmistelun. Järjestelmän käyttöönoton myötä tehostetaan lakisääteisten oppilaskuljetusten kuljetusreittien ja -kustannusten seurantaa sekä yhtenäistetään kuljetusaikatauluista tiedottamista.

Merkittävimmät joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteet olivat lähimaksun käyttöönotto sekä iltaliikennekokeilun käynnistäminen elokuussa 2023 talviaikataulun astuessa voimaan. Kuntalaiset ottivat molemmat tyytyväisinä käyttöön. Syksyllä myös käynnistettiin linja-autoaseman asiakastilan uudistus. Ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisesti, joukkoliikenteen uuden sopimuskauden myötä toimeenpantiin puhdasajoneuvodirektiivin päästövaatimukset. Näin ollen vuonna 2023 yli puolet Paikun linjakilometreistä (56,5 %) eli lähes 980 000 kilometriä ajettiin biodieseliä käyttäen. Ilmaston kannalta positiivista oli myös joukkoliikenteessä tehtyjen matkojen lisääntyminen. Matkamäärät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna sekä Paikussa (+12,4 %) että palveluliikenteessä (+5,6 %). Myös opiskelijoiden KELA:n koulumatkatukilipulla tekemät matkat lisääntyivät 16,4 prosenttia. Erityisen ilahduttavaa oli kausilipulla tehtyjen matkojen määrän kaksinkertaistuminen, mitä osittain selittää lasten kausilipputuotteen hinnan alennus 1.1.2023 alkaen. Lasten kausilipulla matkustaminen yli kaksinkertaistui, ja myös aikuisten kausilippumatkoja tehtiin yli 45 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Paikun kustannusten näkökulmasta merkillepantavaa oli, että uudet matkustajat olivat ns. itsemaksavia eli muita kuin kaupungin kustantamia koulumatkalaisia. Joukkoliikenteen lipputulot ja KELA:n kaupungille opiskelijoiden matkustuksesta maksama korvaus oli yhteensä yli 300 000 euroa arvioitua suurempi. Samalla kaupungin tuki joukkoliikenteen nousua kohden laski 21,5 prosenttia vuodesta 2022.

Liikennepalvelujen palveluostoihin varatut määrärahat alittuivat yli 1,2 miljoonalla eurolla. Vuoden 2023 osalta kuljetuskustannuksiin kohdistui merkittäviä epävarmuuksia. Kaikkien kuljetusten osalta oli varauduttu vuoden 2022 kaltaisiin, keskimääräistä korkeampiin indeksitarkistuksiin. Etukäteen arvioitiin myös hyvinvointialueen käynnistymisen myötä erityisesti oppilaskuljetusten kustannusten nousevan. Kustannuksiin kohdistuneet riskit eivät kuitenkaan realisoituneet talousarviota laadittaessa ennakoidussa laajuudessa. Liikenteen indeksikehitys oli osittain jopa negatiivinen, joten kustannussäästöä syntyi indeksikorotusten osalta talousarvioon verrattuna yhteensä noin 600.000 euroa. Tilausajoina ajettavien oppilaskuljetusten kustannukset puolestaan nousivat vain kolmanneksen arvioidusta ja oppilaskuljetusten kustannusnousut kompensoitui ateriakuljetusten ja joukkoliikenteen kustannuslaskujen myötä. Joukkoliikenteen uusi sopimus on kaupungille aikaisempaa edullisempi eikä kokeiluja toteutettu syksyn iltaliikennekokeilua lukuunottamatta. Kokonaiskuljetuskustannusten lasku vuoteen 2022 verrattuna selittyy sillä, että kotihoidon ateriakuljetukset siirtyivät kokonaisuudessaan Varhan vastuulle. Lisäksi kaupungin vastuulle jääneiden ateriakuljetusten kustannukset jäivät 150 000 euroa arvioidusta ollen yli 425.000 euroa edellistä vuotta pienemmät.

Riskit ja epävarmuustekijät

Vuoden 2023 talousarviota laadittaessa kaupungin kuljetuspalvelujen kustannuksiin kohdistui kaksi suurta epävarmuustekijää. Toisaalta vuoden 2022 aikana epävakaa maailmantilanne oli korottanut merkittävästi aikaisempaa enemmän kuljetusten kustannuksia ja toisaalta oli varauduttava vuoden 2023 alusta käynnistyneen hyvinvointialueen vaikutuksiin

erityisesti jaettavien sopimusten osalta. Kumpikaan epävarmuuksista ei realisoitunut kustannusten merkittävänä nousuna. Sen sijaan vuosi 2023 osoitti, että kasvavien käyttäjämäärien myötä olemassa oleva joukkoliikenteen kalustomäärä ja vuorotarjonta eivät kyenneet vastaamaan kuntalaisten tarpeisiin esim. sujuvista vaihtoyhteyksistä keskustassa. Toisin sanoen nykyisellä palvelutasolla ei kyetä pitämään palvelun tasoa houkuttelevana, vaan täysinäisten vuorojen myöhästymiset lisääntyvät. Lisäksi ELY-keskuksen huoltovastuulla olevien teiden talvikunnossapidon puutteet heijastuivat Paikku-liikenteeseen aiheuttaen ylimääräisiä vuorojen myöhästelyjä ja peruuntumisia.

Merkittävän riskin aiheutti myös se, että liikennepalvelut joutui edelleen toimimaan yli puolet vuodesta vajaamiehityksellä. Henkilöstön huolestuttavalla tasolla olevan työkuormituksen lisäksi vajaamiehitys aiheutti sen, ettei kehittämistoimia voitu suunnitellusti edistää, vaan arjessa oli priorisoitava peruspalvelujen häiriötön toimivuus. Tulevien kuljetushankintojen näkökulmasta huolestuttavaa oli, ettei puhdasajoneuvodirektiivin mukaisen kuljetuskaluston saatavuudessa eikä kroonistuneessa kuljettajapulassa tapahtunut muutosta.

Tuloslaskelma, ulkoinen

6100 Liikennepalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**945 000**	**0**	**945 000**	**1 290 261**	**-345 261**	**136,5**	**1 123 995**
Myyntituotot	470 000	0	470 000	651 410	-181 410	138,6	484 338
Tuet ja avustukset	285 000	0	285 000	308 636	-23 636	108,3	377 438
Muut toimintatuotot	190 000	0	190 000	330 214	-140 214	173,8	262 219
Toimintakulut	**-8 951 462**	**-35 000**	**-8 986 462**	**-7 761 123**	**-1 225 339**	**86,4**	**-7 982 838**
Henkilöstökulut	-359 512	0	-359 512	-397 996	38 484	110,7	-308 314
Palkat ja palkkiot	-273 097	0	-273 097	-239 801	-33 296	87,8	-254 424
Henkilösivukulut	-86 415	0	-86 415	-158 195	71 780	183,1	-53 890
Eläkekulut	-76 692	0	-76 692	-149 311	72 619	194,7	-44 581
Muut henkilösivukulut	-9 723	0	-9 723	-8 885	-838	91,4	-9 309
Palvelujen ostot	-8 544 250	-35 000	-8 579 250	-7 333 676	-1 245 574	85,5	-7 637 615
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 700	0	-13 700	-4 533	-9 167	33,1	-4 125
Muut toimintakulut	-34 000	0	-34 000	-24 918	-9 082	73,3	-32 783
Toimintakate	**-8 006 462**	**-35 000**	**-8 041 462**	**-6 470 862**	**-1 570 600**	**80,5**	**-6 858 843**
Vuosikate	**-8 006 462**	**-35 000**	**-8 041 462**	**-6 470 862**	**-1 570 600**	**80,5**	**-6 858 843**
Tilikauden tulos	**-8 006 462**	**-35 000**	**-8 041 462**	**-6 470 862**	**-1 570 600**	**80,5**	**-6 858 843**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-8 006 462**	**-35 000**	**-8 041 462**	**-6 470 862**	**-1 570 600**	**80,5**	**-6 858 843**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TP 2022	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €		29 720		29 720	106 544
Joukkoliikenne					
Tehtyjen matkojen määrä yhteensä		520 000		520 000	626 255
josta oppilaiden matkoja		211 500		211 500	193 747
Kulut €		4 918 920	35 000	4 953 920	4 276 407
Joukkoliikenteen tuki €		285 000		285 000	308 636
Lipputulot €		650 000		650 000	984 473
Tuotto oppilaista joukkoliikenteessä €		1 285 000		1 285 000	1 285 778
€/matka netto		8,91		8,98	6,34
Joukkoliikenteessä kulkevia oppilaita		873		873	839
Kulut €/oppilas/v		1 472		1 472	1 533
Henkilöliikennepalvelut		1.1.2023 alkaen Joukkoliikenne -otsikon alla			
Tehtyjen matkojen määrä	557 400				
Kulut €	4 457 857				
Joukkoliikenteen tuki €	377 438				
Muut tuotot €	1 954 359				
€/matka netto	7,3				

Toiminta	TP 2022	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023
Tilausliikenne					
Tilausliikenteessä kuljetettavia asiakkaita		-		-	
Tilausliikenteessä kuljetettavia oppilaita		626		626	588
Kulut €		3 544 409		3 544 409	3 084 078
Tuotto muista asiakkaista tilausliikenteessä €		10 000		10 000	9 079
Tuotto oppilaista tilausliikenteessä €		3 349 980		3 349 980	3 146 746
Kulut €/asiakas/v					
Kulut €/oppilas/v		5 646		5 646	5 230
Koulukuljetukset					
Kuljetettavia oppilaita	1 500	1.1.2023 alkaen jaettu kahtia joukko- ja tilausliikenne -otsikkojen alle			
Kulut €	2 792 716	1.1.2023 alkaen Tilausliikenne -otsikon alla			
Tuotot €	2 850 872	1.1.2023 alkaen Tilausliikenne -otsikon alla			
Kulut €/oppilas/v	1 862				
Ateriakuljetukset					
Kuljetettavia aterioita (2022 asti kotihoidonaterioita)	34 730	1 450 000		1 450 000	2 409 049
Kulut €	754 218	482 183		482 183	316 430
Tuotot €	777 402	425 000		425 000	325 096
Kulut €/ateria/v	21,72	0,33		0,33	0,13
Vakinaista henkilöstöä		5		5	
Liikennepalvelut yhteensä					
Tuotot €	**5 960 070**	**6 004 980**	**0**	**6 004 980**	**6 059 808**
Kulut €	**8 004 791**	**8 975 232**	**35 000**	**9 010 232**	**7 783 459**
Netto €	**-2 044 721**	**-2 970 252**	**-35 000**	**-3 005 252**	**-1 723 651**

2.9.7. Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Työllisyyden kuntakokeilun kolmas vuosi eteni pääasiassa toimintasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kuntakokeilun asiakasmäärät olivat keväällä vielä varsin kohtuullisissa lukemissa, mutta syksystä alkaen työllisyystilanne vaikeutui ja asiakasmäärät lähtivät selvään kasvuun.

Keväällä voimaan astui lakimuutos, jossa tilapäisen suojelun piirissä olevat ukrainalaiset työnhakijat siirtyvät kuntakokeilun asiakkaiksi. Palveluun saatiin TE-toimistosta lisäresurssia vuoden loppuun saakka. Loppuvuodesta kohderyhmässä oli jo noin 300 kotoutujaa. Tilanne piti huomioida myös palveluissa. Kuntakokeilun koto -palvelut ja maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelu HelppoSalo sijoittui omaan yksikköön kaupungintalolle. Erityisen haasteen aiheutti kotoutumiskoulutukseen syksyllä muodostunut pullonkaula, jolloin kohderyhmälle kehitettiin yhdessä kansalaisopiston kanssa täydentävää kotoutumisryhmätoimintaa odotusajalle.

Salossa oleskelevien ukrainalaisten runsas määrä näkyi edelleen erityisen vilkkaana asiakasliikenteenä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelussa HelppoSalossa. Loppuvuodesta jo lähes 500 ukrainalaista oli saanut kotikuntamerkinnän Saloon.

Kolmevuotinen erityisesti nuorten työllisyyttä ja palveluja kehittävä ESR-hanke Väylä päättyi 31.12.2023. Uusi kotoutujiin kohdistuva työllisyyshankehakemus KotoSalo ja KotoSomero jätettiin ESR+ rahoittajalle yhdessä Yrityssalon ja Someron kaupungin kanssa.

TE2025-uudistuksen valmistelussa osallistuttiin tammi-maaliskuussa aktiivisesti maakunnan yhteiseen selvitystyöhön, jonka jälkeen huhtikuusta alkaen lähdettiin aktiivisesti työstämään Salon työllisyysalueen valmistelua. Suunnittelutyön painopisteenä oli saada aikaan työllisyysalueen päätös, sopimus ja järjestämissuunnitelma, jotka jätettiin työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun lopussa. Vasta tämän jälkeen valmistelussa on päästy etenemään varsinaiseen palvelutoiminnan ja organisoitumisen ym. suunnittelutyöhön.

Riskit ja epävarmuustekijät

Työllisyyspalveluissa työllisyystilanteen mahdolliset notkahdukset aiheuttavat aina mahdollisen riskin. Loppuvuodesta tilanne selkeästi heikkeni, mikä näkyi erityisesti lomautusten määrän kasvussa. Myös nuorten ja maahanmuuttajien työllisyys heikkeni. Tilanne ei kuitenkaan vielä ehtinyt vaikuttamaan kunnan osarahoittamaan työmarkkinatukeen, vaan Salon Kela-maksut pysyivät alle budjetoidun, yht. 3,03 miljoonaa euroa. Työllisyyden kunta-

kokeilussa työllisyystilanteen vaikeutuminen loppuvuodesta ruuhkautti palvelun. Tämän lisäksi työhön liittyvät kuormitustekijät ja jatkuvat muutokset ovat vaikuttaneet henkilöstön työssäjaksamiseen.

Kuntouttavan työtoiminnan palvelu henkilöstöineen siirtyi vuoden alussa työllisyyspalveluista Varhalle. Intensiivisestä valmistelutyöstä huolimatta tilanteeseen ja palveluun on liittynyt runsaasti epäselvyyksiä mm. pajatoiminnassa, joita on ratkottu koko vuoden ajan yhdessä Varhan kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät laskivat selvästi muutoksen myötä ja palveluun pääseminen on hidastunut. Uuden organisaation käynnistyminen Waltissa on näkynyt mm. henkilöstövaihdoksissa ja toimitila-asioiden selvittelemisessä.

Kaupungin palkkatukityöllistämiseen vaikutti sote -uudistuksen lisäksi erityisesti palkkatukiuudistus, jonka piti tulla voimaan jo vuoden alussa, mutta viivästymisen jälkeen uusi laki astui voimaan 1.7.2023. Jo budjetointivaiheessa paikkamäärää jouduttiin laskemaan aiemmasta, suunnitelmatasolla v. 2022 paikkoja oli 157 ja v. 2023 enää 112. Jälleen siirtäminen yrityksiin muuttui maksulliseksi toiminnaksi ja työnsuunnittelijoiden palkkatukityö työllisyydenhoitotehtäviin ei ole enää mahdollista. Tämä on vaikuttanut negatiivisesti työllistämisen kokonaisuuteen ja työllisyyspalvelujen ohjausresursseihin merkittävällä tavalla. Palkkatukityöllistämisen toteumassa näkyy poikkeuksellisen paljon saatuja palkkatukia, kyseessä on edellisen vuoden 2022 taannehtivasti maksetut tuet.

Tuloslaskelma, ulkoinen

6500 Kehittämis , elinkeino ja työ	**TA2023**	**MRM2023**	**MTA2023**	**TP2023**	**Jäljellä 2023**	**Tot%**	**TP2022**
Toimintatuotot	**1 309 968**	**-309 530**	**1 000 438**	**1 274 105**	**-273 667**	**127,4**	**1 260 005**
Myyntituotot	75 400	0	75 400	68 893	6 507	91,4	55 045
Tuet ja avustukset	1 084 568	-309 530	775 038	1 145 724	-370 686	147,8	1 207 858
Muut toimintatuotot	150 000	0	150 000	59 487	90 513	39,7	-2 898
Toimintakulut	**-9 579 369**	**547 770**	**-9 031 599**	**-8 267 721**	**-763 878**	**91,5**	**-8 527 633**
Henkilöstökulut	-3 650 568	547 770	-3 102 798	-2 796 478	-306 320	90,1	-3 441 126
Palkat ja palkkiot	-2 902 854	451 750	-2 451 104	-2 241 205	-209 899	91,4	-2 843 460
Henkilösivukulut	-747 714	96 020	-651 694	-555 273	-96 421	85,2	-597 666
Eläkekulut	-644 371	96 020	-548 351	-468 860	-79 491	85,5	-493 834
Muut henkilösivukulut	-103 343	0	-103 343	-86 412	-16 931	83,6	-103 832
Palvelujen ostot	-2 080 673	0	-2 080 673	-2 058 647	-22 026	98,9	-1 466 143
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 159	0	-172 159	-166 610	-5 549	96,8	-174 401
Avustukset	-3 472 790	0	-3 472 790	-3 036 721	-436 069	87,4	-3 259 889
Muut toimintakulut	-203 179	0	-203 179	-209 265	6 086	103,0	-186 075
Toimintakate	**-8 269 401**	**238 240**	**-8 031 161**	**-6 993 616**	**-1 037 545**	**87,1**	**-7 267 627**
Vuosikate	**-8 269 401**	**238 240**	**-8 031 161**	**-6 993 616**	**-1 037 545**	**87,1**	**-7 267 627**
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-52	52	*****	-18 337
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	-52	52	*****	-18 337
Tilikauden tulos	**-8 269 401**	**238 240**	**-8 031 161**	**-6 993 668**	**-1 037 493**	**87,1**	**-7 285 964**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-8 269 401**	**238 240**	**-8 031 161**	**-6 993 668**	**-1 037 493**	**87,1**	**-7 285 964**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	**TA 2023**	**MRM 2023**	**MTA 2023**	**TP 2023**	**TP 2022**
Osaston hallinto ja strateginen suunnittelu					
Kulut €	109 096	18 880	127 976	18 529	173 205
Vakinaista henkilöstöä	1		1	0	0,5
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust.eläkevak.maksukulut					
Kulut €					10 596
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut €	145 080		145 080	82 429	

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Elinkeinokehittäminen					
Kulut €	314 948		314 948	253 910	104 514
Vakituista henkilökuntaa	1		1	1	1
Tuotot €	0		0	-4410	-2 908
Ostopalveluiden hankinta					
Yrityssalo Oy					
Perusrahoitus	645 800		645 800	645 800	645 800
Hankkeet	131 200		131 200	131 200	131 200
Markkinointi	60 000		60 000	60 000	60 000
It-koulutus					
Turku Science Park					
Turun Yliopisto	200 000		200 000	150 802	167 888
Muut yhteistoimintaosuudet					
Kulut €	837 000		837 000	837 000	1 004 888
Toimintatuet ja avustukset					
Maaseudun toimintaryhmät	82 790		82 790	0	0
Tuki järjestöille					
Kulut yhteensä €	82 790		82 790	0	0
Projektit ja hankkeet					
Määrä kpl	4		4	4	
Projektien Kulut yhteensä €:	483 675	36 590	520 265	418 383	286 880
Strateginen suunnittelu kulut €	132 130	36 590	168 720	187 143	101 040
Kehittämistoimen hankkeet					
Elinkeinokehittäminen					
Työllistäminen Kulut €	351 545		351 545	231 240	185 840
Työllisyysyksikkö:					
Työllisyyshankkeet					
Työmarkkinatuen toimenpiteet					
Kuntakokeilu					
Projektien Tuotot yhteensä €:	315 568	34 700	350 268	280 088	206 503
Strateginen suunnittelu	76 000	34 700	110 700	106 232	50 645
Kotoutus ja maahanmuutto					
Elinkeinokehittäminen tuotot €					
Työllistäminen tuotot €	239 568		239 568	173 856	155 858
Työllisyyshankkeet					
Netto €	-168 107	-1 890	-169 997	-138 295	-80 377
Henkilöstöä					
Työllisyyspalvelut					
Työllisyyspalvelut:					
Kulut €	398 138	63 860	461 998	452 929	452 224
Vakituista henkilöstöä	9		9	6,5	11
Tuotot €	0	30 620	30 620	94 451	45 669
Te 2025 palvelut					
Kulut €					
Vakituista henkilöstöä				0	
Työllisyyden kuntakokeilu:					
Asiakkaita	2 700		2 700	3100	2 702
Kulut €	685 309		685 309	606 737	619 123
Tuotot €					51 941
€/asiakas	254		254	196	229
Henkilöstöä	29		29	31	31
Palkkatukipaikat:					
Työllistettävien määrä	120		120	126	173
Kulut €	1 905 007	-1 092 050	812 957	882 036	1 284 752
Tuotot €	919 000	-544 990	374 010	664 870	592 143
Kulut €/työllistetty	15 875		6 775	7 000	7 426
Voimala:					
Kulut €	19 370	21 130	40 500	37 458	51 828
Tuotot €	0	7 900	7 900	7 903	3 409
Waltin työpajat:					
Asiakkaita	150		150	150	128
Kulut €	574 106	356 160	930 266	936 731	893 581
€/asiakas	3 827		6 202	6 245	6 981
Tuotot €	75 400	146 210	221 610	238 624	249 562
Kuntouttava työtoiminta					
Asiakkaita					368
Kulut €					541 035
€/asiakas					1 470
Vakinaista henkilöstöä					3
Tuotot €					121 687
Salon Seudun Työkeskus Oy					
Kulut €	700 000		700 000	759 818	
Tuotot €					

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle					
Pitkäaikaistyöttömiä 31.12	800		800	561	527
Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä					
Aktivointi kulut €	16 650	47 660	64 310	61 033	95 310
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle €	3 390 000		3 390 000	3 026 721	3 228 929
€/työtön	4 258		4 318	5 504	6 308
Tuotot €	0	16 030	16 030	16 031	10 291
6500 Kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteensä					
Tuotot €	**1 309 969**	**-309 530**	**1 000 438**	**1 297 557**	**1 278 298**
Kulut €	**9 661 169**	**-547 770**	**9 113 399**	**8 373 714**	**8 736 269**
Netto €	**-8 351 200**	**238 240**	**-8 112 961**	**-7 076 157**	**-7 457 971**

2.9.8. Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

50 Kaupunkikehityslautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**18 795 598**	**-245 380**	**18 550 218**	**17 946 634**	**603 584**	**96,7**	**9 676 851**
Myyntituotot	1 620 780	0	1 620 780	1 788 938	-168 158	110,4	1 531 403
Maksutuotot	136 840	0	136 840	287 591	-150 751	210,2	368 153
Tuet ja avustukset	1 385 568	-245 380	1 140 188	1 539 785	-399 597	135,0	1 703 714
Muut toimintatuotot	15 652 410	0	15 652 410	14 330 320	1 322 090	91,6	6 073 581
Toimintakulut	**-52 225 962**	**398 820**	**-51 827 142**	**-50 188 939**	**-1 638 203**	**96,8**	**-55 616 152**
Henkilöstökulut	-19 025 951	433 820	-18 592 131	-18 184 883	-407 248	97,8	-19 144 550
Palkat ja palkkiot	-15 298 610	357 770	-14 940 840	-14 450 188	-490 652	96,7	-15 436 440
Henkilösivukulut	-3 727 341	76 050	-3 651 291	-3 734 696	83 405	102,3	-3 708 110
Eläkekulut	-3 183 436	76 050	-3 107 386	-3 199 371	91 985	103,0	-3 148 044
Muut henkilösivukulut	-543 905	0	-543 905	-535 325	-8 580	98,4	-560 066
Palvelujen ostot	-18 240 793	-35 000	-18 275 793	-17 454 520	-821 273	95,5	-21 009 499
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 249 059	0	-10 249 059	-10 223 334	-25 725	99,7	-10 642 491
Avustukset	-3 929 790	0	-3 929 790	-3 486 116	-443 674	88,7	-3 637 561
Muut toimintakulut	-780 369	0	-780 369	-840 086	59 717	107,7	-1 182 050
Toimintakate	**-33 430 364**	**153 440**	**-33 276 924**	**-32 242 305**	**-1 034 619**	**96,9**	**-45 939 301**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-6
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0,0	-6
Vuosikate	**-33 430 364**	**153 440**	**-33 276 924**	**-32 242 305**	**-1 034 619**	**96,9**	**-45 939 307**
Poistot ja arvonalentumiset	-12 298 820	0	-12 298 820	-14 203 957	1 905 137	115,5	-12 137 962
Suunnitelman muk. poistot	-12 298 820	0	-12 298 820	-12 580 580	281 760	102,3	-12 137 962
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 623 377	1 623 377	*****	0
Tilikauden tulos	**-45 729 184**	**153 440**	**-45 575 744**	**-46 446 262**	**870 518**	**101,9**	**-58 077 269**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-45 729 184**	**153 440**	**-45 575 744**	**-46 446 262**	**870 518**	**101,9**	**-58 077 269**

2.9.9. Kaupunkikehityslautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

50 Kaupunkikehityslautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**54 905 248**	**-245 380**	**54 659 868**	**54 347 110**	**312 758**	**99,4**	**49 752 301**
Myyntituotot	20 024 810	0	20 024 810	20 206 317	-181 507	100,9	22 100 944
Maksutuotot	136 840	0	136 840	288 108	-151 268	210,5	368 363
Tuet ja avustukset	1 385 568	-245 380	1 140 188	1 539 785	-399 597	135,0	1 703 714
Muut toimintatuotot	33 358 030	0	33 358 030	32 312 900	1 045 130	96,9	25 579 281
Toimintakulut	**-53 861 422**	**398 820**	**-53 462 602**	**-51 697 200**	**-1 765 401**	**96,7**	**-57 454 147**
Henkilöstökulut	-19 025 951	433 820	-18 592 131	-18 184 883	-407 248	97,8	-19 144 550
Palkat ja palkkiot	-15 298 610	357 770	-14 940 840	-14 450 188	-490 652	96,7	-15 436 440

50 Kaupunkikehityslautakunta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Henkilösivukulut	-3 727 341	76 050	-3 651 291	-3 734 696	83 405	102,3	-3 708 110
Eläkekulut	-3 183 436	76 050	-3 107 386	-3 199 371	91 985	103,0	-3 148 044
Muut henkilösivukulut	-543 905	0	-543 905	-535 325	-8 580	98,4	-560 066
Palvelujen ostot	-19 020 733	-35 000	-19 055 733	-18 151 749	-903 984	95,3	-21 936 256
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 249 059	0	-10 249 059	-10 228 698	-20 361	99,8	-10 650 641
Avustukset	-3 929 790	0	-3 929 790	-3 486 116	-443 674	88,7	-3 637 561
Muut toimintakulut	-1 635 889	0	-1 635 889	-1 645 754	9 865	100,6	-2 085 139
Toimintakate	**1 043 826**	**153 440**	**1 197 266**	**2 649 910**	**-1 452 643**	**221,3**	**-7 701 846**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0,0	-6
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0,0	-6
Vuosikate	**1 043 826**	**153 440**	**1 197 266**	**2 649 910**	**-1 452 643**	**221,3**	**-7 701 852**
Poistot ja arvonalentumiset	-12 298 820	0	-12 298 820	-14 203 957	1 905 137	115,5	-12 137 962
Suunnitelman muk. poistot	-12 298 820	0	-12 298 820	-12 580 580	281 760	102,3	-12 137 962
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 623 377	1 623 377	*****	0
Tilikauden tulos	**-11 254 994**	**153 440**	**-11 101 554**	**-11 554 047**	**452 494**	**104,1**	**-19 839 813**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-11 254 994**	**153 440**	**-11 101 554**	**-11 554 047**	**452 494**	**104,1**	**-19 839 813**

2.10. Rakennus- ja ympäristövalvonta

Lautakunnan toteuma vuodelta 2023 ja olennaiset poikkeamat

Rakennus- ja ympäristölautakunnan ulkoinen toimintakate vuoden 2023 talousarviossa oli -1,54 miljoonaa euroa ja toteuma -1,44 miljoonaa euroa. Lautakunnan toimintakate oli siten noin 100.000 euroa parempi kuin talousarviossa (toteuma 93,5 %). Talouden toteumaa vuoteen 2022 vertailtaessa tulee ottaa huomioon, että vuoden 2023 alusta muodostettiin Salon ja Someron ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, jonka järjestämisvastuu on Salon kaupungilla. Tämän johdosta Saloon siirtyi henkilöstöresursseja sekä muita toiminnasta aiheutuvia kuluja. Toisaalta tuottopuolella lisääntyi myynti- ja maksutuotot sekä Someron maksama osuus nettokustannuksista.

Vuonna 2023 toimintatuottoja toteutui 104.000 euroa (7,3 %) vähemmän kuin talousarviossa. Rakennusvalvonnan lupamaksutuottojen alentumiseen varauduttiin jo vuoden 2023 talousarviossa, mutta toteutuneet rakennushankkeet ovat olleet etenkin laajuudeltaan sellaisia, että lupamaksut jäivät varautumisesta huolimatta suunnitellusta. Saapuneet lupahakemukset vähenivät määrällisesti 7 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna, joka ei itsessään täysin selitä maksutuottojen vähenemistä. Taksa huomioi hankkeiden laajuuden, joten toteutuneet rakennushankkeet ovat olleet kokonaisuudessaan pienempiä aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Toimintakulut alittivat talousarvion 204.000 eurolla (toteuma 93,1 %). Eniten alittivat henkilöstökulut johtuen koko vuoden jatkuneesta resurssivajeesta rakennusvalvonnassa ja ympäristöterveydenhuollossa. Myös muut kulut alittivat talousarvion.

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Rakennusvalvonnassa lupakäsittelyaika pysyi maltillisella tasolla. Lisäksi panostettiin asiakaspalvelun parantamiseen ajanvarausjärjestelmää kehittämällä ja pilotoitiin digitoinnin hankkimista ulkoisena palveluna.

Ympäristönsuojelussa on valmisteltu uudistetut ympäristönsuojelumääräykset ja ne käsiteltiin rakennus- ja ympäristölautakunnassa 13.12.2023.

Salon ja Someron ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2023. Varsinkin toiminnan alkuvaiheessa yhtenäistettiin toimintatapoja ja sovitettiin työjärjestelyitä.

Eläinlääkäripalvelut Evidensia Oy sanoi pieneläinpäivystyksen palvelusopimuksen irti 1.9.2023 alkaen. Uuden palvelusopimuksen kilpailuttaminen on ollut haastavaa. Pieneläinpäivystyksen tilapäinen sopimus on voimassa 31.12.2024 asti. Pieneläinpäivystyksen hankintaneuvotteluita on jatkettu tiiviisti ja neuvotteluiden yhteydessä on myös selvitetty erilaisia vaihtoehtoisia toimintamalleja.

Riskit ja epävarmuustekijät

Yleisellä tasolla lupahakemusten ennakointi aiheuttaa epävarmuutta lupapäätöksistä saatujen tulojen suuruuteen.

Rekrytointivaikeudet ja henkilöresurssien muutokset aiheuttavat haasteita toiminnan järjestämiselle kautta linjan.

Tuloslaskelma, ulkoinen

7000 Rakennus ja ymp.valvonta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**	**20 666**
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0	20 666
Toimintakulut	**-62 647**	**0**	**-62 647**	**-26 127**	**-36 520**	**41,7**	**-42 774**
Henkilöstökulut	-26 097	0	-26 097	-13 205	-12 892	50,6	-21 025
Palkat ja palkkiot	-22 304	0	-22 304	-12 133	-10 171	54,4	-17 841
Henkilösivukulut	-3 793	0	-3 793	-1 072	-2 721	28,3	-3 185
Eläkekulut	-3 480	0	-3 480	-845	-2 635	24,3	-3 073
Muut henkilösivukulut	-313	0	-313	-227	-86	72,4	-112
Palvelujen ostot	-34 250	0	-34 250	-8 487	-25 763	24,8	-20 135
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-29	29	*****	-438
Muut toimintakulut	-2 300	0	-2 300	-4 406	2 106	191,5	-1 176
Toimintakate	**-62 647**	**0**	**-62 647**	**-26 127**	**-36 520**	**41,7**	**-22 109**
Vuosikate	**-62 647**	**0**	**-62 647**	**-26 127**	**-36 520**	**41,7**	**-22 109**
Tilikauden tulos	**-62 647**	**0**	**-62 647**	**-26 127**	**-36 520**	**41,7**	**-22 109**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-62 647**	**0**	**-62 647**	**-26 127**	**-36 520**	**41,7**	**-22 109**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Rakennus- ja ympäristölautakunta					
Kokoukset	11		11	9	10
Käsitellyt asiat	185		185	135	145
Kulut €	26 664		26 664	22 667	26 801
€/asia	144		144	168	185
€/kokous	2 424		2 424	2 519	2 680
Osaston hallinto					
Kulut €	36 383		36 383	5 255	2 673
Vakinaista henkilöstöä				0,1	0,5
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut					
Kulut €					95 319
Infotietona Kevan tasausmaksu					
Kulut €	25 820		25 820	34 996	

2.10.1. Rakennusvalvonta

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Uusi rakentamislaki hyväksyttiin eduskunnassa 1.3.2023 ja laki tulee voimaan 1.1.2025. Rakennusvalvonnan henkilöstö on osallistunut aktiivisesti rakentamislain uudistusta koskeviin koulutustilaisuuksiin. Rakennusvalvonta on ollut mukana Rava3Pro-hankkeessa, jossa kehitetään ja parannetaan rakennusvalvonnan valmiutta tietomallipohjaiseen lupakäsittelyyn rakentamislain edellyttämällä tavalla. Rakennusvalvonta on mukana Kuntaliiton koordinoimassa ”Rakentamislain toimeenpanon tukiprojektissa”, jossa pääpaino on ollut mallirakennusjärjestyksen uudistamisessa, taksaohjeissa ja uuden rakentamislain tulkinnoissa. Rakennusvalvonta on osallistunut keskeisten ohjelmistotoimittajien (Lupapiste ja Trimble)

tiedotus- ja kehitystilaisuuksiin rakentamislakia koskien. Rakennusvalvonta on järjestänyt tiedotusta asiakkailleen ja paikallisesti mm. isännöitsijöille ja kiinteistövälittäjille.

Asiakaspalveluun tarkoitettu ajanvarausjärjestelmä on otettu rakennusvalvonnassa käyttöön. Asiakkaat voivat varata netin kautta puhelinpalveluaikoja rakennusvalvonnan lupakäsittelijöiltä. Varausjärjestelmä ei korvaa perinteisiä asiakaspalvelun muotoja, kuten puhelin (ilman ajanvarausta), sähköposti, lähi-, etä- tai työmaapalaverit sekä Lupapisteen neuvontapyynnöt, vaan kyse on lisäpalvelun tarjoamisesta perinteisten palveluiden lisäksi. Järjestelmä on koettu toimivaksi ja pilotoinnista on muodostumassa pysyvä osa rakennusvalvonnan palvelutarjonnassa.

Uuden tarkastusinsinöörin rekrytoinnissa oli haasteita (lähinnä kelpoisten hakijoiden määrä) ja virka saatiin täytettyä vasta lokakuun alusta alkaen. Lisäksi osan vuotta oli yhden tarkastusrakennusmestarin vaje tavanomaisten syiden vuoksi.

Kaikkiaan rakentamisen lupia haettiin viime vuonna hieman ennakoitua vähemmän. Ukrainan sota ja siihen liittyvät laajat vaikutukset yhteiskunnassa (mm. asuntomarkkinat, korkojen ja energian hinnan nousu yms.) oletettavasti vähensivät edelleen saapuvien rakentamisen lupien määrää. Rakennushankkeet olivat myös laajuudeltaan pienempiä kuin edellisinä vuosina. Rakentamisen lupia tuli vireille viime vuonna yhteensä 534 kappaletta (2022: 574 kpl). Lupia myönnettiin 477 kappaletta (2022: 544 kpl). Katselmuksia suoritettiin 1 073 kappaletta (2022: 843 kpl). Katselmusten määrässä näkyy rakennusvalvonnan lisääntynyt panostus (mm. muistutuskirjein) siihen, että asiakkaat saattaisivat keskeneräiset rakennushankkeet loppuun ja tilaisivat loppukatselmuksen rakennusvalvonnasta ajallaan.

Rakennetun ympäristön valvontakohteita (mm. luvaton rakentaminen, luvan/määräysten vastainen rakentaminen, rumentava ulkovarastointi, hulevesihaitat yms.) oli viime vuonna yhteensä 134 kappaletta, joka on enemmän kuin edellisenä vuonna (107 kpl). Valvontaa tehdään viranhaltijatyönä muiden töiden kuten lupakäsittelyn ja -katselmusten rinnalla. Valvontakohteiden määrää on kasvattanut pelastuslaitoksen kautta tietoon tulleiden tapausten lisääntyminen ja sateinen loppukesä/alkusyksy (vettymishaitta). Myös terveysvalvonnan kautta rakennusvalvonnan tietoon tulleiden ammattimaisten majoitustoimijoiden määrä on ollut kasvussa.

Asiakkaat ovat ostaneet Lupapiste Kauppaan digitoituja asiakirjoja vuonna 2023 huomattavasti enemmän (2.102 kpl) kuin vastaavaan aikaan edellisenä vuonna (1.455 kpl). Asiakirjoja on yhteensä digitoitu sähköiseen arkistoon huomattavasti enemmän (20.098 kpl) kuin edellisenä vuonna (14.704 kpl). Asiakkailta tulleita arkistoasiakirjapyyntöjä on tullut noin kolmannes enemmän kuin edellisenä vuonna. Keskimäärin kuukaudessa myytyjen asiakirjojen määrä on noussut merkittävästi siitä, kun Lupapiste Kauppa avattiin vuonna 2020. Vuonna 2023 asiakirjoja ostettiin keskimäärin 175 kpl/kk, kun vuonna 2020 vastaava luku oli 92 kpl/kk. Mahdollisia syitä kasvulle on kysynnän lisääntymisen lisäksi Kaupan tutuksi tuleminen ja Kaupassa valmiina olevan aineiston määrän lisääntyminen.

Arkistoon digitoitujen asiakirjojen kokonaismäärän suurta kasvua selittää osaltaan digitointiprojekti 2023, jossa digitoitiin ulkoisena palveluna noin 200 lupaa rakennusvalvonnan paperiarkistosta sähköiseen pysyväisarkistoon. Digitointiprojekti 2023 on valmistunut ja siitä on laadittu projektiraportti.

Yhdyskuntateknisten laiteiden sijoittamislupahakemuksia käsiteltiin rakennus- ja ympäristölautakunnassa vuonna 2023 yhteensä neljä (4) kappaletta. Vuonna 2022 vastaava luku oli yhdeksän (9) kappaletta. Vuoden 2022 ruuhka hakemusten käsittelyssä on saatu purettua ja tilanne on yleisesti ollut melko normaali vuonna 2023.

Kaavalausuntoja rakennusvalvontaviranomainen antoi vuonna 2023 yhteensä viisi (5) kappaletta (2022 yhteensä kahdeksan kappaletta).

Rakennusvalvonnan kaikkien lupien tilastollinen keskikäsittelyaika pysyi samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna:
2020: 32 vuorokautta
2021: 26 vuorokautta
2022: 22 vuorokautta
2023: 23 vuorokautta

Huomioitavaa on, että tilastollinen käsittelyaika sisältää mm. lausuntoajat ja myös sen ajan, jonka asiakas käyttää luvan täydentämiseen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Rakennusvalvonnan lupamaksutuottojen alentumiseen varauduttiin jo vuoden 2023 talousarviossa, mutta toteutuneet rakennushankkeet ovat olleet etenkin laajuudeltaan sellaisia, että lupamaksut jäivät varautumisesta huolimatta suunnitellusta. Saapuneet lupahakemukset vähenivät määrällisesti 7 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna, joka ei itsessään täysin selitä maksutuottojen vähenemistä. Taksa huomioi hankkeiden laajuuden, joten toteutuneet rakennushankkeet ovat olleet kokonaisuudessaan pienempiä aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Rakentamislaki tuli viiveellä eduskuntakäsittelyyn ja sen voimaantuloa siirrettiin vuoden 2025 alkuun. Lain edellyttämät asetukset eivät ole valmistuneet ja itse lakiin on suunnitteilla korjaussarja. Nämä ovat vaikeuttaneet yleisesti uuden lain käyttöönoton valmistelua kunnissa.

Asiantuntijatehtävän rekrytoinnissa oli varsinkin alkuvuodesta haasteita saada kelpoisuusvaatimuksen täyttäviä hakijoita.

Rakennetun ympäristön valvontaan ei selkeästi voitu osoittaa henkilöresurssia täysin ennakkoon suunnitellulla tavalla henkilöresurssivajeen vuoksi. Lupakäsittelyssä olisi todennäköisesti päästy vielä nopeampaan keskikäsittelyaikaan, jos henkilöresurssi olisi ollut koko vuoden talousarviossa suunnitellun kaltainen.

Digitointiprojektissa yllättävää oli rakennusvalvonnan henkilöstön oman työn suuri osuus hankkeessa, jonka lähtökohtainen tarkoitus oli teettää digitointi kokonaisuudessaan mahdollisimman pitkälle ulkopuolisena palveluna. Alalla pitkään toimineen ulkopuolisen toimijan kokemus rakennusvalvonnan arkistoaineiston digitoinnista osoittautui ennakoitua heikommaksi. Lisäksi itse digitointiprosessi ulkoisena palveluna vaati runsaasti omaa työtä mm. toimintatapojen selvittämisessä, ulkoisen toimijan työntekijöiden perehdyttämisessä ja aineiston tarkastamisessa.

Tuloslaskelma, ulkoinen

7005 Rakennusvalvonta	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**351 000**	**0**	**351 000**	**253 996**	**97 004**	**72,4**	**395 203**
Myyntituotot	6 000	0	6 000	10 559	-4 559	176,0	7 297
Maksutuotot	345 000	0	345 000	243 437	101 563	70,6	383 798
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0	4 108
Toimintakulut	**-684 306**	**-5 570**	**-689 876**	**-656 592**	**-33 284**	**95,2**	**-572 806**
Henkilöstökulut	-533 306	-5 570	-538 876	-516 185	-22 691	95,8	-439 312
Palkat ja palkkiot	-437 426	-4 590	-442 016	-421 698	-20 318	95,4	-315 985
Henkilösivukulut	-95 880	-980	-96 860	-94 487	-2 373	97,6	-123 326
Eläkekulut	-80 307	-980	-81 287	-80 426	-861	98,9	-112 213
Muut henkilösivukulut	-15 573	0	-15 573	-14 061	-1 512	90,3	-11 113
Palvelujen ostot	-130 630	0	-130 630	-128 563	-2 067	98,4	-119 274
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 150	0	-6 150	-4 019	-2 131	65,4	-7 084
Muut toimintakulut	-14 220	0	-14 220	-7 825	-6 395	55,0	-7 137
Toimintakate	**-333 306**	**-5 570**	**-338 876**	**-402 595**	**63 719**	**118,8**	**-177 603**
Vuosikate	**-333 306**	**-5 570**	**-338 876**	**-402 595**	**63 719**	**118,8**	**-177 603**
Tilikauden tulos	**-333 306**	**-5 570**	**-338 876**	**-402 595**	**63 719**	**118,8**	**-177 603**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-333 306**	**-5 570**	**-338 876**	**-402 595**	**63 719**	**118,8**	**-177 603**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Rakennusvalvonta					
Rakentamiseen liittyvät luvat, kpl	700		700	477	544
Rakennetun ympäristön valvonta, kpl	120		120	134	
Kulut €	727 166	5 570	732 736	691 529	610 947
€/käsitelty lupa	1 039		1 047	1 450	1 123
Vakinaista henkilöstöä	9,00		9,00	8,30	8,00
Tuotot €	351 000		351 000	273 156	398 330

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Tilastotiedot					
Rakennusvalvonta					
Myönnetyt luvat yhteensä	Lukumäärä			477	544
uudisrakennuslupia	Lukumäärä			108	144
muutoslupia	Lukumäärä			95	86
muita lupia	Lukumäärä			274	314
Luvissa myönn. rakenn.yht.	Lukumäärä			316	444
asuinrakennukset	Lukumäärä			21	22
liikerakennukset	Lukumäärä			1	4
teollisuusrakennukset	Lukumäärä			6	2
maatalouden tuotantorak.	Lukumäärä			5	13
vapaa-ajan rakennukset	Lukumäärä			10	26
muut rakennukset	Lukumäärä			273	377
Luvissa myönn. asunnot yht.	Lukumäärä			74	96
pientalo-,paritaloasunnot	Lukumäärä			25	37
rivitaloasunnot	Lukumäärä			12	6
kerrostaloasunnot	Lukumäärä			35	21
muut asunnot	Lukumäärä			2	32
Uudisrakennuslupien tilavuus	1000 m³			65	144
Uudisrakennuslupien kerrosala	1000 m²			16	25
Valmistuneet rakennukset yht.	Lukumäärä			455	392
Valmistuneet asunnot yht.	Lukumäärä			48	102
pientalo-,paritaloasunnot	Lukumäärä			24	41
rivitaloasunnot	Lukumäärä			1	8
kerrostaloasunnot	Lukumäärä			21	1
muut asunnot	Lukumäärä			2	54
Valmist. rakennusten tilavuus	1.000 m³			223	139
Valmist. rakennusten kerrosala	1.000 m²			41	30
Tarkastuskäynnit	Lukumäärä			1 073	843

2.10.2. Ympäristönsuojelu

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Ympäristönsuojelu toimi suuren osan vuodesta täydellä henkilöstöllä. Kesällä lisäresurssina oli määräaikainen ympäristönsuojelutarkastaja, jonka työpanos koettiin erittäin helpottavana kesän kiire- ja loma-aikana. Valvontaresurssia käytettiin lakisääteisiin edistämistehtäviin, kuten edellisenäkin vuonna. Kesäkuussa ympäristönsuojelu työllisti kaksi kesänuorta. Kaupungin mahdollistamaa etätyövaihtoehtoa on käytetty ympäristönsuojelussa runsaasti.

Lupa- ja valvonta-asiat:

Vuoden aikana myönnettiin kolme yhteiskäsittelylupaa ja yksi ympäristölupa. Yhteiskäsittelylupien keskimääräinen käsittelyaika oli 7,3 kuukautta. Vuoden lopussa vireillä oli neljä maa-aineslupahakemusta, kaksi yhteiskäsittelylupaa ja kaksi ympäristölupahakemusta. Rakennus- ja ympäristölautakunta käsitteli vuoden aikana 40 ympäristönsuojelun asiaa, joista 10 oli lausuntoja muille viranomaisille.

Ympäristönsuojelussa tehtiin vuoden aikana 46 viranhaltijapäätöstä, joista 17 oli meluilmoituspäätöksiä, ja 25 oli poikkeamisia ympäristönsuojelumääräyksistä, jotka kaikki koskivat käytöstä poistettujen öljysäiliöiden jättämistä maahan. Lisäksi viranhaltijat ovat antaneet Lupapisteessä erilaisia lausuntoja 31 kappaletta.

Valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista saatiin toteutettua 73 prosenttia. Maa-ainestenoton lupavalmistelu ja valvonta, joka on lain mukaan tehtävä joka vuosi, vie huomattavan osan yksikön valvontaresursseista mutta se myös tuottaa suurimman osan ympäristönsuojelun tuloista. Autokorjaamojen tarkastuksilla vuonna 2022 havaittu neuvonnan tarve ratkaistiin tekemällä autokorjaajille tarkoitettu nettisivu, joka julkaistiin elokuussa.

Haja-asutuksen jätevesivalvontaa tehtiin kesätarkastajan ja harjoittelijan työpanoksella keskittyen niihin kiinteistöihin, joissa aiemmassa valvonnassa oli havaittu puutteita. Uutena alueena valvontaan otettiin vain yksi pohjavesialue.

Ympäristönsuojelumääräysten uudistusta vietiin eteenpäin ja määräysluonnos oli kuultavana kesän ajan. Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi luonnoksen joulukuussa ja se lähetettiin kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Edistämistehtävät:

Ympäristönsuojelun työpanosta käytettiin runsaasti erilaisissa luonnon monimuotoisuutta ja vesiensuojelua edistävissä ja turvaavissa hankkeissa. Merkittävimmät hankkeet, joissa ympäristönsuojelutarkastajan asiantuntijatyötä käytettiin olivat:

- Salon pölyttäjälinna -hanke päättyi kesällä. Meriniityn Nakolinnassa puustoon kohdistuvilla toimilla parannettiin pölyttäjien elinolosuhteita ja alueen monimuotoisuutta. Hankkeeseen annettiin työpanosta ympäristönsuojelusta ja viheraluetiimistä.
- Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -hanke 2023-2024 alkoi. Hankkeessa toteutetaan laidunnus uhanalaisten perinnebiotooppien hoitamiseksi Nakolinnaan ja Perniön Somerikkoon, kunnostetaan Nairassuolla korpialue ja inventoidaan pienvesiä. Hankkeeseen annettiin työpanosta ympäristönsuojelusta ja viheraluetiimistä.
- Valonian ja Tapion koordinoima Kuntien METSO rantajatkumot (Ranta-METSO) 2023-2025 -hanke alkoi. Ympäristönsuojelusta ja maankäyttöpalveluilta tulee hankkeeseen työpanosta.
- Aneriojoen Holstenkosken padon purkuhankkeelle saatiin vesilain mukainen lupa. Hankkeen toteutuksesta tehtiin sopimus Valonian kanssa. Ympäristönsuojelu on mukana hankkeen ohjausryhmässä.
- Matildan patohankkeen suunnitteluvaihe alkoi. Salon kaupungin Infrapalvelut ovat hankkeen päätoteuttajia.
- Lisäksi tehtiin hankesuunnitelma ja haettiin rahoitusta Halikonlahti 2024-2025 hankkeelle, josta rahoituspäätöstä ei ole vielä tullut.

Ympäristönsuojelu koordinoi vuoden 2022 tavoin Mahanpurua muovista hankkeeseen osallistumisen. Yleisten alueiden ylläpito ja kehittäminen asensi ja poisti tarrat elokuussa. Lisäksi ympäristönsuojelu hankki neljän pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivityksen, joka valmistuu vuoden 2024 aikana.

Riskit ja epävarmuustekijät

Maa-ainesten ottoon liittyvien lupahakemusten määrä on pysynyt lievän nousun jälkeen tasaisena. Tarmokkaasta ennakkoneuvottelumenettelystä huolimatta hakemuksia jätetään puutteellisina, mikä on johtanut käsittelyaikojen pitenemiseen. Henkilöstöresurssin yllättävä muutos oli jälleen toteutunut riski, tosin tällä kertaa kyse ei ole työvoiman määrästä vaan siitä, että vuoden aikana perehdytettiin neljä henkilöä tehtäviinsä. Henkilöresurssia ohjattiin edelleen valvontatehtävistä edistämistehtäviin, koska niiden tekemättä jättäminen ei ole vaihtoehto nykyisessä maailmantilanteessa ja kansallisessa asenneilmastossa.

Tuloslaskelma, ulkoinen

7100 Ympäristönsuojelu	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**110 000**	**1 150**	**111 150**	**123 065**	**-11 915**	**110,7**	**163 332**
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0	5 634
Maksutuotot	110 000	0	110 000	107 977	2 023	98,2	144 438
Tuet ja avustukset	0	1 150	1 150	15 089	-13 939	1 312,1	13 261
Toimintakulut	**-647 614**	**0**	**-647 614**	**-634 465**	**-13 149**	**98,0**	**-603 352**
Henkilöstökulut	-543 114	0	-543 114	-537 637	-5 477	99,0	-521 406
Palkat ja palkkiot	-442 906	0	-442 906	-437 440	-5 466	98,8	-428 142
Henkilösivukulut	-100 208	0	-100 208	-100 197	-11	100,0	-93 263
Eläkekulut	-84 440	0	-84 440	-84 209	-231	99,7	-77 896
Muut henkilösivukulut	-15 768	0	-15 768	-15 987	219	101,4	-15 367
Palvelujen ostot	-83 200	0	-83 200	-73 153	-10 047	87,9	-55 742
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 200	0	-2 200	-4 210	2 010	191,4	-2 548
Avustukset	-10 000	0	-10 000	-10 000	0	100,0	-10 000
Muut toimintakulut	-9 100	0	-9 100	-9 466	366	104,0	-13 656
Toimintakate	**-537 614**	**1 150**	**-536 464**	**-511 400**	**-25 064**	**95,3**	**-440 020**
Vuosikate	**-537 614**	**1 150**	**-536 464**	**-511 400**	**-25 064**	**95,3**	**-440 020**
Tilikauden tulos	**-537 614**	**1 150**	**-536 464**	**-511 400**	**-25 064**	**95,3**	**-440 020**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**-537 614**	**1 150**	**-536 464**	**-511 400**	**-25 064**	**95,3**	**-440 020**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Ympäristönsuojelu					
Tarkastukset, luvat, lausunnot ja ilmoitukset	400		400	355	337
Kulut €	675 734		675 734	659 858	628 737
€/suorite	1 689		1 689	1 859	1 866
Vakinaista henkilöstöä	7,5		7,5	7,5	7,5
€/asukas	13,10		13,10	12,79	12,34
Tuotot €	110 000	1 150	111 150	123 470	163 932
Tilastotiedot					
Ympäristönsuojelu					
Lausunnot	Lukumäärä			48	51
Myönnetyt maa-ainesluvat	Lukumäärä			0	4
Myönnetyt ympäristö- ja yhteiskäsittelyluvat	Lukumäärä			3	3
Muut päätökset	Lukumäärä			51	60
Ilmoitukset	Lukumäärä			16	28
Valvontatoimenpiteet	Lukumäärä			237	190

2.10.3. Ympäristöterveydenhuolto

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Salon ja Someron kaupunkien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2023. Yhteistoiminta-alueen toiminnan käynnistymiseen liittyi erityisesti alkuvuodesta runsaasti haasteita. Yksiköiden erilaiset toimintatavat ja yhteistyön aiheuttamat muutokset työtehtävissä ja työjärjestelyissä kuormittivat henkilöstöä.

Ympäristöterveydenhuollon keskeisenä tavoitteena on riskiperusteisen suunnitelmallisen valvonnan toteutuminen. Vuoden 2023 osalta valvontasuunnitelma toteutui elintarvikelain mukaisten huoneistojen ja terveydensuojelulain mukaisen valvonnan osalta erittäin hyvin, tarkastustavoite 90 prosenttia ylittyi. Myös tupakka- ja lääkelain mukaisten nikotiinivalmisteiden valvonnan voidaan katsoa toteutuneen melko hyvin, suunnitelmallisten tarkastusten toteutuma noin 85 prosenttia. Vuoden 2023 erityisenä painopisteenä oli alkutuotannon elintarvikelain mukainen valvonta. Alkutuotannon valvontakohdetiedot päivitettiin, mutta kaikkia suunniteltuja maidontuotantotilojen tarkastuksia ei saatu tehtyä, toteuma 60 prosenttia.

Eläinlääkintähuoltoon perustettu toinen valvontaeläinlääkärin virka saatiin täytettyä huhtikuun alussa, mutta virkavapaasta johtuen molemmat valvontaeläinlääkärin virat olivat täytettyinä vasta kesäkuun alusta alkaen. Vuoden 2023 valvonnan painopisteenä olevia eläinsuojelulain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuskäyntejä ilmoituksenvaraiseen toimintaan pystyttiin aloittamaan em. syystä vasta loppukesästä ja suunnitelluista tarkastuksista toteutui 40 prosenttia. Valvontaeläinlääkärin työssä pääpaino on epäilyyn perustuvissa eläinsuojelutapauksissa.

Eläinlääkäripalvelut Evidensia Oy sanoi pieneläinpäivystyksen palvelusopimuksen irti 1.9.2023 alkaen. Keväällä koko Varsinais-Suomen käsittävässä pieneläinpäivystyksen kilpailutuksessa ei saatu yhtään tarjousta. Päivystyspalveluiden hankinnassa jouduttiin turvautumaan suorahankintaan ja neuvotteluiden pohjalta tehtiin uusi sopimus pieneläinpäivystyspalveluista Eläinlääkäripalvelut Evidensia Oy:n kanssa. Sopimus on voimassa 31.12.2024 saakka. Yhteistoiminta-alueen myötä kasvanut praktikkoeläinlääkäriresurssi vähensi toiminnan haavoittuvuutta, mutta eläinlääkäripulasta johtuen sijaisten saaminen on vaikeaa ja vastaanottotoimintaa jouduttiin supistamaan loma-aikana. Kaikki kaupungineläinlääkäreiden tuotantoeläinten terveydenhuoltosopimuskäynnit on kuitenkin pystytty hoitamaan sekä tarjoamaan kiireellinen eläinlääkärinapu.

Riskit ja epävarmuustekijät

Yhteistoiminnan käynnistymiseen liittyvät haasteet kuormittivat erityisesti alkuvuodesta ympäristöterveydenhuoltoa. Eläinlääkäripulasta johtuvat vaikeudet näkyivät eläinlääkintähuollossa sekä sijaisongelmana että pieneläinpäivystyspalveluiden hankintaan liittyvinä vaikeuksina.

Tuloslaskelma, ulkoinen

7200 Ympäristö-terv.huolto	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**642 300**	**0**	**642 300**	**596 185**	**46 115**	**92,8**	**245 030**
Myyntituotot	402 300	0	402 300	390 066	12 234	97,0	84 366
Maksutuotot	240 000	0	240 000	206 118	33 882	85,9	157 030
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0	3 635
Toimintakulut	**-1 276 468**	**0**	**-1 276 468**	**-1 167 427**	**-109 041**	**91,5**	**-763 440**
Henkilöstökulut	-1 146 388	0	-1 146 388	-1 015 790	-130 598	88,6	-684 016
Palkat ja palkkiot	-900 089	0	-900 089	-791 517	-108 572	87,9	-529 802
Henkilösivukulut	-246 299	0	-246 299	-224 273	-22 026	91,1	-154 213
Eläkekulut	-214 255	0	-214 255	-190 853	-23 402	89,1	-131 214
Muut henkilösivu-kulut	-32 044	0	-32 044	-33 420	1 376	104,3	-23 000
Palvelujen ostot	-76 420	0	-76 420	-102 788	26 368	134,5	-50 790
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-14 800	0	-14 800	-15 405	605	104,1	-11 834
Avustukset	-5 000	0	-5 000	-4 987	-13	99,7	-1 985
Muut toimintakulut	-33 860	0	-33 860	-28 457	-5 403	84,0	-14 816
Toimintakate	**-634 168**	**0**	**-634 168**	**-571 242**	**-62 926**	**90,1**	**-518 410**
Vuosikate	**-634 168**	**0**	**-634 168**	**-571 242**	**-62 926**	**90,1**	**-518 410**
Tilikauden tulos	**-634 168**	**0**	**-634 168**	**-571 242**	**-62 926**	**90,1**	**-518 410**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-634 168**	**0**	**-634 168**	**-571 242**	**-62 926**	**90,1**	**-518 410**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Ympäristöterveydenhuolto					
Terveysvalvonnan tarkastukset ja luvat	700		700	713	513
Kulut €	603 879		603 879	531 989	384 956
€/tarkastus ja lupa	863		863	746	750
Vakinaista henkilöstöä	7,5		7,5	7,5	6,5
Tuotot €	342 300		342 300	329 439	205 410
Eläinlääkinnän tarkastukset ja käynnit	5 200		5 200	5 260	2 655
Kulut €	715 160		715 160	674 084	416 607
€/tarkastus ja käynti	137,53		137,53	128,15	156,91
Vakinaista henkilöstöä	7,5		7,5	6,5	4,5
Tuotot €	300 000		300 000	306 687	86 134
Löytöeläimet, lkm	60		60	46	30
Kulut €	18 019		18 019	14 078	11 339
€/löytöeläin	300		300	306	378
Tilastotiedot					
Terveysvalvonta					
Elintarvikelain mukaiset tarkastukset	Lukumäärä			285	211
EL:n mukaiset uudet huoneistot	Lukumäärä			75	45
Terv.suoj.lain muk.tarkastukset	Lukumäärä			221	182
TsL:n mukaiset uudet huoneistot	Lukumäärä			70	21
Tupakkalain muk.tarkastukset	Lukumäärä			36	31
Tupakanmyyntiluvat	Lukumäärä			5	8
LL:n mukaiset tarkastukset	Lukumäärä			21	15
Viranomaisnäytteet elintarvikkeista	Lukumäärä			46	32
Viranomaisnäytteet talousvedestä	Lukumäärä			164	94
Viranomaisnäytteet uimavedestä	Lukumäärä			168	81
Eläinlääkintähuolto					
Maidontuotantotilatarkastukset	Lukumäärä			sis. EtL tark.	0
Eläinsuojelutarkastukset	Lukumäärä			201	108
Eläintautikäynnit	Lukumäärä			34	44
Muut virkamatkat	Lukumäärä			3	0
Praktiikkakäynnit tiloille	Lukumäärä			873	344
Vastaanottokäyntejä	Lukumäärä			4 149	2 159

2.10.4. Maaseutupalvelut

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Maaseutupalveluiden keskeisin tehtävä on maataloustukien hallinnointi maksajavirastosopimuksen mukaisesti ja asiakkaiden palvelu aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti. Vuoden 2023

alussa vaihtunut maataloustukijärjestelmän ohjelmakausi aiheutti runsaasti muutoksia maataloustukijärjestelmän rakenteisiin ja yksityiskohtiin. Maaseutupalvelut järjestivät asiakkailleen useita koulutuksia tukiuudistuksesta ja sen yksityiskohdista. Koulutuksiin osallistui noin 900 viljelijää. Lisäksi maaseutupalvelut panosti tiedotteisiin ja asiakaspalveluun tukihakujen aikana. Tavoitteena oli, että jokainen asiakas tunnistaa maataloustukien mahdollisuudet, vastuut ja velvoitteet mahdollisimman tarkoin.

Tukijärjestelmän oleellisia muutoksia olivat myös siirtyminen 100 prosentin sähköiseen tukihakuun ja maataloustukien satelliittiseurannan alkaminen ja siihen liittyvä mobiilisovelluksen (Vipumobiilin) käyttöön otto, joka osaltaan teetti maataloushallinnolle asiakkaiden koulutustehtäviä.

Kaupungin peltojen vuokraustoiminta ja hukkakauravalvonta jatkuivat entiseen tapaan.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Maaseutupalveluiden aikatauluja ja maataloustukien hallinnointia hidastivat uuden tukijärjestelmän Ruokavirastolle aiheuttamat sovellustekniset haasteet. Epävarmuustekijöistä huolimatta maaseutupalvelut onnistuivat tukien hallinnoinnissa ja tuet maksettiin ennakkotietojen mukaisesti. Riskejä aiheuttivat myös henkilöstövaihdokset tukivuoden aikana etenkin pienen henkilökuntamäärän johdosta.

Tuloslaskelma, ulkoinen

7300 Maaseutupalvelut	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**323 000**	**0**	**323 000**	**350 442**	**-27 442**	**108,5**	**344 695**
Muut toimintatuotot	323 000	0	323 000	350 442	-27 442	108,5	344 695
Toimintakulut	**-286 474**	**0**	**-286 474**	**-274 484**	**-11 990**	**95,8**	**-279 031**
Henkilöstökulut	-237 914	0	-237 914	-246 047	8 133	103,4	-243 842
Palkat ja palkkiot	-196 119	0	-196 119	-199 855	3 736	101,9	-190 060
Henkilösivukulut	-41 795	0	-41 795	-46 192	4 397	110,5	-53 783
Eläkekulut	-34 813	0	-34 813	-38 864	4 051	111,6	-46 683
Muut henkilösivukulut	-6 982	0	-6 982	-7 328	346	105,0	-7 100
Palvelujen ostot	-17 850	0	-17 850	-8 314	-9 536	46,6	-8 978
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 290	0	-2 290	-765	-1 525	33,4	-760
Avustukset	-2 000	0	-2 000	0	-2 000	0,0	-5 803
Muut toimintakulut	-26 420	0	-26 420	-19 359	-7 061	73,3	-19 648
Toimintakate	**36 526**	**0**	**36 526**	**75 957**	**-39 431**	**208,0**	**65 665**
Vuosikate	**36 526**	**0**	**36 526**	**75 957**	**-39 431**	**208,0**	**65 665**
Tilikauden tulos	**36 526**	**0**	**36 526**	**75 957**	**-39 431**	**208,0**	**65 665**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**36 526**	**0**	**36 526**	**75 957**	**-39 431**	**208,0**	**65 665**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Maaseutuyksikkö					
Neuvonta ja tukien hallinnointi					
Asiakkaat (maatilat)	820		820	780	900
Kulut €	287 161		287 161	272 549	279 913
€/asiakas	350		350	349	311
Vakinaista henkilöstöä	4,0		4,0	3,9	3,9
Tuotot €				1 137	1 337
Maanvuokraus					
Kulut €	6 633		6 633	5 878	4 907
Vakinaista henkilöstöä				0,1	0,1
Tuotot €	323 000		323 000	349 304	343 358
Tilastotiedot					
Maaseututoimi					
Luopumis- ja sukupolvenvaihdoseläkehak./koko tilan hallinnan siirrot	Lukumäärä			16	9
Maataloustukea hakeneita tiloja	Lukumäärä			780	818
Aktiivitilojen lukumäärä	Lukumäärä			780	818
Keskimääräinen peltoala	Hehtaari			70,51	66,56
Tukihakemukset ja ilmoitukset	Lukumäärä			4 340	3 994

2.10.5. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen

70 Rakennus ja ympäristöltk	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**1 426 300**	**1 150**	**1 427 450**	**1 323 688**	**103 762**	**92,7**	**1 168 926**
Myyntituotot	408 300	0	408 300	400 626	7 674	98,1	117 962
Maksutuotot	695 000	0	695 000	557 532	137 468	80,2	685 265
Tuet ja avustukset	0	1 150	1 150	15 089	-13 939	1 312,1	21 004
Muut toimintatuotot	323 000	0	323 000	350 442	-27 442	108,5	344 695
Toimintakulut	**-2 957 509**	**-5 570**	**-2 963 079**	**-2 759 095**	**-203 984**	**93,1**	**-2 261 404**
Henkilöstökulut	-2 486 819	-5 570	-2 492 389	-2 328 864	-163 525	93,4	-1 909 600
Palkat ja palkkiot	-1 998 844	-4 590	-2 003 434	-1 862 643	-140 791	93,0	-1 481 830
Henkilösivukulut	-487 975	-980	-488 955	-466 221	-22 734	95,4	-427 771
Eläkekulut	-417 295	-980	-418 275	-395 197	-23 078	94,5	-371 079
Muut henkilösivu-kulut	-70 680	0	-70 680	-71 024	344	100,5	-56 691
Palvelujen ostot	-342 350	0	-342 350	-321 305	-21 045	93,9	-254 919
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-25 440	0	-25 440	-24 427	-1 013	96,0	-22 664
Avustukset	-17 000	0	-17 000	-14 987	-2 013	88,2	-17 788
Muut toimintakulut	-85 900	0	-85 900	-69 511	-16 389	80,9	-56 432
Toimintakate	**-1 531 209**	**-4 420**	**-1 535 629**	**-1 435 407**	**-100 222**	**93,5**	**-1 092 478**
Vuosikate	**-1 531 209**	**-4 420**	**-1 535 629**	**-1 435 407**	**-100 222**	**93,5**	**-1 092 478**
Tilikauden tulos	**-1 531 209**	**-4 420**	**-1 535 629**	**-1 435 407**	**-100 222**	**93,5**	**-1 092 478**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-1 531 209**	**-4 420**	**-1 535 629**	**-1 435 407**	**-100 222**	**93,5**	**-1 092 478**

2.10.6. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

70 Rakennus ja ympäristöltk	TA2023	MRM2023	MTA2023	TP2023	Jäljellä 2023	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**1 426 300**	**1 150**	**1 427 450**	**1 383 193**	**44 257**	**96,9**	**1 219 168**
Myyntituotot	408 300	0	408 300	400 951	7 349	98,2	117 962
Maksutuotot	695 000	0	695 000	616 712	78 288	88,7	735 507
Tuet ja avustukset	0	1 150	1 150	15 089	-13 939	1 312,1	21 004
Muut toimintatuotot	323 000	0	323 000	350 442	-27 442	108,5	344 695
Toimintakulut	**-3 096 799**	**-5 570**	**-3 102 369**	**-2 877 886**	**-224 483**	**92,8**	**-2 381 530**
Henkilöstökulut	-2 486 819	-5 570	-2 492 389	-2 328 864	-163 525	93,4	-1 909 600
Palkat ja palkkiot	-1 998 844	-4 590	-2 003 434	-1 862 643	-140 791	93,0	-1 481 830
Henkilösivukulut	-487 975	-980	-488 955	-466 221	-22 734	95,4	-427 771
Eläkekulut	-417 295	-980	-418 275	-395 197	-23 078	94,5	-371 079
Muut henkilösivu-kulut	-70 680	0	-70 680	-71 024	344	100,5	-56 691
Palvelujen ostot	-426 060	0	-426 060	-391 648	-34 412	91,9	-327 018
Aineet, tarvik-keet ja tavarat	-25 440	0	-25 440	-25 830	390	101,5	-23 326
Avustukset	-17 000	0	-17 000	-14 987	-2 013	88,2	-17 788
Muut toimintakulut	-141 480	0	-141 480	-116 558	-24 922	82,4	-103 797
Toimintakate	**-1 670 499**	**-4 420**	**-1 674 919**	**-1 494 693**	**-180 226**	**89,2**	**-1 162 362**
Vuosikate	**-1 670 499**	**-4 420**	**-1 674 919**	**-1 494 693**	**-180 226**	**89,2**	**-1 162 362**
Tilikauden tulos	**-1 670 499**	**-4 420**	**-1 674 919**	**-1 494 693**	**-180 226**	**89,2**	**-1 162 362**
Tilikauden yli-jäämä (alij.)	**-1 670 499**	**-4 420**	**-1 674 919**	**-1 494 693**	**-180 226**	**89,2**	**-1 162 362**

II Talousarvion toteutuminen

3. Toimintatuottojen ja menojen toteutuminen

Toimielinkohtainen toteutumisvertailu 2023, toimintatuotot (ulkoiset ja sisäiset)

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2023	Poikkeama	Tot-%
Tarkastuslautakunta	0	0	0	0	0	***
Keskusvaalilautakunta	110 000	0	110 000	97 202	-12 798	88,4 %
Kaupunginvaltuusto	0	0	0	0	0	***
Kaupunginhallitus	3 848 150	7 360	3 855 510	4 368 381	512 871	113,3 %
Opetuslautakunta	4 637 390	74 990	4 712 380	5 837 924	1 125 544	123,9 %
Vapaa-ajan lautakunta	1 812 300	155 160	1 967 460	2 276 376	308 916	115,7 %
Kaupunkikehityslautakunta	54 905 248	-245 380	54 659 868	54 347 110	-312 758	99,4 %
Rakennus- ja ympäristölautakunta	1 426 300	1 150	1 427 450	1 383 193	-44 257	96,9 %
Vesilaitoksen johtokunta	9 287 200	-543 280	8 743 920	8 965 272	221 352	102,5 %
Toimintatuotot yhteensä	76 026 588	-550 000	75 476 588	77 275 458	1 798 870	102,4 %

Toimielinkohtainen toteutumisvertailu 2023, toimintakulut (ulkoiset ja sisäiset)

Vastuualue	Alkuperäinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2023	Poikkeama	Tot-%
Tarkastuslautakunta	-113 710	0	-113 710	-68 452	-45 258	60,2 %
Keskusvaalilautakunta	-182 833	0	-182 833	-185 840	3 007	101,6 %
Kaupunginvaltuusto	-367 845	0	-367 845	-279 992	-87 853	76,1 %
Kaupunginhallitus	-15 159 552	-133 030	-15 292 582	-14 305 880	-986 702	93,5 %
Opetuslautakunta	-100 112 868	-725 620	-100 838 488	-102 446 611	1 608 123	101,6 %
Vapaa-ajan lautakunta	-14 376 611	-261 190	-14 637 801	-15 135 858	498 057	103,4 %
Kaupunkikehityslautakunta	-53 861 422	398 820	-53 462 602	-51 697 200	-1 765 402	96,7 %
Rakennus- ja ympäristölautakunta	-3 096 799	-5 570	-3 102 369	-2 877 886	-224 483	92,8 %
Vesilaitoksen johtokunta	-5 180 032	-118 410	-5 298 442	-5 367 338	68 896	101,3 %
Toimintamenot yhteensä	-192 451 672	-845 000	-193 296 672	-192 365 058	-931 613	99,5 %

4. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 31.12.2023	Poikkeama
Toimintatulot	**76 027**	**-550**	**75 477**	**77 275**	**1 799**
Myyntitulot	34 819	-550	34 269	35 444	1 175
Maksutulot	2 898	0	2 898	2 761	-137
Tuet ja avustukset	3 921	0	3 921	5 629	1 707
Muut toimintatulot	34 388	0	34 388	33 441	-947
Valmistus omaan käyttöön		**0**			**0**
Toimintamenot	**-192 452**	**-845**	**-193 297**	**-192 365**	**932**
Henkilöstömenot	-94 237	-600	-94 837	-95 019	-183
Palvelujen ostot	-55 504	-135	-55 639	-54 487	1 152
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 263	0	-15 263	-15 205	58
Avustukset muille	-6 450	0	-6 450	-5 967	483
Muut toimintamenot	-20 998	-110	-21 108	-21 686	-579
Toimintakate	**-116 425**	**-1 395**	**-117 820**	**-115 090**	**2 730**
Verotulot	110 349	4 551	114 900	117 700	2 800
Valtionosuudet	28 520	0	28 520	28 262	-258
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot muilta	546	0	546	555	9
Muut rahoitustulot muilta	1 827	0	1 827	4 129	2 302
Korkomenot	-1 500	-500	-2 000	-1 319	681
Muut rahoitusmenot	-1 565	0	-1 565	-1 565	0
Vuosikate	**21 752**	**2 656**	**24 408**	**32 672**	**8 265**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 278	0	-16 278	-16 056	222
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 623	-1 623
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	0	0	0	566	566
Tilikauden tulos	**5 474**	**2 656**	**8 130**	**15 559**	**7 429**
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	535	0	535	535	0
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)					
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)					
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	**6 008**	**2 656**	**8 664**	**16 093**	**7 429**

Verotulot 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 31.12.2023	Poikkeama
Kunnan tulovero	84 750	1 951	86 701	89 138	2 437
Osuus yhteisöveron tuotosta	11 109	1 000	12 109	13 113	1 004
Kiinteistövero	14 490	1 600	16 090	15 449	-641
	110 349	4 551	114 900	117 700	2 800

Tulovero	Tulovero-prosentti	Verotettava-tulo M€	Muutos
2018	20,75	783,3	1,5 %
2019	20,75	800,8	2,2 %
2020	20,75	819,6	2,4 %
2021	20,75	847,3	3,4 %
2022	20,75	880,7	3,9 %
2023	8,11	995,5	13,0 %

	2019	2020	2021	2022	2023
Tulovero-%	20,75	20,75	20,75	20,75	8,11
Kiinteistövero-%					
yleinen	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
muut asuinrakennukset	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
voimalaitokset	2,00	2,50	2,50	2,50	2,50
rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
yleishyödyllinen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Valtionosuudet 1000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 31.12.2023	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valt.osuus	4 846	0	4 846	5 198	352
Valt.osuuden tasaus	16 358	0	16 358	16 342	-16
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 094	0	-2 094	-2 552	-459
Verotulomenetysten kompensaatio	9 410	0	9 410	9 274	-136
	28 520	0	28 520	28 262	-258

5. Investointiosan toteutuminen

Proj. nro	Selitys	Kustannusarvio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarvio-muutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
	Investointimenot (ilman liikelaitosta)							
10	**Korvausinvestoinnit**							
	111 KI/Rakennukset	**-17 967 500**	**-3 957 500**	**0**	**-3 957 500**	**-2 383 187**	**1 574 313**	60 %
	Sivistyspalvelujen hankkeet							
	Perusopetus ja nuorisopalvelut							
9171	Armfeltin koulun entisen lukio-osan korjaus	-4 000 000	-1 000 000	0	-1 000 000	-138 658	861 342	14 %
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet							
9251	Jäähallin uudisrakennus	-8 100 000	-300 000	0	-300 000	-22 004	277 996	7 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
	Tilapalvelut							
9167	Ylhäistentie 2 (ent amk tilat)	-450 000	-300 000	0	-300 000	-278 586	21 414	93 %
9203	Vuohensaaren kehittäminen	-197 500	-117 500	0	-117 500	-96 354	21 146	82 %
9204	Energiasäästökorjaukset	-700 000	-300 000	0	-300 000	-285 857	14 143	95 %
9205	Kiinteistöjen hälytysjärjestelmät	-460 000	-200 000	0	-200 000	-79 455	120 545	40 %
9208	Sisäilmakorjaukset	-1 400 000	-400 000	0	-400 000	-473 233	-73 233	118 %
9214	Suojeltujen ja SAMU-rakennusten korjaukset	-80 000	-40 000	0	-40 000	-50 868	-10 868	127 %
9224	Lämmitystapamuutokset	-1 550 000	-400 000	0	-400 000	-278 224	121 776	70 %
9244	Satamakatu 9 korjaukset	-150 000	-150 000	0	-150 000	-113 337	36 663	76 %
9253	Uimahallin vesikaton korjaus	-100 000	-100 000	0	-100 000	-11 277	88 723	11 %
9254	Pajulan koulun liikuntasalin julkisivun korjaus	-100 000	-100 000	0	-100 000	0	100 000	0 %
9255	Pääkirjaston vesikaton korjaus + julkisivun maalaus	-150 000	-150 000	0	-150 000	-102 526	47 474	68 %
9256	Tupurin koulun sisäänkäyntien tuulikaappien + katosten korjaus	-60 000	-60 000	0	-60 000	-44 015	15 985	73 %
9257	Salohallin korjaukset	-260 000	-130 000	0	-130 000	-241 054	-111 054	185 %
9258	Luottamusmiesten talo vesikaton korjaus	-70 000	-70 000	0	-70 000	-37 593	32 407	54 %
9259	Märynummen koulun korjauksia, vanha rakennus	-140 000	-140 000	0	-140 000	-130 146	9 854	93 %
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	**-11 280 500**	**-3 325 500**	**0**	**-3 325 500**	**-2 193 504**	**1 131 996**	66 %
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet							
9547	Urheilupuistoa ympäröivien aitojen ja porttien osittainen uusiminen	-200 000	-100 000	0	-100 000	-52 235	47 765	52 %
9549	Muurlan liikunta-alueen perusparannus	-90 000	-30 000	0	-30 000	-16 700	13 300	56 %
9679	Uimarantojen kunnostus	-250 000	-100 000	0	-100 000	-50 982	49 018	51 %

Proj. nro	Selitys	Kustannusar-vio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarvio-muutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
	Liikenneväylät							
9351	Uudelleen päällystettävät kadut	-3 500 000	-700 000	0	-700 000	-694 081	5 919	99 %
	Katuinfran saneeraus							
9402	Huonokuntoiset jalkakäytävät ja kevyenliik.väylät	-520 000	-120 000	0	-120 000	-92 448	27 552	77 %
9415	Olemassa olevien kaava-alueiden saneeraus	-750 000	-150 000	0	-150 000	-121 008	28 992	81 %
9416	Muu katurakentaminen	-250 000	-50 000	0	-50 000	-38 758	11 242	78 %
9421	Liikennevalojen saneeraus	-50 000	-50 000	0	-50 000	-25 452	24 548	51 %
9432	Perniön kevyen liikenteen siltayhteyden saneeraus	-140 000	-140 000	0	-140 000	-50 553	89 447	36 %
9434	Tehdaskadun/Meriniitynkadun kiertoliittymä	-600 000	-500 000	0	-500 000	-26 398	473 602	5 %
9436	Pyörätieverkoston kehittäminen	-150 000	-75 000	0	-75 000	0	75 000	0 %
9682	Kaivolan alueen katuinfran parantaminen	-139 000	-139 000	0	-139 000	-65 388	73 612	47 %
9683	Kellorinne	-51 500	-51 500	0	-51 500	-32 603	18 897	63 %
	Katuvalaistus							
9502	Katuvalaistuksen saneeraus yhdessä Lounea/Caruna	-250 000	-100 000	0	-100 000	-1 216	98 784	1 %
9503	Katuvalaistuksen saneeraus (SpNa)	-400 000	-100 000	0	-100 000	-99 307	693	99 %
	Yhteistyöhankkeet ELY:n kanssa							
9512	Muut yhteishankkeet ELY:n kanssa, kulut	-390 000	-190 000	0	-190 000	-262 587	-72 587	138 %
	Puistot							
9521	Heikkokuntoiset puistot	-410 000	-90 000	0	-90 000	-126 146	-36 146	140 %
9529	Salonjoen rantapuistojen viherrakentaminen	-1 150 000	-50 000	0	-50 000	-68 847	-18 847	138 %
9531	Sibeliuspuiston uudistaminen	-80 000	-80 000	0	-80 000	-101 447	-21 447	127 %
9559	Ruukinlammen padon peruskorjaus ja muutostyöt, kulut	-630 000	-30 000	0	-30 000	-17 744	12 256	59 %
9684	Hellmanninpuiston leikkipaikan saneeraus	-60 000	-60 000	0	-60 000	-57 973	2 027	97 %
9685	Tervapurkintien leikkipaikan saneeraus	-50 000	-50 000	0	-50 000	-49 385	615	99 %
	Venepaikat							
9560	Vuohensaaren venelaiturin kunnostus	-60 000	-60 000	0	-60 000	-60 150	-150	100 %
	Tori							
9562	Torin sähköistyksen uusiminen	-110 000	-110 000	0	-110 000	-16 256	93 744	15 %
	Tilapalvelut							
9567	Koulujen ja päiväkotien pihojen kunnostaminen	-1 000 000	-200 000	0	-200 000	-65 840	134 160	33 %
	116 KI/Koneet ja kalusto	**-1 487 000**	**-751 000**	**-45 000**	**-796 000**	**-657 315**	**138 685**	**83 %**
	Sivistyspalvelujen hankkeet							
	Lukiokoulutus ja musiikkiopisto							
9686	Salon lukion opetustilojen esitystekniikan päivitys	-142 000	-71 000	0	-71 000	-73 262	-2 262	103 %
9688	Halikon lukion dataprojektorien uusiminen	-50 000	-25 000	0	-25 000	-24 991	9	100 %
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet							
9630	Liikuntapalvelujen irtain	-50 000	-50 000	0	-50 000	-45 382	4 618	91 %
9671	Kiinteistötraktori ulkoliikuntapaikoille	-65 000	-65 000	0	-65 000	-47 510	17 490	73 %
9672	Ulkojäiden jääkiekkokaukalot	-70 000	-70 000	0	-70 000	-66 471	3 529	95 %
9655	Pääkirjaston osastojen uudistaminen	-75 000	-75 000	0	-75 000	-28 274	46 726	38 %

Proj. nro	Selitys	Kustannusar-vio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarvio-muutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9651	Ravitsemispalvelut	-375 000	-135 000	-45 000	-180 000	-173 892	6 108	97 %
9690	Perniön kunnossapitotraktori	-130 000	-130 000	0	-130 000	-125 119	4 881	96 %
9653	Tilapalvelukeskus	-500 000	-100 000	0	-100 000	-51 914	48 086	52 %
9691	GPS-vastaanotin maankäyttöpalvelut	-30 000	-30 000	0	-30 000	-20 500	9 500	68 %
	Korvausinvestoinnit yhteensä	**-30 735 000**	**-8 034 000**	**-45 000**	**-8 079 000**	**-5 234 006**	**2 844 994**	**65 %**
20	**Laajennusinvestoinnit**							
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	**-762 000**	**-562 000**	**0**	**-562 000**	**-595 077**	**-33 077**	**106 %**
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
	Katuinfran saneeraus							
9558	Joukkoliikenteen infra ja pysäkit	-250 000	-50 000	0	-50 000	-15 786	34 214	32 %
	Liikennepalvelut							
9692	Linja-autoaseman saneeraus	-112 000	-112 000	0	-112 000	-101 529	10 471	91 %
	Tilapalvelut							
9675	Moision koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen, kulut	-400 000	-400 000	0	-400 000	-477 762	-77 762	119 %
	216 LI/Koneet ja kalusto	**-300 000**	**-150 000**	**-80 000**	**-230 000**	**-215 009**	**14 991**	**93 %**
	Perusopetus ja nuorisopalvelut							
9620	Perusopetuspalvelujen yhteiset	-300 000	-150 000	0	-150 000	-141 907	8 093	95 %
9626	Kirkonkylän koulun irtaimisto	0	0	-80 000	-80 000	-73 102	6 898	91 %
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	**-1 062 000**	**-712 000**	**-80 000**	**-792 000**	**-810 086**	**-18 086**	**102 %**
30	**Uusinvestoinnit**							
	310 UI/Maa- ja vesialueet	**-3 800 000**	**-1 000 000**	**0**	**-1 000 000**	**-623 746**	**376 254**	**62 %**
9050	Maa- ja vesialueet, tontit, kulut	-3 800 000	-1 000 000	0	-1 000 000	-623 746	376 254	62 %
	311 UI/Rakennukset	**-50 000**	**-50 000**	**-840 000**	**-890 000**	**-5 969**	**884 031**	1 %
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet							
9181	Museokokoelmien yhteisvarasto	-50 000	-50 000	0	-50 000	-5 969	44 031	12 %
	KH:n hankkeet							
9186	Makasiinintie 15, Kisko	0	0	-840 000	-840 000	0	840 000	0 %
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	**-5 179 000**	**-1 179 000**	**0**	**-1 179 000**	**-573 657**	**605 343**	**49 %**
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9563	Sähköautojen latauspisteiden asennus	-400 000	-80 000	0	-80 000	-61 632	18 368	77 %

Proj. nro	Selitys	Kustannusar-vio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarvio-muutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
	Kaava-alueet							
9311	Uudet kaava-alueet	-2 100 000	-100 000	0	-100 000	-4 205	95 795	4 %
9315	Suomusjärven uudet kaava-alueet	-400 000	-200 000	0	-200 000	0	200 000	0 %
9316	Halikonrinne	-90 000	-90 000	0	-90 000	-33 049	56 951	37 %
9435	Pikkupellonkuja	-79 000	-79 000	0	-79 000	0	79 000	0 %
9565	Honkarinne, Muurla	-60 000	-60 000	0	-60 000	-34 638	25 362	58 %
	Liikenneväylät							
9350	Uusien alueiden asfaltointi	-1 500 000	-300 000	0	-300 000	-288 774	11 226	96 %
	Katuvalaistus							
9500	Uuden katuvalaistuksen rakentaminen	-350 000	-70 000	0	-70 000	-47 988	22 012	69 %
	Puistot							
9693	Kärävuoren kivipuisto	-200 000	-200 000	0	-200 000	-103 371	96 629	52 %
	316 UI/Koneet ja kalusto	**-380 000**	**-380 000**	**-140 000**	**-520 000**	**-490 017**	**29 983**	94 %
	Vapaa-aikapalvelujen hankkeet							
9677	Kirjastojen automatisointi	-80 000	-80 000	0	-80 000	-55 924	24 076	70 %
9612	Tapahtumaol.urheilup.kes.urh.	0	0	-140 000	-140 000	-129 293	10 707	92 %
	Kaupunkikehityspalveluiden hankkeet							
9694	Viistoilmakuvaus maankäyttöpalvelut	-300 000	-300 000	0	-300 000	-304 800	-4 800	102 %
	320 UI/Osakkeet ja osuudet	**-2 432 230**	**-1 328 090**	**0**	**-1 328 090**	**-1 278 085**	**50 005**	96 %
9000	Osakkeet	-2 432 230	-1 328 090	0	-1 328 090	-1 278 085	50 005	96 %
	Uusinvestoinnit yhteensä	**-11 841 230**	**-3 937 090**	**-980 000**	**-4 917 090**	**-2 971 474**	**1 945 616**	**60 %**
	Investointimenot yhteensä (ilman liike-laitosta)	**-43 638 230**	**-12 683 090**	**-1 105 000**	**-13 788 090**	**-9 015 566**	**4 772 524**	**65,4 %**

	Investointitulot (ilman liikelaitosta)							
10	**Korvausinvestoinnit**							
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	**55 000**	**55 000**	**0**	**55 000**	**119 363**	**64 363**	217 %
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9512	Muut yhteishankkeet ELY:n kanssa, tuotot	35 000	35 000	0	35 000	119 363	84 363	341 %
9559	Ruukinlammen padon peruskorjaus ja muutostyöt, tuotot	20 000	20 000	0	20 000	0	-20 000	0 %
	Korvausinvestoinnit yhteensä	**55 000**	**55 000**	**0**	**55 000**	**119 363**	**64 363**	**217 %**

Proj. nro	Selitys	Kustannusarvio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarviomuutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
20	**Laajennusinvestoinnit**							
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	**70 000**	**70 000**	**0**	**70 000**	**180 000**	**110 000**	**257 %**
	Kaupunkikehityspalvelujen hankkeet							
9675	Moision koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen, tuotot	70 000	70 000	0	70 000	180 000	110 000	257 %
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	**70 000**	**70 000**	**0**	**70 000**	**180 000**	**110 000**	**257 %**
30	**Uusinvestoinnit**							
	310 UI/Maa- ja vesialueet	**0**	**0**	**0**	**0**	**77 004**	**77 004**	**-**
9050	Maa- ja vesialueet, tontit, tuotot		0	0	0	77 004	77 004	-
	311 UI/Rakennukset	**0**	**0**	**0**	**0**	**744**	**744**	**-**
9054	KOM myynti, muut rakennukset			0	0	744	744	-
	Uusinvestoinnit yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**	**77 748**	**77 748**	**-**
	Investointitulot yhteensä (ilman liikelaitosta)	**125 000**	**125 000**	**0**	**125 000**	**377 111**	**252 111**	**301,7 %**

	Investoinnit, netto (ilman liikelaitosta)	**-43 513 230**	**-12 558 090**	**-1 105 000**	**-13 663 090**	**-8 638 455**	**5 024 635**	**63,2 %**

Liikelaitos Salon Vesi 2023

Proj. nro	Selitys	Kustannusarvio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarviomuutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
	Investointimenot (Liikelaitos Salon Vesi)							
10	**Korvausinvestoinnit**							
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vesihuollon saneeraus						0	
9750	Vesijohtoverkoston saneeraus	-2 600 000	-400 000	0	-400 000	-173 698	226 302	43 %
9751	Viemäriverkoston saneeraus	-1 900 000	-300 000	0	-300 000	-205 590	94 410	69 %
9752	Vesijohtoverkoston uv-laitteet	-220 000	-20 000	0	-20 000	-695	19 305	3 %
9753	Vesihuollon automaatiojärjestelmät	-460 000	-120 000	0	-120 000	-104 220	15 780	87 %
9754	Vedenottamot	-800 000	-300 000	0	-300 000	-152 124	147 876	51 %

Proj. nro	Selitys	Kustannusarvio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarvio-muutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
9756	Pumppaamoiden saneeraus	-900 000	-400 000	0	-400 000	-251 393	148 607	63 %
9760	Keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus	-3 100 000	-1 700 000	0	-1 700 000	-891 596	808 404	52 %
9768	Pienpuhdistamoiden saneeraus	-550 000	-300 000	0	-300 000	-98 148	201 852	33 %
	116 KI/Koneet ja kalusto							
9850	Vesihuoltolaitoksen irtain	-480 000	-80 000	-80 000	-160 000	-130 356	29 644	81 %
	Korvausinvestoinnit yhteensä	**-11 010 000**	**-3 620 000**	**-80 000**	**-3 700 000**	**-2 007 820**	**1 692 180**	**54 %**
20	**Laajennusinvestoinnit**							
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9755	Viemäriverkoston kapasiteettikyvyn muuttaminen	-450 000	-50 000	0	-50 000	0	50 000	0 %
9804	Viemäriverkoston laajennus toiminta-alueella	-600 000	-200 000	0	-200 000	0	200 000	0 %
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	**-1 050 000**	**-250 000**	**0**	**-250 000**	**0**	**250 000**	**0 %**
30	**Uusinvestoinnit**							
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Uusien alueiden vesihuolto							
9711	Uusien kaava-alueiden vesihuolto	-2 100 000	-100 000	0	-100 000	-4 205	95 795	4 %
9716	Suomusjärven uudet kaava-alueet	-400 000	-200 000	0	-200 000	0	200 000	0 %
9724	Honkarinne, Muurla	-50 000	-50 000	0	-50 000	-35 667	14 333	71 %
9767	Erkkiläntie	-50 000	-50 000	0	-50 000	-62 143	-12 143	124 %
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9721	Perniö-Teijo yhdysvesijohto	-50 000	-50 000	0	-50 000	0	50 000	0 %
	Uusinvestoinnit yhteensä	**-2 650 000**	**-450 000**	**0**	**-450 000**	**-102 015**	**347 985**	**23 %**
	Investointimenot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	**-14 710 000**	**-4 320 000**	**-80 000**	**-4 400 000**	**-2 109 835**	**2 290 165**	**48 %**

	Investointitulot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**	**0 %**

	Investoinnit, netto (Liikelaitos Salon Vesi)	**-14 710 000**	**-4 320 000**	**-80 000**	**-4 400 000**	**-2 109 835**	**2 290 165**	**48 %**

Investoinnit yhteensä

Proj. nro	Selitys	Kustannusar-vio yhteensä TA2023-2027 €	TA 2023 €	Talousarvio-muutokset €	MTA 2023 €	Toteuma 2023 €	Poikkeama 2023 €	Toteuma -% 2023
	Investointimenot							
10	**Korvausinvestoinnit**	**-41 745 000**	**-11 654 000**	**-125 000**	**-11 779 000**	**-7 241 826**	**4 537 174**	**61,5 %**
20	**Laajennusinvestoinnit**	**-2 112 000**	**-962 000**	**-80 000**	**-1 042 000**	**-810 086**	**231 914**	**77,7 %**
30	**Uusinvestoinnit**	**-14 491 230**	**-4 387 090**	**-980 000**	**-5 367 090**	**-3 073 489**	**2 293 601**	**57,3 %**
	Investointimenot, yhteensä	**-58 348 230**	**-17 003 090**	**-1 185 000**	**-18 188 090**	**-11 125 401**	**7 062 689**	**61,2 %**
	Investointitulot							
10	**Korvausinvestoinnit**	**55 000**	**55 000**	**0**	**55 000**	**119 363**	**64 363**	**217,0 %**
20	**Laajennusinvestoinnit**	**70 000**	**70 000**	**0**	**70 000**	**180 000**	**110 000**	**-**
30	**Uusinvestoinnit**	**0**	**0**	**0**	**0**	**77 748**	**77 748**	**-**
	Investointitulot, yhteensä	**125 000**	**125 000**	**0**	**125 000**	**377 111**	**252 111**	**301,7 %**
	Investoinnit, netto	**-58 223 230**	**-16 878 090**	**-1 185 000**	**-18 063 090**	**-10 748 290**	**7 314 800**	**59,5 %**

6. Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuper. talousarvio 2023	Talousarvio muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	**21 317**	**2 656**	**23 973**	**33 309**	**-9 336**	**-38,9 %**
Vuosikate	21 752	2 656	24 408	32 672	-8 265	-33,9 %
Satunnaiset erät	0	0	0	566	-566	****
Tulorahoituksen korjauserät	-435	0	-435	70	-505	116,1 %
Investointien rahavirta	**-16 443**	**-1 185**	**-17 628**	**-10 600**	**-7 029**	**39,9 %**
Investointimenot	-17 003	-1 185	-18 188	-11 125	-7 063	38,8 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	125	0	125	299	-174	-139,5 %
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	435	0	435	227	208	47,7 %
Toiminta ja investoinnit, netto	**4 874**	**1 471**	**6 345**	**22 710**	**-16 365**	**-257,9 %**
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset	**350**	**0**	**350**	**344**	**6**	**1,7 %**
Antolainasaamisten lisäykset muille		0	0	0	0	****
Antolainasaamisten vähennykset muilta	350	0	350	344	6	1,7 %
Lainakannan muutokset	**-5 224**	**-1 471**	**-6 695**	**-29 909**	**23 215**	**-346,8 %**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 476	-1 471	8 005	0	8 005	100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 700	0	-14 700	-14 693	-7	0,0 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-15 216	15 216	****
Muut maksuvalmiuden muutokset	**0**	**0**	**0**	**-10 370**	**10 370**	****
Toimeksiantojen varojen muutokset	0	0	0	12	-12	****
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	23	-23	****
Saamisten muutos	0	0	0	3 698	-3 698	****
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-14 104	14 104	****
Rahoituksen rahavirta	**-4 874**	**-1 471**	**-6 345**	**-39 935**	**33 590**	**-529,4 %**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**0**	**0**	**0**	**-17 225**	**17 225**	****

7. Yhteenveto valtuuston hyväksymistä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito-vuus N / B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA 2023	TA muutokset	TA muut. jäl-keen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Alkup. TA 2023	TA muutokset	TA muut. jäl-keen	Toteutuma 2023	Poikkeama
Käyttötalousosa											
Tarkastuslautakunta	**N**	**109 000**	**0**	**109 000**	**63 717**	**45 283**					
Keskusvaalilautakunta	**N**	**67 473**	**0**	**67 473**	**50 611**	**16 862**					
Kaupunginvaltuusto	**N**	**245 165**	**0**	**245 165**	**171 253**	**73 912**					
Kaupunginhallitus	**N**	**11 126 642**	**125 670**	**11 252 312**	**9 398 165**	**1 854 147**					
Kaupunginhallitus		1 241 832	110 000	1 351 832	1 383 318	-31 486					
Sisäinen valvonta		145 396	0	145 396	140 052	5 344					
Kesk hallinto-, laki-, toimisto-palv		1 777 944	0	1 777 944	1 572 755	205 189					
Viestintä- ja suhdetoim palvel		1 557 858	0	1 557 858	1 008 467	549 391					
Tietohallintopalvelut		2 077 628	0	2 077 628	1 523 761	553 867					
Talous- ja rahoituspalvelut		2 131 464	21 590	2 153 054	1 655 202	497 852					
Henkilöstö-, työnant-, työhy-vinvointi		2 194 520	-5 920	2 188 600	2 114 610	73 990					
Opetuslautakunta	**N**	**66 986 867**	**650 630**	**67 637 497**	**68 288 906**	**-651 409**					
Vapaa-ajan lautakunta	**N**	**7 202 332**	**106 030**	**7 308 362**	**7 207 773**	**100 589**					
Kaupunkikehityslautakunta	**N**	**33 038 464**	**-153 440**	**32 885 024**	**31 843 348**	**1 041 676**					
Rakenn. ja ympäristölauta-kunta	**N**	**1 531 209**	**4 420**	**1 535 629**	**1 435 687**	**99 942**					
Vesilaitoksen johtokunta	**N**						**3 882 068**	**-661 690**	**3 220 378**	**3 369 862**	**-149 484**
Käyttötalousosa yhteensä		120 307 152	733 310	121 040 462	118 459 460	2 581 002	3 882 068	-661 690	3 220 378	3 369 862	-149 484
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B	0	0	0	0	0	110 349 000	4 551 000	114 900 000	117 699 999	-2 799 999
Valtionosuudet	B	0	0	0	0	0	28 519 977	0	28 519 977	28 261 679	258 298
Korkotulot	B	0	0	0	0	0	545 830	0	545 830	554 954	-9 124
Muut rahoitustulot	B	0	0	0	0	0	264 180	0	264 180	2 566 015	-2 301 835
Korkomenot	B	1 500 000	500 000	2 000 000	1 319 017	680 983	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	B	2 190	0	2 190	1 772	418	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät							0	0	0	566 067	0
Tuloslaskelmaosa yhteensä		1 502 190	500 000	2 002 190	1 320 789	681 401	139 678 987	4 551 000	144 229 987	149 648 714	-4 852 660

	Sito-vuus N / B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA 2023	TA muutokset	TA muut. jäl-keen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Alkup. TA 2023	TA muutokset	TA muut. jäl-keen	Toteutuma 2023	Poikkeama
Investointiosa											
Korvausinvestoinnit:		**8 034 000**	**45 000**	**8 079 000**	**5 234 006**	**2 844 994**	**55 000**	**0**	**55 000**	**119 363**	**-64 363**
Rakennukset	**N**	**3 957 500**	**0**	**3 957 500**	**2 383 187**	**1 574 313**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**N**	**3 325 500**	**0**	**3 325 500**	**2 193 504**	**1 131 996**	**55 000**	**0**	**55 000**	**119 363**	**-64 363**
Koneet ja kalusto	**N**	**751 000**	**45 000**	**796 000**	**657 315**	**138 685**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Laajennusinvestoinnit:		**712 000**	**80 000**	**792 000**	**810 086**	**-18 086**	**70 000**	**0**	**70 000**	**180 000**	**-110 000**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**N**	**562 000**	**0**	**562 000**	**595 077**	**-33 077**	**70 000**	**0**	**70 000**	**180 000**	**-110 000**
Koneet ja kalusto	**N**	**150 000**	**80 000**	**230 000**	**215 009**	**14 991**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Uusinvestoinnit:		**3 937 090**	**980 000**	**4 917 090**	**2 971 474**	**1 945 616**	**0**	**0**	**0**	**77 748**	**-77 748**
Maa- ja vesialueet	**N**	**1 000 000**	**0**	**1 000 000**	**623 746**	**376 254**	**0**	**0**	**0**	**77 004**	**-77 004**
Rakennukset		**50 000**	**840 000**	**890 000**	**5 969**	**884 031**	**0**	**0**	**0**	**744**	**-744**
Museokokoelmien varasto	N	50 000	0	50 000	5 969	44 031	0	0	0	0	0
Makasiinintie 15, Kisko	N	0	840 000	840 000	0	840 000	0	0	0	0	0
KOM Myynti, muut rakennukset	N	0	0	0	0	0	0	0	0	744	-744
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**N**	**1 179 000**	**0**	**1 179 000**	**573 657**	**605 343**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Koneet ja kalusto	**N**	**380 000**	**140 000**	**520 000**	**490 017**	**29 983**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Osakkeet ja osuudet	**N**	**1 328 090**	**0**	**1 328 090**	**1 278 085**	**50 005**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vesihuoltolaitos	**N**	**4 320 000**	**80 000**	**4 400 000**	**2 109 835**	**2 290 165**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Investointiosa yhteensä		17 003 090	1 185 000	18 188 090	11 125 401	7 062 689	125 000	0	125 000	377 111	-252 111
Rahoitusosa											
Pakolliset varaukset	B	0	0	0	0	0	0	0	0	220 000	-220 000
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähenn.	B	0	0	0	0	0	350 000	0	350 000	343 943	6 057
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik. lainojen lisäys	B	0	0	0	0	0	9 476 376	-1 470 999	8 005 377	0	8 005 377
Pitkäaik. lainojen vähennys	B	14 700 000	0	14 700 000	14 693 186	6 814	0	0	0	0	0
Lyhytaik. lainojen muutos	B	0	0	0	15 215 965	-15 215 965	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	B	0	0	0	0	0	0	0	0	-10 369 899	10 369 899
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	0	0	0	0	0	0	0	0	17 225 074	-17 225 074
Rahoitusosa yhteensä		14 700 000	0	14 700 000	29 909 151	-15 209 151	9 826 376	-1 470 999	8 355 377	7 419 118	936 259
Yhteensä		**153 512 432**	**2 418 310**	**155 930 742**	**160 814 801**	**-4 884 059**	**153 512 431**	**2 418 311**	**155 930 742**	**160 814 805**	**-4 317 996**

III Tilinpäätöslaskelmat

8. Tuloslaskelma

	2023		2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	14 411 474,36		16 880 630,53	
Maksutuotot	2 701 368,01		17 647 865,39	
Tuet ja avustukset	5 628 961,84		11 175 336,54	
Muut toimintatuotot	15 258 182,58	37 999 986,79	9 116 753,67	54 820 586,13
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-76 241 444,85		-136 742 996,92	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-15 892 278,98		-28 603 381,49	
Muut henkilösivukulut	-2 885 590,81		-4 951 663,47	
Palvelujen ostot	-33 606 544,26		-166 868 891,73	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 975 015,47		-21 583 535,37	
Avustukset	-5 967 303,31		-13 848 135,90	
Muut toimintakulut	-3 521 409,06	-153 089 586,74	-6 924 272,26	-379 522 877,14
Toimintakate		**-115 089 599,95**		**-324 702 291,01**
Verotulot	117 699 998,78		215 798 634,13	
Valtionosuudet	28 261 679,00		131 431 262,00	
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	554 953,93		554 171,16	
Muut rahoitustuotot	2 566 014,66		2 283 616,18	
Korkokulut	-1 319 017,47		-919 928,59	
Muut rahoituskulut	-1 772,23	1 800 178,89	2 523,13	1 920 381,88
Vuosikate		**32 672 256,72**		**24 447 987,00**
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 056 164,33		-15 992 247,19	
Arvonalentumiset	-1 623 377,10	-17 679 541,43	0,00	-15 992 247,19
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	566 066,82		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	566 066,82	0,00	0,00
Tilikauden tulos		**15 558 782,11**		**8 455 739,81**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		534 524,46		534 524,46
Tilikauden ylijäämä / alijäämä		**16 093 306,57**		**8 990 264,27**

9. Rahoituslaskelma

	2023		2022		
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	32 672 256,72		24 447 987,00		
Satunnaiset erät	566 066,82		0,00		
Tulorahoituksen korjauserät	70 250,36	33 308 573,90	-96 688,33	24 351 298,67	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-11 125 400,92		-14 353 315,13		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	299 363,27		435 000,00		
Pysyvien vastaav.hyödykkeiden luovutustulot	227 497,87	-10 598 539,78	868 728,46	-13 049 586,67	
Toiminnan ja investointien rahavirta		22 710 034,12		11 301 712,00	
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-64 179,09		
Antolainasaamisten vähennys	343 943,11	343 943,11	477 792,35	413 613,26	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 693 186,43		-11 546 717,43		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-15 215 965,47	-29 909 151,90	727 286,56	-10 819 430,87	***)**
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutokset	12 150,49		-7 646,97		
Vaihto-omaisuuden muutos	23 336,74		31 920,48		
Saamisten muutos	3 698 281,24		-189 208,49		
Korottomien velkojen muutos	-14 103 667,78	-10 369 899,31	4 157 285,05	3 992 350,07	
Rahoituksen rahavirta		-39 935 108,10		-6 413 467,54	***)**
Rahavarojen muutos		**-17 225 073,98**		**4 888 244,46**	***)**
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	9 173 579,40		26 398 653,38		***)**
Rahavarat 1.1.	26 398 653,38	-17 225 073,98	21 510 408,92	4 888 244,46	***)**

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

10. Tase

Vastaavaa	2023	2022	
Pysyvät vastaavat	336 477 185,41	366 501 691,17	
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00	
Aineelliset hyödykkeet	288 652 448,85	296 861 786,10	
Maa- ja vesialueet	111 071 438,76	110 524 697,12	
Rakennukset	106 805 564,10	116 058 291,15	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	65 074 540,38	65 909 911,44	
Koneet ja kalusto	2 488 386,47	1 252 943,54	
Muut aineelliset hyödykkeet	743 262,28	743 262,28	
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	2 469 256,86	2 372 680,57	
Sijoitukset	47 824 736,56	69 639 905,07	
Osakkeet ja osuudet	24 183 245,01	45 654 470,41	
Osakkuusyhteisöosuudet	5 626 313,78	5 626 313,78	
Muut lainasaamiset	18 015 177,77	18 359 120,88	
Toimeksiantojen varat	1 274 885,79	1 399 604,27	
Valtion toimeksiannot	822 949,99	952 431,19	
Lahjoitusrahastojen varat	451 935,80	447 173,08	
Vaihtuvat vastaavat	17 759 645,34	38 706 337,30	*)
Vaihto-omaisuus	18 066,18	41 402,92	
Aineet ja tarvikkeet	18 066,18	41 402,92	
Saamiset	8 567 999,76	12 266 281,00	
Lyhytaikaiset saamiset	8 567 999,76	12 266 281,00	
Myyntisaamiset	5 836 201,65	8 462 836,56	
Muut saamiset	470 320,88	1 290 430,77	
Siirtosaamiset	2 261 477,23	2 513 013,67	
Rahoitusarvopaperit	12 917,92	12 917,92	
Osakkeet ja osuudet	12 917,92	12 917,92	
Rahat ja pankkisaamiset	9 160 661,48	26 385 735,46	*)
Vastaavaa	**355 511 716,54**	**406 607 632,74**	*)

Vastattavaa	2023	2022	
Oma pääoma	257 442 828,32	253 758 702,17	
Peruspääoma	211 373 769,16	223 782 949,58	
Muut omat rahastot	1 543 549,13	1 543 549,13	
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	28 432 203,46	19 441 939,19	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 093 306,57	8 990 264,27	
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	8 251 837,70	8 786 362,16	
Poistoero	8 251 837,70	8 786 362,16	
Pakolliset varaukset	690 000,00	470 000,00	
Muut pakolliset varaukset	690 000,00	470 000,00	
Toimeksiantojen pääomat	1 402 915,88	1 515 483,87	
Valtion toimeksiannot	822 949,03	943 392,51	
Lahjoitusrahastojen pääomat	579 966,85	572 091,36	
Vieras pääoma	87 724 134,64	142 077 084,54	*)
Pitkäaikainen	25 652 978,46	32 729 841,33	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 173 089,39	29 962 775,82	
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	
Saadut ennakot	1 596,00	1 596,00	
Ostovelat	550 421,51	837 597,95	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 927 871,56	1 927 871,56	

Vastattavaa	**2023**	**2022**	
Lyhytaikainen	62 071 156,18	109 347 243,21	***)**
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	40 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 789 686,43	14 660 046,43	
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	33 140,00	
Lainat muilta luotonantajilta	511 321,09	5 727 286,56	***)**
Saadut ennakot	1 463 091,09	2 694 172,52	
Ostovelat	8 813 608,82	14 678 946,71	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 626 961,76	2 950 475,89	
Siirtovelat	12 866 486,99	28 603 175,10	
Vastattavaa	**355 511 716,54**	**406 607 632,74**	***)**

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

11. Konsernituloslaskelma

		2023		2022
Toimintatuotot		63 948 761,95		191 998 674,80
Toimintakulut		-189 038 550,30		-522 226 212,37
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)		224 220,67		-499 564,39
Toimintakate		**-124 865 567,68**		**-330 727 101,96**
Verotulot		117 323 013,79		215 448 842,87
Valtionosuudet		46 915 288,02		150 003 317,36
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	81 974,91		261 248,92	
Muut rahoitustuotot	613 053,64		824 384,82	
Korkokulut	-1 815 312,87		-1 999 770,62	
Muut rahoituskulut	-22 266,29	-1 142 550,61	-39 216,49	-953 353,37
Vuosikate		**38 230 183,53**		**33 771 704,90**
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 330 801,37		-26 211 760,76	
Omistuksen eliminointierot	0,00		0,00	
Arvonalentumiset	-1 623 377,10		-10 178,78	
Satunnaiset erät	566 066,82	-21 388 111,65	0,00	-26 221 939,54
Tilikauden tulos		**16 842 071,88**		**7 549 765,36**
Tilinpäätössiirrot		0,00		315 039,38
Tilikauden verot		-459 002,58		-1 173 561,15
Laskennalliset verot		-211 656,23		-295 777,06
Vähemmistöosuudet		-5 386,17		-20 614,25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**16 166 026,90**		**6 374 852,28**

12. Konsernirahoituslaskelma

	2023		2022		
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	38 230 183,53		33 771 704,90		
Satunnaiset erät	566 066,82		0,00		
Tilikauden verot	-459 002,58		-1 173 561,15		
Tulorahoituksen korjauserät	-242 255,77	38 094 992,00	3 592 569,15	36 190 712,90	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-18 264 786,44		-55 714 159,33		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	299 363,27		1 228 669,02		
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	327 296,77	-17 638 126,40	1 193 703,74	-53 291 786,57	
Toiminnan ja investointien raha-virta		**20 456 865,60**		**-17 101 073,67**	
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-64 179,09		
Antolainasaamisten vähennykset	4 493,11	4 493,11	151 122,08	86 942,99	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		26 288 044,20		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 567 618,60		-20 834 642,98		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 272 431,38	-27 840 049,98	-2 043 271,94	3 410 129,28	
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
12 150,49		-2 582,46			
Vaihto-omaisuuden muutos	-136 572,68		114 519,82		
Saamisten muutos	4 023 300,35		12 338 775,29		***)**
Korottomien velkojen muutos	-14 096 742,08	-10 197 863,92	3 649 262,01	16 099 974,66	***)**
Rahoituksen rahavirta		-38 033 420,79		19 597 046,93	***)**
Rahavarojen muutos		**-17 576 555,19**		**2 495 973,26**	***)**
Rahavarat 31.12.	**22 104 665,24**		**45 427 279,03**		***)**
Rahavarat 1.1.	**39 681 220,43**	-17 576 555,19	**42 931 305,78**	2 495 973,25	***)**

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

13. Konsernitase

	2023	2022	
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat	**378 843 585,56**	**462 656 891,14**	
Aineettomat hyödykkeet	215 834,02	98 719,44	
Aineettomat oikeudet	22 153,33	8 946,85	
Muut pitkävaikutteiset menot	68 316,77	89 772,59	
Enn.maksut ja keskeneräiset hyödykkeet	125 363,92	0,00	
Aineelliset hyödykkeet	350 558 167,61	435 820 439,67	
Maa- ja vesialueet	113 574 430,54	114 632 137,59	
Rakennukset	154 779 247,92	230 084 095,82	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	65 234 220,32	66 103 004,33	
Koneet ja kalusto	4 628 526,97	11 449 470,01	
Muut aineelliset hyödykkeet	9 693 131,56	8 057 015,31	
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	2 648 610,31	5 494 716,60	
Sijoitukset	28 069 583,93	26 737 732,03	
Osakkuusyhteisöosuudet	14 511 225,06	14 751 889,89	
Muut osakkeet ja osuudet	7 966 517,22	6 190 897,04	
Muut lainasaamiset	4 703 998,05	4 708 491,16	
Muut saamiset	887 843,60	1 086 453,93	
Toimeksiantojen varat	**3 412 774,22**	**3 444 431,31**	
Vaihtuvat vastaavat	**33 510 893,15**	**69 969 467,91**	
Vaihto-omaisuus	177 975,60	1 686 162,24	
Saamiset	11 228 252,31	22 856 026,63	***)**
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00	
Lyhytaikaiset saamiset	11 228 252,31	22 856 026,63	***)**
Rahoitusarvopaperit	6 168 272,19	1 894 666,99	
Rahat ja pankkisaamiset	15 936 393,05	43 532 612,05	***)**
Vastaavaa yhteensä	**415 767 252,92**	**536 070 790,35**	

	2023	2022
Vastattavaa		
Oma pääoma	**288 355 001,00**	**286 240 060,36**
Peruspääoma	211 373 769,16	223 782 949,58
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	41 700,52	47 283,01
Muut omat rahastot	1 846 804,44	1 917 672,21
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	58 926 699,98	54 117 303,29
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 166 026,90	6 374 852,28
Vähemmistöosuudet	**186 907,86**	**187 013,74**
Pakolliset varaukset	**690 000,00**	**5 297 480,28**
Eläkevaraukset	0,00	15 507,29
Muut pakolliset varaukset	690 000,00	5 281 972,99
Toimeksiantojen pääomat	**3 540 804,31**	**3 559 896,08**
Vieras pääoma	**122 994 539,75**	**240 786 339,90**
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	44 516 697,23	88 447 141,53
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 534 518,89	5 838 528,35
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	39 410 324,72	66 488 533,64
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	33 532 998,91	80 012 136,38
Vastattavaa yhteensä	**415 767 252,92**	**536 070 790,35**

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

IV Tilinpäätöksen liitetiedot

14. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot 1-5

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menojäämäpalkkoja 233.097,03 € (vuonna 2022 1.603.659,73 €). Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin lisäyksenä 9.674.350,77 € (vuonna 2022 lisäyksenä 294.432,07 €). Lomapalkkavelan muutos: HVA-muutos -10.340.130,22 € ja vuoden 2023 muutos 665.779,45 €. Lomapalkkavelan määräksi muodostui 9.237.530,22 € (vuonna 2022 18.911.880,99 €).

Salon kaupungin osuus Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin ky:n alijäämän kattamisesta 778.050,00 € jaksotettiin ennakkotiedon (23.1.2023) perusteella. Lopullinen osuus alijäämän kattamisesta oli 211.093,18 €. Muutos jätettiin huomioimatta tilinpäätöksessä ja tuloutettiin satunnaisiin tuottoihin tp2023.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Salon kaupunki on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen (Kvalt 7.12.2009§ 194). Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet jotka on hankittu ennen 1.1.2009 noudattavat vanhojen lakkautettujen kuntien vahvistettuja poistosuunnitelmia.

Salon kaupungin talousarvion 2022 laadintaohjeissa on vahvistettu pienhankintarajat. Investointeja ovat talonrakennushankkeet, joiden verottomat kulut ylittävät 50.000 € ja muut hankkeet ja hankinnat, joiden veroton hinta on yli 20.000 €.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan suunnitelman mukaisista poistoista tilivuodesta 2013 alkaen, kuntajaosto suosittelee poistoaikojen alarajojen käyttämistä. Salon kaupungin vahvistamissa suunnitelmapoistojen perusteissa on noudatettu pääsääntöisesti suosituksen alarajojen mukaisia poistoaikoja lukuun ottamatta hallinto- ja laitosrakennusten 30 vuoden (suositus 20 v) sekä asuinrakennusten 40 vuoden (suositus 30 v) poistoaikaa.

Rakennusten poistot sisältävät arvonalentumisia 1.623.377,10 € (vuonna 2022 0 €) tarpeettomina puretuista rakennuksista..

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenon määräisinä.

Vaihto-omaisuus

Metsäjaanun teollisuusalueen rakentamisesta syntyneestä murskeesta on muodostettu murskevarasto vuonna 2018, jolloin murskevaraston arvo on siirretty pysyvien vastaavien tililtä varastotilille. Varastotililtä on käytetty v. 2023 eri kohteille 23.336,74 € (vuonna 2022 31.920,48 €). Varaston arvo 31.12.2023 on 18.066,18 €.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Salon kaupungilla on ollut käytössään konsernipankkitili, jonka alatilejä on käyttänyt osa tytäryhtiöistä. Konsernitilin olemassaoloa ei aikaisempina tilikausina ole huomioitu kirjanpidossa, mutta nyt asia on korjattu myös vertailuvuodelle taseen saamisiin ja velkoihin ja vaikutus on eliminoitu konsernissa.

Johdannaissopimusten käsittely

Salon kaupunki on suojautunut lainojen korkovaihteluilta solmimalla koronvaihtosopimuksia nimellisarvoltaan 30,0 miljoonaa. Liitetietojen vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevissa tiedossa on esitetty selvitys arvostus- ja laskentaperusteista.

Ympäristöasioita koskevia liitetietoja on esitetty kunnan ja konsernin liitetietojen yhteydessä.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti, tuloslaskelmayleisohje v. 2021 ja taseyleisohje v. 2020. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta v.2020 tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1-46.

Liikelaitoksen tilinpäätöksen yhdisteleminen kaupungin tilinpäätökseen
Liikelaitos Salon Vesi on yhdistetty kaupungin tilinpäätökseen ja liitetietoihin. Liikelaitoksen oma erillinen tilinpäätös kokonaisuudessaan on esitetty kaupungin tilinpäätöksen kohdassa eriytetyt tilinpäätökset.

3. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on tehty oikaisuja edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin liitetietojen 30 osalta, konsernitilin vaikutus.

4. Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon , että vuoden alussa sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle. Siirron seurauksena Salon kaupungin taseessa vähenivät kuntayhtymäosuudet 22.749.310,64 €, peruspääoma 12.409.180,42 € ja lomapalkkavelka 10.340.130,22 €. Siirtyneiden sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen vaikutus edellisen vuoden tuloksessa oli merkittävä, tuloslaskelman luvut eivät ole vertailukelpoisia 2022-2023.

5. Tilinpäätöksessä ei ole aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja tai kuluja eikä virheiden korjauksia.

15. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksessä kunnan tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt.

Tilikaudella konsernitilinpäätöksessä tapahtuneet muutokset

Hyvinvointialueille siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset: Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevasta lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, minä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa. Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin. Voimaanpanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä kokonaisuudessaan Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymä. Lisäksi vapaaehtoisesta kuntayhtymästä Varsinais-Suomen Lastensuojelun kuntayhtymä on siirtynyt hyvinvointialueelle omaisuutta ja toimintaa voimaanpanolain mukaisesti. Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -95,1 miljoonaa euroa, pysyviin vastaaviin -79,9 miljoonaa euroa ja omaa pääomaan -14,1 miljoonaa euroa.

Siirron jälkeen Varsinais-Suomen Lastensuojelun kuntayhtymän nimeksi muutettiin Varsinais-Suomen Kiinteistökuntayhtymä jonka tehtäväksi muodostuu sen omistukseen jäävien rakennusten hallinnointi. Salon kaupungin omistusosuus pysyy samana 35,111710 prosenttia.

Salon kaupunki on perustanut loppuvuodesta 2023 Salon Kuntakiinteistöt Oy:n joka kuuluu Salon kaupungin konsernirakenteeseen. Yhtiöllä ei ole päättyneen tilikauden kuluessa ollut pankkitiliä, tuloja taikka omistuksia, eikä yhtiössä ole ollut mitään toimintaa. Yhtiö esitetään tp 2023 konsernirakenteessa kohdassa Ei yhdisteltävät yhteisöt.

Yhdisteltävien yhteisöjen tietojen yhdenmukaiseksi saattaminen

Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistelyvaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Salon seudun koulutuskuntayhtymän saama valtion yksikköhintarahoitus on siirretty konsernituloslaskelmassa myyntituotoista ja esitetty valtionosuuksien rivillä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus yksikkörahoituksesta on 20.995.405,00 € (vuonna 2022 20.903.613,00 €).

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Konsernitytäryhtiöiden maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä kunnan verotuloja vastaan 376.984,99 € (vuonna 2022 349.791,26 €). Salon kaupungille maksetut liittymismaksut ja eliminoinnit on esitetty konserniyhtiön taseen pitkäaikainen koroton vieras pääoma kohdassa. Eliminointi on suoritettu konsernityhtiön taseen sijoitusten kohdassa; muut saamiset yhteensä 49.510,41 €. Kaupungin lainoja tytäryhteisöille on eliminoitu 13.311.179,72 € (vuonna 2022 13.650.629,72 €).

Salon kaupungilla on ollut käytössään konsernipankkitili, jonka alatilejä on käyttänyt osa tytäryhtiöistä. Konsernitilin olemassaoloa ei aikaisempina tilikausina ole huomioitu kirjanpidossa, mutta nyt asia on korjattu myös vertailuvuodelle taseen saamisiin ja velkoihin ja vaikutus on eliminoitu konsernissa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisena vieraana pääomana.

Lyhytaikaiseen korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat olivat 2.385.627,68 € (vuonna 2022 2.173.971,45 €). Laskennallista verovelkaa on tilikaudella kirjattu 211.656,23 € (vuonna 2022 295.777,07 €).

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Jos yhtiön oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi, ei vähemmistöosuutta ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Konsernitytäryhteisöjen aineellisten hyödykkeiden ryhmään kuuluvien rakennusten poistot on oikaistu Salon kaupungin 1.1.2009 voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisiksi. Asuinrakennukset 40 v tasapoisto, Hallinto- ja laitosrakennukset 30 v tasapoisto ja Tehdas- tai tuotanto rakennukset 20 v tasapoisto. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen

Salon kaupunki	Kotikunta	Omistus%
Konsernirakenne		
Kuntayhtymät		
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	Salo	88,84615
Varsinais-Suomen kiinteistöky	Salo	35,11171
Varsinais-Suomen liitto	Turku	10,74424
Tytäryhteisöt		
Koy Halikonrinne	Salo	100,00
Koy Olleföre	Salo	51,33
Koy Tiilitehtaanpiha	Salo	100,00
Koy Tiipilä	Salo	71,83
Tiipilän Lämpö Oy (Koy Tiipilän tytär)	Salo (Yhdistely 55,81)	0,00
Salon Vuokratalot Oy	Salo	100,00
Salon Jääliikuntahalli Oy	Salo	74,18
Yrityssalo Oy	Salo	100,00
Salon Kaukolämpö Oy	Salo	100,00
Koy Hirviluhta	Salo	100,00
Salon Palvelutalosäätiö sr	Salo	92,00
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Merisärki	Salo	24,15
Koy Inkerenkurvi	Salo	45,07
Salon seudun työkeskus Oy	Salo	49,60

	Kotikunta	Omistus%
As Oy Makasiinintie	Salo	33,33
Salon IoT Park Oy	Salo	36,00
Lounavoima Oy	Salo	0,00
	(Yhdistely 50,00)	

Ei yhdisteltävät yhteisöt

Tytäryhteisöt

Salon Kuntakiinteistöt Oy	Salo	100,00

Yhtiöllä ei ole päättyneen tilikauden kuluessa ollut pankkitiliä, tuloja taikka omistuksia, eikä yhtiössä ole ollut mitään toimintaa.

16. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 6-16

6.

Toimintatuotot tehtäväalueittain, ulkoiset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto *) V-S liitto, Yrityssalo	3 891 940,48	2 535 756,76	2 433 513,99	1 621 553,55
Sosiaali- ja terveystoimi *) V-S shpky, V-S erityish.piiriky, V-S lastens.ky, Salon Palvelutalosäätiö	669 944,00	136 748 972,19	0,00	25 817 641,91
Opetustoimi *) Salon seudun koulutusky	8 216 870,89	7 760 571,36	5 810 378,22	6 151 829,96
Vapaa-aikatoimi	1 955 661,80	1 821 255,73	2 063 135,44	1 821 255,73
Kaupunkikehitys *) tytäryhtiöt, V-S Kiinteistöky	39 960 539,35	33 333 886,17	17 878 277,59	9 610 072,39
Rakennus- ja ympäristötoimi	1 317 568,74	1 166 436,32	1 323 408,34	1 166 436,32
Liikelaitos Salon Vesi	7 936 236,69	8 631 796,27	8 491 273,21	8 631 796,27
Toimintatuotot yhteensä	63 948 761,95	191 998 674,80	37 999 986,79	54 820 586,13

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut	Kunta	
(Kustannuspaikat 7111 ja 7112)	2023	2022
Ympäristötuotot	123 150,36	163 332,12
Siitä: ympäristönsuojeluun saadut avustukset	13 940,97	0,00
Ympäristökulut	648 543,39	614 691,30
Siitä: ympäristönsuojeluun annetut avustukset	10 000,00	10 000,00
Ympäristökulut netto	-525 393,03	-451 359,18

7.

Verotulojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Kunnan tulovero	89 138 097,57	181 340 578,34
Osuus yhteisöveron tuotosta	13 113 366,30	19 065 643,88
Kiinteistövero	15 448 534,91	15 392 411,91
Verotulot yhteensä	117 699 998,78	215 798 634,13

8.

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Kunta	
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	21 540 136,00	103 840 108,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	16 342 235,00	26 611 922,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 552 283,00	-2 395 741,00
Verotulomenetysten korvaus	9 273 826,00	29 986 895,00
Valtionosuudet yhteensä	28 261 679,00	131 431 262,00

9.

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	6 308 362,24	118 929 761,58
Muiden palvelujen ostot	27 298 182,02	47 939 130,15
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	33 606 544,26	166 868 891,73

10.

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet	Kunta	
valtuustoryhmittäin eriteltyinä (KuntaL 19.2 §)	2023	2022
Kaupungin valtuustoryhmittäin antamat tuet yhteensä	0,00	0,00

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
Kaupunginvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman 1.1.2009 alkaen 7.12.2009 § 194.
Ennen kuntaliitosta hankitun omaisuuden poistoajoissa noudatetaan kunnissa aikaisemmin hyväksyttyjä poistosuunnitelmia.

Salon kaupungin talousarvion laadintaohjeissa on vahvistettu pienhankintarajat.
Investointeja ovat talonrakennushankkeet, joiden verottomat kulut ylittävät 50.000 € ja muut hankkeet ja hankinnat, joiden veroton hinta on yli 20.000 €.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat omaisuusryhmittäin

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta
Liikearvo	2 vuotta

Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	2 vuotta
Muut	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-,vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	

Luonnonvaroista tehdään käytön mukainen poisto. Arvo ja taide-esineille ei määritellä poistoaikaa. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat eivät ole poistojen alaisia. Pysyvien vastaavien sijoituksille kuten osakkeille ja osuuksille ei poistoaikaa määritellä.

12.

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset 1.1.	470 000,00	0,00	470 000,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	220 000,00	470 000,00	220 000,00	470 000,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	690 000,00	470 000,00	690 000,00	470 000,00
Eläkevastuu	15 507,29			
HVA-muutos	-15 507,29			
Eläkevastuu 1.1.	0,00	15 188,64	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	318,65	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	0,00	15 507,29	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	4 811 972,99			
HVA-muutos	-4 811 972,99			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	4 913 738,26	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-101 765,27	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	4 811 972,99	0,00	0,00
Pakolliset varaukset 31.12	690 000,00	5 297 480,28	690 000,00	470 000,00

13.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja luovutustappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	137 863,91	511 618,69	137 863,91	495 310,90
Rakennusten luovutusvoitot	13 502,91	0,00	156,13	0,00
Osakkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	121 039,90
Muut luovutusvoitot	100 422,55	220 164,87	25 483,87	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	251 789,37	731 783,56	163 503,91	616 350,80
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	13 754,27	18 931,30	13 754,27	18 931,30
Rakennusten luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	0,00	3 429 925,81	0,00	30 731,17
Muut luovutustappiot	0,00	7 377,84	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	13 754,27	3 456 234,95	13 754,27	49 662,47

14.

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
12/2022 oli varauduttu VSSHP:n ennusteen mukaisesti alijäämän kattamiseen, joka Salon kaupungille tarkoitti 778.050 € kirjausta kuluksi ja velaksi. Lopullinen ali- jäämä oli paljon pienempi, 211.983,18 €. Loppuvaraus tuloutettu taseeseen vuonna 2023.	566 066,82	0,00	566 066,82	0,00
Satunnaiset tuotot yhteensä	566 066,82	0,00	566 066,82	0,00

15.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	2 502 998,89	1 533 090,08
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	12 598,31	690 077,15
Yhteensä	2 515 597,20	2 223 167,23

16.

Erittely poistoeron muutoksista	Kunta	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero 1.1.	8 786 362,16	9 320 886,62
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron purku tuloslaskelmaan	534 524,46	534 524,46
Poistoeroa jäljellä 31.12.	8 251 837,70	8 786 362,16

17. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 17-24

17. Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja

18. Tilikaudella ei ole tehty arvonkorotuksia

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti

	Poistamaton hankintameno	HVA-muutos	1.1.2023	siirrot	ostot +	rah.osuudet-	myynnit -	poistot	Arvonalennuk-set	31.12.2023
Aineettomat hyödykkeet										
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet										
Maa- ja vesialueet	110 524 697,12	0,00	110 524 697,12	0,00	623 746,00	0,00	-77 004,36	0,00	0,00	111 071 438,76
Rakennukset	116 058 291,15	0,00	116 058 291,15	0,00	1 453 951,12	0,00	-743,87	9 087 683,83	1 618 250,47	106 805 564,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	65 909 911,44	0,00	65 909 911,44	821 239,42	5 019 118,03	-299 363,27	0,00	6 371 295,21	5 070,03	65 074 540,38
Koneet ja kalusto	1 252 943,54	0,00	1 252 943,54	1 035 561,02	797 067,20	0,00	0,00	597 185,29	0,00	2 488 386,47
Muut aineelliset hyödykkeet	743 262,28	0,00	743 262,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	743 262,28
Keskeneräiset	2 372 680,57	0,00	2 372 680,57	-1 856 800,44	1 953 433,33	0,00	0,00	0,00	56,60	2 469 256,86
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	296 861 786,10	0,00	296 861 786,10	0,00	9 847 315,68	-299 363,27	-77 748,23	16 056 164,33	1 623 377,10	288 652 448,85
Sijoitukset										
Konsernitytäryhtiöt	8 367 816,60	0,00	8 367 816,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 367 816,60
Konsernikuntayhtymät	31 527 475,15	-22 749 310,64	8 778 164,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 778 164,51
Konserniosakkuusyhteisöt	5 626 313,78	0,00	5 626 313,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 626 313,78
Muut osakkeet ja osuudet	5 759 178,66	0,00	5 759 178,66	0,00	1 278 085,24	0,00	0,00	0,00	0,00	7 037 263,90
Sijoitukset yhteensä	51 280 784,19	-22 749 310,64	28 531 473,55	0,00	1 278 085,24	0,00	0,00	0,00		29 809 558,79
Yhteensä	348 142 570,29	-22 749 310,64	325 393 259,65	0,00	11 125 400,92	-299 363,27	-77 748,23	16 056 164,33	1 623 377,10	318 462 007,64
Sijoitusten saamiset										
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	13 650 629,72	0,00	13 650 629,72	0,00	0,00	0,00	-339 450,00	0,00	0,00	13 311 179,72
Lainasaamiset osakkuusyhteisöiltä	4 500 000,00	0,00	4 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 500 000,00
Muut lainasaamiset muilta *)	208 491,16	0,00	208 491,16	0,00	0,00	0,00	-4 493,11	0,00	0,00	203 998,05
Sijoitusten saamiset yhteensä	18 359 120,88	0,00	18 359 120,88	0,00	0,00	0,00	-343 943,11	0,00	0,00	18 015 177,77
Pysyvät vastaavat yhteensä	366 501 691,17	-22 749 310,64	343 752 380,53	0,00	11 125 400,92	-299 363,27	-421 691,34	16 056 164,33	1 623 377,10	336 477 185,41

*) Muut lainasaamiset muilta sisältää sosiaalisen luototuksen lainoja 66.692,80 €.

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja	Kunta	
Käyttöomaisuuslaji 2241 kp 8134	2023	2022
Puhdistamojen saneeraushankkeet, jäljellä oleva hankintameno 31.12.	1 006 803,20	983 123,98

20.- 22) Omistukset muissa yhteisöissä

	Y-tunnus	kunnan om.osuus %	Konsernin om.osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000€) OPO:sta	VPO:sta	tilikauden voitosta/ tappiosta
20. **Tytäryhteisöt**						
Koy Halikonrinne	0132449-6	100,00	100,00	176	11	0
Koy Olleföre	3019839-6	51,33	51,33	29	15	0
Koy Tiilitehtaanpiha	0225153-2	100,00	100,00	159	1 721	0
Koy Tiipilä	0136412-1	71,83	71,83	108	1 518	0
Tiipilän Lämpö Oy (Tiipilän tytär)	0136401-7	0,00	55,81	30	9	-4
Salon Vuokratalot Oy	0783611-8	100,00	100,00	3 165	20 983	0
Salon Jääliikuntahalli Oy	1710897-4	74,18	74,18	369	42	-38
Yrityssalo Oy	2237179-3	100,00	100,00	667	200	0
Koy Hirviluhta	0224643-4	100,00	100,00	27	32	0
Salon Kaukolämpö Oy	2659366-8	100,00	100,00	9 825	17 665	1 807
Salon Palvelutalosäätiö sr	0568344-5	92,00	92,00	881	138	0
Tytäryhteisöt yhteensä				15 435	42 334	1 765
21. **Kuntayhtymät**						
Salon seudun koulutus ky	0139545-4	88,84615	88,84615	28 364	5 100	-347
V-Suomen kiinteistöky	0783597-5	35,11171	35,11171	397	283	-23
V-Suomen liitto	0922305-9	10,74424	10,74424	254	191	1
Kuntayhtymät yhteensä				29 015	5 574	-370
22. **Osakkuusyhteisöt**						
As Oy Merisärki	0223155-8	24,15	24,15	25	7	1
Koy Inkerenkurvi	0850649-5	45,07	45,07	696	12	3
Salon seudun työkeskus Oy	0490431-4	49,60	49,60	20	110	-4
As Oy Makasiinintie	0704928-8	33,33	33,33	103	2	0
Salon IoT Park Oy	2821657-5	36,00	36,00	4 368	4 516	765
Lounavoima Oy	2875090-3	0,00	50,00	9 288	45 616	-13
Osakkuusyhteisöt yhteensä				14 500	50 264	753
Ei yhdisteltävät yhteisöt						
Tytäryhteisöt						
Salon kuntakiinteistöt Oy	3406939-9	100,00	100,00			

23.

Saamisten erittely tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja omistusyhteysyhteisöiltä	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	884 789,61	0,00	920 568,59
Siirtosaamiset		48 605,83		0,00
Yhteensä	0,00	933 395,44	0,00	920 568,59
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	11 011,58	0,00	118 815,70
Siirtosaamiset	0,00	12 598,31	0,00	280 021,96
Yhteensä	0,00	23 609,89	0,00	398 837,66
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusos.yhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	49 730,17	0,00	70 383,04
Yhteensä	0,00	49 730,17	0,00	70 383,04
Saamiset yhteensä	0,00	1 006 735,50	0,00	1 389 789,29

24.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	*2022*	*2023*	*2022*
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot muilta	956 417,19	0,00	956 417,19	0,00
Siirtosaamiset kuntayhtymiltä	4 423,48	0,00	12 598,31	280 021,96
Siirtosaamiset tytäryhteisöiltä	36 055,80	0,00	48 605,83	0,00
Kela korvaus työterveydenhuoltoon	518 644,23	1 690 582,05	472 000,00	1 133 200,00
Sote myyntilaskujen jaksotus	0,00	321 650,39	0,00	321 650,39
Vammaispalvelulain mukainen Varhalle tuotettava koululaisten ap/ip -toiminta	200 000,00	0,00	200 000,00	0,00
Muut tulojäämät yhteensä	1 116 458,59	912 715,09	131 046,90	78 266,05
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 831 999,29	3 624 822,80	2 261 477,23	2 513 013,67

18. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 25-33

25.

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma	223 782 949,58		223 782 949,58	
HVA-muutos**	-12 409 180,42		-12 409 180,42	
Peruspääoma 1.1.	211 373 769,16	223 782 949,58	211 373 769,16	223 782 949,58
Peruspääoma 31.12.	211 373 769,16	223 782 949,58	211 373 769,16	223 782 949,58
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	47 283,01		0,00	
HVA-muutos	-5 582,49		0,00	
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	41 700,52	47 283,01	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	41 700,52	47 283,01	0,00	0,00
Muut omat rahastot	1 917 672,21		1 543 549,13	
HVA-muutos	-70 867,77		0,00	
Muut omat rahastot 1.1.	1 846 804,44	2 232 711,59	1 543 549,13	1 543 549,13
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-315 039,38	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12	1 846 804,44	1 917 672,21	1 543 549,13	1 543 549,13
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	60 492 155,57		28 432 203,46	
HVA-muutos	-1 565 455,58		0,00	
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	58 926 699,98	54 117 303,29	28 432 203,46	19 441 939,19
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	58 926 699,98	54 117 303,29	28 432 203,46	19 441 939,19
josta:				
- olennaiset omaisuuden luovutusvoitot				
- v.2015 Liikelaitos Salon Kaukolämpölaitoksen yhtiöittäminen Salon Kaukolämpö Oy:ksi			6 049 863,09	6 049 863,09
- v.2018 neljän eri tytäryhteisön purkaminen kaupungin taseeseen*			2 102 169,00	2 102 169,00
- Investointivaraukset 31.12.			-9 320 886,62	-9 320 886,62
- Liikelaitos Salon Veden peruspääoman muodostamisessa huomioitu edellisten tilikausien yli-/alijäämään liitoskuntien vesilaitosten 31.3.2004 puretut rahastopääomat			2 210 066,68	2 210 066,68
Tilikauden yli-/alijäämä	16 166 026,90	6 374 852,28	16 093 306,57	8 990 264,27
josta:				
- poistoeron muutos			534 524,46	534 524,46
Oma pääoma yhteensä	288 355 001,00	286 240 060,36	257 442 828,32	253 758 702,17

* Puretut yhtiöt Koy Kiskon sosiaali- ja terveystalo, Koy Kuusjoen sosiaali- ja terveystalo, Koy Suomusjärven sosiaali- ja terveystalo ja
Koy Kiskon kotilinna.

** Alkusaldomuutokset:

VSSHP ja V-S Erityishuoltopiirin peruspääoman alaskirjaus	-22 855 230,17
HVA:lle siirtynyt lomapalkkavelka	10 340 130,22
V-S Kiinteistö Ky peruspääoman muutos	105 919,53
	-12 409 180,42

Konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän avaavan taseen muutosten laskelma (milj.€)	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022	60,49
V-S Sairaanhoitopiirin ky siirtynyt hyvinvointiyhtymälle	1,40
V-S Erityishuoltopiirin ky siirtynyt hyvinvointiyhtymälle	0,16
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023	58,93

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	Kunta	
	2023	2022
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	28 432 203,46	19 441 939,19
Tilikauden yli-/alijäämä	16 093 306,57	8 990 264,27
Kertynyt poistoero 31.12.	8 251 837,70	8 786 362,16
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	52 777 347,73	37 218 565,62

26.

Erittely poistoeroista	Kunta	
Investointivaraukseen liittyvät poistoerot	2023	2022
Kiikalan vesiprojekti, Liikelaitos Salon vesi	594 616,54	667 469,00
Alhaisten koulu	228 735,42	245 554,22
Liikuntahalli	162 581,62	196 219,21
Salon vanhainkoti	372 115,76	397 343,95
Uusi kaupungintalo	6 893 788,36	7 279 775,78
Poistoero yhteensä	8 251 837,70	8 786 362,16

27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyvät	Konserni		Kunta	
1.1.2029 tai sen jälkeen	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset lainat	23 259 632,05	61 041 128,04	5 376 289,07	26 786 702,37

28.

Lyhytaikaiseen rahoitukseen käytetyt kuntatodistuslainat	Kunta	
	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat €		
Handelsbanken	0,00	15 000 000,00
OP	15 000 000,00	10 000 000,00
Kuntarahoitus	15 000 000,00	15 000 000,00
Kuntatodistuslainat yhteensä	30 000 000,00	40 000 000,00

29.

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset	690 000,00	470 000,00	690 000,00	470 000,00
Eläkevastuuvaraus	0,00	15 507,29	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	4 811 972,99	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	690 000,00	5 297 480,28	690 000,00	470 000,00

30.

Vieras pääoma	2023		2022		
Konsernin keskinäisten velkojen erittely	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.	
Velat tytäryhteisöille					
Konsernitilivelka	0,00	511 321,09	0,00	5 727 286,56	*)
Ostovelat	0,00	314 816,71	314 816,71	335 184,06	
Yhteensä	0,00	826 137,80	314 816,71	6 062 470,62	
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä					
Ostovelat	0,00	1 908,45	1 908,45	1 475 217,23	
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	947 839,38	
Yhteensä	0,00	1 908,45	1 908,45	2 423 056,61	
Velat osakkuus- tai omistusyhteysyhteisöille					
Ostovelat	0,00	20 000,00	20 000,00	2 838,12	
Yhteensä	0,00	20 000,00	20 000,00	2 838,12	
Konsernin keskinäiset velat yhteensä	0,00	848 046,25	336 725,16	8 488 365,35	

***) Vertailutiedossa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

31. Kunnassa sekkilimiittiä ei ole kirjattu taseeseen

32.

Muiden velkojen erittely liittymismaksuihin	Konserni		Kunta	
ja muihin velkoihin	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset muut velat				
Liittymismaksut	4 981 701,38	5 012 591,04	1 927 871,56	1 927 871,56
Muut velat	800,00	800,00	0,00	0,00
Muut velat yhteensä	4 982 501,38	5 013 391,04	1 927 871,56	1 927 871,56

33.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset siirtovelat	2023	2022	2023	2022
Korkojaksotukset lainoista	79 958,15	386 881,80	142 384,24	91 028,11
Lomapalkkavelkajaksotus	10 604 165,28	30 183 315,22	9 237 530,22	18 911 880,99
Menojäämäpalkat	467 782,55	2 444 392,01	233 097,03	1 603 659,73
Ostolaskujen jaksotukset	351 768,10	389 726,78	351 768,10	389 726,78
Valtionosuusennakot	121 179,00	305 212,00	121 179,00	305 212,00
Vakuutusmaksujen jaksotukset	0,00	454 260,71	0,00	0,00
Pelastustoimen lisämaksu	0,00	325 979,24	0,00	325 979,24
Sote erilliskorvaukset	0,00	308 038,83	0,00	308 038,83
Hoitajien kertapalkkio 2022	120 505,79	637 623,36	120 505,79	637 623,36
Muut menojäämät yhteensä	3 597 211,93	8 584 729,82	2 660 022,61	6 030 026,06
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	15 342 570,80	44 020 159,77	12 866 486,99	28 603 175,10

19. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot 34-41

34.

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 062 777,30	2 232 117,70	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	75 009 327,63	73 912 701,04	0,00	0,00

35.

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	2 416 037,00	2 416 037,00	0,00	0,00
Yrityskiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	893,26	0,00	0,00
Yhteensä	2 416 037,00	2 416 930,26	0,00	0,00

36. Kunnalla ei ole konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuja vakuuksia.

37.

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	0,00	22 816,51	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	22 816,51	0,00	0,00

38. Taseeseen sisältymättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kiinteistöjen vuokravastuut yhteensä	805 748,04	20 827 690,42	547 750,56	6 005 562,22
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus (ilman kons.yhtiöiden tietoa)	618 089,26	4 081 037,04	547 750,56	1 909 037,06
Maa-alueiden vuokravastuut yhteensä	104 392,53	592 290,84	925,85	329 245,48
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	925,85	23 050,89	925,85	15 140,74
Laitteistojen leasingvastuut yhteensä	4 528 213,44	4 837 705,72	1 730 025,22	2 549 028,57
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 295 452,33	1 604 326,24	1 358 819,75	1 604 326,24
Muut (mm. autot) leasingvastuut yhteensä	467 281,71	2 235 923,65	382 261,98	644 719,36
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	168 636,00	815 565,93	140 972,15	243 090,21
Yhteensä	5 905 635,72	28 493 610,63	2 660 963,61	9 528 555,63

39.

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset yhteensä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	19 581 219,33	19 997 775,33
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	10 331 612,90	11 137 115,09
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	23 558 107,17	25 077 241,30	23 558 107,17	25 077 241,30
Jäljellä oleva pääoma	13 310 151,54	15 179 363,39	13 310 151,54	15 179 363,39

40.

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset, erityis- ja täytetakaukset yhteensä		Kunta	
	Lainan alkup myönnetty summa	2023	2022
Muut vastuusitoumukset yhteensä			

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	422 531 472,00	389 129 777,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk.rahastoista 31.12	336 345,00	225 027,00

41.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni	
	2023	2022
Arvonlisäveron palautusvastuu	458 387,76	849 851,01
Muut sopimusvastuut	0,00	82 721,57
Yhteensä	458 387,76	932 572,58

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
Johdannaissopimukset	2023	2022	2023	2022
Koronvaihtosopimus 1				
Kuntarahoitus 67443 (vanha:KSWAP013/15), (salkun suojaus) korkoswap 20 v. Sopimuksella kaupunki maksaa kiinteää 1,329 % korkoa ja Kuntarahoitus maksaa vaihtuvaa 6 kk euribor korkoa. Maksut puolivuosittain. Sopimus tehty 30.6.2015. Sopimuksen alkamispäivä 2.7.2018 ja erääntyy 2.7.2038. Kuntarahoitus Oyj:llä on yksipuolinen oikeus eräännyttää koronvaihtosopimus 2.7.2028. Mikäli Kuntarahoitus käyttää oikeuttaan eräännyttää sopimus, tulee ilmoitus viimeistään 10 Target-pankkipäivää ennen eräännyttämistä. Kyseessä on 20-vuotinen purkuoikeudellinen koronvaihtosopimus.				
Bullet-lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00
Käypä arvo (luottolaitoksen ilmoituksen mukaan)	751 407,25	2 100 364,36	751 407,25	2 100 364,36
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky				
Koronvaihtosopimus 3				
Pohjola Pankki Oyj 75324 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Nimellisarvot	0,00	531 071,60		
Markkina-arvot	0,00	-1 581,41		
Koronvaihtosopimus 4				
Pohjola Pankki Oyj 268481 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Nimellisarvot	0,00	2 655 358,00		
Markkina-arvot	0,00	13 798,82		
Koronvaihtosopimus 5				
Kuntarahoitus Oyj 67429 Sopimus on purkuoikeudellinen koronvaihtosopimus. Sopimuskumppanilla on mahdollisuus käyttää purkuoikeutta 30.3.2022, johon saakka sopimuksella on vaihdettu olemassa olevan lainan vaihtuva korko kiinteäksi. Mikäli Purkuoikeutta käytetään, on purun kustannus shp:lle pieni. Mikäli purkuoikeutta ei käytetä, kohdistetaan jälleenrahoitustarvetta varten nostettava tuleva laina sopimusta vastaavasti				
Nimellisarvot	0,00	3 983 037,00		
Markkina-arvot	0,00	553 118,85		
Koronvaihtosopimus 6				
Kuntarahoitus Oyj 199093 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.				
Nimellisarvot	0,00	2 655 358,00		
Markkina-arvot	0,00	201 336,03		

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt, konserni	Konserni	
	2023	2022
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	2 062 777,30	2 232 117,70
Lainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset		
Rahoitus- ja vakuutuslainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	75 009 327,63	73 912 701,04
Muut omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	2 416 037,00	2 416 930,26

Päästöoikeudet 2023, konserni Salon Kaukolämpö Oy	tCO 2	euro
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1	792	
Toteutuneiden päästöjen määrä -	412,0	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	778	

Päästöoikeudet 2022, konserni Salon Kaukolämpö Oy	tCO 2	euro
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1	1 106	
Toteutuneiden päästöjen määrä -	313,70	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	792	

20. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot 42-46

42.

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto *) V-S liitto *) tytäryhtiöt; Yrityssalo	97	106	77	87
Sosiaali- ja terveystoimi *) V-S shpky, V-S erityish.piiriky, V-S Lastensuojeluky, Salon Palvelutalosäätiö	7	2 836	0	1 591
Opetustoimi *) Salon seudun koulutusky	1 489	1 472	1 250	1 243
Vapaa-aikatoimi	116	121	116	121
Kaupunkikehitys *) tytäryhtiöt, V-S Kiinteistöky	413	503	401	492
Rakennus- ja ympäristötoimi	40	32	40	32
Liikelaitos Salon Vesi	24	21	24	21
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	2 186	5 091	1 908	3 587

43. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen

Henkilöstökulut	Kunta	
	2023	2022
Palkat ja palkkiot	76 241 444,85	136 742 996,92
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	15 892 278,98	28 603 381,49
Muut henkilösivukulut	2 885 590,81	4 951 663,47
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	95 019 314,64	170 298 041,88
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	54 424,77	51 510,72
Henkilöstökulut yhteensä 31.12.	95 073 739,41	170 349 552,60

44.

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	Kunta	
	2023	2022
Keskusta	6 559,51	8 006,25
Kokoomus	11 147,00	13 495,00
Kristilliset	365,25	712,88
Perussuomalaiset	6 759,38	7 919,25
SDP	11 007,50	13 557,25
Vasemmistoliitto	2 572,51	3 127,52
Vihreät	2 824,50	3 410,25
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	41 235,65	50 228,40

45. Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	Kunta	
	2023	2022
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastus lakisääteinen	23 466,09	42 237,96
Tilintarkastus hankkeet	0,00	1 250,00
Tilintarkastus tarkastusltk	0,00	325,84
Tilintarkastus konsultointi ja lausunnot	7 400,00	3 700,00
Yhteensä	30 866,09	47 513,80
TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastus lakisääteinen	6 902,70	0,00
Tilintarkastus hankkeet	0,00	0,00
Tilintarkastus tarkastusltk	544,95	0,00
Tilintarkastus konsultointi ja lausunnot	0,00	0,00
Yhteensä	7 447,65	0,00
Palkkiot yhteensä	38 313,74	47 513,80

46. Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista
Kunnanjohtajan kanssa on 29.8.2022 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 6 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta, kun palvelussuhde on kestänyt alle 2 vuotta. Kun kunnanjohtajan palvelussuhde on kestänyt yli 2 vuotta, erokorvauksen suuruus on 9 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

21. Liikelaitos Salon Veden tilinpäätös vuodelta 2023

89/02.06.01.03/2024

Tilinpäätös 2023
Liikelaitos Salon Vesi

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 3

Tuloslaskelma 6
Toiminta- ja tilastotiedot..... 7

Vuoden 2023 investointisuunnitelman toteuma 10

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut 12

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut..... 14

Tase ja sen tunnusluvut 17

Tilinpäätöksen liitetiedot 2023..... 19

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....19
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 20
Henkilöstöä koskevat liitetiedot 23
Luettelot ja selvitykset 23
Liikelaitos Salon Vesi - Laskennallisesti eriytetty hulevesi.....24

Tilinpäätöksen allekirjoitus 25

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

Vuosi 2023 oli Liikelaitos Salon Veden viidestoista toimintavuosi. Liikelaitos Salon Vesi on itsenäinen liikelaitos, jota johtaa johtokunta. Johtokunta (seitsemän jäsentä) kokoontui vuoden aikana 9 kertaa.

Henkilöstössä tapahtui runsaasti vaihdoksia. Toimitusjohtajan viransijaisena toimi oman virkansa ohella 31.3.2023 saakka kaupunkikehitysjohtaja. Uusi toimitusjohtaja aloitti 1.4.2023. Uusi viemärilaitospäällikkö aloitti 2.1.2023 viran oltua täyttämättä 7 kuukautta. Lisäksi liikelaitoksella aloitti neljä muuta uutta työntekijää. Uutta verkostopäällikön tehtävää ei saatu täytettyä, ja tehtäviä hoidettiin väliaikaisjärjestelyillä. Niukan henkilöstön kyvykkyyttä lisättiin koulutuksilla sekä päivittämällä useampaa tehtävänkuvaa vastaamaan nykyisiä tarpeita ja jo muodostuneita työtehtäviä.

Organisaatiomuutos astui voimaan 1.10.2023. Muutoksella poistettiin aiempi jako vesi- ja viemärilaitokseen ja selkeytettiin liikelaitoksen organisaation rakennetta. Toiminta jaettiin neljään yksikköön, jotka ovat:
- Vedentuotanto
- Verkostot
- Jätevedenpuhdistus
- Hallinto ja yhteiset palvelut

Veden myynnissä ei tapahtunut suuria muutoksia. Vuoden lopussa talousveteen liittyneitä kulutuspisteitä oli 14.790 kappaletta ja jätevesiviemäriin liittyneitä 10.818 kappaletta. Uusia talousvesiliittymiä saatiin 31 ja jätevesiliittymiä 49 kpl, joista 30 oli Salon Vedelle siirtyneen Pääristen jätevesiosuuskunnan asiakkaita. Puhtaan veden myynti oli n. 2,32 miljoonaa kuutiota ja jäteveden laskutettu määrä oli n. 2,01 miljoonaa kuutiota. Laskutetun veden määrä väheni viime vuodesta 2 prosenttia kun taas laskutetun jäteveden määrä kasvoi 2 prosenttia. Laskuttamattoman talousveden määrä oli 23 prosenttia (22 % v. 2022). Vuotovesien määrä käsitellystä jätevedestä oli 60 prosenttia. Määrät ovat suuria verrattuina kansallisiin keskiarvoihin.

Vuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet saavutettiin vain osittain, koska valmiuksia kaikkien tavoitteiden saavuttamiseen ei ollut. Seuraavassa kahdessa tavoitteessa saavutettiin hyviä tuloksia:

(1) Kehitetään sähköistä verkko- ja laitetietokantaa
Laitosomaisuuden kunnossapitojärjestelmä otettiin käyttöön, mikä on parantanut suuresti laite- ja kuntotiedon hallintaa ja valmiuksia ennakoida tulevia korjaustarpeita. Käyttöönotto oli vuoden suurin yksittäinen kehityshanke, ja muutos on vaikuttanut merkittävästi erityisesi käytön, kunnossapidon ja työnjohdon päivittäiseen työntekoon.

(2) Panostetaan asiakaspalveluun ja- neuvontaan
Keskitetty asiakaspalvelunumero on otettu käyttöön, asiakasviestintää on lisätty julkaisemalla ja jakamalla asiakaslehti ja reklamaatioiden käsittelyprosessia on sujuvoitettu. Seuraavien tavoitteiden (3-5) osalta saavutettiin parannuksia, mutta kehitettävää jäi edelleen.

(3) Varmistetaan, että toiminta on lakien ja ympäristölupien edellyttämällä tasolla
Vesihuoltolain § 8 mukaisesta toiminta-aluepäätöksen päivittämisestä valmisteltiin ehdotus. Ehdotus sisälsi 2023 lainvoiman saaneen jäteveden toiminta-alueen päivityksen, sekä talousveden toiminta-alueen, jota ei ole päätetty vielä lainkaan nykyisen Salon kaupungin aikana. Päätös toiminta-alueesta tehdään vuonna 2024. Vuoden aikana on myös parannettu työturvallisuutta ja varmistettu viranomaisvelvoitteiden täyttyminen työmenetelmiä, henkilösuojainten käyttöä ja rakenteita parantamalla.

Jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupien puhdistusvaatimusten saavuttamisessa oli haasteita. Puhdistustuloksen vaatimuksiin ei päästy keskuspuhdistamolla ja Särkisalossa kokonaisfosforin ja kiintoaineen osalta. Puhdistustulos on ollut heikko etenkin sade- ja sulamisaikaan, jolloin puhdistamoille tuleva vesimäärä on moninkertainen kuivaan aikaan verrat-

tuna. Puhdistustuloksen vaarantaa nämä suuret vuotovesimäärät ja puhdistuskyvyn parantamiseksi on käynnistetty vuotovesien vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Näitä aloitettiin vuonna 2023 Perniön ja Kiskon verkostoalueiden vuotovesitutkimuksilla. Työtä tullaan jatkamaan tehostetusti seuraavina vuosina. Vuodelle 2023 ajoittuivat valvontaviranomaisen viiden vuoden välein suorittamat puhdistamoiden määräaikaistarkastukset, jotka tehtiin keskuspuhdistamolle sekä Perniön ja Särkisalon puhdistamoille. Tarkastusten perusteella valvontaviranomainen velvoitti toteuttamaan suunnittelu- ja parannustoimenpiteitä. Lisäksi Salon keskusjätevedenpuhdistamon määräaikaistarkastuksen lopputuloksena keskuspuhdistamo siirrettiin hallintomenettelyyn, jolloin määräaikaistarkastus tullaan suorittamaan vuosittain. Syynä tehostetulle seurannalle oli lupaehtojen rajojen ylittyminen puhdistustuloksen osalta.

(4) Varmistetaan henkilöstön osaaminen, saatavuus ja riittävyys
Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut vuoden takaisesta (QWL-tulos 43->59 %). Toimintavuoden aikana siirryttiin uusiin toimitiloihin kaupungintalolle. Varikkotoiminnot siirrettiin Satamakadulta Halikkoon osana kaupungin toimintojen järjestelyjä. Tilat vastaavat nyt tarpeita. Avoinna olleet tehtävät on saatu yhtä lukuun ottamatta täytettyä, ja organisaatio- ja tehtävänkuvamuutoksilla tehostettu toimintaa.

(5) Toimitetaan kuluttajille laadukasta juomavettä
Talousveden viranomaisvalvonnassa todettiin viisi laatuvaatimuksen ylitystä, joista kolme oli aiheutunut asiakaskiinteistön johdoista. Tavoitteesta saavutettiin näitä kolmea ylitystä lukuun ottamatta 95 prosenttia. Omavalvonnan näytteissä todettiin 7 poikkeamaa, tavoitteet täyttyivät 98 prosenttia. Kahdessa tapauksessa talousveteen jouduttiin lisäämään klooria veden laadun varotoimenpiteenä. Talousveden laadun varmistamisen osalta on todettu kehitystarpeita, ja toimenpiteitä on käynnistetty vuoden 2023 aikana. Merkittäviä veden toimittamista varmentavia kehityshankkeita ovat olleet vedentuotannon automaation kokonaispäivitys sekä vesiverkoston mallin laatiminen. Mallin avulla on mm. mahdollista simuloida veden riittävyyttä eri tilanteissa. Viitannummen ja Viitanlaakson alueen kaksoisveden toimittamiselle laadittiin heikompilaatuisen veden käyttötarkoitusta ja käyttövelvoitetta tarkentavat toimitusehdot, jotka tulevat voimaan 1.3.2024. Lisäksi organisaatiomuutoksella lisättiin vedentuotannon henkilöresursseja tehtäväsiirrolla.
Seuraavia tavoitteita ei ollut mahdollista edistää riittävästi:

(6) Turvataan vesi- ja viemärilaitoksen toiminta pitämällä yllä riittävää vuosittaista investointitasoa

Laajan verkosto-omaisuuden hallinta on suurin haaste toiminnan ja talouden kestävyydelle. Tavoitteeseen pääsy edellyttää investointien valmistelun ja toteuttamisen resurssien vahvistamista ja uusia toimintatapoja investointien priorisointiin.

(7) Varaudutaan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin
Toimintavarmuuden kehittämistä on jatkettava monipuolisesti tulevina vuosina.

(8) Kehitetään karttapohjaista tilannekuvaa
Resurssit kehitystehtäviin ovat olleet hyvin rajalliset. Vuoden aikana keskityttiin verkonhallinnan sähköisten työkalujen kehittämiseen ja vaihtoehtojen vertailuun.

Toimintaan vaikuttaneita keskeisiä päätöksiä oli aluehallintoviraston 12.5.2023 antama päätös Kiskon puhdistamon ympäristöluvan muutoksesta. Lupa on määräaikainen 31.12.2027 saakka, ja tämän jälkeen toiminnalle on mahdollista hakea uutta lupaa. Päätöksellä puhdistamon puhdistusvaatimusten lupaehdot kiristyivät. Lupapäätöksen mukaisesti siirtoviemärin rakentamisesta on laadittava suunnitelma vuoden 2025 loppuun mennessä. Kiskon puhdistamon käyttöä ja kehittämistä jatketaan.

Lisäksi Pääristen jätevesiosuuskunnan verkosto ja asiakkuudet siirrettiin Salon Veden vastuulle 1.1.2023 alkaen. Salon Vedelle siirtyi 5,5 km jätevesiviemäriä, 6 runkolinjapumppaamoa. Verkostoon on liittynyt 30 kiinteistöä.

Investointeihin varatusta 4,4 miljoonasta eurosta käytettiin vain 2,1 miljoonaa euroa. Hankkeita ei ollut mahdollista toteuttaa budjetoidussa laajuudessa, koska niistä ei oltu vielä laadittu tarvekartoituksia tai suunnitelmia. Suurimmat investoinnit kohdistuivat keskuspuhdistamoon, jonne hankittiin uusi linko, pinnoitettiin piha-alue, uusittiin kuorisuojaus (luki-

tus, aitaus ja kameravalvonta) sekä uusittiin käyttöikänsä päähän tulleita pumppuja ja laitteistoja. Jätevedenpumppaamoita saneerattiin 5 kpl. Verkostoja saneerattiin Halikon kirkonseudun aluesaneerauksessa ja Salon Pahkavuoressa. Vedentuotannon merkittävimmät investoinnit olivat valvomon kokonaispäivitys, Kulmalan vedenottamon perusparannus ja Pullassuon vedenottamon ostosähkön tarvetta vähentäneet aurinkopaneelit.

Talous

Kaupunginvaltuuston hyväksymän vuoden 2023 talousarvion mukaan talousarvio on nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate oli valtuuston nähden sitova. Talousarvion sitovuus valtuustoon nähden vuonna 2023 koskee vain ulkoisia menoja ja tuloja. Liikelaitos Salon Veden toimintakatteen toteuma vuodelta 2023 on 3,598 miljoonaa euroa, kun talousarvio on 3,445 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 toimintakate ylittää siten tavoitteen 152.456 eurolla (4,4 %). Sitovuustaso ei täten ylity.

Poistojen ja rahoituskulujen jälkeen tilikauden alijäämää kertyy 480.338 euroa kun talousarviossa alijäämä on 628.902 euroa. Vastaavasti vuodelta 2022 liikelaitoksen ylijäämä oli 457.176 euroa.

Vuodelle 2023 tehtiin talousarviomuutos sekä toimintatuottojen että -kulujen osalta. Kyseinen määrärahamuutos hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 4.12.2023 § 90. Muutos tehtiin seuraavassa esitetyistä syistä.

Asiakasmäärän vähäisestä kasvusta huolimatta vesi- ja jätevesimaksuista saadut tuotot olivat vähentyneet vuodesta 2022 alkaen. Vuoden 2023 osalta tehty talousarviomuutos toimintatuottoihin pyrki ottamaan tämän huomioon. Liikelaitos Salon Veden toimintatuotot vuodelta 2023 ovat toteutuivat lopulta 221.300 euroa (2,5 %) suurempana kuin mitä muutetussa talousarviossa arvioitiin mutta jäivät 1,5 prosenttia alle vuoden 2022 toimintatuottojen.

Toimintakulut ovat ylittyneet yhteensä 69.000 eurolla (1,3 %) talousarvioon nähden ja ovat runsas 788.000 euroa (17,2 %) vuoden 2022 toimintakuluja suuremmat. Vuodelle 2023 tehty talousarviomuutos toimintakuluihin kohdistettiin nimenomaan palvelujen ostoihin, joiden taso ylittyi pitkin vuotta.

Palvelujen ostojen kustannuksia nosti huomattavasti keskusjätevedenpuhdistamon lietteenkäsittelyn tilapäinen ulkoistaminen. Palvelujen ostojen ylitys talousarvioon on noin 276.000 euroa (15,1 %) ja vuoden 2022 toteumaan noin 347.000 euroa (19,8 %). Puhdistamolietteen mädättämölaitteistojen rikkoontumiset alkoivat jo vuonna 2022, ja näiden korjausten ajaksi lietteen käsittely jouduttiin ulkoistamaan. Sakeuttamon vaihteiston ja lingon peräkkäiset rikkoontumiset vuonna 2022 sekä samaan aikaan havaittu kaasukellon välitön korjaustarve edellyttivät aikaa vieviä laitteistojen ja rakenteiden uusimia. Kaasukellon korjaus kesti syksyyn 2023 saakka, ja korjauksia viivästytti mm. dokumentaation puutteellisuus. Ennakoidulla kunnossapidolla ja säännöllisillä huolloilla korjauksen kesto olisi saatu rajattua huomattavasti lyhyemmäksi. Mädättämölaitteistojen ja rakenteiden ajaksi lietteen käsittely jouduttiin hankkimaan ostopalveluna. Lietteen kuljetuksesta ja käsittelystä aiheutui noin 327.000 euroa kustannus ja oman kaasuntuotannon korvaavan lämmön ostosta aiheutui noin 25.000 euroa lisäkustannus. Mädättämön käyttökatkon vuoksi säästynyt sähkönkulutus oli noin 15.000 euroa. Nettokustannus tilapäisestä lietteen käsittelystä oli vuoden 2023 osalta noin 337.000 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat kuluerä ylittää talousarvion noin 70.000 eurolla (4,2%) ja vuoden 2022 toteuman 320.600 eurolla (22,7 %). Pääosin ylitys johtuu edellä mainitusta keskusjätevedenpuhdistamon ennakoimattomasta korjaustarpeesta. Vertailtaessa palvelujen oston sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat kuluerän toteumia edellisin vuosiin, on otettava huomioon, että vuonna 2023 tehtiin paljon hankintoja ja korjaustöitä, jotka olisi ollut tarpeen toteuttaa jo aiempina vuosina.

Henkilöstökulut alittavat talousarvion 283.400 eurolla (17 %) johtuen erityisesti alkuvuonna täyttämättä olleista viroista ja tehtävistä.

Kaupungille tuloutetaan 4 % korvausta peruspääomasta tuloksesta riippumatta 1 562 805 euroa vuosittain.

Riskit ja epävarmuustekijät

Talousarvioon oli kirjattu lukuisia kehitystarpeita, joiden toteuttamiselle oli henkilövaihdosten vuoksi hyvin rajalliset mahdollisuudet. Salon Veden henkilöstöresurssit ovat vastaavankokoisiin vesihuoltolaitoksiin verrattuna niukat. Vuodenvaihteen tilanteesta, jossa usea tehtävä oli täyttämättä, aiheutui monenlaista haastetta perustehtävien suorittamiselle ja kehityshankkeet jäivät käytännössä kesken. Ohut organisaatio on jatkossakin merkittävä riski. Erityisesti henkilöstövajeesta johtuen saneerausinvestointeja ei ollut mahdollista toteuttaa tarvittavassa laajuudessa, mikä lisää vanhenevan verkoston ja laitosten korjausvelkaa. Muuttuva ilmasto on aiheuttanut ja tulee jatkossa aiheuttamaan merkittäviä haasteita jätevesien viemäröinnille ja puhdistamiselle. Haasteita lisää monin paikoin heikkokuntoinen viemäriverkosto, jossa on edelleen sekaviemäröityjä osia, eli verkostoja, joihin johdetaan sekä jäte- että hulevedet.

Tuloslaskelma

80 Vesihuoltolaitoksen johtokunta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	Jäljellä	Tot%	TP2022
Toimintatuotot	**9 287 200**	**-543 280**	**8 743 920**	**8 965 272**	**-221 352**	**102,5**	**9 099 670**
Myyntituotot	9 287 200	-550 000	8 737 200	8 947 641	-210 441	102,4	9 076 701
Tuet ja avustukset	0	6 720	6 720	6 721	-1	100	6 651
Muut toimintatuotot	0	0	0	10 910	-10 910	*****	16 318
Toimintakulut	**-5 180 032**	**-118 410**	**-5 298 442**	**-5 367 338**	**68 896**	**101,3**	**-4 578 663**
Henkilöstökulut	-1 649 522	-18 410	-1 667 932	-1 384 529	-283 403	83	-1 290 857
Palkat ja palkkiot	-1 336 403	-15 190	-1 351 593	-1 092 023	-259 570	80,8	-1 007 554
Henkilösivukulut	-313 119	-3 220	-316 339	-292 505	-23 834	92,5	-283 303
Eläkekulut	-265 661	-3 220	-268 881	-254 248	-14 633	94,6	-236 182
Muut henkilösivukulut	-47 458	0	-47 458	-38 257	-9 201	80,6	-47 121
Palvelujen ostot	-1 725 940	-100 000	-1 825 940	-2 102 035	276 095	115,1	-1 754 619
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 660 570	0	-1 660 570	-1 730 742	70 172	104,2	-1 410 126
Muut toimintakulut	-144 000	0	-144 000	-150 033	6 033	104,2	-123 061
Toimintakate	**4 107 168**	**-661 690**	**3 445 478**	**3 597 934**	**-152 456**	**104,4**	**4 521 007**
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 562 810	0	-1 562 810	-1 563 092	282	100	-1 563 091
Muut rahoituskulut	-1 562 810	0	-1 562 810	-1 563 092	282	100	-1 563 091
Vuosikate	**2 544 358**	**-661 690**	**1 882 668**	**2 034 841**	**-152 173**	**108,1**	**2 957 915**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 584 420	0	-2 584 420	-2 588 032	3 612	100,1	-2 573 592
Suunnitelman muk. poistot	-2 584 420	0	-2 584 420	-2 588 032	3 612	100,1	-2 573 592
Tilikauden tulos	**-40 062**	**-661 690**	**-701 752**	**-553 190**	**-148 562**	**78,8**	**384 323**
Poistoeron muutos	**72 850**	**0**	**72 850**	**72 852**	**-2**	**100**	**72 852**
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**32 788**	**-661 690**	**-628 902**	**-480 338**	**-148 564**	**76,4**	**457 176**

Toiminta- ja tilastotiedot

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Vesilaitoksen johtokunta					
Kokoukset	8		8	9	8
Käsitellyt asiat	100		100	74	71
Kulut €	6 200		6 200	6 468	5 500
€/asia	62		62	87	77
€/kokous	775		775	719	688
Henkilöstö					
Vakinaista henkilöstöä	25		25	23	21
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.maksukulut, päättyy 2022					
Kulut yhteensä €					69 250
Kevan tasausmaksu, vuodesta 2023 alkaen					
Kulut yhteensä €	36 360		36 360	67 282	
Veden tuotanto ja jakelu					
Veden myynti, m^3	2 450 000		2 450 000	2 320 647	2 372 851
Verkostoon pumpattu vesi, m3	3 050 000		3 050 000	2 999 330	3 032 740
Kulut sis. johtokunta ja hallinto €	2 172 442		2 172 442	1 948 377	1 775 581
€/m3	0,89		0,89	0,84	0,75
Vesijohtoa, km	1 500		1 500	1 487	1 487
Saneerattavaa vesijohtoa, km				0,12	
Vedenottamoita				23	
Laskuttamaton vesi, %	20 %		20 %	23 %	22 %
Talousveden käyttömaksu, €/m^3, alv 0%	1,39		1,39	1,39	1,39
Kulutusmaksu ja perusmaksu €	3 990 000	250 000	3 740 000	3 822 819	3 861 327
Liittymismaksu, €	60 000		60 000	37 183	51 645
Muut toimintatuotot €	26 200		26 200	85 567	94 411
Tuotot yhteensä €	4 076 200	250 000	3 826 200	3 945 569	4 007 383
Jäteveden puhdistus ja viemäröinti					
Jäteveden käsittely , laskutettavat m^3	2 050 000		2 050 000	1 953 904	1 972 126
Jäteveden käsittely (sis. sade- ja vuotovedet), m^3	4 400 000		4 400 000	4 873 295	4 293 073
Kulut € sis. Johtokunta, hallinto ja hulevedet €	3 007 590	118 410	3 126 000	3 418 961	2 803 082
€/m3	1,47		1,52	1,75	1,42
Jätevesiviemäriä (sis. sekaviemärit), km	550		550	560	554
Saneerattavaa jätevesiviemäriä, km				0,36	
Hulevesiviemäriä, km	195		195	195	194
Puhdistamot, kpl	4		4	4	4
Jätevedenpumppaamot, kpl	168		168	166	161
Vuotovesi, %	47 %		47 %	60 %	54 %
Jätevesitaksa, €/m3, alv 0 %	2,42		2,42	2,42	2,42
Kulutusmaksu, €	4 900 000	300 000	4 600 000	4 715 479	4 769 929
Liittymismaksu, €	55 000		55 000	25 981	39 664
Muut toimintatuotot €	256 000		256 000	271 522	276 042
Tuet ja avustukset €	0	-6 720	6 720	6 721	6 651
Tuotot yhteensä €	5 211 000	293 280	4 917 720	5 019 703	5 092 286
Vesihuolto yhteensä					
Tuotot €	**9 287 200**	**543 280**	**8 743 920**	**8 965 272**	**9 099 670**
Kulut €	**5 180 032**	**118 410**	**5 298 442**	**5 367 338**	**4 578 663**
Netto €	**4 107 168**	**661 690**	**3 445 478**	**3 597 934**	**4 521 007**
Poistot, €	2 584 420		2 584 420	2 588 032	2 573 592
Korvaus peruspääomasta, €	1 562 805		1 562 805	1 562 805	1 562 805
ja %	4,0 %		4,0 %	4,0 %	4,0 %
Tilastotiedot					
Vesilaitos					
Liittyjät					
Verkostoon kertomusvuonna liittyneet uudet kiinteistöt yhteensä	Lukumäärä			31	37
Verkostoon liitetyt kiinteistöt yht 31.12.	Lukumäärä			14 790	14 759
kiinteistöissä asukkaita	Henkilö			47 360	47 260
asukkaiden osuus kunnan koko väest.	%			93	92

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Veden käyttö kertomusvuonna					
Omilta vedenottamoilta verkostoon pumpattu vesimäärä	m³			2 999 330	3 032 740
siitä pohjaveden osuus	%			100	100
pintaveden osuus	%			0	0
Edellisestä muille vesilaitoksille myyty vesimäärä	m³			1 800	0
Muilta vesilaitoksilta ostettu vesimäärä verkostoon pumpattu vesimäärä yhteensä	m³			0	0
keskimäärin vuorokaudessa	m³/vrk			8 217	8 308
kokonaiskulutus	litraa/as/vrk			174	175
Laskutettu vesimäärä (oman jakelualueen kiinteistöiltä)	m³			2 320 647	2 372 851
Vedenkulutuksen jakauma kertomusvuonna					
Talousveden osuus	%			75	79
Teollisuusveden osuus	%			10	9
Palvelutoimintojen osuus	%			13	8
Yleisen vedenkulutuksen osuus	%			2	4
Vedenottopaikat kertomusvuonna					
Pohjavedenottamot	Lukumäärä			27	27
Toisessa kunnassa olevan laitoksen verkostot	Lukumäärä			0	0
Vesijohtoverkosto					
Kertomusvuonna vesijohtoa					
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			1,2	0,93
uutta johtoa rakennettu yhteensä	Km			0,1	8,5
Vesijohtoverkoston kokonaispituus 31.12.	Km			1488	1487
Viemärilaitos					
Liittyjät					
Verkostoon kertomusvuonna liittyneet uudet kiinteistöt	Lukumäärä			49	58
Verkostoon liittyneet kiinteistöt yht.	Lukumäärä			10 848	10 799
kiinteistöissä asukkaita	Henkilö			39 780	39 600
asukk. osuus kunnan koko väestöstä	%			78	78
Laskutettu jätevesimäärä	m³			1 953 904	1 972 126
Viemäriverkosto					
Rakentaminen kertomusvuonna					
Jätevesiviemärit					
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			0,36	1
uutta johtoa rakennettu yhteensä	Km			5,6*	0,45
Sekaviemärit					
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			0	0
uutta johtoa rakennettu yhteensä	Km			0	0
Sadevesiviemärit					
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	Km			0	0,2
uutta johtoa rakennettu yhteensä	Km			0,9	0
Verkoston pituus 31.12.					
jätevesiviemäriä yhteensä	Km			560	554
sekaviemäriä yhteensä	Km			2,9	2,9
sadevesiviemäriä yhteensä	Km			195	194
Pumppaamot 31.12.	Lukumäärä			167	161
Jätevesipuhdistamot					
Jätevedenpuhdistamot 31.12.	Lukumäärä			4	4
Puhdistamoilla mitattu tulevan jäteveden määrä	m³			4 873 295	4 293 073
Sadevesimäärä	mm			680	517
Keskusjätevedenpuhdistamo:					
Keskuspuhdistamo, käsitelty jätevesimäärä	m³			4 502 938	3 959 105
Kuivatun lietteen määrä	m³			0	2 480
Puhd.teho BHK7 (biolog. hapenkul.)	%			97	97
Puhd.teho P (fosfori)	%			96	97
Nitrifikaatioaste	%			99	97
Puhd.teho N (typpi)	%			85	87
Osuus koko jätevesimäärästä	%			92,4	92,2

Toiminta	TA 2023	MRM 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2022
Aluejätevedenpuhdistamot:					
Kisko, käsitelty jätevesimäärä	m³			67 262	56 830
Osuus koko jätevesimäärästä	%			1,4	1,3
Perniö, käsitelty jätevesimäärä	m³			267 294	246 398
Osuus koko jätevesimäärästä	%			5,5	5,7
Särkisalo, käsitelty jätevesimäärä	m³			35 801	30 740
Osuus koko jätevesimäärästä	%			0,7	0,7
Vuotovesi-%	%			60	54

* Määrä sisältää Pääristen jätevesiosuuskunnalta siirtyneitä 2013 rakennettuja jätevesiviemäreitä 5,5 km

Vuoden 2023 investointisuunnitelman toteuma

Proj. nro	Selitys	Kustannusarvio yh-teensä 2023-2027	TA 2023	Talousar-vio-muutok-set	MTA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama 2023	Toteuma -% 2023
		€	€	€	€	€	€	€
	Investointimenot (Salon Vesi)							
10	**Korvausinvestoinnit**							
	113 KI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Vesihuollon saneeraus						0	
9750	Vesijohtoverkoston saneeraus	-2 800 000	-400 000	0	-400 000	-173 698	226 302	43 %
9751	Viemäriverkoston saneeraus	-2 400 000	-300 000	0	-300 000	-205 590	94 410	69 %
9752	Vesijohtoverkoston uv-laitteet	-200 000	-20 000	0	-20 000	-695	19 305	3 %
9753	Vesihuollon automaatiojärjestelmät	-340 000	-120 000	0	-120 000	-104 220	15 780	87 %
9754	Vedenottamot	-400 000	-300 000	0	-300 000	-152 124	147 876	51 %
9756	Pumppaamoiden saneeraus	-600 000	-400 000	0	-400 000	-251 393	148 607	63 %
9760	Keskusjätevedenpuhdistamon saneeraus	-7 500 000	-1 700 000	0	-1 700 000	-891 596	808 404	52 %
9768	Pienpuhdistamoiden saneeraus		-300 000	0	-300 000	-98 148	201 852	33 %
	116 KI/Koneet ja kalusto							
9850	Vesihuoltolaitoksen irtain		-80 000	-80 000	-160 000	-130 356	29 644	81 %
	Korvausinvestoinnit yhteensä	**-14 240 000**	**-3 620 000**	**-80 000**	**-3 700 000**	**-2 007 820**	**1 692 180**	**54 %**
20	**Laajennusinvestoinnit**							
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9755	Viemäriverkoston kapasiteettikyvyn muuttaminen	-400 000	-50 000	0	-50 000	0	50 000	0 %
9804	Viemäriverkoston laajennus toiminta-alueella	-400 000	-200 000	0	-200 000	0	200 000	0 %
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	**-800 000**	**-250 000**	**0**	**-250 000**	**0**	**250 000**	**0 %**
30	**Uusinvestoinnit**							
	313 UI/Kiinteät rakenteet ja laitteet							
	Uusien alueiden vesihuolto							
9711	Uusien kaava-alueiden vesihuolto	-1 900 000	-100 000	0	-100 000	-4 205	95 795	4 %
9716	Suomusjärven uudet kaava-alueet	-400 000	-200 000	0	-200 000	0	200 000	0 %
9724	Honkarinne, Muurla	-50 000	-50 000	0	-50 000	-35 667	14 333	71 %
9767	Erkkiläntie		-50 000	0	-50 000	-62 143	-12 143	124 %

Proj. nro	Selitys	Kustannusarvio yhteensä 2023-2027	TA 2023	Talousarvio-muutokset	MTA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama 2023	Toteuma -% 2023
		€	€	€	€	€	€	€
	Haja-asutusalueiden vesihuolto							
9721	Perniö-Teijo yhdysvesijohto	-50 000	-50 000	0	-50 000	0	50 000	0 %
	Uusinvestoinnit yhteensä	**-2 400 000**	**-450 000**	**0**	**-450 000**	**-102 015**	**347 985**	**23 %**
	Investointimenot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	**-17 440 000**	**-4 320 000**	**-80 000**	**-4 400 000**	**-2 109 835**	**2 290 165**	**48 %**
	Investointitulot yhteensä (Liikelaitos Salon Vesi)	**0**	**0**		**0**	**0**	**0**	**0 %**
	Investoinnit, netto (Liikelaitos Salon Vesi)	**-17 440 000**	**-4 320 000**	**-80 000**	**-4 400 000**	**-2 109 835**	**2 290 165**	**48 %**

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Liikelaitos Salon Vesi
Salon kaupunki

		2023		2022
Liikevaihto		**8 947 640,76**		**9 090 571,52**
Liiketoiminnan muut tuotot		17 631,33		9 098,48
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 730 742,43		-1 410 126,21	
Palvelujen ostot	-2 102 034,60	-3 832 777,03	-1 754 619,08	-3 164 745,29
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 092 023,46		-1 007 553,53	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-254 247,65		-236 182,15	
Muut henkilösivukulut	-38 257,46	-1 384 528,57	-47 121,32	-1 290 857,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 588 031,58		-2 573 592,28	
Arvonalentumiset	0,00	-2 588 031,58	0,00	-2 573 592,28
Liiketoiminnan muut kulut		-150 032,57		-123 061,18
Liikeylijäämä (-alijäämä)		**1 009 902,34**		**1 947 414,25**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomasta	-1 562 805,08		-1 562 805,08	
Muut rahoituskulut	-287,36	-1 563 092,44	-286,06	-1 563 091,14
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		**-553 190,10**		**384 323,11**
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		**-553 190,10**		**384 323,11**
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)		72 852,46		72 852,46
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**-480 337,64**		**457 175,57**

Liikelaitoksen tuloslaskelman tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %	**2,03**	**3,91**
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	**2,03**	**3,91**
Voitto, %	**-6,18**	**4,23**

Liikelaitoksen kaupungille maksama peruspääoman korko on 4 % sijoitetusta peruspääomasta 39.070.127,02 € eli yhteensä 1.562.805,08 €.

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)
Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta

Liikelaitos Salon Vesi
Salon kaupunki

		2023		2022
Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona				
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä		-553 190,10		384 323,11
Muille maksetut korkokulut		0,00		0,00
Korvaus peruspääomasta		1 562 805,08		1 562 805,08
		1 009 614,98		1 947 128,19
Oma pääoma 1.1.	49 304 890,66		48 847 715,09	
Poistoero 1.1.	667 469,00		740 321,46	
Oma pääoma 31.12.	48 824 553,02		49 304 890,66	
Poistoero 31.12.	594 616,54		667 469,00	
Oma pääoma keskiarvo		49 695 764,61		49 780 198,11
Korollinen vpo 1.1	0,00		0,00	
Korollinen vpo 31.12.	0,00		0,00	
Korollinen vpo keskiarvo		0,00		0,00
		49 695 764,61		49 780 198,11
		2,03		**3,91**

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varauk-set)
Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona				
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä		-553 190,10		384 323,11
Korvaus peruspääomasta		1 562 805,08		1 562 805,08
		1 009 614,98		1 947 128,19
Oma pääoma 1.1.	49 304 890,66		48 847 715,09	
Poistoero 1.1.	667 469,00		740 321,46	
Oma pääoma 31.12.	48 824 553,02		49 304 890,66	
Poistoero 31.12.	594 616,54		667 469,00	
Oma pääoma keskiarvo		49 695 764,61		49 780 198,11
		2,03		**3,91**

Voitto, %
= 100 x (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)
Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostavat liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista

Yli- /alijäämä ennen varauksia	-553 190,10	384 323,11
Liikevaihto	8 947 640,76	9 090 571,52
	-6,18	**4,23**

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Liikelaitos Salon Vesi **Rahoituslaskelma**
Salon kaupunki

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 009 902,34		1 947 414,25	
Poistot ja arvonalentumiset	2 588 031,58		2 573 592,28	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 563 092,44		-1 563 091,14	
	2 034 841,48	2 034 841,48	2 957 915,39	2 957 915,39
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 109 835,39		-1 283 754,16	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutus-tulot	0,00	-2 109 835,39	0,00	-1 283 754,16
Toiminnan ja investointien rahavirta		**-74 993,91**		**1 674 161,23**
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta/kun-tayhtymältä	390 225,50		-1 351 289,50	
Saamisten muutos muilta	-673 559,42		151 585,76	
Korottomien velkojen muutos muilta	358 327,83	74 993,91	-474 457,49	-1 674 161,23
Rahoituksen rahavirta		74 993,91		-1 674 161,23
Rahavarojen muutos				
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

Liikelaitoksen rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	**7 880 320,67**	**9 073 307,43**
Investointien tulorahoitus, %	**96,45**	**230,41**
Laskennallinen lainanhoitokate	**0,00**	**0,00**
Lainanhoitokate	**0,00**	**0,00**
Kassan riittävyys, pv	**0,00**	**0,00**
Quick ratio	**9,45**	**11,96**
Current ratio	**9,45**	**11,96**

Liikelaitos Salon Vesi **Rahoituslaskelma**
Salon kaupunki

	2023	2022

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä
Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2017		
vuosi 2018		1 117 992,85
vuosi 2019	1 819 496,79	1 819 496,79
vuosi 2020	2 326 815,23	2 326 815,23
vuosi 2021	2 134 841,33	2 134 841,33
vuosi 2022	1 674 161,23	1 674 161,23
vuosi 2023	-74 993,91	
yhteensä	7 880 320,67	9 073 307,43

Investointien tulorahoitus, %
= 100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) /
Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella

Investointien omahankintameno		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-553 190,10	384 323,11
Poistot ja arvonalentumiset	-2 588 031,58	-2 573 592,28
	2 034 841,48	2 957 915,39
Investointien omahankintameno	2 109 835,39	1 283 754,16
	96,45	**230,41**

Laskennallinen lainanhoitokate
=(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)
Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

Liikelaitoksella ei lainoja tällä hetkellä

Lainanhoitokate
=(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)
Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun

Liikelaitoksella ei lainoja tällä hetkellä

Liikelaitos Salon Vesi **Rahoituslaskelma**
Salon kaupunki

	2023	2022

Kassan riittävyys, pv
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella
Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa tilinpäätöspäivän kassavaroilla

Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Kassasta maksut		
Tulos; materiaalit ja palvelut	-3 832 777,03	-3 164 745,29
Tulos; henkilöstökulut	-1 384 528,57	-1 290 857,00
Tulos; liiketoiminnan muut kulut	-150 032,57	-123 061,18
Tulos; korkokulut kunnalle	0,00	0,00
Tulos; korkokulut muille	0,00	0,00
Tulos; korvaus peruspääomasta	-1 562 805,08	-1 562 805,08
Tulos; muut rahoituskulut	-287,36	-286,06
Rahoitus; Investointimenot	-2 109 835,39	-1 283 754,16
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0,00	0,00
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	0,00	0,00
	-9 040 266,00	-7 425 508,77
	0,00	**0,00**

Quick ratio
=(rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)
Tunnusluku kuvaa rahoitusomaisuuden riittävyyttä lyhytaikaisten velvoitteiden hoitamiseen
Tunnusluku on hyvä, kun se on yli 2, tyydyttävä kun se on 1-2 ja heikko kun se on alle 1

Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	15 074 578,12	14 791 244,20
	15 074 578,12	14 791 244,20
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 594 597,31	1 236 269,48
	9,45	**11,96**

Current ratio
=(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)
Tunnusluku on hyvä, kun se on yli 1, tyydyttävä kun se on 0,5-1 ja heikko kun se on alle 0,5

		14 791
Lyhytaikaiset saamiset	15 074 578,12	244,20
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
		14 791
	15 074 578,12	244,20
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 594 597,31	1 236 269,48
	9,45	**11,96**

Tase ja sen tunnusluvut

Liikelaitos Salon Vesi **Tase**
Salon kaupunki

	2023	2022
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat	**37 867 060,31**	**38 345 256,50**
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	37 867 060,31	38 345 256,50
Maa- ja vesialueet	232 193,58	232 193,58
Rakennukset	1 376 941,84	1 496 597,86
Kiinteät rakenteet ja laitteet	36 002 434,47	36 426 596,50
Koneet ja kalusto	209 611,17	119 092,93
Muut aineelliset hyödykkeet	45 879,25	45 879,25
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	0,00	24 896,38
Vaihtuvat vastaavat	**15 074 578,12**	**14 791 244,20**
Saamiset	15 074 578,12	14 791 244,20
Lyhytaikaiset saamiset	15 074 578,12	14 791 244,20
Myyntisaamiset	2 798 874,00	2 125 314,58
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	12 275 704,12	12 665 929,62
Vastaavaa yhteensä	**52 941 638,43**	**53 136 500,70**
Vastattavaa		
Oma pääoma	**48 824 553,02**	**49 304 890,66**
Peruspääoma	39 070 127,02	39 070 127,02
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	10 234 763,64	9 777 588,07
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-480 337,64	457 175,57
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	**594 616,54**	**667 469,00**
Vieras pääoma	**3 522 468,87**	**3 164 141,04**
Pitkäaikainen	1 927 871,56	1 927 871,56
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 927 871,56	1 927 871,56
Lyhytaikainen	1 594 597,31	1 236 269,48
Ostovelat	974 694,88	622 207,47
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	426 462,72	446 531,30
Siirtovelat	193 439,71	167 530,71
Vastattavaa yhteensä	**52 941 638,43**	**53 136 500,70**
Liikelaitoksen taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	**93,3**	**94,0**
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	**39,3**	**34,8**
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	**9 754**	**10 235**
Lainakanta 31.12., 1000 €	**0,0**	**0,0**
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	**926**	**331 917**
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	**0,0**	**6,5**
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	**0,0**	**0,0**
Asukasmäärä	**51097**	**50969**

Liikelaitos Salon Vesi **Tase**
Salon kaupunki

	2023	2022

Omavaraisuusaste, %
= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)
Omavaraisuusaste mittaa vakaavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä

Oma pääoma	48 824 553,02	49 304 890,66
Poistoero	594 616,54	667 469,00
	49 419 169,56	49 972 359,66
Koko pääoma	52 941 638,43	53 136 500,70
	93,3	**94,0**

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 x (Vieras pääoma -Saadut ennakot) / Käyttötulot
Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun

Vieras pääoma	3 522 468,87	3 164 141,04
Saadut ennakot	0,00	0,00
	3 522 468,87	3 164 141,04
Käyttötulot	8 965 272,09	9 099 670,00
	39,3	**34,8**

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	10 234 763,64	9 777 588,07
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-480 337,64	457 175,57
	9 754 426,00	**10 234 763,64**

Lainakanta 31.12., 1000 €
Liikelaitoksen lainakanta = korollinen vieras pääoma
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Liikelaitoksella ei lainoja tällä hetkellä

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Vieras pääoma	3 522 468,87	3 164 141,04
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	974 694,88	622 207,47
Siirtovelat	193 439,71	167 530,71
Muut velat	2 354 334,28	2 374 402,86
Vuokravastuut	925,85	331 916,72
	925,85	331 916,72
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	**0,0**	**6,5**

Lainasaamiset 31.12., 1000 €
=Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Pysyviin vastaaviin merkityt antolainat	**0,00**	**0,00**

Liikelaitoksen kaupungille maksama peruspääoman korko on 4 % sijoitetusta peruspääomasta 39.070.127,02 € eli yhteensä 1.562.805,08 €.

Tilinpäätöksen liitetiedot 2023

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. **Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja – menetelmät**

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla postoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusomaisuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Salon kaupunki on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen (Kvalt 7.12.2009 § 194). Pysyvien vastaavien hyödykkeet, jotka on hankittu ennen 1.1.2009 noudattavat vanhojen lakkautettujen kuntien vahvistettuja poistosuunnitelmia.
Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Salon kaupungin talousarvion laadintaohjeissa on vahvistettu pienhankintarajat. Investointeja ovat talonrakennushankkeet, joiden verottomat kulut ylittävät 50.000 € ja muut hankkeet ja hankinnat, joiden veroton hinta on yli 20.000 €.

Liikelaitos Salon Vedellä ei ole pysyvien vastaavien sijoituksia eikä vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuuden saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2021 yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä ja v. 2020 yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Selvitys edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuudesta päättyneen tilikauden tietojen kanssa sekä liitetietojen esittämistapa

Menojäämäpalkat on jaksotettu tilikaudelle 2023, 10.842,18 € (vuonna 2022 7.038,84 €). Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin 31.12.2023 lisäystä 17.915,92 € (vuonna 2022 lisäystä 12.689,85 €). Lomapalkkavelan määrä 31.12.2023 on 172.661,41 € (vuonna 2022 154.745,49 €). Arvonlisäverovelka 31.12.2023 397.844,66 € (vuonna 2022 426.171,27 €).

Tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2020 ohjeiden mukaan vastaavasti kuin Salon kaupungin tilinpäätöksessä noudattaen liitenumerointia 1-46.

Vuonna 2016 hulevedet on eriytetty laskennallisesti vesilaitoksen toiminnasta vesihuoltopäällikön arviointiin perustuneeseen 10 %:n pysyvien vastaavien hankinta-arvoon. Vuodesta 2017 alkaen huleveden investointihankinnat on kirjattu suoraan kirjanpitoon omina hankkeinaan. Hulevesiomaisuuden arvo on vuoden 2023 tilinpäätöksessä 964.948,77 €.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6.

Tuloslaskelman toimintatuotot	2023	2022
Ulkoinen liikevaihto	8 473 641,88	8 622 697,79
Sisäinen liikevaihto	473 998,88	467 873,73
Liiketoiminnan muut ulkoiset tuotot	17 631,33	9 098,48
Liikelaitos Salon vesi toimintatuotot yhteensä	8 965 272,09	9 099 670,00

9.

Palvelujen ostot	2023	2022
Muiden palvelujen ostot	2 102 034,60	1 754 619,08
Palvelujen ostot yhteensä	2 102 034,60	1 754 619,08

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
Kaupunginvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman 1.1.2009 alkaen 7.12.2009 § 194.
Ennen kuntaliitosta hankitun omaisuuden poistoajoissa noudatetaan kunnissa aikaisemmin hyväksyttyjä poistosuunnitelmia.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat omaisuusryhmittäin

Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	2 vuotta
Muut	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-,vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	

Luonnonvaroista tehdään käytön mukainen poisto. Arvo ja taide-esineille ei määritellä poistoaikaa.

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat eivät ole poistojen alaisia. Pysyvien vastaavien sijoituksille kuten osakkeille ja osuuksille ei poistoaikaa määritellä.

15. Selvitys peruspääoman korosta, korvaus peruspääomasta kunnalle
Kaupungin pääomasijoitus liikelaitokselle on laskettu 1.1.2009 avaavan taseen tase-erien välisenä erotuksena ja on määrältään 39.070.127,02 €.
Kaupunginvaltuusto on vahvistanut vuoden 2023 talousarvion laadintaohjeissa peruspääoman korkoprosentiksi 4,0 %.

Peruspääoman korko v.2023 on 4,0 %:n mukaan 1.562.805,08 €

16.

Erittely poistoeron muutoksista	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron purku tuloslas-kelmaan	72 852,46	72 852,46
Kiikalan vesiprojekti 2007		

19.

Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti							
	1.1.2023	siirrot	ostot +	rah.osuudet -	myynnit -	poistot	31.12.2023
Aineelliset hyöd.							
Maa- ja vesialueet	232 193,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	232 193,58
Rakennukset	1 496 597,86	0,00	0,00	0,00	0,00	119 656,02	1 376 941,84
Kiint.rakent. ja lait.	36 426 596,50	24 896,38	1 979 479,59	0,00	0,00	2 428 538,00	36 002 434,47
Koneet ja kalusto	119 092,93	0,00	130 355,80	0,00	0,00	39 837,56	209 611,17
Muut aineell.hyöd.	45 879,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45 879,25
Keskeneräiset	24 896,38	-24 896,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	38 345 256,50	0,00	2 109 835,39	0,00	0,00	2 588 031,58	37 867 060,31

23.

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	199 414,03	0,00	205 699,31
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäse-nenä				
Myyntisaamiset	0,00	9 634,97	0,00	35 832,42
Saamiset osakkuus- sekä muilta om.yhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	19 171,90	0,00	30 724,99
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	2 570 653,10	0,00	1 853 057,86
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	12 275 704,12	0,00	12 665 929,62
Saamiset yhteensä	0,00	15 074 578,12	0,00	14 791 244,20

25.

Oman pääoman erittely	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	39 070 127,02	39 070 127,02
Peruspääoma 31.12.	39 070 127,02	39 070 127,02
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	10 234 763,64	9 777 588,07
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	10 234 763,64	9 777 588,07
josta:		
- Kuntaliitoksessa 1.1.2009 perustetun Liikelaitos Salon Veden peruspää-oman	2 210 066,68	2 210 066,68
muodostamisessa huomioitu edellisten tilikausien yli-/alijäämään liitos-kuntien		
vesilaitosten 31.3.2004 puretut rahastopääomat		
- olennaiset omaisuuden luovutusvoitot	0,00	0,00
- olennaiset omaisuuden luovutustappiot	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-480 337,64	457 175,57
josta:		
- investointivaraukset	0,00	0,00
- poistoerot	594 616,54	667 469,00
- muut omat rahastot kuin arvonkorotusrahastot	0,00	0,00
Oma pääoma yhteensä	48 824 553,02	49 304 890,66

26.

Erittely poistoerosta	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero, Kiikala vesiprojekti 2007	594 616,54	667 469,00

30.

Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	8 295,49	0,00	13 187,43
Velat kuntayhtymille joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	661,89
Velat osakkuus- sekä muille om.yhteisöille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat muille				
Ostovelat	0,00	966 399,39	0,00	608 358,15
Muut velat kunnalta				
Muut velat, liittymismaksuvelat ja muut	1 927 871,56	426 462,72	1 927 871,56	446 531,30
Siirtovelat	0,00	193 439,71	0,00	167 530,71
Koroton vieras pääoma yhteensä	1 927 871,56	1 594 597,31	1 927 871,56	1 236 269,48

32.

Muiden velkojen erittely liittymismaksuihin	2023	2022
Muut velat, liittymismaksut	1 927 871,56	1 927 871,56

33.

Siirtovelat	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Ostolaskujen jaksotus	9 936,12	5 390,98
Lomapalkkavelkajaksotus	172 661,41	154 745,49
Menojäämäpalkkojen jaksotus	10 842,18	7 038,84
Muut siirtovelat	0,00	355,40
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	193 439,71	167 530,71

38.

Vuokravastuut	2023	2022
Maa-alueiden vuokravastuut yhteensä	925,85	329 245,48
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	925,85	15 140,74

Leasingvastuut				2023
Leasingvastuut yhteensä (ARVAL)				74 056,16
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				23 997,12
	-	Seur.tilikausi	Vastuut yht.	
	MOR-107	7 579,48	31 212,02	
	NMU-600	12 588,87	39 015,37	
	CKA-621	1 172,37	1 172,37	
	JJR-944	382,84	382,84	
	MOZ-570	1 301,02	1 301,02	
	MPZ-554	972,54	972,54	
Yhteensä				74 056,16

Leasingvastuut				2022
Leasingvastuut yhteensä (ARVAL)				2 671,24
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				2 671,24
	-	Seur.tilikausi	Vastuut yht.	
	JJR-996	1 291,95	1 291,95	
	JJR-997	1 379,29	1 379,29	
Yhteensä				2 671,24

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023	2022
Liikelaitos Salon Vesi	24	21

43. Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoidut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2023	2022
Palkat ja palkkiot	1 092 023,46	1 007 553,53
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	254 247,65	236 182,15
Muut henkilösivukulut	38 257,46	47 121,32
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 384 528,57	1 290 857,00
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	37 106,86	31 301,24
Henkilöstökulut yhteensä 31.12.	1 421 635,43	1 322 158,24

Luettelot ja selvitykset

Liikelaitos Salon Vesi

Tilinpäätösasiakirjat sekä luettelot kirjanpitokirjoista esitetään yhdessä Salon kaupungin tilinpäätöksen kanssa. Liikelaitokselle on laadittu erilliset varmentavat asiakirjat.

Liikelaitos Salon Vesi - Laskennallisesti eriytetty hulevesi

8120 Hulevedet
8136 Sadevesipumppaamot
8138 Sadevesiverkosto

Tuloslaskelma €
Tammikuu-Joulukuu
Kustannuspaikka: 8120, 8136, 8138

	2023	2022
Toimintakulut	-17 725,93	-7 419,97
Henkilöstökulut	-109,01	0,00
4110 Muut työeläkemaksut	-109,01	0,00
Palvelujen ostot	-15 793,03	-7 097,75
4341 Muiden palvelujen ostot	-894,93	-467,97
4390 Rakenn.ja alueiden rakent.kunn	-14 896,51	-6 498,46
4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut	0,00	-131,32
4430 Sosiaali- ja terveyspalvelut	-1,59	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 823,89	-322,22
4569 Sähkö ja kaasu	-401,74	-322,22
4590 Rakennusmateriaali	-1 422,15	0,00
Toimintakate	-17 725,93	-7 419,97
Vuosikate	-17 725,93	-7 419,97
Poistot ja arvon alentumiset	-155 437,42	-154 987,08
7140 Poistot kiint.raken.ja laittei	-155 437,42	-154 987,08
Tilikauden tulos	-173 163,35	-162 407,05
Tilikauden voitto/tappio	-173 163,35	-162 407,05

Tase €		2023	2022
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat		964 948,77	952 463,67
Aineelliset hyödykkeet		964 948,77	952 463,67
	Maa- ja vesialueet	0,00	0,00
	Rakennukset	0,00	0,00
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	964 948,77	952 463,67
	Koneet ja kalusto	0,00	0,00
	Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
	Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	0,00	0,00
Vastattavaa			
Oma pääoma		964 948,77	952 463,67
Jäännöspääoma		2 196 045,87	2 010 397,42
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)		-1 057 933,75	-895 526,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-173 163,35	-162 407,05
	Käyttöomaisuus 1.1.	952 463,67	1 105 718,15
	Vuoden hankinnat	167 922,52	1 732,60
	Vuoden poistot	-155 437,42	-154 987,08
	Käyttöomaisuus 31.12.	964 948,77	952 463,67

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Salossa 5.3.2024

Liikelaitos Salon Veden Johtokunta

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Jerina Wallius

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Ralf Hellsberg

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Jouni Eskola

Marika Ilola

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Teemu Aaltonen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Sanna Lindholm

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Timo Tammi

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Anna-Arosilta-Gurvits

22. Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

Tuloslaskelma-yhdistely 2023

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunnan tuloslaskelmaosa toteutumisvertailussa	**Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa**	**Kunta**	**Liikelaitos**	**Kunnan tuloslaskelma tilinpäätöksessä**
Toimintatulot					
Myyntitulot, ulk.	5 937 832	8 473 642	0	0	14 411 474
Myyntitulot, sis.	20 558 798	473 999	-20 558 798	-473 999	0
Maksutuotot, ulk.	2 701 368	0	0	0	2 701 368
Maksutuotot, sis.	59 912	0	-59 912	0	0
Tuet ja avustukset, ulk.	5 622 241	6 721	0	0	5 628 962
Muut toimintatuotot, ulk.	15 247 272	10 910	0	0	15 258 182
Muut toimintatuotot, sis.	18 182 763	0	-18 182 763	0	0
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-93 634 786	-1 384 529	0	0	-95 019 315
Palvelujen ostot, ulk.	-31 720 118	-1 886 426	0	0	-33 606 544
Palvelujen ostot, sis.	-20 665 297	-215 609	20 665 297	215 609	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-13 246 220	-1 728 795	0	0	-14 975 015
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis.	-227 584	-1 947	227 584	1 947	0
Avustukset, ulk.	-5 967 303	0	0	0	-5 967 303
Muut toimintakulut, ulk.	-3 399 747	-121 662	0	0	-3 521 409
Muut toimintakulut, sis.	-18 136 664	-28 371	18 136 664	28 371	0
Toimintakate	**-118 687 533**	**3 597 933**	**228 072**	**-228 072**	**-115 089 600**
Verotulot	117 699 999	0	0	0	117 699 999
Valtionosuudet	28 261 679	0	0	0	28 261 679
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotuotot	554 954	0	0	0	554 954
Muut rahoitustulot, ulk.	2 566 015	0	0	0	2 566 015
Muut rahoitustulot, sis.	1 562 805	0	-1 562 805	0	0
Korkokulut, ulkoiset	-1 319 017	0	0	0	-1 319 017
Muut rahoituskulut, ulk.	-1 485	-287	0	0	-1 772
Muut rahoituskulut, sis.	0	-1 562 805	0	1 562 805	0
Vuosikate	**30 637 417**	**2 034 841**	**1 334 733**	**-1 334 733**	**32 672 257**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 468 133	-2 588 032	0	0	-16 056 165
Arvonalentumiset	-1 623 377				-1 623 377
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	566 067				566 067
Tilikauden tulos	**16 111 974**	**-553 191**	**1 334 733**	**-1 334 733**	**15 558 782**

23. Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

Rahoituslaskelma- yhdistely 2023

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunnan osarahoituslaskelma	**Liikelaitoksen rahoituslaskelma**	**Kunta**	**Liikelaitos**	**Kunnan rahoitus laskelma tilinpäätöksessä**
Tulorahoitus					
Vuosikate	30 637 415	2 034 841	1 334 733	-1 334 733	32 672 257
Satunnaiset erät	566 067				566 067
Tulorahoituksen korjauserät	70 250	0			70 250
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-9 015 566	-2 109 835			-11 125 401
Rahoitusosuudet investointimenoihin	299 363	0			299 363
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	227 498	0			227 498
Toiminnan ja investointien rahavirta	22 785 028	-74 994	1 334 733	-1 334 733	22 710 034
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys, ulk.	0	0			0
Antolainasaamisten vähennys, ulk.	343 943	0			343 943
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, ulk.	0	0			0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, ulk.	-14 693 186	0			-14 693 186
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-15 215 965	0			-15 215 965
Oman pääoman muutokset					
Toimeksiant. varojen ja pääoman muutos	12 150	0			12 150
Vaihto-omaisuuden muutos	23 337	0			23 337
Saamisten muutos	4 371 841	-673 559			3 698 281
Saamisten muutos kunnalta	0	390 226		-390 226	0
Korottomien velkojen muutos, ulk.	-14 461 996	358 328			-14 103 668
Rahavarojen muutos	-16 834 848	0			-17 225 074

Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	**9 173 579,40**	**9 173 579,40**
Rahavarat 1.1.	**26 398 653,38**	**26 398 653,38**
	-17 225 073,98	**-17 225 073,98**

24. Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:ssä edellytetään eriyttämään kunnan taloudellinen toiminta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Tällaiseksi toiminnaksi on tunnistettu kaupungin toteuttama asunnonvuokraus, ravitsemispalveluiden ulkopuolisille myytävät ateriat sekä hyvinvointialueelle myytävä puhtaanapidon palvelu ja ICT-palvelu.

Ravitsemuspalveluiden osalta eriytetyssä tuloslaskelmassa on otettu huomioon kaikki ne valmistus- ja palvelukeittiöt, joissa ulkoista myyntiä tapahtuu. Näiden yksiköiden osalta laskelmaan on otettu mukaan kaikki ulkoiset ja sisäiset menot ja tulot. Tuloslaskelmaan ei ole otettu mukaan niitä valmistus- ja palvelukeittiöitä, joihin ei kohdistu ulkoista myyntiä ja joiden kokonaismenot ja -tulot kohdistuvat selkeästi vain niihin yksiköihin. Tuloslaskelmaan on otettu mukaan kaikki ko. ravitsemuspalveluiden yksiköihin tehdyt suoritteet, joista on erotettu ulkoisen ja sisäisen myynnin suoritteiden osuus. Laskelman menot on laskettu näiden suhteessa.

Hyvinvointialueelle myytävän puhtaanapidon palvelun eriytetyssä laskelmassa on ulkoiset menot ja tulot kohdistettu käyttäen jakoperusteena sitä osuutta puhtaanapidon kokonaistunneista joita on suoritettu nimenomaisesti hyvinvointialueelle vuokrattujen kohteiden puhtaanapitoon. ICT-palvelujen osalta kustannusten jakoperusteena on käytetty hyvinvointialueelle siirtyneiden ja kaupungin omassa käytössä olevien koneiden suhdetta.

Eriytetyissä tuloslaskelmissa on otettu huomioon myös ko.palveluihin kohdistuvia kustannuslaskennallisia vyörytyksiä. Tuloslaskelmissa on käytetty vahvistetun kirjanpidon lukuja.

Toteutunut 2023

Ravitsemispalvelut	**Ulkoisen myynnin osuus**	Sisäisen myynnin osuus	Tuloslaskelma yhteensä
Suoritemäärä	112 000	2 088 000	2 200 000
Toimintatuotot	529 038 €	8 440 740 €	8 969 778 €
Myyntituotot	526 423 €	8 399 014 €	8 925 437 €
Maksutuotot	- 17 €	- 276 €	- 293 €
Tuet ja avustukset	2 589 €	41 310 €	43 899 €
Muut toimintatuotot	43 €	692 €	735 €
Toimintakulut	- 439 541 €	- 8 194 297 €	- 8 633 838 €
Henkilöstökulut	- 207 774 €	- 3 873 495 €	- 4 081 269 €
Palkat ja palkkiot	- 165 283 €	- 3 081 350 €	- 3 246 633 €
Henkilösivukulut	- 42 491 €	- 792 145 €	- 834 636 €
Eläkekulut	- 36 116 €	- 673 298 €	- 709 414 €
Muut henkilösivukulut	- 6 375 €	- 118 847 €	- 125 222 €
Palvelujen ostot	- 35 336 €	- 658 756 €	- 694 092 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 164 460 €	- 3 066 002 €	- 3 230 462 €
Muut toimintakulut	- 31 972 €	- 596 043 €	- 628 015 €
Toimintakate	89 497 €	246 443 €	335 940 €
Vuosikate	89 497 €	246 443 €	335 940 €
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman muk. poistot	- 0 €	- 5 €	- 5 €
Hallinnon vyöryt	- 14 756 €	- 275 096 €	- 289 852 €
Tilikauden tulos	74 741 €	- 28 658 €	46 083 €
Tilikauden ylijäämä (alij.)	74 741 €	- 28 658 €	46 083 €

Asunnonvuokraus	Toteutunut 2023 Ulkoisen myynnin osuus
Toimintatuotot	580 323 €
Myyntituotot	- €
Tuet ja avustukset	- €
Muut toimintatuotot	580 323 €
Toimintakulut	- 551 319 €
Henkilöstökulut	- 46 684 €
Palkat ja palkkiot	- 33 299 €
Henkilösivukulut	- 13 385 €
Eläkekulut	- 12 193 €
Muut henkilösivukulut	- 1 192 €
Palvelujen ostot	- 161 602 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 249 069 €
Muut toimintakulut	- 93 964 €
Toimintakate	29 004 €
Vuosikate	29 004 €
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman muk. poistot	- 127 146 €
Hallinnon vyöryt	- 16 340 €
Tilikauden tulos	- 114 482 €
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**- 114 482 €**

Puhtaanapito	Toteutunut 2023 Ulkoisen myynnin osuus
Toimintatuotot	204 579 €
Myyntituotot	- €
Tuet ja avustukset	- €
Muut toimintatuotot	204 579 €
Toimintakulut	- 138 735 €
Henkilöstökulut	- 123 529 €
Palkat ja palkkiot	- 100 809 €
Henkilösivukulut	- 22 720 €
Eläkekulut	- 19 222 €
Muut henkilösivukulut	- 3 498 €
Palvelujen ostot	- 635 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 127 €
Muut toimintakulut	- 2 444 €
Toimintakate	65 844 €
Vuosikate	65 844 €
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman muk. poistot	- €
Hallinnon vyöryt	- 6 529 €
Tilikauden tulos	59 314 €
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**59 314 €**

Tietohallinto	Toteutunut 2023 Ulkoisen myynnin osuus
Toimintatuotot	568 514 €
Myyntituotot	568 514 €
Tuet ja avustukset	- €
Muut toimintatuotot	- €
Toimintakulut	- 490 341 €
Henkilöstökulut	- 145 838 €
Palkat ja palkkiot	- 115 545 €
Henkilösivukulut	- 30 293 €
Eläkekulut	- 25 991 €
Muut henkilösivukulut	- 4 302 €
Palvelujen ostot	- 316 871 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 186 €
Muut toimintakulut	- 25 446 €
Toimintakate	78 173 €
Vuosikate	78 173 €
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman muk. poistot	- €
Hallinnon vyöryt	- 8 515 €
Tilikauden tulos	69 658 €
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**69 658 €**

Salon kaupunki yhteensä	Toteutunut 2023 Ulkoisen myynnin osuus
Toimintatuotot	1 882 454 €
Myyntituotot	1 094 937 €
Maksutuotot	- 17 €
Tuet ja avustukset	2 589 €
Muut toimintatuotot	784 945 €
Toimintakulut	- 1 619 936 €
Henkilöstökulut	- 523 825 €
Palkat ja palkkiot	- 414 936 €
Henkilösivukulut	- 108 889 €
Eläkekulut	- 93 522 €
Muut henkilösivukulut	- 15 367 €
Palvelujen ostot	- 518 444 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 423 842 €
Muut toimintakulut	- 153 826 €
Toimintakate	262 518 €
Vuosikate	262 518 €
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman muk. poistot	- 127 146 €
Hallinnon vyöryt	- 46 141 €
Tilikauden tulos	89 231 €
Tilikauden ylijäämä (alij.)	**89 231 €**

25. Luettelot ja selvitykset

25.1. Tilinpäätökseen sisältyvien tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 x Toimintatuotot/Toimintakulut
Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista

	2023	2022
Toimintatuotot	37 999 986,79	54 820 586,13
Toimintakulut	153 089 586,74	379 522 877,14
	24,8	**14,4**

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 x Vuosikate/(Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)
Mikäli vuosikate on vähintään vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen on kunnan tulorahoitus heikko

	2023	2022
Vuosikate	32 672 256,72	24 447 987,00
Poistot ja arvonalentumiset	17 679 541,43	15 992 247,19
	184,8	**152,9**
Vuosikate, €/asukas		
Vuosikate	32 672 256,72	24 447 987,00
Asukasmäärä	51 097	50 969
	639	**480**

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä
Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2018		-12 906 765,83
vuosi 2019	-13 748 165,70	-13 748 165,70
vuosi 2020	16 156 279,87	16 156 279,87
vuosi 2021	5 007 013,91	5 007 013,91
vuosi 2022	11 301 712,00	11 301 712,00
vuosi 2023	22 710 034,12	
Yhteensä	**41 426 874,20**	**5 810 074,25**

Investointien tulorahoitus, %
= 100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno
Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

	2023		2022	
Vuosikate		32 672 256,72		24 447 987,00
Investointimenot	11 125 400,92		14 353 315,13	
./. Rahoitusosuudet	299 363,27	10 826 037,65	435 000,00	13 918 315,13
		301,8		**175,7**

Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)
Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

	2023		2022	
Vuosikate	32 672 256,72		24 447 987,00	
Korkokulut	1 319 017,47	33 991 274,19	919 928,59	25 367 915,59
Korkokulut	1 319 017,47		919 928,59	
Laskennalliset lainanlyhennykset	7 559 262,11	8 878 279,58	11 297 906,10	12 217 834,69
		3,8		**2,1** *)

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Lainalyhennykset)
Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja

	2023		**2022**	
Vuosikate	32 672 256,72		24 447 987,00	
korkokulut	1 319 017,47	33 991 274,19	919 928,59	25 367 915,59
Korkokulut	1 319 017,47		919 928,59	
Lainanlyhennykset	14 693 186,43	16 012 203,90	11 546 717,43	12 466 646,02
		2,1		**2,0**

Kassan riittävyys, pv
= 365 pv x Rahavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella
Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

		2023		**2022**		
	Rahavarat 31.12	9 173 579,40		26 398 653,38	*)	
*)	Kassastamaksut tilikaudella	177 590 928,85	**19**	404 564 637,07		**24 *)**
*)	Kassastamaksut					
Tuloslaskelmasta						
	Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	153 089 586,74		379 522 877,14		
	Korkokulut	-1 319 017,47		-919 928,59		
	Muut rahoituskulut	1 772,23		-2 523,13		
Rahoituslaskelmasta						
	Investointimenot	11 125 400,92		14 353 315,13		
	Antolainojen lisäys	0,00		64 179,09		
	Pitkäaik.lainojen vähennys (lyhennykset)	14 693 186,43	177 590 928,85	11 546 717,43		404 564 637,07

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste,%
= 100 x (oma pääoma+poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/(koko pääoma - saadut ennakot)
Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

	2023		**2022**		
oma pääoma	257 442 828,32		253 758 702,17		
poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	8 251 837,70	265 694 666,02	8 786 362,16	262 545 064,33	
koko pääoma	355 511 716,54		406 607 632,74		
saadut ennakot, pitkäaikaiset	1 596,00		1 596,00		
saadut ennakot, lyhytaikaiset	1 463 091,09	354 047 029,45	2 694 172,52	403 911 864,22	
		75,0		**65,0**	***)**

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 x (vieras pääoma - saadut ennakot)/käyttötulot
Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella

	2023		**2022**		
vieras pääoma	87 724 134,64		142 077 084,54		
saadut ennakot, pitkäaikaiset	1 596,00		1 596,00		
saadut ennakot, lyhytaikaiset	1 463 091,09	86 259 447,55	2 694 172,52	139 381 316,02	
käyttötulot;					
* tilikauden toimintatuotot	37 999 986,79		54 820 586,13		
* verotulot	117 699 998,78		215 798 634,13		
* valtionosuudet	28 261 679,00	183 961 664,57	131 431 262,00	402 050 482,26	
		46,9		**34,7**	***)**

Kertynyt yli/-alijäämä, 1000€

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

	2023		2022	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	28 432 203,46		19 441 939,19	
Tilikauden yli-/alijäämä	16 093 306,57	44 525 510,03	8 990 264,27	28 432 203,46
		44 526		**28 432**
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas	44 525 510,03	**871**	28 432 203,46	**558**

Lainakanta 31.12., 1000€

= Vieras pääoma -(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

	2023		2022	
vieras pääoma	87 724 134,64		142 077 084,54 ***)**	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	1 596,00		1 596,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	1 463 091,09		2 694 172,52	
ostovelat lyhytaikaiset	8 813 608,82		14 678 946,71	
ostovelat pitkäaikaiset	550 421,51		837 597,95	
siirtovelat lyhytaikaiset	12 866 486,99		28 603 175,10	
muut velat pitkäaikaiset	1 927 871,56		1 927 871,56	
muut velat lyhytaikaiset	1 626 961,76	60 474 096,91	2 950 475,89	90 383 248,81 ***)**
Lainakanta = **korollinen vieras pääoma**; tarkistus				
joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00		40 000 000,00	
lainat rah.ja vakuutuslaitoksilta (pit+lyh)	29 962 775,82		44 622 822,25	
lainat julkisyhteisöiltä (pitkä-aik+lyhytaik)	0,00		33 140,00	
lainat muilta luotonantajilta	511 321,09	60 474 096,91	5 727 286,56	90 383 248,81
		60 474		**90 383 *)**
Lainakanta 31.12., €/asukas	60 474 096,91	**1 184**	90 383 248,81	**1 773 *)**

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

	2023	2022
Vieras pääoma	87 724 134,64	142 077 084,54 ***)**
Saadut ennakot	1 464 687,09	2 695 768,52
Ostovelat	9 364 030,33	15 516 544,66
Siirtovelat	12 866 486,99	28 603 175,10
Muut velat	3 554 833,32	4 878 347,45
Vuokravastuut liitetiedoista	2 660 963,61	9 528 555,63
	63 135 061	**99 911 804 *)**

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

2023	2022
1 236	**1 960 *)**

Lainasaamiset, 1.000 €

=Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

	2023		2022	
Sijoitukset, muut lainasaamiset	18 015 177,77	**18 015**	18 359 120,88	**18 359**

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 x Toimintatuotot/Toimintakulut
Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen on konsernin tulorahoitus riittävä.

	2023	2022
Toimintatuotot	63 948 761,95	191 998 674,80
Toimintakulut	189 038 550,30	522 226 212,37
	33,8	**36,8**

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 x Vuosikate/(Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)

	2023	2022
Vuosikate	38 230 183,53	33 771 704,90
Poistot	21 954 178,47	26 221 939,54
	174,1	**128,8**
Vuosikate €/asukas		
Vuosikate	38 230 183,53	33 771 704,90
Asukasmäärä	51 097	50 969
	748,2	**662,6**

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta
Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2018		-8 367 983,65
vuosi 2019	-5 810 613,49	-5 810 613,49
vuosi 2020	22 835 155,83	22 835 155,83
vuosi 2021	12 766 992,83	12 766 992,83
vuosi 2022	-17 101 073,67	-17 101 073,67
vuosi 2023	20 456 865,60	
yhteensä	**33 147 327,10**	**4 322 477,85**

Investointien tulorahoitus, %
= 100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno
Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

	2023		2022	
Vuosikate		38 230 183,53		33 771 704,90
Investointimenot	18 264 786,44		55 714 159,33	
./. Rahoitusosuudet	299 363,27	17 965 423,17	1 228 669,02	54 485 490,31
		212,8		**62,0**

Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)
Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

	2023		2022	
Vuosikate	38 230 183,53		33 771 704,90	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	1 815 312,87	40 045 496,40	1 999 770,62	35 771 475,52
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	1 815 312,87		1 999 770,62	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	44 516 697,23		88 447 141,53	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	39 410 324,72		66 488 533,64	
Laskennalliset lainanlyhennykset	10 490 877,74	12 306 190,61	19 366 959,40	21 366 730,02
		3,3		**1,7**

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Lainalyhennykset)
Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

	2023		**2022**	
Vuosikate	38 230 183,53		33 771 704,90	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	1 815 312,87	40 045 496,40	1 999 770,62	35 771 475,52
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	1 815 312,87		1 999 770,62	
Lainalyhennykset	17 567 618,60	19 382 931,47	20 834 642,98	22 834 413,60
		2,1		**1,6**

Kassan riittävyys, pv
= 365 pv x Rahavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella
Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

	2023		**2022**	
Rahavarat 31.12.	22 104 665,24		45 427 279,03	
*) Kassastamaksut tilikaudella	226 708 534,50	**36**	600 878 180,88	**28 *)**
*) Kassastamaksut				
Konsernituloslaskelmasta				
Toimintakulut	189 038 550,30		522 226 212,37	
Korkokulut	1 815 312,87		1 999 770,62	
Muut rahoituskulut	22 266,29		39 216,49	
Konsernirahoituslaskelmasta				
Investointimenot	18 264 786,44		55 714 159,33	
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		64 179,09	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	17 567 618,60	226 708 534,50	20 834 642,98	600 878 180,88

***) Vertailuluvussa on huomioitu takautuvasti kirjatun konsernipankkitilin vaikutus**

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %
= 100 x (oma pääoma+vähemmistöosuus + konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varauk-set)/(koko pääoma - saadut ennakot). Lyhennetyssä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot
Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä si-toumuksista pitkällä aikavälillä. Tavoitetasona pidetään yli 50 %:n ylittävää omavaraisuutta.

	2023		**2022**	
oma pääoma	288 355 001,00		286 240 060,36	
Vähemmistöosuus	186 907,86		187 013,74	
Konsernireservi	0,00		0,00	
poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	288 541 908,86	0,00	286 427 074,10
koko pääoma		415 767 252,92		536 070 790,35
saadut ennakot		1 632 137,30		3 349 727,96
		69,7		**53,8**

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot)/käyttötulot
Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

	2023		**2022**	
vieras pääoma	122 994 539,75		240 786 339,90	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	1 596,00		1 596,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	1 630 541,30	121 362 402,45	3 348 131,96	237 436 611,94
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	63 948 761,95		191 998 674,80	
* verotulot	117 323 013,79		215 448 842,87	
* valtionosuudet	46 915 288,02	228 187 063,76	150 003 317,36	557 450 835,03
		53,2		**42,6**

Kertynyt yli/-alijäämä, 1.000 €

	2023		**2022**	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	58 926 699,98		54 117 303,29	
Tilikauden yli-/alijäämä	16 166 026,90	75 092 726,88	6 374 852,28	60 492 155,57
		75 093		**60 492**
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas	75 092 726,88	**1 470**	60 492 155,57	**1 187**

Konsernin lainakanta 31.12., 1000€
= Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma

	2023		2022	
vieras pääoma	122 994 539,75		240 786 339,90	
pitkäaikainen koroton vieraspo	5 534 518,89		5 838 528,35	
lyhytaikainen koroton vieraspo	33 532 998,91	83 927 021,95	80 012 136,38	154 935 675,17
lainakanta = **korollinen vieras pääoma**; tarkistus				
pitkäaikainen korollinen vieraspo	44 516 697,23		88 447 141,53	
lyhytaikainen korollinen vieraspo	39 410 324,72	83 927 021,95	66 488 533,64	154 935 675,17
		83 927		**154 936**
Lainakanta 31.12., €/asukas	83 927 021,95	**1 643**	154 935 675,17	**3 040**

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

	2023		2022	
vieras pääoma	122 994 539,75	122 994 539,75	240 786 339,90	240 786 339,90
saadut ennakot	1 632 137,30		3 349 727,96	
ostovelat	11 843 366,49		25 338 215,64	
siirtovelat	15 484 955,04		44 111 266,39	
muut velat	10 107 058,97	39 067 517,80	13 051 454,73	85 850 664,72
vuokravastuut	5 905 635,72	5 905 635,72	28 493 610,63	28 493 610,63
		89 832 658		**183 429 286**
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	89 832 657,67	**1 758**	183 429 285,81	**3 599**

Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€
= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

	2023		2022	
Sijoitukset, muut lainasaamiset	4 703 998,05	**4 704**	4 708 491,16	**4 708**

25.2. Sisäiset tulot ja menot

Automaattinen talousraportointi Valtiokonttorille vuoden 2021 alusta lukien muutti sisäisten kustannusten kohdistamista niin, että kaikkien tukipalvelujen kustannukset tulee kohdistaa täysimääräisesti varsinaisille palveluille. Tämä tarkoittaa sitä, että budjetoiduista euroista huolimatta, todelliset syntyneet kustannukset on kohdistettava edelleen varsinaisille palveluille mahdollisimman tarkasti. Laskentaa ohjaa Aura-käsikirja.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä sisäisiä tukipalvelujen ostoja (toimintatuotot) ja myyntejä (toimintakulut) on kirjattu yhteensä 38.555.546 euroa, joka on 66.026 euroa talousarviossa varattua enemmän (tot% 100,2). Liikelaitoksen peruspääoman korvauksia on kirjattu yhteensä 1.562.805 euroa. Sisäisen laskutuksen laskutusperusteena on käytetty laskutuksesta riippuen työsuoritetta, tilasuoritetta, konemäärää tms. Siltä osin, kun sisäinen laskutus ei ole vastannut syntyneitä menoja, on erotuksesta tehty tasauslaskutus Aura-käsikirjan ohjeiden mukaisesti. Tasauslaskutus on tehty sisäisten ostojen suhteessa, joko laskutettuja euroja vähentävänä tai lisäävänä eränä.

Edellisten lisäksi tukipalvelujen ja työterveydenhuollon palveluina on vyörytetty 5.137.339 euroa. Vyörytystä käytetään silloin, kun sisäinen hinnoittelu ei ole mahdollista tai muutoin perusteltua. Muun muassa hallinto-, talous-, hankinta-, laki- ja henkilöstöpalvelujen sekä viestinnän ja toimialalautakuntien kustannukset jaetaan varsinaisille palveluille vyöryttämällä.

Myös työterveyshuollon osuus jaetaan varsinaisille palveluille vyöryttämällä. Vyörytetty erä koostuu nettomenoista 785.644 euroa, joiden vyörytysperusteena on käytetty Länsirannikon Työterveys Oy: ilmoittamaa palvelujen käyttöä palvelukokonaisuuksittain. Menoista on vähennetty arvio Kelan korvauksesta.

Yleishallinnon palveluja on vyörytetty 1.458.187 euroa, talous- ja henkilöstöpalvelujen menoja 3.196.357 euroa sekä muiden palvelualueiden lautakuntien ja hallinnon kuluja 482.795 euroa. Henkilöstökulujen vyörytysperusteena on käytetty prosenttiosuuksia henkilöstökulujen kirjaustunniste tasolla. Hankintojen osalta jakoperusteena on käytetty palvelujen ostot ja aineet, tarvikkeet ja tavarat prosenttiosuuksia kirjaustunniste tasolla. Muiden kulujen jakoperusteena ovat käyttökustannukset (ulkoiset toimintakulut + poistot). Vyörytyspohjissa eivät ole mukana kunnallisverotuksen, lomarahan jaksotuksen ja työterveyshuollon kustannuspaikat, toiminto Kotikunnan maksuosuudet sekä tili Työmarkkinatuen kuntaosuus.

Sisäiset tulot

Tilapalvelut on laskuttanut sisäisiä vuokria yhteensä 17.981.459 euroa, joka on 275.839 euroa talousarviossa arvioitua enemmän (tot% 101,6). Sisäiset vuokrat, joka on sisäisen laskutuksen suurin erä (46,6 %), pitivät sisällään kiinteistöjen hoito- ja kunnossapitokulut mukaan lukien poistot. Aura-käsikirjan mukaisesti pääomakorot ja tuottotavoitteen mukainen kate saavat olla mukana sisäisessä vuokrassa eikä niitä tarvitse oikaista. Nämä erät on kuitenkin eriytettävä omalle laskentatunnisteelle. Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelujen sisäinen myynti oli yhteensä 13.621.671 euroa (tot% 102,1). Liikennepalvelujen oppilas- ja ateriakuljetuksia on laskutettu 4.769.547 euroa (tot% 94,3). Vapaa-aika-palveluista lähinnä liikuntapalvelut ja kansalaisopisto on laskuttanut 213.241 euroa (tot% 156,0) tilojen ja uimahallin käytöstä sekä kerhojen järjestämisestä. Hallintopalvelut on laskuttanut sisäisesti monistus, postitus, vahtimestari- ja tietohallinnon palveluja yhteensä 1.844.631 euroa (tot% 83,2). Talous- ja henkilöstöpalvelut on laskuttanut 10.091 euroa, joka on suurimmalta osin ensiapukoulutuksen tuloa.

Sisäiset menot

Sivistyspalvelujen sisäiset ostot ovat yhteensä 28.347.327 euroa (tot% 99,4). Määrä on 167.154 euroa talousarviota pienempi. Eri palveluihin varatuissa määrärahoissa tapahtui sekä ylityksiä että alituksia, mutta suurin yksittäinen ylitys oli puhtaanapitopalvelujen ostoissa 77.763 euroa, ja suurimmat alitukset oppilaskuljetusten ostoissa 186.828 euroa ja ict-palvelujen ostoissa 227.256 euroa.

Vapaa-aikapalvelujen sisäiset menot olivat 5.858.264 euroa, joka oli 381.455 euroa talousarviota enemmän (tot% 107,0). Ostot ylittyivät sekä puhtaanapitopalveluista (119.570 euroa) että tilapalveluista (309.401 euroa). Ict-palvelujen ostoissa oli alitusta 65.357 euroa.

Kaupunkikehityspalvelujen sisäiset menot olivat 1.508.262 euroa, joka oli 127.198 euroa talousarviota vähemmän (tot% 92,2).

Tarkastustoimen, vaalien, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, sekä hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelujen sisäiset ostot olivat yhteensä 2.722.902 euroa (tot% 100,0). Suurin erä on tyhjänä olevat kiinteistöt 1.935.876 euroa.

Liikelaitos Salon vedelle kaupungin sisäiset erät ovat ulkoista tuloa ja menoa. Liikelaitos Salon Veden myynti kaupungille oli 473.999 euroa, talousarvio 482.800 euroa (tot% 98), pääasiassa vesi- ja jätevesilaskutusta. Liikelaitos käytti kaupungin palveluja 245.927 eurolla, talousarvio 257.700 euroa (tot% 95). Suurimpina erinä olivat hallintopalvelut 71.823 euroa, talous- ja henkilöstöpalvelut 102.466 euroa, tilapalvelut 28.371 euroa ja puhtaanapitopalvelut 36.109 euroa. Liikelaitos Salon Vesi maksoi peruspääoman korvausta 4 prosenttia, yhteensä 1.562.805 euroa. Korvaus on ollut yhtä suuri vuodesta 2015 alkaen.

26. Luettelo kirjanpitokirjoista

Salon kaupunki **Tilinpäätös 31.12.2023**

Tilinpäätösasiakirjat

Luettelo kirjanpitokirjoista

Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	sidottu
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	sähköinen arkistointi
Talousarvion toteutumavertailut	sähköinen arkistointi
Palkkakirjanpito	sähköinen arkistointi
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi
Myyntireskontra	sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt ja saldoselvitykset	sähköinen arkistointi
Liitetietojen erittelyt	sähköinen arkistointi

Luettelo tositelajeista

Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Kirjanpitoaineisto CPU	CPU
Muistiotositteet ulkoiset	MUIST1
Muistiotositteet sisäiset	MUISIS
Muistiotositteet Rondo ulkoiset	MUIRO2
Muistiotositteet Rondo sisäiset	MUIRS2
Vyörytysmuistiot	VYÖR
Tuotekoodin täydennys	TUOTET
Käyttöomaisuustositteet	KOMTOS
Käyttöomaisuusmuistiot	KOMMUI
Pankkien tiliotteet	PANKKI
Matkalaskut	MATKAT
Palkkatositteet	PALKAT
Myyntireskontra MR Laskulaji 10-99	MRP10-MRP96
Myyntireskontra MR hyvityslask kuitt	MRPHYV
Myyntireskontra MR Manuaalisuoritukset	MRPMAN
Myyntireskontra MR Viitesuoritukset	MRPVII
Tileistä poisto MR	MRPK
Ostoreskontra maksut	OMAKSU/ORPMAK
Ostolaskut	OSTOT/ORPRO
Sisäiset laskut Rondo	SISROP
Uimahalli, Pusatec	UIMA

27. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Salossa 25.3.2024

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Simo Paassilta
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Juhani Nummentalo
Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Johanna Riski
Kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Osmo Friberg
Kaupunginhallituksen 3. varapuheenjohtaja

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Anu Aaltonen
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Johannes Alaranta
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Jarkko Anttila
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Ulla Huittinen
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Anna Härri
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
~~Mikko Lundén~~ Jerina Wallius
Kaupunginhallituksen varajäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Antti Olkinuora
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Kaisa Palohonka
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Anna-Leena Yli-Jama
Kaupunginhallituksen jäsen

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Anna-Kristiina Korhonen
Kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Salossa 15.5.2024

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy
JHTT-yhteisö

Allekirjoitus alkuperäisessä asiakirjassa
(tietosuoja-asetuksen 9. artiklan 1. alakohdan mukainen erityinen henkilötieto)
Jukka Vuorio
HT, JHT, HM